

Turun kaupungin toimintasuunnitelma

**Vuoden 2023 talousarvio ja
vuosien 2023 - 2026 taloussuunnitelma**

Pormestarin esitys 7.11.2022

Sisällysluettelo

Pormestarin katsaus	1
Johdanto	3
Turun kaupungin strateginen ohjaus	3
Toimintaympäristön kehitysnäkymät	4
Muut toimintaympäristön kehitysnäkymät	14
Turun kaupungin organisaatio ja Turku-konserni	16
Turun kaupungin kehittäminen ja kärkihankkeet	18
Johtamisjärjestelmän uudistaminen, järjestämistoiminnon tavoitteet	20
Pormestariohjelman toimenpiteet	21
Ilmastotavoitteet	25
Talousarvio ja taloussuunnitelmat	29
Talousarvion tuloslaskelma	32
Verotulot ja valtionosuudet	33
Talousarvio rahoituslaskelma	33
Investointiosa	35
Palvelukokonaisuuksien ja erillisten lautakuntien toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet	
Kaupunginvaltuusto	38
Tarkastuslautakunta	39
Keskusvaalilautakunta	40
Konsernihallinto	41
Kaupunginhallitus	
Kaupungin yhteiset toiminnot	
Työllisyyden palvelukokonaisuus.....	52
Kasvatuksen ja opetuksen palvelukokonaisuus	55
Kasvatus- ja opetuslautakunta	
Vapaa-ajan palvelukokonaisuus	59
Kulttuuri- ja nuorisolautakunta	
Liikuntalautakunta	
Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus	67
Kaupunkiympäristölautakunta	
Rakennus- ja lupalautakunta	
Turun kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta	
Lounais-Suomen jätehuoltolautakunta	
Varsinais-Suomen aluepelastuslautakunta	
Konserniyhteisöt	
Arkea Oy (konserni)	78
Blue Industry Park Oy	80
Forum Marinum -Säätiö	82
Kaarea Oy	85
Kuntec Oy	88
Lounais-Suomen Jätehuolto Oy (konserni)	90
Turku 2029-säätiö sr	92
Turku City Data Oy	94
Turku Energia Oy (konserni)	97
Turku Science Park Oy	99
Turun Aikuiskoulutussäätiö	102
Turun Ammattikorkeakoulu Oy	105

Turun Kaupunginteatteri Oy	107
Turun Kaupunkiliikenne Oy	109
Turun Musiikinopetus Oy	111
Turun Satama Oy (konserni)	114
Turun Seudun Puhdistamo Oy	116
Turun Seudun Vesi Oy	120
Turun Taiteen talo Oy	123
Turun TeknologiaKiinteistöt Oy (konserni)	125
Turun Vesihuolto Oy	128
Turun Ylioppilaskyläsäätiö	131
TVT Asunnot Oy	133
Varsinais-Suomen Asumisoikeus Oy	137
Visit Turku Archipelago Oy	139
Laskelmat	141
Talousarvion tuloslaskelma	
Verotulot ja valtionosuudet	
Talousarvion rahoituslaskelma	

Liite 1: Talousarvion noudattamista koskevat määräykset

Oheismateriaali 1: Kärkihankkeiden toimintasuunnitelmat

Pormestarin katsaus

Epävakauden aika kysyy ennakoitua ja uskallusta

Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa sekä sen seurauksena syntyneet energiakriisi jatkavat jo koronapandemiasta alkanutta epävarmuuden aikaa maailmantaloudessa. Vaikka Ukraina ja ukrainalaiset kantavat sodan syvimmat seuraukset, vaikuttaa sodan luoma epävakaus talouden ja kasvun näkyyn maailmanlaajuisesti. Nousevat energiahinnat ja rakennuskustannukset sekä kiihtyvä inflaatio haastavat myös Turun taloutta vuonna 2023.

Epävakauden keskellä toimintaympäristön muutosten ennakoitua ja uskallus korostuvat. Suurten kaupunkien rooli Suomen talouden vetureina tulee vahvistumaan lähivuosina ja siksi investointeja ei tule kriisienkään keskellä laittaa jäihin. Kaupunkien pitkäjänteisistä ja tulevaisuuteen keskittyvistä investoinneista syntyy BKT:n kasvua ja hyvinvointia, jota Suomi kipeästi tarvitsee tulevinakin vuosina.

Vuodenvaihteessa voimaan tuleva sosiaali- ja terveystalouden uudistus muuttaa merkittävästi kaupungin tehtäväkenttää, kun uudet hyvinvointialueet ottavat vastaan sosiaali- ja terveys- sekä pelastustoimen palveluiden järjestämistä. Kaupungin prioriteettina on varmistaa, että vastuun siirto sujuu jouhevasti ja uudet palvelurajat eivät muodostu esteeksi turkulaisten hyvinvoinnille. Erityisen tärkeää on varmistaa, että yhteistyö perheiden sekä lasten ja nuorten palveluiden osalta toimii saumattomasti.

Sote-uudistuksen vaikutukset kuntatalouteen kohdistuvat erityisesti käyttötalouteen, jossa tulojen ja menojen taso sekä rakenne muuttuvat ensi vuonna huomattavasti. Kaupungin taloutta ja hallintoa myös sopeutetaan uudistusta vastaavien siirtävien tehtävien verran. Uudistuksen seurauksena talousarvioesityksessä Uuden Turun toiminnan nettomenot ovat ensi vuonna -535,0 miljoonaa euroa. Nettomenot tarkoittavat kaupungin esimerkiksi asiakasmaksuista saatavia tuloja ja henkilökunnan palkkoja sekä palvelujen ja materiaalien ostamisesta syntyviä kuluja. Toiminnan välittömät tulot eivät riitä kattamaan kaikkia menoja, joten niitä katetaan myös verotulojen ja valtionosuuksien avulla.

Vuoden 2023 tilikauden ylijäämä on 15,9 miljoonaa euroa. Soteuudistuksen seurauksena kaupungin kunnallisveroprosentti muuttuu lakisääteisesti, koska jako-osuutta valtion ja kaupungin välillä muutetaan. Verotusaste ei kuitenkaan muutu, joten yksittäiselle veronmaksajalle muutoksella ei ole tämän osalta vaikutusta. Turun kaupungin kunnallisveroprosentti on muutoksen jälkeen 6,86 ja kiinteistöveroprosenttien esitetään pysyvän ennallaan.

Tulevien hyvinvointialueiden talouteen liittyy yhä suuria epävarmuustekijöitä muun muassa rahoituksen riittävyyden suhteen. Kaupunkina pidämme tärkeänä, että sote-alueiden ennakkolaskelmat ylittävät kustannuksia ei tulevaisuudessa rahoiteta kuntatalouteen kohdistuvilla leikkauksilla.

Sote-uudistuksen myötä Turun koko kaupunkiorganisaatio muuttuu merkittävästi, kun reilu viisi tuhatta kaupungin työntekijää siirtyy uuden työnantajan palvelukseen Varsinais-Suomen hyvinvointialueelle. Vuoden alussa syntyykin ns. *Uusi Turku*, joka muodostuu kasvatuksen ja opetuksen, kaupunkiympäristön, vapaa-ajan, työllisyyden ja konsernihallinnon kokonaisuuksista. Tavoitteenamme on kehittää Uudesta Turusta yhä asukas- ja asiakaslähtöisempi toimija, jossa yhteistyötä tehdään laaja-alaisesti yli palvelurajojen.

Muutoksiin varaudutaan myös työllisyyspalveluiden järjestämistä osalta, jonka on tarkoitus siirtyä kaupungille 1.1.2025 alkaen. Tulevina vuosina työllisyyspalveluiden toimintaa uudistetaan vastaamaan TE25-uudistuksen tavoitteita. Erityisesti keskitytään erityisryhmien kuten nuorten, pitkäaikaistyöttömien ja maahanmuuttajataustaisten työllistämiseen edistämiseen. Hyvinvointialueiden aloittamisen ja työllisyyspalvelu-uudistuksen jälkeen kaupungin tehtäväkenttä painottuu erityisesti koulutus- ja elinvoimatoimintoihin, joista rakentuu uudistuvan kaupungin sydän.

Kestävää hyvinvointia luodaan tarkalla taloudenpidolla, siksi kaupunki jatkaa vuonna 2019 käynnistettyä talouden sopeuttamishjelmaa. Sopeuttamista tehdään tietopohjaisesti, muiden kaupunkien kanssa tehtävää yhteistyötä hyödyntäen. Samalla tarkastellaan palveluiden tuotamiskustannusten kuntakohtaisten erojen syitä. Lisäksi käydään läpi kaupungin hankintaprosessit sekä selvitetään digitalisaation vauhdittamisen mahdollisuuksia kaupunkiorganisaatiossa.

Sopeuttamishjelman tavoitteena on varmistaa, että kaupungin talous on mahdollisten tulevien kriisienkin keskellä vakaalla pohjalla ja Turku pystyy tulevaisuudessakin tarjoamaan asukkaalleen laadukkaat peruspalvelut mahdollisimman laajasti ja kustannustehokkaasti.

Turku kasvaa ja kehittyy

Turku muodostaa pääkaupunkiseudun ja Tampereen kanssa vahvan kasvukolmion. Tilastokeskuksen vertailuaineisto osoittaa, että olimme viimeisen vuoden aikana Suomen kolmanneksi muuttovetovoimaisin kunta maan sisäisen muuttoliikkeen perusteella tarkasteltuna. Myös tulevaisuuden näkymät alueellamme näyttävät positiivisilta ja kaupungin työttömyysaste on laskenut 1,4 prosenttiyksikköä viimeisen vuoden aikana.

Turun alueen kasvun tukipilareina ovat kansainvälisesti merkittävät kärkialat, joihin lukeutuvat muun muassa bio- ja lääketeollisuus sekä meriteollisuus. Kuluvan vuoden aikana saatiin päätös Turkuun sijoittuvan Kansallisen Lääkekehityskeskukseen rahoituksesta ja sen toiminta pääsee nyt käynnistymään. Lääkekehityskeskus odotamme lisävauhtia alueemme lääketeollisuuden innovaatioihin ja tuotekehitykseen.

Suurten kaupunkiseutujen kasvu perustuu tulevaisuudessa nopeisiin raideyhteyksiin. Turun Tunnin junan toteutus on kansallisista nopeista raidehankkeista pisimmällä. Radan rakennustyöt ovat parhaillaan käynnissä sekä Espoon kaupunkiradan, että Turun päärautatieaseman päädyissä. Turun ja Helsingin välisen nopean raideyhteyden tulon varaudutaan seuraavien vuosien aikana esimerkiksi ratapihoja kehittämällä sekä Kupittaaan kaksoisraiteen rakennushankkeella.

Kärkihankkeet kehittävät kaupunkia laaja-alaisesti

Turun vuonna 2021 laaditussa pormestariohjelmassa linjattiin kaupunkikehityksen tulevaisuuden kärkihankkeet, joita täydennettiin kuluvan vuoden aikana. Kärkihankkeet ovat tapa viedä yhteistä näkemystä laaja-alaisesti eteenpäin ja reagoida etupainotteisesti maailman muutoksiin.

Turun kaupungilla on viisi kaupunkistrategiasta ja pormestariohjelmasta juontuvaa kärkihanketta: Keskustan kehittäminen, Turun Tiedepuiston kärkihankkeet, Kulttuurin kärkihankkeet, Osaamisen kärkihankkeet ja Yhteisöllisyyden, hyvinvoinnin ja asuinalueiden tasapainoisen kehityksen kärkihankkeet.

Kaikilla kärkihankkeilla on kunnianhimoisia tavoitteita, joiden eteen tehdään työtä niin sisäisten kuin ulkoistenkin kumppanien kanssa. Laajoja, useita toimijoita ja toimenpiteitä yhdistäviä kokonaisuuksia ovat mm. Kulttuuriranta (mm. Musiikkitalo, Taiteen talo, Linnanniemen taidekaupunginosa) ja kampusyhteistyö (Teknologiakampus, Terveyskampus ja Kulttuurikampus).

Keskustan kärkihankkeessa vahvistamme sen elinvoimaa ja kehitämme kaupallista keskustaa, Aurajoen kulttuurirantaa ja Vanhaa kaupunkia. Kehittämistyön suunnannäyttäjäksi on laadittu Keskustavisio 2050 ja useita kohdekohtaisia suunnitelmia. Kauppatorin ollessa nyt lähes valmis, siirtyy kärkihankkeen painopiste muun muassa Turun Ratapihan kehittämiseen. Alueelle on suunnitteilla areena- ja elämyskeskus, joka toteutuessaan loisi Turkuun uuden kansainvälisestikin kiinnostavan tapahtumakeskuksen.

Aurajoen itärannalle on rakentumassa moderni Musiikkitalo, joka on osa laajempaa Kulttuuriranta-konseptia. Ensi vuoden aikana avataan

myös kansainvälinen arkkitehtikilpailu Linnanniemen alueelle kaupungin 800 - vuotisjuhlavuoden 2029 kunniaksi rakentuvalla Historian- ja tulevaisuuden museolle.

Tiedepuisto on laaja-alainen kaupunkikehityshanke, joka nojaa älykkääseen kasvuun raideyhteyksien varassa. Tunnin juna ja raitiotie ovat osa tätä kestävästä kasvua. Kärkihankkeessa kehitämme myös liikumista ja julkisen kaupunkitilan innovatiivista käyttöä yritysten ja korkeakoulujen kanssa.

Tiedepuiston alueella, Kupittaalla ja Itäharjulla, on myös laaja työpaikka- ja koulutuskeskittymä. Alueella sijaitsee jo yliopistokampus ja AMK-kampus, tulevaisuudessa sinne rakentuu myös ammatillisen koulutuksen kampus sekä uudistuva kansainvälinen koulu. Alueella toimii lisäksi lukuisia joukko yrityksiä, jotka nojaavat yhteistyöhön korkeakoulujen kanssa. Bio- ja lääkealalle tärkeä kumppani on myös yliopistollinen keskussairaala. Alue tulee toimimaan alustana ja näyteikkunana monipuoliselle kokeilu-, kehitys- ja tutkimustoiminnalle.

Osaamisen kärkihankkeen tavoitteena on nostaa turkulaisten koulutustasoa sekä vahvistaa Turun alueen osaamis- ja innovaatiokykyä. Hankkeella vastataan työelämän osaajatarpeisiin jatkuvan oppimisen mahdollisuuksia kehittämällä. Panostamme myös kansainvälisten osaajien houkutteluun kehittämällä englanninkielistä koulupolkua sekä tukeamalla International House Turun toimintaa.

Yhteisöllisyyden, hyvinvoinnin ja asuinalueiden tasapainoisen kehityksen kärkihankkeeseen pureutuu syrjäytymisen ehkäisyyn, alueiden välisen eriytymiskehityksen kääntämiseen, osallisuuteen ja yhteisöllisyyteen Turussa. Korona-aikana lisääntynyttä nuorten pahoinvointia ja häiriökäyttäytymistä ehkäistään laajalla ja moniammatillisella yhteistyöllä. Lisäksi tavoitteena on liikuttaa kaiken ikäisiä turkulaisia kehittämällä lähiliikuntamahdollisuuksia sekä uudistamalla liikuntaseurojen avustajajärjestelmä entistä tasapuolisemmaksi sekä investointeihin kannustavammaksi.

Turulla on eurooppalaisen kulttuurikaupungin sydän. Kulttuurin kärkihankkeeseen tukee kaupunkilaisten hyvinvointia ja alueen elinvoimaa. Se vahvistaa ja edistää taiteen sekä kulttuurin toimintaedellytyksiä Turussa yhteistyössä alan toimijoiden kanssa niin taiteen vapaan kentän kuin instituutioidenkin kanssa.

Merkittävät panostukset päiväkoteihin ja kouluihin

Kaupungin investointimenot ovat taloussuunnitelmakaudella yhteensä 811 miljoonaa. Valtaosa infrainvestoinneista kohdistuu strategisiin hankkeisiin, kiinteistökehityskohteisiin ja korjausvelkakohteisiin. Toimintahankkeet taas muodostuvat pääosin kasvatuksen ja opetuksen palveluverkosta sekä uudesta Itsenäisyydenaukiolle rakentuvasta musiikkitalosta.

Turku panostaa taloussuunnitelmakauden aikana merkittävästi päiväkotij- ja koulurakennusten uudistamiseen ja korjaukseen. Tavoitteena on taata lapsille ja nuorille toimivat, turvalliset ja nykyaikaiset tilat. Merkittäviä uudisrakennuskohteita taloussuunnitelmakauden aikana ovat Suikkilan koulu ja Talinkorvantien päiväkotij. Peruskorjauskohteista taloudellisesti merkittävimmät ovat Sirkkalan ja Pääskyyvuoren koulujen peruskorjaukset sekä Nummen koulutalon ja Raunistulan koulun peruskorjaukset.

Kestävä Turku

Tulevaisuuden Turku rakentuu sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestävin perustein. Kestävä kasvu tarkoittaa lisää tuloja kaupungille, uusia ja uudenlaisia työpaikkoja kaupunkilaisille sekä yleistä taloudellista toimeliaisuutta, joka luo hyvinvointia. Se tarkoittaa myös sosiaalisesti kestävästä kasvusta, sitä, että hyvinvoinnin edellytykset siirtyvät sukupolvelta toiselle.

Turku on yksi maailman johtavista ilmastokaupungeista. Yhteisenä tavoitteenamme, jota toteutamme laajassa yhteistyössä kansalaisten, yritysten ja yhteisöjen kanssa, on olla hiilineutraali kaupunkialue vuoteen 2029 mennessä, kun Turku täyttää 800 vuotta ja ilmastoposiitivinen siitä eteenpäin. Olemme jo onnistuneet vähentämään alueemme kasvihuonekaasupäästöjä yli 55 prosenttia vuoden 1990 tasosta. Talousarvioesitys sisältää laajamittaisen uraa uurtavan ilmastobudjetoinnin, joka keskittyy peruskaupungin ja konserniyhtiöiden ilmastotavoitteisiin sekä ilmastoinvestointeihin. Kaupunkikonsernin ilmastotavoitteita tukevien investointien kokonaisuus on 2023–2026 taloussuunnitelmakaudella reilu 1,2 mrd. euroa. Kaikkien yli miljoonan euron investointien vaikuttavuus on arvioitu EU:n vihreän rahoituksen taksonomian mukaisesti, sisältäen vaikuttavuuden ilmastoon, kiertotalouteen ja luonnon monimuotoisuuteen.

Epävarmuuden aika kysyy meiltä tulevaisuususkoska ja rohkeutta. Hyvin suunnitelluilla ja ajoitetuilla investoinneilla sekä tarkalla taloudenpidolla luodaan kasvua ja hyvinvointia, joka varmistaa, että seitsemän vuoden kuluttua 800 vuotta täyttävä kaupunkimme pysyy elinvoimaisena vielä seuraavatkin 800 vuotta.

Minna Arve

porimestari

JOHDANTO

Johdanto

Turun kaupungin strateginen ohjaus

Johtamisen keskeisenä välineenä on strategia. Strategiaa päivitetään valtuustokausittain. Valtuusto hyväksyi 14.2.2022 kaupungin päivitetyn strategian. Tulevaisuuteen katsova kaupunkistrategia vastaa kysymyksiin: miltä Turku näyttää 2030-luvulla, mitä keskeisiä tavoitteita kaupunki toiminnalleen asettaa ja mihin arvoihin kaupungin henkilöstö sekä luottamushenkilöt lupaavat toiminnassaan sitoutua.

Turku siirtyi tällä valtuustokaudella pormestariin. Samalla kaupungin ohjausmallia päivitettiin. Strategian toimeenpanoa tukevat valtuustokausittain sovitava pormestariohjelma ja kaupungin ohjausasiakirjat. Strategian ja pormestariohjelman toimeenpanoa tehdään kärkihankkeissa.

Lyhyen aikavälin toiminnan tavoitteet ovat vuosittain laadittavissa toiminta- ja palvelusuunnitelmissa.

Kaupunkistrategia ja pormestariohjelma

Turku 2030-luvulla -kaupunkistrategia tiivistää miltä Turku näyttää ensi vuosikymmenellä ja mitä keskeisiä tavoitteita kaupunki toiminnalleen asettaa. Strategia on tarkoitettu paitsi Turun kaupungin organisaation toimintaa ohjaavaksi työkaluksi myös laajemmin koko kaupungin käyttöön. Se on asiakirja, johon myös kaupunkilaiset ja sidosryhmät voivat sitoutua. Sen keskeisenä tavoitteena on kaupunkilaisten hyvinvoinnin sekä kaupungin elinvoiman ja kilpailukyvyn edistäminen kestäväällä tavalla.

Tämän valtuustokauden strategian keskeiset tavoitteet ovat 1) kestävä kehitys, 2) sujuva arki, 3) hyvinvoivat asukkaat, 4) elinvoimainen ja kasvava kaupunki, 5) luontokaupunki Turku, 6) laadukas koulutus, 7) aktiivinen kulttuurikaupunki ja 8) kansainvälinen Turku.

Strategisten tavoitteiden etenemistä seurataan mittareilla. Jokaiselle tavoitteelle on määritelty yksi tai useampi mittari, jonka avulla voidaan seurata kuinka hyvin ja mihin suuntaan tavoitteet ovat edenneet valtuustokauden aikana. Mittarit päivittyvät vuosittain ja niistä raportoidaan kaupungin tilinpäätöksen yhteydessä.

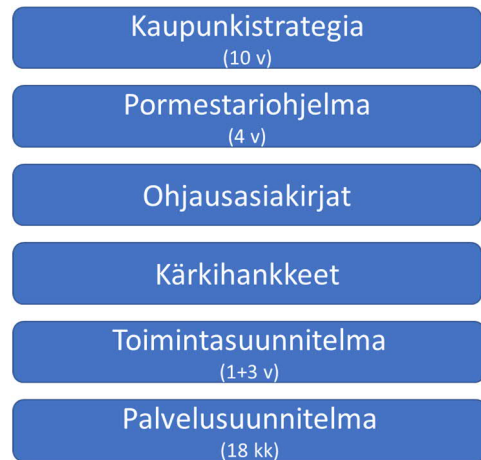
Kaupunkistrategian tavoitteiden toteuttamista tukevia asiakirjoiksi ovat kaupungin valtuuston hyväksymät pormestariohjelma ja strategiset ohjausasiakirjat.

Pormestariohjelma määrittää Turun valtuustokauden 2021–2025 painopisteet ja priorisoinnit.

Kaupunkitasoiset ohjausasiakirjat tarkentavat strategisten tavoitteiden toteuttamista. Niitä ovat mm. omistajapolitiikka, yleiskaava, rakennusjärjestys, ilmasto- ja ympäristöohjelma, henkilöstöohjelma, tietohallintostrategia, hankintastrategia, tilastrategia, asunto- ja maankäyttöohjelma, maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimus (MAL-sopimus) ja vesihuollon kehittämissuunnitelma. Ohjausasiakirjat tullaan määrittelemään strategian hyväksynnän yhteydessä ja ne pääsääntöisesti päivittyvät kerran valtuustokaudessa.

Toimeenpano toiminnan ja talouden suunnittelulla ja kärkihankkeilla

Vuosittain päivitettävä toimintasuunnitelma toteuttaa kaupungin strategiaa ja pormestariohjelmaa. Niiden linjaukset näkyvät toimintasuunnitelmassa palvelukokonaisuuksien toimenpiteinä. Toimenpiteiden pohjalta laaditaan palvelusuunnitelma ja vuosittainen talousarvio. Toimintasuunnitelma aikajänne on 1+3 vuotta ja palvelusuunnitelmien on 18 kk. Kärkihankkeilla toteutetaan kaupungin kannalta kaikkein keskeisimpiä tavoitteita.

Kuva 1 kaupungin ohjausmalli.

Henkilöstöstrategia 2022-2025

Henkilöstöstrategia uudistettiin uudistetun kaupunkistrategian pohjalta. Lähtökohtana on se, että Turku, kuten muukin julkissektori, on suurien muutosten edessä hyvinvointialueiden muodostuessa 2023. Jotta tämä muutos on hallittua, tulee johtamisen ja osaamisen päivittyä jatkuvasti vastaamaan ympäristön, organisaation monimuotoisuuden ja henkilöstön tarpeita.

Turulla on suurena työnantajana vastuu siitä, että sen toiminta on vastuullista ja että se tukee kestävästä kehityksestä tavoitteita, oli se sitten sosiaalista, taloudellista tai ekologista. Tämän saavuttamiseksi Turun tulee etsiä tapoja mahdollistaa yksilölliset tarpeet huomioiden työskentelymalleja ja hyödyntää teknologian tuomia mahdollisuuksia joustavasti työolosuhteiden parantamiseksi. Inhimillinen työnantaja huomioi yksilöt ja mahdollistaa oman elämän ja työn joustavan yhteensovittamisen. Tämä on julkissektorin mahdollisuus arvojen muutoksessa. Palkitsemis- ja kannustinjärjestelmämme toimivuutta tarkastellaan ja kehitetään, jotta se pysyy muutosten ja sopimusten mukana.

Työnantajana Turku pyrkii olemaan herkkä tapahtuville muutoksille ja tukemaan niitä, ja tämän varmistamiseksi isojen vuosittaisten kyselyiden rinnalla kehitetään ja aktiivisesti hyödynnetään kuumemittarimaisia pienkyselyitä osana työhyvinvoinnin edistämistä tiedon avulla.

Turku on sekä veto- että pitovoimainen työnantaja, jonka palveluksessa jokainen pystyy saavuttamaan oman potentiaalinsa ja kokee tulevansa arvostetuksi.

Henkilöstöstrategiassa on 3 painopistettä, joita edistämme keskitetysti sekä palvelukokonaisuuksien kohdistetuilla toimin:

1. Työ lisää hyvinvointia
2. Osaaminen ja uudistuminen
3. Parempi johtaminen

Henkilöstöstrategian toteutumisen raportointi tapahtuu keskitetysti henkilöstöraportin osana kaupunkitasoisesti.

Riskienhallinta

Riskienhallintaprosessi perustuu riskien arviointijoiden keskeisten toimintojen ja näitä uhkaavien merkittävimpien riskien tunnistamiseen sekä parhaiden riskienhallintakeinojen valitsemiseen ja toteuttamiseen. Riskin merkittävyyttä arvioidaan riskimatriisin avulla todennäköisyyden ja seurauksen tulona. Mitä todennäköisempää riskin toteutuminen on ja mitä vakavampi on sen vaikuttavuus, sitä merkittävämmästä riskistä on kysymys.

Palvelukokonaisuudet ja vastualueet sekä keskeiset strategiset yhteisöt laativat vuosittain riskien arvioinnin riskienhallinta -työkalun avulla, joka pohjautuu COSO ERM -viitekehikseen ja ISO 31000 -standardiin. Kokonaisvaltaisen riskienhallintatyökalun käyttö yhtenäistää riskienhallintaprosessia sekä parantaa riskien arvioinnin ja riskienhallinnan raportointia. Arvioitavat riskit on jaettu operatiivisiin riskeihin, vahinkoriskeihin, taloudellisiin riskeihin sekä strategisiin riskeihin. Kaupungin vastuulle jäävien omaisuus- tai muiden vahinkojen korvaamiseen on osaltaan varauduttu vahinkorahaston avulla.

Riskienhallinta ja sen kehittäminen on osa strategiaa. Tarvitavat tiedot raportoidaan johdolle ajantasaisesti. Toiminnan kehittämistä ja strategisia painopisteitä mietittäessä riskienhallinta tulee katsoa osana kokonaisuutta. Riskienhallintaa kehitetään siten, että pystytään vastaamaan muuttuvan toimintaympäristön haasteisiin, hyödyntämällä riskienhallinnasta ja sisäisestä valvonnasta annettuja ohjeita.

Toimintaympäristön kehitysnäkymät

Talouden suhdannenäkymät 2022–2026

Lyhyen aikavälin näkymät 2022–2024

Bruttokansantuotteen (BKT) arvioidaan kasvavan Suomessa 1,7 % v. 2022. Alkuvuonna talouden tuotanto on kehittynyt suotuisasti ja työllisyys on jatkanut nopeaa kasvua. Talouskasvun ennustetaan hidastuvan loppuvuonna enemmän kuin vielä kesällä ennakoitiin. BKT:n kasvu hidastuu 0,5 prosenttiin v. 2023. Myös hyödykkeiden ja energian hintojen nousu on jatkunut kesällä arvioitua nopeampana. Kuluttajahintojen nousu leikkaa kotitalouksien ostovoimaa, kulutusta ja talouden kasvua selvästi loppuvuodesta ja vuoden 2023 alkupuolella. Vuosina 2024–2026 BKT:n kasvun arvioidaan olevan talouden potentiaalista kasvua nopeampaa, noin 1,4 % vuosittain.

Koronapandemian ja Venäjän hyökkäyssodan vaikutukset talouskasvuun ovat heikentäneet Suomen julkista taloutta. Julkisyhteisöjen alijäämä supistuu tänä vuonna ripeän talous- ja työllisyyskasvun sekä koronatoimien päättymisen johdosta. Ensi vuonna alijäämä kääntyy uudelleen kasvuun ja julkinen talous pysyy syvästi alijäämäisenä tulevina vuosina. Julkisen velan suhde BKT:hen alenee tänä vuonna, mutta kääntyy nousevalle uralle ensi vuonna. Julkisyhteisöjen menojen ja tulojen rakenteellinen epätasapaino on mittava ja kestävyysvajeen arvioidaan olevan nyt 3,0 % suhteessa BKT:hen eli noin 9 mrd. euroa vuoden 2026 tasolla.

Velanhoitokustannusten arvioidaan kasvavan ennustejaksolla. Alati kasvavat velanhoitokulut ovat pois muusta julkisesta rahankäytöstä ja kaventavat julkisen talouden ennestäänkin niukkoja puskureita.

Energiakriisin uhka hidastaa Euroopan talouden kasvua

Maailmantalouden näkymät ovat synkentyneet nopean inflaation, Euroopan energiakriisin sekä Venäjän hyökkäyssodan jatkumisen takia. Geopoliittiset jännitteet suurvaltojen välillä ovat kasvaneet ja kehittyviä maita uhkaa edelleen ruokapula. Maailmantalouden kasvu hidastuu

Turun kaupungin lähtökohtana tietoturvan ja tietosuojan toteuttamisessa on riskilähtöisyys. Kaupunki tai sen alainen organisaatioyksikkö henkilötietojen rekisterinpitäjänä arvioi henkilötietojen käsittelyyn liittyvät riskit ja valitsee arvioidun riskitason mukaan tarvittavat hallintatoimenpiteet. Tietosuoja- ja tietoturvariskien hallinta on osa Turun kaupungin riskienhallintaprosessia, jolloin erityisesti merkittävän tason riskit raportoidaan johdolle saakka. Riskilähtöisyys ohjaa organisaation henkilötietojen käsittelyä ja on erittäin tärkeä osa rekisterinpitäjän lakisääteisen osoitusvelvollisuuden toteuttamista.

Turun kaupunki toteuttaa riskilähtöisen toimintaperiaatteen varmistamiseksi tietosuojan vaikutustenarviointeja sellaisten henkilötietojen käsittelytoimille, joiden kohdalla on todennäköistä, että käsittelytoimiin liittyy yksilöiden oikeuksien ja vapauksien kannalta merkittäviä riskejä. Vaikutustenarvioinnin tuloksia käytetään niiden hallintakeinojen määrittelyssä, joilla pyritään pienentämään henkilötietojen käsittelyn riskitasoa. Samalla varmistetaan EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen vaatimusten toteutuminen.

Turun kaupungin toiminnassa toteutetaan sisäänrakennetun ja oletusarvoisen tietosuojan periaatetta. Tietosuoja otetaan huomioon monipuolisesti perustoiminnan yhteydessä mm. johtamisessa, hankinnoissa, kehitystyössä sekä toimintaprosesseissa. Tietosuojan ja tietoturvan oikeanlainen toteutuminen varmistetaan myös käyttämällä tilannekohtaisesti parhaita mahdollisia teknisiä ja organisatorisia riskiarvioon perustuvia ratkaisuja.

viime vuoden nopean kasvun jälkeen 2,7 prosenttiin kuluvaan vuonna ja edelleen 2,5 prosenttiin v. 2023.

Euroalueen näkymät ovat synkentyneet Venäjän hyökkäyssodan jatkumisen ja energiapulan takia. Inflaatio on kiihtynyt edelleen, ja kuluttajien luottamus on alamaissa. Erityisesti Saksan talouden näkymät ovat heikot. Yhdysvaltojen talous supistui kuluvan vuoden ensimmäisellä ja toisella neljänneksellä. Yhdysvaltojen talouden ei kuitenkaan arvioida olevan taantumassa, sillä työllisyyden ja palkkojen kasvu on edelleen erittäin vahvaa. Kiinan talouskasvu on hidastunut huomattavasti kuluvan vuoden aikana ja yhä jatkuvat koronasulut ja kiinteistösektorin ongelmat heikentävät kasvunäkymiä.

Rahapolitiikkaa on kiristetty Yhdysvalloissa sekä euroalueella ja korkotasot ovat olleet nousussa. Vaikka Yhdysvaltojen inflaatiossa on näkyvillä jo hidastumisen merkkejä, inflaatio ei ole vielä pysyvästi hidastunut. Ennusteissa oletetaan, että pitkät ja lyhyet markkinakorot nousevat vuoden 2024 loppuun saakka.

Vaikea tilanne Euroopan energiamarkkinoilla jatkuu ja tulevana talvena joudutaan ehkä säännöstelemään energian kulutusta. Maakaasun hinta Euroopassa on erittäin korkea, mutta esimerkiksi raakaöljyn hinta on laskenut loppukevään 2022 huippulukemista. Myös teollisuuden raaka-aineiden hinnat ovat laskeneet voimakkaasti kesän aikana, mikä heijastaa teollisuuden epävarmoja näkymiä. Raaka-aineiden hintojen oletetaan laskevan maltillisesti ennustejaksolla.

Hintojen nousu hyyydyttää talouden kasvun

Vuonna 2022 BKT kasvaa Suomessa 1,7 %, vaikka BKT:n kasvu hidastuu selvästi vuoden loppua kohden. Kuluttajahintainflaatio on kiihtynyt jo lähes 8 prosenttiin ja inflaatio nousee keskimäärin 6,5 prosenttiin tänä vuonna kansallisella kuluttajahinnalla mitattuna. Vaikka kuluttajahintojen nousun nopeutuminen on edelleen suurimmalta osalta seurausta energian hinnan noususta, kuluttajahintaindeksissä nousevien hintojen

määrä ylittää kymmenkertaisesti laskevien hintojen määrän. Kuluttajahintainflaatio on hyvin laaja-alaista ja kaikkien hyödykeluokkien hinnat nousevat nopeasti.

Vahvana jatkuva asuinrakentaminen kannattelee investointeja tänä vuonna. Muut yksityiset investoinnit supistuvat, kun luottamuksen heikkeneminen siirtää investointeja tulevaisuuteen.

Työllisyyden kasvu hidastuu alkuvuoden nopean kasvun jälkeen. Tästä huolimatta työllisyys kasvaa noin kaksi prosenttia tänä vuonna. Työmarkkinoiden kohtaanto näyttää edelleen heikentyneen ja pula osaa vasta työvoimasta heikentää edellytyksiä kasvattaa tuotantoa. Tänä vuonna solmittujen palkkasopimusten korotukset ovat yleisimmin olleet noin kaksi prosenttia, eli hieman suurempia kuin viime vuonna. Osajien suuren kysynnän vuoksi palkkaliukumien arvioidaan kasvavan v. 2022.

BKT:n kasvu hidastuu Suomessa 0,5 prosenttiin v. 2023. Alkuvuonna kasvu on pysähdyksissä. Vuoden loppupuolella kotimainen kysyntä alkaa kuitenkin elpyä, kun hintojen nousu hidastuu selvästi ja reaali-palkat kääntyvät hienoiseen nousuun.

Korkealle kohonnut hintataso hidastaa edelleen kotitalouksien ostovoiman kasvua v. 2023, minkä seurauksena yksityisen kulutuksen kasvunäkymät ovat vaisut. Yksityisen kulutuksen kasvu hidastuu 0,8 prosenttiin, kun työllisyyden kasvu pysähtyy ja kotitalouksien reaali-tulojen kasvu on niukkaa.

Vuonna 2023 maailmantalouden kasvunäkymät ovat heikommat kuin tänä vuonna, mikä hillitsee kotimaisia investointeja. suomalaisen teollisuuden investointinäkömät olivat koronapandemian jälkeen valoisat, mutta epävarmuus voi viivästyttää tai keskeyttää investointihankkeita tulevaisuudessa. eu:n elpymis- ja palautumistukivälineestä (rrF) saatava rahoitus taas vauhdittaa yksityisiä investointeja ennustejaksolla. Yksityisten investointien keskimääräinen kasvuvauhti on koko ennustejaksolla 1,9 %, ja niiden suhde Bkt:hen pysyy n. 19 prosentissa.

julkisen kulutuksen määrä supistuu v. 2023, kun vaalikausi päättyy ja määräaika-aiset menolisäykset lakkaavat. kulutusmenojen kasvu jää hyvin maltilliseksi v. 2024, kun hyvinvointialueiden aloittamisesta ja järjestäytymisestä aiheutuvat muutoskustannukset pienenevät. julkisen kulutuksen arvo kuitenkin nousee koko ennustejaksos ajan, kun hinnat nousevat ripeästi.

Inflaatio on korkeimmillaan vuoden 2022 loppupuolella ja pysyttelee nopeana vuoden 2023 alkupuolella. Inflaatio hidastuu keskimäärin 3,2 prosenttiin v. 2023. Erityisesti sähkön hintojen oletetaan markkinahintojen kehityksen perusteella nousevan edelleen ja pysyvän korkealla vuoden 2023 alkupuolelle saakka. Energian hintoihin on odotettavissa jopa maltillista laskua vuoden 2023 loppupuolelta alkaen.

Elintarvikkeiden ja varsinkin tuoreruuan hintojen nousu kiihtyy tämän vuoden lopulla. Kohonneet kustannukset nostavat tuottajahintoja, mikä näkyy lopulta myös kuluttajahinnoissa. Korkea hintataso ja korkojen nousu vähentävät kokonaiskysyntää vähitellen ja hintapaineet helpottavat. Inflaatio painuu 1,8 prosenttiin v. 2024.

Vuoden 2024 talouskasvuksi ennustetaan 1,4 %. Viennin määrän palautuminen ajoittuu voimakkaaimmin vuodelle 2024. Hintojen nousun hidastuessa kotitalouksien ostovoima kasvaa ja yksityisen kulutuksen kasvu nopeutuu.

Vuoden 2024 ansioiden nousu oletus kytkeytyy ennustettuun, vaimeaan tuottavuuden kasvuun. Toisaalta talouskasvun ja sen myötä työllisyyden paranemisen sekä aloittaisen työvoimaniukuuden oletetaan pitävän palkkaliikumia korkeina. Nimellisansioiden ennustetaan nousevan noin 3 % v. 2024.

Julkinen talous ei ole kestäväällä pohjalla

Julkinen talous jatkaa vahvistumista tänä vuonna ripeän verotulojen kasvun sekä koronaepidemian vuoksi tehtyjen tukitoimien pienentymisen siivittämänä. Ensi vuonna alijäämää alkaa kasvaa uudelleen, kun talouden kasvu hidastuu ja työllisyys heikkenee. Julkinen talous pysyy rakenteellisesti alijäämäisenä tulevat vuodet ja julkisessa taloudessa on pidemmällä aikavälillä kestävyysvaje. Kestävyysvajeen arvioidaan olevan noin 3,0 % suhteessa BKT:hen eli noin 9 mrd. euroa vuoden 2026 tasolla.

Julkisyhteisöjen alasektoreista valtion alijäämää pienenee tänä vuonna, mutta alkaa sen jälkeen heikentyä talouden kasvun hidastuessa. Paikallishallinnon rakenne muuttuu ensi vuonna hyvinvointialueiden aloittamiseksi toimintansa. Kuntahallinto jää uudistuksen jälkeenkin alijäämäiseksi menojen kasvaessa mm. henkilöstökustannusten ja investointipaineiden vuoksi tuloja hieman nopeammin. Hyvinvointialueet aloittavat toimintansa alijäämäisinä laajojen investointien takia. Henkilöstökustannusten nopea kasvu kuitenkin heikentää alueiden alijäämää seuraavina vuosina. Sosiaaliturvarahastot säilyvät ylijäämäisinä omaisuustulojen kasvaessa, vaikka etuudet kasvavat suurten indeksitarkistusten vuoksi nopeasti ensi vuonna.

Julkinen velka suhteessa BKT:hen supistuu hetkellisesti tänä vuonna. Velkasuhteen supistumiseen vaikuttavat alijäämien pieneminen ja erityisen suotuisa nimellisen BKT:n kasvu. Ensi vuodesta lähtien nimellisen BKT:n kasvu hidastuu ja valtionhallinnon, paikallishallinnon ja hyvinvointialueiden yhteenlaskettu alijäämää pysyy mittavana, jolloin velkasuhde alkaa kasvaa uudelleen.

Valtion viitelainojen korkojen nousun seurauksena velanhoidokustannusten arvioidaan kasvavan ennustejaksolla. Alati kasvavat velanhoidot ovat pois muusta julkisesta rahankäytöstä ja kaventavat julkisen talouden ennestäänkin niukkoja puskureita.

Energiapula Euroopassa ja hinta-palkkakierre ennusteen riskeinä

Inflaation hidastamiseksi tehtävät toimet ja mahdollinen energiapula saattavat heikentää talouskasvuja jopa ennustettua enemmän Euroopassa sekä muualla kansainvälisessä taloudessa. Ennusteissa kotimaisen kulutuksen kasvun taittuminen hidastaa myös inflaatiota ensi vuoden loppua kohden. Jos inflaatio osoittautuu ennustettua nopeammaksi tai pitkäkestoisemmaksi, korkotaso tulee olemaan tässä ennusteissa oletettua korkeampi. Korkotason nousu ei riipu kotimaisten riskien toteutumisesta, koska euroalueen rahapolitiikalla vastataan euroalueen inflaatioon.

Hinta-palkkakierre euroalueella johtaisi kiristyvään rahapolitiikkaan ja korkeampiin korkoihin, mikä heikentäisi talouden kasvua sekä vientimarkkinoilla että Suomessa. Kilpailijamaita voimakkaampi kotimainen hinta-palkkakierre heikentäisi kustannuskilpailukykyä ja hidastaisi Suomen talouden kasvun elpymistä.

Investointiympäristön epävarmat näkömät voivat lykätä investointeja vielä enemmän eteenpäin tai estää niiden toteutumisen. Positiivisena riskinä yksityisille investoinneille ovat elpymis- ja palautumistukivälineen mahdollisesti katalysoimat yksityiset investoinnit suuremmissa määrin kuin ennusteissa on oletettu. Energiasektorin vihreisiin investointihankkeisiin liittyy positiivinen riski, kun tavoitellaan riippumattomuutta venäläisistä fossiilisista polttoaineista nopeammalla aikataululla.

Julkinen talouden merkittävimmät riskit liittyvät yleiseen talouskehitykseen. Venäjän hyökkäys Ukrainaan sekä siitä seuranneiden markkinahäiriöiden vaikutukset voivat heijastua julkiseen talouteen ennustettua enemmän niin yleisen talouskehityksen kuin myös tilanteen vaatiman varautumisen tai kansalaisille tehtävien kompensatioiden kautta. Myös

covid-19-epidemian mahdolliset uudet aallot sekä niiden kerryttämä hoitovelka voivat lisätä julkiseen talouden menoja. lisäksi hoitajaliittojen palkankorotuksiin liittyy edelleen kustannusriski sopimusneuvottelujen ollessa kesken.

Oletettua nopeampi korkotason nousu kasvattaisi julkisen talouden velkaantumisen riskiä. Mitä korkeammalle tasolle velka nousee, sitä enemmän nousevat korot rasittavat julkista taloutta pidemmällä aikavälillä. lisäksi julkisen talouden ehdolliset vastuut ja erityisesti takausten huomattava kasvu muodostavat riskin julkiseen talouteen. Kuluva vaalikausi päättyi ensi vuoteen ja julkisen talouden ennuste on laadittu sen jälkeen nk. muuttumattoman politiikan urana. Uuden tulevan hallituksen päätökset voivat keinauttaa julkista taloutta molempiin suuntiin.

Taluskasvuennusteen epävarmuutta voidaan kuvata menneisiin ennustevirheisiin perustuvilla luottamusväleillä ennusteen ympärillä. Niihen mukaan BKT:n kasvu asettuu 80 prosentin todennäköisyydellä 0,2 % ja 3,2 % väliin v. 2022. Vastaavasti BKT:n kasvun arvioidaan olevan 80 prosentin todennäköisyydellä -2,2 % ja 3,3 % välillä v. 2023. Taluskasvu voi tuki osua myös luottamusvälin ulkopuolelle etenkin, kun arvioihin kasvusta liittyy poikkeuksellisen suurta epävarmuutta.

	2020	2021	2022**	2023**	2024**	2025**	2026**
BKT markkinahintaan, määrän muutos, %	-2,2	3,0	1,7	0,5	1,4	1,5	1,4
Bruttokansantuote, mrd. euroa	238	251	269	279	289	299	310
Kulutajahintaindeksi, muutos, %	0,3	2,2	6,5	3,2	1,8	1,9	2,0
Työttömyysaste, %	7,7	7,7	6,6	6,7	6,5	6,4	6,3
Työllisyysaste, %	70,7	72,3	73,9	73,8	74,1	74,4	74,7
Julkisyhteisöjen rahoitusjäämä, suhteessa BKT:hen, %	-5,5	-2,7	-1,4	-2,2	-2,2	-2,4	-2,4
Valtio	-5,5	-3,3	-2,3	-3,0	-2,9	-3,1	-3,1
Paikallishallinto ¹	-0,0	-0,2	-0,4	-0,4	-0,4	-0,5	-0,6
Hyvinvointialueet				-0,2	-0,3	-0,4	-0,4
Sosiaaliturvarahastot	0,0	0,8	1,3	1,4	1,4	1,5	1,6
Rakenteellinen jäämä, suhteessa BKT:hen, %	-3,8	-2,0	-1,0	-1,5	-1,7	-2,2	-2,4
Julkisyhteisöjen bruttovelka, suhteessa BKT:hen, %	74,8	72,3	71,2	72,7	74,1	75,2	76,0
Valtionvelka, suhteessa BKT:hen, %	52,5	51,2	50,8	52,0	53,1	53,7	54,1
Tuotantokuilu, % potentiaalisesta tuotannosta ²	-3,0	-1,2	-0,7	-1,2	-0,9	-0,4	0,0

¹ Pl. hyvinvointialuehallinto vuodesta 2023 alkaen

² Arvioitu EU:n yhteisellä menetelmällä

Kuva 2 talouden keskeisiä tunnuslukuja. Lähde: Valtiovarainministeriö.

Keskipitkän aikavälin näkymät 2025–2026

Keskipitkällä aikavälillä on näköpiirissä vaimeata kasvua, kun taluskasvu on noin puolitoista prosenttia vuosina 2025-2026. Suomen talouden arvioidaan olevan yhä normaalikapasiteettinsa alapuolella v. 2024. Tuotanto lähestyy arvioitua potentiaalisen tuotannon tasoa¹ ja tuotantokuilu umpeutuu v. 2026.

Työpanoksen muutos kasvattaa potentiaalista tuotantoa vuoteen 2023 saakka, jonka jälkeen työpanoksen kasvu pysähtyy ja se alkaa pienentää potentiaalista tuotantoa, kun työikäisen väestön määrä jatkaa vähenemistä ja osallistumisasteen kasvu pysähtyy. Myös työttömyysasteen lasku lähelle rakenteellista työttömyysastetta alkaa rajoittaa työpanoksen kasvua.

Työpanoksen lisäksi talouden tuotantoedellytyksiin vaikuttaa pääomakanta. Pääomakannan kasvu lisää potentiaalisen tuotannon kasvua reilulla puolella prosentilla vuosittain vuosina 2021–2026.

Kolmas potentiaalisen tuotannon kasvun lähde on kokonaistuottavuus. Sen kasvu on vahvistunut viime vuosina verrattuna 2010-luvun alkuun. Tuottavuuden kasvu on kuitenkin heikkoa verrattuna 2000-luvun alkuun. Heikompa kasvua selittää mm. talouden rakennemuutos. Korkean tuottavuuden toimialojen tuotanto on supistunut ja koko talouden rakenne on palveluvaltaistunut. Hidas tuottavuuden kasvu on ollut yleistä myös muualla kehittyneissä talouksissa. Kokonaistuottavuuden trendikasvun arvioidaan vuosina 2021–2026 olevan noin puoli prosenttia vuodessa, kun 2000-luvun alkupuolella kasvu ylsi keskimäärin yli kahteen prosenttiin vuodessa.

Kansainvälinen talous

Maailmantalouden näkymät ovat synkentyneet nopean inflaation, Euroopan energiakriisin sekä Venäjän hyökkäyssodan jatkumisen takia. Geopoliittiset jännitteet suurvaltojen välillä ovat kasvaneet. Kehittyviä maita uhkaa edelleen ruokapula. Maailmantalouden kasvu hidastuu viime vuoden nopean kasvun jälkeen 2,7 prosenttiin tulevana vuonna ja edelleen 2,5 prosenttiin v. 2023.

Inflaatio on yhä nopeaa lähes maailmanlaajuisesti. Energiakriisi ylläpitää nopeaa inflaatiota etenkin Euroopassa. Inflaatio on lisäksi muodostunut yhä laaja-alaisemmaksi, mitä heijastaa monessa taloudessa kiihtynyt pohjainflaatio. Kuitenkin joitain merkkejä inflaatio-odotusten vähenemisestä on ilmennyt Yhdysvaltojen ohella myös Euroopassa. Inflaation odotetaan laajalti hidastuvan vuoden 2023 kuluessa.

Maailman tavarakauppa on ollut loppukeväästä lähtien vahvassa vedossa. lisäksi vuoden 2021 lopun vahvan kasvuperinnön ansiosta kaupan kasvu jatkuu melko nopeana v. 2022. Joitakin merkkejä maailmankauppaa vaivanneen komponenttipulan hellittämisestä on ilmaantunut. Toisaalta jännityksen kiristyminen Itä-Aasiassa voi haitata Etelä-Kiinan meren alueen vilkasta merirahdiliikennettä. Maailmankauppa kasvaa 4,2 % v. 2022, ja kasvu hidastuu maailmantalouden tilannetta heijastaen 4,0 prosenttiin v. 2023.

Maailmantalouden näkyymiin liittyvät riskit painottuvat vahvasti alasuuntaan. Keskeinen riski Euroopassa ja Yhdysvalloissa on talouden ajautuminen taantumaa loppuvuonna 2022 ja alkuvuonna 2023. Olennainen taantumaa johtava tekijä olisi nopean inflaation jatkuminen odotettua pidempään, jolloin kotitalouksien reaalitytulot heikkenisivät edelleen. Venäjän hyökkäyssodan pitkittyminen heijastuisi epävarman taloustilanteen jatkumisena etenkin Euroopassa. Energiamarkkinoiden vaikea tilanne voi johtaa kriisiin Euroopassa tulevana lämmityskautena. Geopoliittisten jännitteiden kärjistyminen Kiinan ja Yhdysvaltojen välillä varjostaisi talousnäkyymiä maailmanlaajuisesti.

Myönteisenä riskinä voidaan nähdä maailman tavarakauppaa haitanneiden logistiikkaongelmien hellittäminen odotettua laajemmin. lisäksi maailmantalouden näkymien heikennyttyä inflaatio voi hidastua monessa taloudessa odotettua nopeammin.

Ulkomaankauppa

Venäjän hyökkäys Ukrainaun on heikentänyt Suomen ulkomaankaupan näkyymiä merkittävästi. Venäjän osuus Suomen viennistä ja tuonnista on puolittunut hyökkäyksen alun jälkeen. Kauppa ei kuitenkaan ole vielä loppunut. Samalla varjostavaksi tekijäksi on noussut erityisesti euroalueen sekä Yhdysvaltojen talousnäkyvät. Suomelle tärkeän kauppakumppanin Saksan talouden näkyvät ovat heikentyneet keväästä. Samalla inflaatiovauhti heikentää kuluttajien ostovoimaa niin Euroopassa kuin Yhdysvalloissakin. Myös vienti- ja tuontihintojen voimakas kasvu hillitsee viennin ja tuonnin määrän kehitystä etenkin ennustejakson alkuvuosina. Kiinan rajut koronasulut aiheuttavat myös epävarmuutta maailmankauppaan, mikä heijastuu riskinä Suomelle.

Hinnat ovat nousseet v. 2022 nopeasti. Viennin ja tuonnin rakenne-erojen takia tuontihinnat nousevat v. 2022 nopeammin kuin vientihinnat. Tämä heikentää Suomen vaihtosuhdetta väliaikaisesti. Hintojen nousupaine tulee etenkin tavaroista niin tuonti- kuin vientihinnoissa. Vuonna 2022 tuontihintojen odotetaan nousevan 20,8 %, kun vientihinnat nousevat 18,7 %. Vuonna 2023 hintojen nousu odotetaan tasaantuvan merkittävästi. Tuontihinnat kasvavat edelleen vientihintoja nopeammin, mutta ero ei enää ole selkeä. Vuonna 2023 tuontihintojen odotetaan nousevan 2,5 %, kun vientihinnat nousevat 2,4 %. Vuonna 2024 hintojen

nousun hidastuminen jatkuu entisestään ja tuontihintojen odotetaan nousevan 0,5 %, kun vientihinnat nousevat 0,6 %. Ero tavaroiden ja palveluiden hinnan nousussa tasaantuu kohti ennustejakson loppua.

Kotimainen kysyntä

Kotitalouksien kulutus laski vuoden 2022 ensimmäisellä neljänneksellä etenkin kestokulutustavaroitten kulutuksen laskiessa selvästi. Tilastokeskuksen pikaennakon mukaan BKT kasvoi 0,6 % toisella vuosineljänneksellä, mutta yksityisen kulutuksen kehityksestä toisella neljänneksellä ei ennusteen laadintahetkellä ollut tilastotietoa.

Hintojen nopea nousu leikkaa kotitalouksien ostovoimaa, mikä heikentää yksityisen kulutuksen kasvunäkymiä etenkin tänä ja ensi vuonna. Venäjän hyökkäyssodan ja sitä seuranneiden pakotteiden aiheuttama epävarmuus on myös laskenut kuluttajien luottamusta, mikä näyttäisi siirtävän etenkin kestokulutushankintoja myöhempään ajankohtaan.

Yksityinen kulutus kokonaisuudessaan kasvaa 1,1 % v. 2022, sillä hintojen noususta huolimatta palveluiden kulutus lisääntyy covid-epidemian väistyessä.

Vuonna 2023 yksityisen kulutuksen kasvu hidastuu 0,8 prosenttiin työllisyyden kasvun pysähtyessä ja kotitalouksien reaalitytulojen kasvaessa vain niukasti. Hintojen nousun hidastuessa kotitalouksien ostovoima paranee jo reippaammin v. 2024 ja yksityisen kulutuksen kasvu nopeutuu 1,4 prosenttiin.

Kuluttajien luottamus omaan talouteen heikkeni edelleen heinäkuussa: kuluttajien arviot oman talouden nykytilanteesta sekä oman talouden tilanteesta 12 kk kuluttua kääntyivät molemmat saldoiltaan negatiivisiksi, mikä on hyvin poikkeuksellista. On kuitenkin hyvä huomata, että edelleen vain 31 % kuluttajista arvioi taloutensa huononevan seuraavien 12 kk aikana.

Palkkasumman kasvu on jatkunut vahvana: maaliskoukokuussa koko talouden palkkasumma kasvoi yli 6 % vuodentakaisesta. Reaalisen palkkasumman kasvu kuitenkin pysähtyi keväällä inflaation kiihtyessä 7 prosentin tuntumaan.

Kotitalouksien ostovoiman arvioidaan laskevan noin prosentin v. 2022 poikkeuksellisen nopean kuluttajahintojen nousun syödessä kokonaan käytettävissä olevien tulojen kasvun. Ostovoimaa heikentää hintojen nousun lisäksi myös saatujen sosiaalietuuksien hidas kasvu, sillä vuoden 2022 korkea inflaatio nostaa indekseihin sidottuja sosiaalietuuksia pääosin vasta v. 2023. Keskiänsioiden nousua v. 2022 nopeuttaa työnantajan eläkemaksun määräaikainen korotus.

Kotitalouksien käytettävissä olevan reaalitytulon arvioidaan kääntyvän jälleen kasvuun v. 2023 inflaation hidastuessa ja saatujen sosiaalietuuksien kasvaessa reilusti indeksikorotusten myötä. Yksityisen kulutuksen hintojen nousun arvioidaan hidastuvan noin 3 prosenttiin v. 2023 ja alle 2 prosenttiin v. 2024.

Julkinen kulutus

Julkiset kulutusmenot kasvoivat viime vuonna poikkeuksellisen ripeästi. Kulutusmenoja kasvattivat etenkin covid-19-epidemian hoidosta ja torjunnasta aiheutuneiden kustannusten merkittävä kasvu ja toisaalta julkisten palvelujen asteittainen normalisoituminen vuoden 2020 kevääseen verrattuna, jolloin monet toiminnot olivat covid-19-epidemian vuoksi vajaakäytöllä rajoitustoitimien vuoksi.

Julkisten kulutusmenojen määrän kasvun arvioidaan hidastuvan 1,8 prosenttiin v. 2022 mm. covid-19-epidemian aiheuttamien lisämenojen pienentyessä edellisvuodesta, vaikka osa vuodelle 2021 budjetoiduista

määrärahoista siirtyikin kuluvalle vuodelle. Kulutusmenojen kasvua ylläpitävät mm. väestön ikääntymisestä aiheutuva palvelutarpeen kasvu, Venäjän hyökkäyssodan edellyttämä varautuminen ja siitä aiheutunut maahanmuuton kasvu sekä hallitusohjelman mukaiset tehtävien laajennukset, joiden kustannukset nousevat vuosittain.

Yksityiset investoinnit

Yksityisten investointien kasvu on ennustejaksolla hieman keskimääräistä hitaampaa epävarmuuden vallitessa. Vahvana jatkuva asuinrakentaminen kuitenkin kannattelee investointeja tänä vuonna, ja yksityiset investoinnit kasvavat 2,8 %. Asuinrakennusinvestoinnit kehittyvät suotuisasti, sillä asuntoja alettiin rakentaa paljon vuoden 2021 loppupuolella. Muu rakentaminen ei piristy merkittävästi epävarmuuden vallitessa. Vuonna 2023 maailmantalouden kasvunäkymät ovat heikkomat kuin tänä vuonna, mikä heijastuu investointeihin.

Suomalaisen teollisuuden investointinäkömät olivat koronapandemian jälkeen valoisat ja vuodelle 2022 näkömät ovat edelleen positiiviset, mutta epävarmuus voi viivästyttää tai keskeyttää investointihankkeita tulevaisuudessa. EU:n elpymis- ja palautumistukivälineestä (RRF) saatava rahoitus taas vauhdittaa yksityisiä investointeja ennustejaksolla. Vuonna 2023 yksityiset investoinnit kasvavat 0,1 % ja v. 2024 kasvu on 2,9 %. Yksityisten investointien keskimääräinen kasvuvauhti on koko ennustejaksolla 1,9 %, ja niiden suhde BKT:hen pysyy n. 19 prosentissa.

Julkiset investoinnit

Julkiset investoinnit ovat olleet viime vuosina korkealla tasolla, yli 4 % suhteessa BKT:hen. Suomen julkisten investointien BKT-suhde on huomattavasti suurempi kuin EU-maissa keskimäärin. Viime vuonna julkiset investoinnit pienenevät merkittävästi sekä valtion- että paikallishallinnossa, johtuen asejärjestelmäinvestointien ja rakentamiseen liittyvien menojen pienenemisestä. Vaikka investoinnit supistuivat peräti 12 % vuotta aiemmasta, niiden BKT-osuus oli edelleen pidemmän aikavälin keskiarvon yläpuolella. Myös julkisten investointien osuus kaikista investoinneista oli korkealla tasolla.

Vuonna 2022 julkisia investointeja kasvattavat turvallisuusympäristön muutoksien aiheuttamat panostukset Suomen turvallisuuden parantamiseen sekä huoltovarmuuden varmistamiseen. EU:n elpymis- ja palautumistukiväline (RRF) kasvattaa rahoitusta vihreää siirtymää ja digitalisatiota edistäviin investointeihin. lisäksi hyvinvointialueiden perustamiseen liittyviä investointikustannuksia.

Vuonna 2022 kokonaisinvestoinneista noin 19 % eli 10,2 mrd. euroa on julkisia investointeja. Niistä runsas puolet koostuu paikallishallinnon ja vajaa puolet valtionhallinnon investoinneista. Sosiaaliturvarahastojen osuus on hyvin pieni. Vuodesta 2023 lähtien hyvinvointialueille siirtyy osa kuntien investoinneista, arviolta n. 10 % kaikista julkisen talouden investoinneista. Julkisista investoinneista vajaa 30 % on maa- ja vesirakennusinvestointeja ja saman verran on muita rakennusinvestointeja. Tutkimus- ja kehittämisinvestointien osuus on runsas neljännes sekä koneiden ja laitteiden runsas 10 %.

Ensi vuonna julkisten investointien odotetaan kasvavan noin kuuden prosentin vauhdilla valtionhallinnon vetämänä, kun kyberturvallisuutta, maanpuolustusta ja rajavallontaa vahvistetaan. Hallituksen päätöspäriset lisäykset väyläinvestointeihin poistuvat v. 2023. Kuntien investointeja siirtyy sote-uudistuksesta johtuen hyvinvointialueille, mutta lisäksi sairaalarakentamisen hidastuminen supistaa investointeja.

Ennustejakson lopussa v. 2024 investoinnit supistuvat edellisten vuosien kertaluonteisten investointilisäysten päättyessä. Valtionhallinto lisää investointeja t&k-toimintaan ja rajavartiolaituksen alushankintoihin.

Paikallishallinnossa investointipaineet jatkuvat väestön muuttoliikkeen ja rakennuskannan iän vuoksi. Viime vuosien aikana on rakennettu useita uusia ja peruskorjattu vanhoja sairaaloita.

Työvoima

Työmarkkinoiden tilanne on kesällä ollut poikkeuksellinen. Yhtäältä työllisten määrä on yhä lisääntynyt ja avoimia työpaikkoja on ennätyskokoisen paljon - myös suhteessa työttömien työnhakijoiden määrään - mutta samalla työttömyyden lasku on pysähtynyt. Työmarkkinoilla on siten runsaasti työvoimaa, kun työmarkkinoiden imu vetää uusia henkilöitä työelämään.

Työmarkkinoiden kohtaanto näyttää edelleen heikentyneen, ja osaamisen puutteet heikentävät talouden kasvuedellytyksiä. Avoimien työpaikkojen määrä on korkea samalla kun työttömien määrän lasku on pysähtynyt. Elinkeinoelämän kyselyjen mukaan yritysten on haastavaa löytää tarvitsemiaan työntekijöitä erityisesti kokemuksen puutteen, erityisosaamisen ja koulutuksen riittämättömyyden vuoksi. Yritysten henkilökunta-odotukset olivat elinkeinoelämän luottamuskyseleiden mukaan vielä alkuvuonna positiiviset lukuun ottamatta rakentamista ja vähittäiskauppaa.

Työllisyyden kasvu hidastuu loppuvuoden aikana. Talouden kasvun odotetaan vaimenevan merkittävästi etenkin rakennustoiminnassa, kaupassa ja kemian teollisuudessa, mikä johtaa työvoiman kysynnän hiipumiseen. Vahvan alkuvuoden ansiosta työllisten määrä ylittää koko vuonna viimevuotisen keskiarvon runsaalla kahdella prosentilla. Työllisyysaste nousee puolitoista prosenttiyksikköä lähes 74 prosenttiin.

Talousskasvun ennakoitaan jäävän hyvin niukaksi ensi vuonna ja työvoiman kysynnän vähentyvän, jolloin työllisten määrä supistuu hieman. Talouden elpyminen lisää työllisten määrää v. 2024, varsinkin palvelutoimialoilla. Työllisyysaste nousee päälle 74 prosenttiin v. 2024, osin työikäisen väestön supistuessa.

Palkat

Nimellispalkkojen nousuvauhti hidastui alkuvuonna 2,1 prosenttiin viime vuoden keskimääräisestä 2,4 prosentista. Hidastuminen oli erityisesti seurausta palkkaliikuman pienentymisestä, mutta myös sopimuskorotusten suuruus oli hieman pienempi kuin vuosi sitten. Yksityisen sektorin ansioiden nousuvauhti hidastui pienempien sopimuskorotusten myötä, mutta julkisella sektorilla sopimuskorotukset olivat suurempia, jolloin myös ansioiden nousuvauhti nopeutui. Toimialoista jalostuksen ansioiden nousuvauhti hidastui vuodentakaisesta, mutta palveluiden nopeutui, erityisesti kiinteistöalalla. Reaalipalkat laskivat vajaat kolme prosenttia, sillä inflaatio ylitti selvästi nimellisansioden nousuvauhdin. Reaalisten ansioiden ennustetaan laskevan tänä vuonna keskimäärin lähes neljä prosenttia.

Uusia työehtosopimuksia on monella yksityisellä ja julkisella sektorilla solmittu tämän vuoden aikana suuri määrä. Tänä vuonna solmittujen sopimusten korotukset ovat yleisimmin olleet noin kaksi prosenttia. Siis hieman suurempia kuin viime vuonna. lisäksi kunta-ala sopi monivuotisesta palkkaohjelmasta, joka korottaa palkkoja noin prosentin vuodessa seuraavan viiden vuoden ajan. liukumien odotetaan osajien suuren kysynnän vuoksi olevan yksityisellä sektorilla suurta v. 2022. Näin nimellisansiot nousevat tänä vuonna 2,6 %.

Solmittujen sopimusten kesto on tyypillisimmin ollut kaksi vuotta, mutta ensi vuoden korotuksista on tarkoitus sopia tämän syksyn tai ensi vuoden alkupuolen aikana. Kunta-alan sopimus takaa palkkaohjelman li-

säksi vähintään 1,9 prosentin korotuksen. Tässä ennusteessa oletetaan, että vuoden 2023 sopimuskorotukset ovat koko taloudessa tätä vuotta korkeampia, joka poikkeaisi tämän vuosituuhannen keskimääräisestä käytännöstä, jonka mukaan kaksivuotisissa sopimuksissa sopimuskorotukset ovat olleet pienemmät toisena sopimusvuotena. Oletuksen taustalla on työvoiman vahva kysyntä ja merkittävästi nopeutunut kuluttajahintojen nousuvauhti. lisäksi palkkaliukumien oletetaan olevan keskimääräistä suurempaa ensi vuonna ammattitaitoisen työvoiman suuren kysynnän vuoksi. Näin nimellisansiot nousisivat ensi vuonna 3,5 %.

Vuoden 2024 ansioiden nousu kytkeytyy ennustettuun, vaimeaan tuotavuuden kasvuun. Toisaalta talouskasvun ja sen myötä työllisyyden paranemisen sekä aloittaisen työvoimaniukkuuden oletetaan pitävän palkkaliukat korkeina. Nimellisansioiden ennustetaan lisääntyvän noin 3 % v. 2024.

Palkkasumma lisääntyi alkuvuonna 6,5 %. loppuvuonna kasvuvauhti hidastuu korkean vertailutason ja työllisyyden hiipumisen vuoksi, jolloin koko vuonna palkkasumma kasvaa keskimäärin lähes 5 %. Palkkasumman kehitykseen vaikuttaa nimellisansioiden lisäksi työllisyyden kehitys. Työllisyyden supistuessa palkkasumman ennakoidaan ensi vuonna lisääntyvän runsaat 3 %, vaikka nimellisansioiden nousuvauhdin oletetaan nopeutuvan. Seuraavana vuonna ansioiden nousuvauhdin odotetaan hidastuvan, mutta työllisyyden kasvun puolestaan nopeutuvan, joten palkkasumma lisääntyy yhä runsaat 3 % v. 2024.

Kuluttajahinnat

Inflaatio on jatkanut kiihtymistään ja noussut talouskasvua hidastavaksi tekijäksi. Kohonneet hinnat syövät kuluttajien ostovoimaa ja pakottavat kotitalouksia miettimään kulutuskäyttäytymistään.

Heinäkuussa 2022 inflaatio saavutti lähes 8 prosentin vuosittaisen nousuvauhdin. Vaikka inflaation kiihtyminen on edelleen suurimmalta osalta seurausta energian hinnan noususta, niin kuluttajahintaindeksissä nousvien hintojen määrä ylittää kymmenkertaisesti laskevien hintojen määrän. Inflaatio on hyvin laaja-alaista ja kaikkien hyödykeluokkien hinnat nousevat nopeasti.

Vuoden 2022 keskimääräiseksi inflaatioksi ennustetaan 6,5 %. Inflaatio on kuitenkin keskimääräistä nopeampaa vuoden 2022 loppupuolella. Erityisesti sähkön hintojen oletetaan markkinahintojen kehityksen perusteella nousevan edelleen ja pysyvän korkealla vuoden 2023 alkupuolelle saakka. Energian hinnat nousevat yli 31 % v. 2022 ja edelleen lähes 8 % v. 2023. Vuoden 2023 jälkipuolella energiankin hintojen odotetaan ohittaneen huippunsa. Energian hintoihin on odotettavissa jopa maltillista laskua vuoden 2023 loppupuolelta alkaen.

Elintarvikkeiden hinnoissa, varsinkin tuoreruuan osalta, ennustetaan myös inflaation kiihtymistä tämän vuoden lopulla. Kohonneet kustannukset nostavat tuottajahintoja, mikä näkyy lopulta myös kuluttajahinnoissa. Energian ja raaka-aineiden hintojen nousu on alkanut näkyä myös tavaroiden ja palveluiden hinnoissa. Palkkojen nousu näkyy enenevässä määrin palveluiden hinnoissa, mikä ylläpitää inflaatiota eniten tulevina vuosina. Ennustetun mukainen palkkojen kehitys kiihdyttää palveluinflaation noin 2,6 prosenttiin vuosina 2023 ja 2024.

Korkea hintataso ja korkojen nousu vähentävät kysyntää vähitellen ja hintapaineet helpottavat. Inflaatio hidastuu 3,2 prosenttiin v. 2023 ja painuu 1,8 prosenttiin vuoteen 2024 mennessä.

Julkinen talous

Vahva talous- ja työllisyyskehitys on pienentänyt koronaepidemian julkiseen talouteen synnyttämää mittavaa epätasapainoa. Talouskasvu hidastuu kuluvana vuonna, mutta työllisyyskasvu pysyy vahvana ja julkinen talous kohenee verotulojen voimakkaan kasvun siivittämänä. Alijäämän pienenemistä edesauttaa myös koronaepidemian vuoksi tehtävien tukitoimien väheneminen.

Talouskasvu hidastuu merkittävästi ensi vuonna, ja alijäämä alkaa jälleen kasvaa. Venäjän hyökkäyssodan vuoksi tehdyt lukuisat varautumiseen liittyvät toimet heikentävät julkista taloutta myös tulevina vuosina. Nähtävissä oleva vaimea talouskasvu ei riitä korjaamaan julkisen talouden epätasapainoa ja alijäämä pysyy mittavana lähitulevaisuudessa.

Julkinen velka suhteessa bruttokansantuotteeseen kohosi korkealle tasolle koronaepidemian vuoksi eikä se ole palautunut kriisiä edeltäneelle tasolle. Velkasuhteen kasvu kuitenkin taittui viime vuonna hetkellisesti. Julkisen velkasuhteen väliaikaiseen tasaantumiseen vaikuttaa erityisen suotuisa nimellisen BKT:n kasvu. Valtionhallinnon, paikallishallinnon ja hyvinvointialueiden yhteenlaskettu alijäämä pysyy suurena, joten velkasuhde alkaa kasvaa uudelleen heti ensi vuodesta lähtien. Pidemmällä aikavälillä julkisen talouden menot ja tulot ovat rakenteellisesti epätasapainossa mm. väestön ikääntymisen johdosta, eikä julkinen talous siksi ole kestäväällä pohjalla.

Väestön ikääntyminen on jo viimeisen kymmenen vuoden aikana lisännyt eläkemenoja ja luo merkittäviä paineita julkisen talouden kestävyysteen pidemmällä aikavälillä. Erityisesti iäkkään vanhusväestön määrän kasvu lisää lähivuosikymmeninä hoiva- ja terveysmenoja, joiden rahoittamiseksi nykyinen kokonaisveroaste ei tulevaisuudessa riitä. Samaan aikaan työikäinen väestö, joka veroillaan rahoittaa julkiset palvelut ja sosiaaliturvan, supistuu.

Julkinen talouden tulojen ja menojen välillä vallitsee pitkällä aikavälillä epätasapaino eli kestävyysvaje. Valtiovarainministeriö arvioi kestävyysvajeen olevan noin 3 % suhteessa BKT:hen eli n. 9 mrd. euroa vuoden 2026 tasolla. Viime kevääseen nähden arvio kestävyysvajeen suuruudesta ei ole olennaisesti muuttunut. Saadun tuloksen tulkinta on se, että väestön ikääntyminen luo merkittävän haasteen julkisen talouden kestävyydelle. lisäksi julkisen talouden velkasuhteen ennustettu kasvu lisää julkisen talouden riskejä.

Kuntatalousohjelma vuodelle 2022

Kuntien ja kuntayhtymien vuoden 2021 tilinpäätösten tulos- ja rahoituslaskelman erät tarkentuivat paikoitellen paljonkin kevään alustaviin tilinpäätösarvioihin verrattuna, mutta iso kuva vuodesta 2021 ei muuttunut. Kuntatalouden toiminnan ja investointien rahavirta tarkentui noin 200 milj. euroa negatiiviseksi ollen vielä lähempänä tasapainoa kuin keväällä arvioitiin. Lisäksi kuntien verotuloennusteet ovat kohonneet keväästä koko ennustejaksolla 2022–2026 pääasiassa veropohja- ja maksuunpanoennusteen päivityksen vaikutuksesta. Toisaalta myös hintaennusteita on nostettu keväästä. Merkkejä inflaation kiihtymisestä saatiin jo viime vuonna, mutta vielä keväällä inflaatiopiikin ajateltiin jäävän maltillisemmaksi ja lyhytaikaisemmaksi.

Kuntien kustannuskehityksen kannalta painoarvoltaan merkittävin hintoihin vaikuttava tekijä on kuitenkin kunta-alan ansiokehitys, sillä henkilöstökustannukset muodostavat kuntatalouden suurimman kuluerän. Kunta-alan vaikea työkiista saatiin osittain päätökseen kesäkuun alussa, kun kaikki muut kunta-alan työntekijäryhmät hoitajalittoja Tehyä ja Superia lukuun ottamatta hyväksyivät kuntien ja hyvinvointialueiden virka- ja työehtosopimukset. Yhdenvertaisen ja tasapuolisen kohtelun vuoksi sopimuskorotuksia sovelletaan kuitenkin kaikkiin, myös sote-alan

työntekijöihin. Sopimusratkaisu on kolmivuotinen ajalla 1.5.2022–30.4.2025. Sopimuskaudella työvoimakustannukset nousevat korkoa korolle laskien keskimäärin 8,8 prosenttia. Perusratkaisun sopimuskorotusten taso ilman kehittämissohjelmaa vuosina 2023–2024 on sidottu niin sanottuun yleiseen linjaan. Lisäksi kunta-alan palkkarakenteita ja palkkausjärjestelmiä uudistetaan erillisellä kehittämissohjelmalla vuosina 2023–2027 keskimäärin yhden prosentin sopimuskorotuksella vuosittain. Ohjelman avulla kunta-alan palkat nousevat vuoden aikana yhteensä noin 5,1 prosenttia sopimuskorotusten lisäksi.

Työmarkkinoiden kireys on aiheuttanut kunta-alalla kasvavassa määrin haasteita. Etenkin sote-palveluiden tarve on kasvanut väestön ikääntymisen vuoksi ja siksi hoitoalan uusien avoimien työpaikkojen määrä on lisääntynyt viime vuosina huomattavasti. Sosiaali- ja terveyspalvelut ovat ruuhkautuneet paikoitellen pahoin, ja paheneva hoitajapula ja työtaistelut vaikeuttavat tilannetta entisestään. Riskejä uusista työtaisteiluista on ilmassa.

Vuosi 2022 näyttää talouden tunnuslukujen perusteella kuntataloudessa jälleen hyvältä. Ennusteen mukaan toiminnan ja investointien rahavirta kääntyy positiiviseksi, mutta lukuja parantaa Helsingin kaupungin liikennelaitoksen (HKL) yhtiöittäminen, joka vaikuttaa etenkin nettoinvestointeihin ja sitä kautta toiminnan- ja investointien rahavirtaan ja rahoituksen rahavirran lukuihin. HKL:n yhtiöittäminen kohentaa toiminnan ja investointien rahavirtaa noin 660 milj. eurolla vuonna 2025. Lisäksi sote-kiinteistöjen myyntien arvioidaan myös kohentavan kertaluonteisesti toiminnan ja investointien rahavirtaa. Toimintakatteen arvioidaan heikkenevän pienentyneiden valtionavustusten vauhdittamana, mutta vuosikate pysyy lähellä viime vuoden tasoa verorahoituksen kasvaessa ripeästi.

Kaikkiin talouden ennusteisiin sisältyy kuitenkin edelleen poikkeuksellisen paljon epävarmuutta. Venäjän hyökkäys Ukrainaan muutti talouden tilannekuvan, eikä se ole sittemmin selkiytynyt oleellisesti. Venäjän hyökkäys Ukrainaan jatkuu ja näkymä tulevaisuuteen on edelleen kovin epävarma. Myöskään covid-19-virukseen liittyvät uhkakuvat eivät ole täysin poistuneet. Kuntatalouden osalta epävarmuutta liittyy myös sote- ja pelastustoimen kustannuskehitykseen sekä hyvinvointialueille siirtyviin kustannuksiin ja tuloihin, joiden lopulliset vaikutukset kuntatalouteen selviävät vasta vuoden 2022 tilinpäätöstietojen valmistuttua.

Kuntatalous vuonna 2023

Vuosi 2023 on Suomen julkisessa hallinnossa ja myös kuntataloudessa historiallinen vuosi, sillä sote-uudistus astuu voimaan. Käytännössä tämä merkitsee sitä, että sosiaali- ja terveyden huollon sekä pelastustoimen tehtävät siirretään hyvinvointialueille ja niitä vastaava rahoitus valtiolle. Kuntien tulot sekä menot lähes puolittuvat uudistuksen seurauksena. Väestön ikääntyminen on lisännyt hoito- ja hoivapalvelujen tarvetta ja siten kuntatalouden menopaineita jo pitkään, mutta sote-uudistuksen myötä nämä vaikeasti ennakoitavat ja nopeasti kasvavat menot siirtyvät hyvinvointialueiden vastuulle. Kaikkia Suomen ikärakenteeseen liittyviä kuntatalouteen kohdistuvia taloudellisia haasteita sote-uudistus ei suinkaan poista, sillä väestömuutoksen vaikutukset ulottuvat talouden rakenteisiin useampaa kautta ja vaikuttavat myös esimerkiksi investointeihin ja käyttöomaisuuteen.

Sote-uudistuksen seurauksena kuntien toiminnan kustannukset vähenvät ja käyttötalousmenoista siirtyy pois noin puolet. Toimintamenojen laskuksi on arvioitu 54 prosenttia vuonna 2023. ostoissa on huomioitu sosiaali- ja terveydenhuollon kiinteistöjen ylläpidosta kunnille aiheutuvat kustannukset, joiden suuruudeksi on oletettu noin 700 milj. euroa. Vuoden 2023 ajoittuu sote-uudistuksen lisäksi myös hallituskauden päättäminen. Monet hallituksen määräaikaisten toimet lakkaavat ja kuntataloudesta poistuu merkittävä määrä esimerkiksi covid-19-avustuksia ja opetuksen laatu- ja tasa-arvo hankkeita. Oppivelvollisuuden laajentaminen etenee kuitenkin uudella ikäluokalla, mikä nostaa kuntataloudelle kohdistetun rahoituksen yli 70 milj. euroon vuonna 2023. Lisämenoja aiheuttaa myös Ukrainan sotaa paenneiden maahanmuutosta, josta syntyviä

kuluja muun muassa varhaiskasvatuksessa, perusopetukseen valmistavassa opetuksessa ja kotouttamisessa hallitus on sitoutunut korvaamaan kunnille.

Kuntatalouteen luettavat tehtävät painottuvat uudistuksen jälkeen eniten vahvemmin varhaiskasvatukseen ja koulutukseen, joiden yhteenlaskettu palvelutarve on laskeva koko 2010-luvun jatkuneen syntyvyyden alenemisen vuoksi. Kehitysarviossa palvelutarpeen laskua on kuitenkin tuttuun tapaan hieman pehmenetty, sillä laskennallista säästöpotentiaalia ei ole mahdollista hyödyntää kaikissa kunnissa ainakaan kovin nopeasti. Monissa pienissä kunnissa kouluverkko on supistettu jo niin, ettei sen kaventaminen ole mahdollista lopettamatta palvelua kokonaan. Lisäksi varhaiskasvatukseen osallistuneiden lasten määrään vaikuttaa myös osallistumisaste, joka on ollut viime vuosina kasvussa. Selvää kuitenkin on, että nuorten ikäluokkien pienentyminen avaa osalle kunnista säästömahdollisuuksia, joihin on reagoitava nopeasti talouden tasapainottamiseksi ja laadukkaan opetuksen turvaamiseksi.

Kuntatalouden vuoden 2023 talouslukujen suurten prosenttimuutosten taakse kätkeytyy myös kustannusten kasvu. Kuntien kustannuskehitystä kuvaavan peruspalvelujen hintaindeksin muutos on 3,8 prosenttia vuonna 2023. Kustannusten ripeään nousuun vaikuttaa etenkin kunta-alan ansiokehitys, jota nostavat niin sanottu yleiseen linjaan sidottu palkankorotus sekä kehittämissohjelma, jolla uudistetaan kunta-alan palkkarakenteita ja palkkausjärjestelmiä.

Sote-uudistus vaikuttaa merkittävästi myös kuntatalouden tuloihin. Rahoitusvastuun siirtymässä kunnilta valtiolle on valtion tuloja lisättävä ja kuntien tuloja vastaavasti vähennettävä niiltä pois siirtyvän rahoitusvastuun verran. Jotta kokonaisveroaste ei kasvaisi, kunnallisveroprosentteja alennetaan kaikissa kunnissa 12,64 prosenttiyksiköllä. Lisäksi yhteisöverotulojen jako-osuutta pienennetään kolmanneksella ja valtion jako-osuutta kasvatetaan vastaavasti. Yhteisöveron jako-osuuteen tehdään ensi vuonna myös korjaus varhaiskasvatuseräalennuksiin ja yksityisen hoidon tuen hoitolisän korotukseen liittyen, jonka vaikutus on arviolta noin 90 milj. euroa kuntien verotuloja lisäävä vuonna 2023. Koska sote-uudistus ei vaikuta kiinteistöveroon, sen suhteellinen osuus kuntien verotuloista kaksinkertaistuu nykyiseen verrattuna. Kuntien verotulojen arvioidaan laskevan 47 prosenttia vuonna 2023. Kuntien verotulokertymä jää vuonna 2023 poikkeuksellisesti normaalia korkeammalle tasolle, sillä osa aiempien vuosien kunnallis- ja yhteisöverotuloista tilitti vuodelle 2023 vanhojen kunnallisveroprosenttien ja yhteisöverotulojen jako-osuuksien mukaisesti.

Kuntatalouden toimintatulojen arvioidaan laskevan noin 31 prosenttia vuonna 2023. Kuntataloudesta siirtyy sote-palveluiden myötä merkittävä määrä esimerkiksi asiakasmaksutuottoja. Lisäksi hallitus esitti talousarviossa varhaiskasvatuseräalennuksia alennettavaksi pysyvästi. Tämän arvioidaan pienentävän kuntatalouden maksutuloja 29 milj. euroa vuonna 2023 ja 70 milj. euroa vuodesta 2024 alkaen. Toimintatulojen laskua hidastavat kuntien sote-kiinteistöistä saamat vuokratulot, joiden suuruudeksi on oletettu kehitysarviossa 700 milj. euroa vuonna 2023.

Myös kuntien valtionosuuksista vähennetään hyvinvointialueille siirtyvien tehtävien rahoitus. Hyvinvointialueille siirtyvän rahoituksen lisäksi kuntien valtionosuuksia pienentävät yhteensä 33 milj. euron päätökset pysyvistä valtionosuusvähennyksistä sekä kuntien digitalisaation kannustinjärjestelmän poistumiseen liittyvä määräaikainen 10 milj. euron vähennys. Kuntien valtionosuuksien arvioidaan laskevan 65 prosenttia vuonna 2023. Valtionosuuksien pienentymistä hidastavat muun muassa indeksikorotukset (143 milj. euroa), valtionosuuteen aikaisemmin kohdistuneen lääkäri- ja lääkintähelikopteritoiminnan rahoitukseen liittyvän vähennyksen poistuminen (22,6 milj. euroa) ja perustoimeentulotuen kuntien maksuosuuden muutos (22,4 milj. euroa).

Kuntataloudesta siirtyy hyvinvointialueiden mukana investointeja arviolta 950 milj. euron edestä. Vaikka investointien nopeimman kasvuvaiheen arvioidaan olevan jo takanapäin, oletetaan investointien pysyvän korkealla tasolla. Kuntatalouden investointipaineet pysyvät mittavina

muun muassa rakennuskannan iän ja väestön muuttoliikkeen vuoksi. on kuitenkin mahdollista, että talouden epävarmat näkymät, resurssien pulonkaulat sekä kasvavat kustannukset siirtävät investointeja tuleville vuosille.

Kuntataloudessa vuosi 2023 näyttää talouden tunnuslukujen perusteella ennätyskellisen vahvalta, sillä sote-uudistuksen kuntien verotuloja leikkaava vaikutus ei näy vielä täysimääräisesti kunnallis- ja yhteisöverotuloissa. Kunnille kertyy vuonna 2023 noin 1,2 mrd. euroa enemmän vanhojen veroperusteiden mukaisia verotuloja kuin sote-uudistuksen jälkeisessä kuntataloudessa vuonna 2024. Vuosikate riittää selvästi kattamaan poistot ja toiminnan ja investointien rahavirta on noin 1,2 mrd. euroa positiivinen.

Kuntatalouden kehitysarvio 2024-2026

Vuosina 2024–2026 kuntatalouden toimintamenot kasvavat keskimäärin 2,9 prosenttia vuodessa. Koska kehitysarvio on niin sanottu muuttumattoman politiikan ura ja koulutuksen ja varhaiskasvatuksen palvelutarve on hieman laskeva, aiheutuu toimintamenojen kasvu pääasiassa hintojen noususta. Kuntien kustannuskehitystä kuvaavan peruspalvelujen hintaindeksin muutos on keskimäärin 3,6 prosenttia vuodessa.

Investointien nopeimman kasvuvaiheen arvioidaan olevan jo takana, mutta kasvukeskusten investointipaineiden ja koko maan laajuisen korjausvelan vuoksi investointitarpeet pysyvät mittavina. Investointien suhde BKT:hen on pidetty painelaskelmassa loppuvuosina muuttumattomana.

Toimintatulot kasvavat painelaskelmassa keskimäärin 0,7 prosenttia vuodessa vuosina 2024–2026. Verotulot laskevat 5,8 prosenttia vuonna 2024, mikä on seurausta siitä, että sote-uudistuksen täysimääräinen vaikutus näkyy kuntien verotuloissa viiveellä verovuoden verojen kertyessä useamman kalenterivuoden aikana. Verorahoitus kasvaa keskimäärin 3,0 prosenttia vuodessa vuosina 2025–2026. Kehitysarviossa on huomioitu hallituksen aiemmin tekemä päätös kaivosveron käyttöönotosta, jonka arvioidaan lisäävän kuntien verotuloja aiempaa arviota myöhemmin eli vasta vuodesta 2025 alkaen noin 15 milj. euroa vuodessa.

Kuntatalouden menot pysyvät vuosina 2024–2026 hieman tuloja suurempina. Vuosikate riittää kattamaan poistot kaikkina tarkasteluvuosina painelaskelmassa. Kuntatalouden tilanne helpottuu sote-uudistuksen myötä nopeimmin kasvavien menojen siirtyessä pois kuntien vastuulta. Kuntatalouteen jää menojen ja tulojen välille rakenteellinen epätasapaino, joten tuottavuutta ja tehokkuutta lisäävien rakenteellisten uudistusten tarve säilyy sote-uudistuksen jälkeenkin. Sote- ja pelastustoimen palveluiden siirtymässä hyvinvointialueille kuntien mahdollisuudet tasapainottaa talouttaan menoja sopeuttamalla kaventuvat. Samanaikaisesti investointitarpeet pysyvät kuitenkin mittavina muun muassa muuttoliikkeen ja rakennuskannan iän vuoksi. Myös ilmastonmuutoksen hillintä ja sen vaikutuksiin varautuminen edellyttävät kunnilta uusien toimintatapojen käyttöönottoa sekä investointeja muun muassa vihreään siirtymään.

Vuonna 2023 kuntatalouden lainoista siirtyä arviolta 5,1 mrd. euroa pois sote-uudistuksen myötä. Tämän jälkeen kuntatalouden lainakannan kasvuvauhti hidastuu selkeästi viime vuosikymmenen keskimääräiseen kasvuvauhtiin verrattuna. Kuntatalouden lainakanta kasvaa tarkastelujakson lopulla 21,1 mrd. euroon. Korkotaso on pysynyt jo pitkään poikkeuksellisen matalalla tasolla, mutta korkoympäristön normalisoituminen useamman vuoden vallinneesta epätavallisesta tilanteesta, jossa nimelliskorot ovat olleet negatiivisia, on jo alkanut. Tämä kiristää myös velkaantunutta kuntataloutta, joissa investointeja olisi rahoitettava.

Kuntien verotulot

Kuntien verotulot koostuvat kunnallis-, kiinteistö- ja yhteisöverosta. Kunnallisveron osuus verotuloista on ollut keskimäärin noin 84 prosenttia, kiinteistöveron noin 8 prosenttia ja yhteisöveron noin 8 prosenttia. Kuntien verotulojen arvioidaan olevan vuonna 2022 yhteensä noin 26,5 mrd. euroa. Edelliseen vuoteen verrattuna verotulot kasvaisivat vajaalla 4

prosentilla. Verotulojen kasvua selittävät erityisesti suotuisa tulo- ja työllisyyskehitys. Vuonna 2023 verotulojen ennustetaan pääosin sote-uudistuksen johdosta alentuvan 46,5 prosenttia. Taulukossa 16 esitetään kuntien verotulojen ennuste vuosille 2020–2023. Ennusteessa on huomioitu kansantalouden makroennusteen mukainen veropohjien kehitys, tuoreimmat toteutumatiemat ja arviot kunkin verovuoden lopullisesta verosta sekä tiedossa olevat veroperustemuutokset.

Maksettujen palkkojen osuus kunnallisveron veropohjasta on keskimäärin noin 67 prosenttia, eläkkeiden noin 24 prosenttia ja muiden tulojen, kuten päivärahatalojen, osuus on noin 9 prosenttia. Tulorakenteessa on kuitenkin suuret erot kuntien välillä. Väestörakenteen ja työllisyyden kehitys vaikuttavat ratkaisevasti yksittäisten kuntien veropohjaan ja siten tulojen muodostumiseen.

Verovuoden 2023 yhteisöveron määrää ennustetaan arvioidun yritysten tulokehityksen perusteella vuodesta 2021 vuoteen 2023. Yritysten tulokehitystä arvioidaan lähinnä kansantalouden tilinpidon toimintaylijäämän muutoksen avulla. Yritysten tulokehitys ei täysin seuraa toimintaylijäämän muutoksia. Varsinkin voimakkaiden suhdannevaihteluiden oloissa toimintaylijäämän antama kuva yritysten tuloksista saattaa poiketa huomattavasti todellisuudesta.

Seuraavassa taulukossa käsitellään verolajikohtaisesti lakimuutoksista aiheutuvia vaikutuksia kuntien verotuloihin vuosina 2020–2023. Veroperustemuutosten aiheuttamat vaikutukset kuntien verotuottoon kompensoidaan nettomääräisesti kunnille. Yhteisöveron osalta kompensoinnit toteutetaan verojärjestelmän sisällä jako-osuutta muuttamalla, sen sijaan ansiotuloveroperusteiden muutosten kompensoinnit toteutetaan vuoden 2020 talousarvioesityksestä lähtien erillisen määrärahamomentin kautta.

Talouden sopeutuspainetta kasvaa suunnittelukauden loppua kohti

Vuoden 2021 tilinpäätöstietojen mukainen toiminnan ja investointien rahavirta on positiivinen lähes kaikissa kuntakokoryhmissä. Vuoden 2021 hyvää taloudellista tilannetta selittävät etenkin koronatukitoimet, joita valtio kohdisti kuntatalouteen vielä vuonna 2021. Koronatukien poistuksessa vuonna 2022 rahoituksen tasapainon arvioidaan heikkenevän kaikissa kuntakokoryhmissä painaen toiminnan ja investointien rahavirran negatiiviseksi. Tasapainoa heikentää myös toimintakatteen heikkeneminen sekä nettoinvestointien kasvu kaikissa kuntakokoryhmissä.

Vuonna 2023 toiminnan ja investointien rahavirran arvioidaan jälleen tilapäisesti vahvistuvan kaikissa kuntakokoryhmissä. Suotuisaa kehitystä selittää erityisesti verotulojen tavallista korkeampi kertymä. Sote-uudistuksen vaikutus verotuloihin näkyy täysimääräisenä vasta vuonna 2024 verojen kertymis- ja tilitysrytmin takia. Rahoituksen tasapaino vahvistuu erityisesti 40 000–100 000 asukkaan kunnissa, ollen arvion mukaan 241 euroa asukasta kohden vuonna 2023. Tätä selittää muita kuntakokoryhmiä matalammat nettokustannukset sekä maltilliset taloussuunnitelmien mukaiset nettoinvestoinnit.

Kehyskauden loppua kohti mentäessä toiminnan ja investointien rahavirta heikkenee jälleen lähes kaikissa kuntakokoryhmissä. Verotulojen kertymä normalisoituu sote-uudistuksen jälkeiseen tilanteeseen, mikä pienentää verotuloja kaikissa kuntakokoryhmissä vuonna 2024. Kuntien nettokustannukset kasvavat keskimäärin noin 4 prosenttia vuosittain kehyskauden lopulla, mutta esimerkiksi suurissa kaupungeissa kasvun arvioidaan olevan yli 5 prosenttia vuosittain. Muista kuntakokoryhmistä poiketen pienten kuntien toiminnan ja investointien rahavirta vahvistuu vuonna 2024, mikä johtuu ennen kaikkea taloussuunnitelmien mukaisen nettoinvestointien pienenemisestä edellisvuoteen verrattuna.

Kehyskauden viimeisenä vuonna 2026 kaikkien kuntakokoryhmien toiminnan ja investointien rahavirran arvioidaan olevan negatiivinen (noin -160 €/as koko maassa keskimäärin). Erot kuntakokoryhmien välillä ovat varsin suuret (minimi noin -324 €/as ja maksimi -16 €/as).

Toiminnan ja investointien rahavirran heikkenemistä kehyskaudella selittää merkittävilta osin toimintakateen sekä verotulojen arvioitu kehitys koko maan tasolla ja kunnittain. Kuntakokoryhmittäin vertailluna toiminnan ja investointien rahavirta heikkenee suhteellisesti eniten juuri pienimmillä kunnilla kehyskauden loppua kohden. Pienten kuntien verotulojen kehitys onkin tarkastelujaksolla heikompaa kuin muissa kuntakokoryhmissä. Toisaalta pienten kuntien väestökehitys vaikuttaa toimintakate-ennusteeseen menoja vähentävästi, vaikkakin palvelutarpeen vähenemisestä aiheutuvia säästömahdollisuuksia voi olla vaikea realisoida. Kokonaisuutena rahoitusaseman heikkeneminen painottuu pienten kuntien kokoryhmiin.

Heikkenevä toiminnan ja investointien rahavirta näkyy luonnollisesti myös kuntien lainakannoissa. Bruttolainamäärä asukasta kohden kasvaa kehyskaudella lähes kaikissa kuntakokoryhmissä, suhteellisesti kuitenkin eniten kaikista pienimmistä kunnissa. Painelaskelman mukainen kuntien tulokset (ilman satunnaisia eriä) on kehyskauden loppua kohden mentäessä myös varsin heikkoa osassa kuntia, mikä johtuu osin poistojen kasvusta suhteessa vuosikatteeseen. Kuntakohtaisen painelaskelman mukaan 117 kunnalla on tuloslaskelman mukainen liikekirjanpidon tulos tappiollinen vuonna 2026. Arvioitu tulokset viittaa käytötalouden rakenteellisiin ongelmiin ja siihen, että osassa kuntia tulo-pohja on riittämätön kattamaan poistot.

Vero- ja maksuperustemuutosten vaikutus kuntatalouteen

Kunnallisvero

Kunnallisveron tuoton arvioidaan olevan vuonna 2023 noin 9,93 mrd. euroa, mikä on noin 11,7 mrd. euroa vähemmän kuin vuonna 2022. Kunnallisveron tuottoon vaikuttavat hallitusohjelmaan liittyneet veroperustemuutokset sekä tulo- ja työllisyyskehitys. Merkittävin veroperustemuutos vuonna 2023 on sote-uudistukseen liittyvä verouudistus.

Sosiaali- ja terveyspalveluiden sekä pelastustoimen siirtyessä kuntien vastuulta hyvinvointialueille kuntien tuloja siirretään valtiolle hyvinvointialueiden toiminnan rahoittamiseksi. Kunnallisveron tuottoa leikataan noin 13,9 mrd. euroa ja valtion ansio- ja pääomatuloveron tuottoa kasvatetaan noin 13,6 mrd. euroa. Ansiotuloverotusta kevennetään kokonaisuudessaan noin 0,3 mrd. euroa lailla sen varmistamiseksi, että verollisten verotus ei kiristisi sote-veromuutoksen seurauksena. Sote-verouudistuksen yhteydessä kunnallisverotuksen invalidivähennys poistetaan. Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen laiksi vuoden 2023 tuloveroasteikosta ja eräiden tuloverotusta koskevien säännösten muuttamisesta ja kumoamisesta. Ansiotuloveroperusteisiin ehdotetaan tehtäväksi pääministeri Marinin hallituksen ohjelman mukaisesti ansiotasoindeksin muutosta vastaava indeksitarkistus. Työtulovähennykseen ehdotetaan tehtäväksi ikään perustuva portaittainen korotus. Perhevapaalta palaavien työmatkavähennyksen omavastuuta ehdotetaan huojennettavaksi. Matkakuluvähennyksen määräaikaista korotusta ehdotetaan jatkettavaksi. Voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti asuntolainan korkovähennysoikeus poistuu kokonaan. Kotitalousvähennyksen yhteydessä ehdotetaan otettavaksi käyttöön määräaikainen sähkövähennys. Lisäksi kunnallisveron tuottoa pienentää tutkimus- ja kehittämistoiminnan lisävähennys. Hallitus antaa näistä erilliset esitykset. Verotuksen maksujärjestelyjen huojentaminen vuosina 2020 ja 2021 siirtää kunnallisveron kertymää näiltä vuosilta yhteensä noin 40 milj. euroa vuodelle 2023.

Yhteisövero

Vuonna 2023 voimaan tulevan sote-uudistuksen yhteydessä sosiaali- ja terveyspalveluiden sekä pelastustoimen järjestämistä vastuu siirtyy kunnilta hyvinvointialueille ja niiden rahoitusvastuu kunnilta valtiolle. Kuntien tuloja pienennetään siirtyviä kustannuksia vastaavasti. Tässä yhtey-

dessä kuntien osuutta yhteisöveron tuotosta alennetaan. Tämä pienentää kuntien yhteisöveron kertymää vuonna 2023 noin 763 milj. eurolla ja maksuunpanoa noin 909 milj. eurolla. Lisäksi hallitus antaa eduskunnalle talousarvioon liittyvän esityksen, jossa kompensoitaisiin kunnille yhteisöveron jako-osuuden kautta varhaiskasvatustulosten alentamisen sekä yksityisen hoidon tuen hoitolisän korotuksen vaikutukset. Toimenpide kasvattaa kuntien verokertymää noin 90 milj. eurolla vuonna 2023 ja maksuunpanoa noin 100 milj. euroa. Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen laiksi tutkimus- ja kehittämistoiminnan yhdistelmävähennyksestä verotuksessa. Muutos pienentää yhteisöveron maksuunpanoa noin 76 milj. eurolla. Lisäksi hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen laiksi elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 18 b §:n muuttamisesta, jolla muutetaan korkovähennysrajoitussäännöstä. Muutos ei vaikuta yhteisöveron maksuunpanoon. Hallitusohjelman mukaisesti veroperustemuutosten verotusvaikutukset kompensoidaan nettomääräisesti kunnille. Kompensaatio toteutetaan muuttamalla yhteisöveron jako-osuuksia siten, että muutosten verotusvaikutus kunnille on neutraali. Verotuksen maksujärjestelyjen huojentaminen vuosina 2020 ja 2021 siirtää kuntien yhteisöverokertymää näiltä vuosilta yhteensä noin 5 milj. euroa vuodelle 2023.

Kiinteistövero

Kiinteistöveron tuotto on noin 2,1 mrd. euroa vuonna 2023, mikä on noin 16 milj. euroa enemmän kuin vuonna 2022. Kiinteistöverotuksen arvosuudistusta koskevaa hallituksen esitystä ei anneta eduskunnalle tällä hallituskaudella. Hallitus on arvioinut, ottaen huomioon myös asumisen kustannusten yleisen nousun, että nykyisessä tilanteessa ei ole syytä antaa eduskunnalle uudistuseesitystä, joka saattaisi lisätä taloudellista epävarmuutta. Verotuksen joustavaan valmistumiseen siirtyminen saattaa kasvattaa vuoden 2023 kertymää edelleen jonkin verran. Verotuksen maksujärjestelyjen huojentaminen vuosina 2020 ja 2021 siirtää kiinteistöverotulojen kertymää arviolta 4 milj. euroa vuodelle 2023. Verotuksen maksujärjestelyjen huojentaminen vuosina 2020 ja 2021 siirtää kiinteistöverotulojen kertymää arviolta 4 milj. euroa vuodelle 2023.

Talousarvioesitykseen liittyvien veroperustemuutosten vaikutus kuntien verotuloihin vuonna 2023 (milj. euroa)	
Ansiotuloveroperusteiden indeksitarkistus	-38
- josta progressiivinen tuloveroasteikko	-1
- josta työtulovähennys	-12
- josta perusvähennys	-25
Ikääntyneiden korotettu työtulovähennys	-3
Matkakuluvähennyksen korotuksen jatkaminen 2023	-6
Perhevapaalta palaavien huojennettu matkakuluvähennyksen omavastuu	-1
T&K lisävähennys	-1
Kotitalousvähennyksen yhteydessä myönnettävä määräaikainen sähkövähennys	-27
Varhaiskasvatustulosten alentamisen kompensointi yhteisöveron jako-osuuden kautta	100
Aiemmin voimaan tulleiden veroperustemuutosten vaikutus	46,5
Yhteensä	70,5

Lisätietoa verojen muutoksista löytyy valtiovarainministeriön julkaisemasta kuntatalousohjelmasta:

[Kuntatalousohjelma \(syksy 2022, kohta 2.3\)](#)

Kuntien valtionavut

Kuntien valtionavut ovat noin 5,4 mrd. euroa vuonna 2023. Laskennalliset valtionosuudet ovat noin 4,0 mrd. euroa, kuntien veromenetysten korvaukset noin 0,9 mrd. euroa ja muut valtionavut noin 0,5 mrd. euroa. Valtionapujen taso alenee huomattavasti suhteessa vuoden 2022 varsinaiseen talousarvioon johtuen sote-uudistuksesta. Kunnan peruspalve-

lujen valtionosuuksia ja veromenetysten korvauksia siirretään hyvinvointialueiden rahoitukseen, ja lisäksi sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan valtionavustukset kohdistuvat jatkossa pääosin hyvinvointialueille.

Lisätietoa valtionapujen muutoksista löytyy valtiovarainministeriön julkaisemasta kuntatalousohjelmasta:

[Kuntatalousohjelma \(syksy 2022, kohta 2.1\)](#)

	2021 TA+LTA:t	2022 TA	2023 TAE
Laskennalliset valtionosuudet	8 762	9 099	4 012
VM	7 700	7 983	2 744
OKM¹⁾	1 062	1 115	1 272
siitä kuntayhtymät	1 041	1 053	1 096
Valtion korvaus kunnille veroperustemuutoksista aiheutuvista verotulojen menetyksistä	2 362	2 648	862
Muut valtionavut			
OM yhteensä	6	11	11
SM yhteensä	3	0	0
VM yhteensä	20	30	11
OKM yhteensä	315	234	227
MMM yhteensä	6	4	4
LVM yhteensä	55	45	44
TEM yhteensä	237	208	132
STM yhteensä	2 327	695	48
YM yhteensä	57	54	46
Muut valtionavut yhteensä, milj. euroa	3 023	1 282	523
Valtionavut yhteensä, milj. euroa	14 147	13 029	5 401

¹⁾ Kuntien laskennallinen osuus on arvioitu OKM:n hallinnonalan (ml. yksityiset) kokonaisuudesta.

Kuva 3 Valtionosuudet ja -avut.

Valtion toimenpiteiden vaikutus kuntatalouteen

Valtion toimenpiteiden yhteisvaikutus kuntatalouteen vuoden 2022 varsinaiseen talousarvioon verrattuna on lähellä neutraalia. Hallitusohjelman mukaiset tehtävien ja veloitteiden lisäykset on tehty pääosin jo aikaisempina vuosina, ja osa määräaikaisista lisäyksistä valtionavustuksiin päättyy vuoden 2022 lopussa. Kuntien uusiin ja laajeneviin tehtäviin osoitetaan täysi valtionosuus ja valtion päättämät veroperustemuutokset kompensoidaan kunnille. Vuonna 2023 tulevia uusia ja laajentuvia tehtäviä ja veloitteita ovat muun muassa perusopetuslakiin liittyen sitouttavaan koulu yhteistyön, juomavesidirektiivin toimeenpanoon liittyvät valvontatehtävät ja asumisneuvonnan kehittäminen. opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla kuntien valtionavustuksia kasvattavat Ukrainasta tulevien varhaiskasvatuksen, perusopetuksen valmistavan opetuksen ja kielikoulutukseen annettavat avustukset. Peruspalvelujen valtionosuuteen kohdistuu vähennys osana hallituksen päättämiä uudelleenkorjauksia, mutta toisaalta lääkärihelikopteritoiminnan rahoitukseen liittyvän vähennyksen poistaminen vahvistaa kuntataloutta.

Valtion toimenpiteiden kuntatalousvaikutuksia koskeva yksityiskohtainen taulukko löytyy valtiovarainministeriön julkaiseman kuntatalousoh-

jelman liitteestä 3. Vuosien 2022 ja 2023 välisen vertailun mahdollistamiseksi taulukkoon eivät sisälly toimet, joiden vaikutus siirtyy hyvinvointialueille vuoden 2023 alusta lukien. Näitä toimia sisältyy erityisesti sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalle ja peruspalvelujen valtionosuuteen.

Valtio on päätösperäisesti lisännyt kuntien menoja kaikkiaan noin 0,7 mrd. eurolla vuoden 2023 tasolla vaalikauden alusta laskien. Kuntien tuloja päätökset ovat lisänneet kaikkiaan noin 0,7 mrd. eurolla vuoden 2023 tasolla. osa kuntiin vuonna 2023 vaikuttavista toimista on määräaikaista liittyen muun muassa Ukrainasta tulleiden auttamiseen. Uusiin ja laajeneviin tehtäviin kunnat saavat 100 prosentin valtionrahoituksen.

Lisätietoa valtion toimenpiteiden vaikutuksista löytyy valtiovarainministeriön julkaisemasta kuntatalousohjelmasta:

[Kuntatalousohjelma \(syksy 2022, kohta 2.2\)](#)

Muut toimintaympäristön kehitysnäkymät

Hallitusohjelmasta erityisesti huomioitavat asiat

Maan hallituksen hallitusohjelmaan liittyvä julkisen talouden toimeenpano tapahtuu julkisen talouden suunnitelman (JTS) ja sen osana olevan kuntatalousohjelman (KTO) kautta. Edellä mainitut ovat osa valtion tulo- ja menoarvioesitystä.

Osa toimenpiteistä ei sisällä välittömiä talousarviovaikutuksia, mutta ne liittyvät muutoin merkittävästi kuntatalouden kehitysnäkyymiin tai kuntien tehtävien järjestämiseen.

Hallitusohjelman kuntatalouteen vaikuttavat toimenpiteet ministeriöittäin:

Valtiovarainministeriö:

- Kunnan peruspalvelujen valtionosuus vuonna 2023
- Verotulomenetysten korvaukset
- Kiinteistöverouudistus
- Kaivosvero

Opetus- ja kulttuuriministeriö:

- Varhaiskasvatus ja perusopetus
- Ukrainalaisten pakolaisten auttaminen
- Ammatillisen koulutuksen rahoituspohjan vahvistaminen
- Sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön riittävyden ja saatavuuden varmistaminen
- Oppivelvollisuuden laajentaminen ja muut aiempiin päätöksiin perustuvat määrärahamuutokset
- Nuorisotoiminnan tukeminen

Liikenne- ja viestintäministeriö:

- Julkisen henkilöliikenteen ostot
- Kehittämishankkeet
- MAL-sopimukset ja liikenteen infra-avustukset
- Kävelyn ja pyöräilyn olosuhteiden parantaminen

Työ- ja elinkeinoministeriö:

- Työllisyyspalveluiden hallinnon kehittäminen
- Palkkatuen uudistaminen
- Talent Hub -toimintamalli
- Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027 – EU:n alue- ja rakennepoliittisen ohjelman valmistelu
- Kuntien roolin vahvistaminen kotouttamisessa
- Kotoutuminen
- Kutilan kanavan rakentaminen

Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö:

- Kunnan ja hyvinvointialueen yhteistyön varmistaminen opiskelu- huollossa
- Juomavesidirektiivin toimeenpano

Ympäristöministeriö:

- Kuntien ilmastotoimet
- Ravinteiden kierrätysohjelman toimeenpano
- Asuntopoliittiset toimenpiteet
- Valtionavustukset uusien digivelvoitteiden aiheuttamiin kustannuksiin

Lisätietoa toimenpiteistä löytyy valtiovarainministeriön julkaisemasta kuntatalousohjelmasta: [Kuntatalousohjelma \(syksy 2022, kohta 3\)](#)

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus

Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisvastuun siirrolla kunnista hyvinvointialueille on merkittäviä vaikutuksia kuntien toimintaan ja talouteen. Uudistuksen vaikutukset kohdistuvat erityisesti kuntien käyttötalouteen, jossa tulojen ja -menojen taso ja rakenne muuttuvat merkittävästi tehtävien siirtyessä hyvinvointialueille sekä rahoituksen siirtyessä valtiolle.

Tässä osiossa esitetyt summat siirrettävistä kustannuksista ja tuloista perustuvat valtiovarainministeriön laskelmaan vuoden 2022 tasossa. Arviot perustuvat vuoden 2021 kuntien tilinpäätösten ja vuoden 2022 kuntien talousarvioiden mukaisiin tietoihin sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen kustannuksista. Tulotiedot perustuvat valtiovarainministeriön kuntakohtaisiin veroennusteisiin ja valtionosuustietoihin. Lopullisten tilinpäätöstietojen valmistuessa kesällä 2023 laskelmat päivitetään uudelleen. Tuolloin päivittyvät kuntien rahoituslaskelmat ovat lopullisia ja niiden perusteella määritetään rahoitus vuodesta 2024 eteenpäin. Samassa yhteydessä muutetaan lopulliseksi myös sote-muutosrajoin ja järjestelmämuutoksen tasaus.

Kustannusten ja tulojen siirto

Käyttötalouden muutos toteutuu siten, että siirtyviä sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen kustannuksia vastaavasti siirretään koko maan tasolla yhtä paljon tuloja, jotka koostuvat peruspalvelujen valtionosuuksien niin sanotuista sote-perusteisista osista, yhteisöverosuudesta, kunnallisverosta sekä veroperustemuutoksista johtuvista verotulojen korvauksista. Tämän hetken arviolaskelman mukaan siirtyvien kustannusten nettomäärä on noin 21,2 mrd. euroa. Tuloista taas siirtyy eniten kunnallisveroa eli noin 13,11 mrd. euroa, mikä toteutetaan alentamalla kaikkien kuntien kunnallisveroprosentteja tasasuuruisesti 12,64 prosenttiyksiköllä. Yhteisöveroa siirretään kolmasosa kuntien ryhmäosuudesta eli noin 0,82 mrd. euroa. Kuntien peruspalvelujen valtionosuudesta siirtyy yhteensä 5,36 mrd. euroa ja veromenetysten korvauksista yhteensä 1,94 mrd. euroa. Siirtyvien valtionosuuksien ja veromenetysten korvausten osuus nykyisestä on noin 70 prosenttia.

Kuntien tehtävien kustannukset ja tulot sote-uudistuksen jälkeen

Uusimman arviolaskelman mukaan uudistuksen jälkeen kunnilla olevien tehtävien kustannukset ovat noin 15,09 mrd. euroa vuoden 2022 tasolla. Euromääräisesti merkittävin tulo kunnille on edelleen kunnallisvero, noin 8,11 mrd. euroa. Sen suhteellinen osuus kuntien verorahoituksesta (verotulot ja valtionosuudet yhteensä) ei suuresti muutu, vaikka kunnallisveroa leikataan varsin voimakkaasti uudistuksen yhteydessä. Yhteisöveroa vähennetään 0,82 mrd. eurolla, jolloin kuntiin jää yhteisöveroa noin 1,63 mrd. euroa. Kiinteistöveroon ei ehdoteta muutoksia, jolloin sen määrä on edelleen noin 2,09 mrd. euroa. Kiinteistöveron suhteellinen osuus kuntien verorahoituksesta yli kaksinkertaistuu nykyiseen verrattuna. Kuntien peruspalvelujen valtionosuuteen jää noin 2,6 mrd. euroa, josta verotuloihin perustuvan valtionosuuden tasauksen osuus on noin 0,7 mrd. euroa. Tulojen tasauksen euromäärä ei suuresti muutu uudistuksen yhteydessä, joten sen paino valtionosuusjärjestelmässä kasvaa oleellisesti. Näiden lisäksi veroperustemuutoksista aiheutuvien veromenetysten korvauksiin jää noin 0,83 mrd. euroa.

Uudistusten jälkeen verotulot ovat edelleen kuntien merkittävin tulonlähde, mutta verorahoituksen osalta valtionosuuksien osuus kasvaa joillakin kunnilla selvästi verrattuna nykytilanteeseen. Tämä selittyy sekä verotulojen poistumisella että valtionosuusjärjestelmään sisällytettävillä uudistuksen vaikutusten tasauselementeillä, jotka voivat olla joillekin kunnille huomattavan suuret.

Sote-siirtolaskelman jälkikäteistarkistus

Sote-uudistukseen liittyvässä niin sanotussa korjaussarjassa muutettiin ja täydennettiin valtionosuuslakia (618/2021) muutamilta osin kesällä 2022 ja uusi laki tulee voimaan tammikuussa 2023. Valtionosuuslain 57 §:ssä säädetään sote-siirtolaskelmien päivittämisestä vuoden 2022 lopullisten tilinpäätösten jälkeen. Vuoden 2023 rahoitusta määritettäessä kunnallisvero toimii niin sanottuna residuaalieränä, jolla valtion ja kuntien välinen kustannusneutraalisuus toteutetaan. Käytännössä siis siirtyvät tulot ja kustannukset asetetaan kunnallisverolla lopullisesti samalle tasolle. Kun vuonna 2023 saadaan käyttöön lopulliset tilinpäätöstiedot vuodelta 2022, siirtolaskelma päivitetään lopulliseksi. Koska kunnallisveron leikkausprosentti on jo kiinnitetty eikä sitä enää voi muuttaa, toimii tuolloin tasapainotuseränä valtionosuus. Valtionosuuslain 57 §:ää täsmennettiin siten, että siinä kuvataan selkeämmin valtionosuuden merkitys siirtyvien tulojen ja kustannusten tasapainottajana vuodesta 2024 lähtien. Valtionosuutta vähennetään tai lisätään asukasta kohden yhtä suurella osuudella siten, että siirtyvät tulot ja kustannukset ovat tasapainossa koko maan tasolla. Vähennys tai lisäys otetaan huomioon valtionosuudessa kaikissa kunnissa asukasta kohti yhtä suurena eränä vuodesta 2024 alkaen. Vastaavasti vuoden 2023 osalta erotuksesta otetaan huomioon jälkikäteen valtionosuuden lisäyksenä tai vähennyksenä puolet vuonna 2024 ja puolet vuonna 2025.

Turun kaupungin organisaatio ja Turku-konserni

Turun Kaupungin organisaatio

Turun kaupungin ylintä päätösvaltaa käyttää kaupunginvaltuusto. Valtuutetut ja heidän varajäsenensä valitaan joka neljäs vuosi toimitettavissa kunnallisvaaleissa. Turun kaupunginvaltuustossa on kaudella 2021–2025 yhteensä 67 valtuutettua. Valtuutettujen määrä on kunnallisissa sidottu kaupungin asukaslukuun.

Kaupunginvaltuuston puheenjohtajana toimii Mika Maaskola (SDP), 1. varapuheenjohtajana Muhis Azizi (Kok.), 2. varapuheenjohtajana Abdullahi Sultan (Vas.), 3. varapuheenjohtajana Mikael Miikkola (PS) ja 4. varapuheenjohtajana Saara Ilvessalo (Vih.).

Kaupunginhallitus vastaa kaupungin hallinnosta ja taloudenhoidosta sekä valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta. Kaupunginhallitus valvoo kaupungin etua ja, jollei laissa toisin säädetä tai hallintosäännössä toisin määrätä, edustaa kaupunkia ja käyttää sen puhevaltaa laajakantoisissa ja koko kaupunkia koskeissa asioissa.

Kaupunginhallituksessa on 14 jäsentä, joista jokaisella on henkilökohtainen varajäsen. Valtuusto valitsee kaupunginhallituksen jäsenet kahdeksi vuodeksi kerrallaan.

Kaupunginhallituksen puheenjohtajana toimii pormestari Minna Arve (Kok.), 1. varapuheenjohtajana apulaispormestari Piia Elo (SDP), 2. varapuheenjohtajana apulaispormestari Elina Rantanen (Vih.) ja 3. varapuheenjohtajana apulaispormestari Heikki Pälve (Kok.).

Turku siirtyi kesäkuusta 2021 lähtien pormestarien aikaan: kaupunkia johtavat pormestari ja kolme apulaispormestaria.

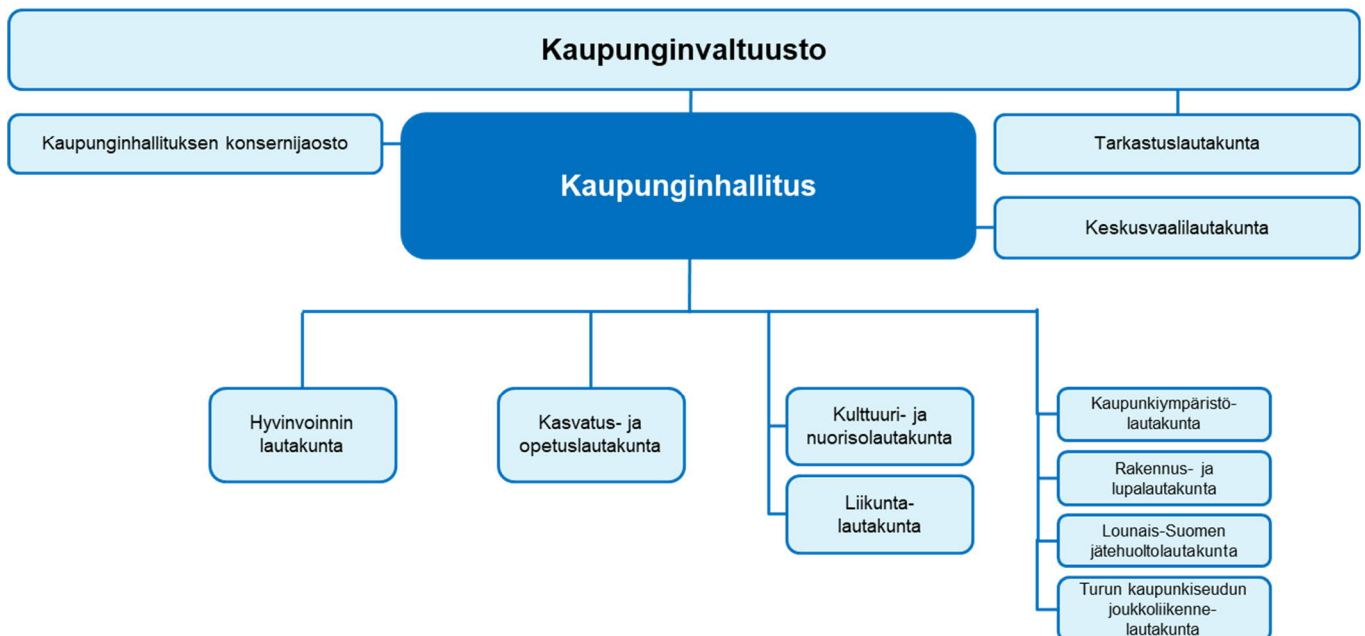
Malli vahvistaa demokratiaa antamalla kuntalaisille mahdollisuuden vaikuttaa merkittävästi aiempaa suuremmin kaupungin ylimmän poliittisen johdon valintaan.

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen seurauksena sosiaali- ja terveystaloutta poistuu organisaatiosta, mutta kaupungille perustetaan uusi hyvinvoinnin lautakunta vuoden 2023 alusta lukien.

Kaupunginvaltuuston ja –hallituksen poliittiset voimasuhteet vuoden 2022 syksyllä:

	Valtuusto	Hallitus
Kansallinen kokoomus	16	4
Suomen sosialidemokraattinen puolue	13	3
Vasemmistoliitto	11	2
Vihreä liitto	10	2
Perussuomalaiset	9	2
Ruotsalainen kansanpuolue	3	1
Suomen Keskustapuolue	3	0
Liike Nyt	1	0
Suomen Kristillisdemokraatit	1	0

Turun kaupungin toimielimet

Kuva 4 Turun kaupungin toimielimet.

Turku-konserni

Kaupunkikonsernia johtaa ja ohjaa kaupunginhallituksen konsernijaosto. Hallintosäännön luvun 2 kohdan 5 mukaan kaupunginhallituksen konsernijaosto huolehtii kaupunkikonsernin konserniohjauksen ja -valvonnan täytäntöönpanosta sekä niiden toimivuudesta. Konsernijaosto tekee esityksiä omistajapolitiikan linjauksista ja konserniohjauksen periaatteista, tytäryhteisöille ja -säätiöille asetettavista toiminnallisista ja taloudellisista tavoitteista sekä muista yhteisöjen sekä säätiöiden toimintaan ja talouteen liittyvistä asioista. Lisäksi konsernijaosto ohjaa, seuraa ja valvoo kaupungin tytäryhteisöjen ja -säätiöiden toimintaa sekä niille asetettujen tavoitteiden toteutumista.

Konsernin yhtiöt jaetaan strategisiin ja operatiivisiin yhtiöihin.

Strategiset yhteisöt vuonna 2022 ovat:

Strategiset tytäryhteisöt

Oy Turku Energia – Åbo Energia Ab
Turun Seudun Vesi Oy
Turun seudun puhdistamo Oy
Turku 2029 -säätiö
Arkea Oy
Blue Industry Park Oy
Kaarea Oy
Kuntec Oy
Turku Science Park Oy
Turku City Data Oy
Varsinais-Suomen Asumisoikeus Oy
Turun Kaupunginteatteri Oy
TVT Asunnot Oy
Turun Kaupunkiliikenne Oy
Turun Satama Oy
Turun Ylioppilaskyläsäätiö
Forum Marinum -säätiö
Turun Aikuiskoulutussäätiö
Turun Ammattikorkeakoulu Oy
Turun Vesihuolto Oy
Turun Musiikinopetus Oy
Turun Taiteen talo Oy
Visit Turku Archipelago Oy

Strategiset osakkuusyhtiöt

Turun TeknologiaKiinteistöt Oy
Lounais-Suomen Jätehuolto Oy

Organisaatiomuutokset ja omistusjärjestelyt

Turku-konserniin kuului Turun kaupunki emoyhteisönä sekä 42 tytäryhteisöä, joista 19 konsernijaoston toimivallassa olevaa strategista yhtiötä. Tytäryhteisöstä 36 toimii osakeyhtiönä ja 6 säätiömuotoisesti.

Kaupungilla on omistuksia 11 osakkuusyhtiössä, joista 2 konsernijaoston toimivallassa olevaa strategista yhtiötä Turun TeknologiaKiinteistöt Oy (konsernin omistusosuus 47,9 %) ja Lounais-Suomen Jätehuolto (23 %).

Turku-konsernin konsernitiilinpäätökseen yhdistellään lisäksi 4 kuntayhtymää.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 24.2.2022 uuden omistajapolitiikka-asia-kirjan, jossa määriteltiin kolme uutta strategista yhteisöä, Blue Industry Park Oy (kaupungin omistus 100 %), Turun Taiteen talo Oy (kaupungin omistus 100 %) sekä Visit Turku Archipelago Oy (kaupungin omistus 100 %).

Turun kaupunki on lisännyt omistustaan Turku Science Park Oy:ssä niin, että omistaa nyt 1 326 846 osaketta yhtiön kaikista osakkeista (1 329 346 osaketta) eli 95,2 % yhtiöstä. Lisäksi kaupunki on perustanut Turun Raitiotie Oy -nimisen osakeyhtiön (kaupungin omistus 100 %) sekä Kiinteistö Oy Turun Nunnankatu 4 (kaupungin omistus 100 %). Kaupunginhallitus päätti 26.9.2022 myydä kaupungin omistamat Logomo Oy:n osakkeet Sunborn Events Oy:lle.

Turun kaupungin kehittäminen ja kärkihankkeet

Turun kaupungin kehittämisen lähtökohtana toimii kaupunkistrategia. Pormestariohjelma ja vuosittain päivitettävä toimintasuunnitelma toteuttavat kaupunkistrategian tavoitteita. Merkittäviä kehittämistoimenpiteitä toteutetaan hankkeina ja projekteina.

Kaupunginhallitus päätti 29.9.2014 kehittämismallin ja salkunhallinnan periaatteiden käyttöönotosta osana kaupungin toimintamallin uudistamista ja strategian toimeenpanoa. Samalla päätettiin ottaa käyttöön koko kaupunkia koskevat yhteiset työtavat ja työvälineet.

Kehittämissalkkujen hallinta ohjaa kaupungissa tapahtuvaa kokonaiskehittämistä hyötyjen ja resurssien käytön näkökulmasta. Kehittämissalkussa olevat yksittäiset hankkeet ja projektit valmistellaan ja toteutetaan yhtenäisillä parhaisiin käytäntöihin perustuvilla projektihallinnan menetelmillä ja työvälineillä.

Turun kaupungin kehittämismalli sai eurooppalaisen EFQM-laatustandardin mukaisen Committed to Excellence-laatutunnustuksen vuonna 2017.

Kaupungin kärkihankkeet

Pormestariohjelmaan nostettiin yhteensä viisi kärkihanketta: Tiedepuiston kärkihanke, Keskustan kehittämisen kärkihanke, Osaamisen kärkihanke, Kulttuurin kärkihanke sekä Yhteisöllisyyden, hyvinvoinnin ja asuinalueiden tasapainoisen kehityksen kärkihanke.

Kärkihankkeiden toimintasuunnitelmat ja toimintamallit ovat luotu rinnakkain ja yhdessä, jotta toimintaa tukisi mahdollisimman hyvin ja tehokkaasti Pormestariohjelman tavoitteita. Kärkihankkeiden organisaatio ja asiantuntijoita on 2023 kokonaisuudessa rekrytoitu. Kärkihankkeet vievät kärkihankkokonaisuuden ja omat toimintasuunnitelmat eteenpäin yhdessä palvelualueiden kanssa. Toimintamallin suunnitelman mukaisesti suunnitellaan ja resursoidaan toimintaa kärkihankkeiden kanssa yhdessä. 2023 ja 2024 ovat kärkihankkeiden toiminnan näkökulmasta kiireelliset vuodet. 2022 ja 2023 pyrimme saamaan mahdollisimman paljon ulkoista rahoitusta tukemaan kaupungin kärkihankkeita ja Pormestariohjelman tavoitteita.

Alla on tiiviit esitellyt kärkihankkeista. Jokaisesta kärkihankkeesta on laadittu yksityiskohtaiset toimintasuunnitelmat ja ne ovat toimintasuunnitelman oheismateriaalina.

Keskustan kehittämisen kärkihanke

Kuvaus kärkihankkeen sisällöstä

Keskustan kehittäminen -kärkihanke on kaupungin strategisen johtamisjärjestelmän työkalu kaupunkistrategian keskustaa koskevien tavoitteiden toteuttamiseksi. Strategian linjausten mukaan kaupungin ydin on näköiskuva kaupungin menestyksestä, hyvinvoinnista ja kilpailukyvästä, ja siksi sen on koko ajan kyettävä uudistumaan. Kokonaisvaltaiseen kaupunkikehittämiseen tähtäävällä kärkihankkeella tavoitellaan Turun keskustan kilpailukyvyn ja vetovoiman vahvistamista niin liiketoiminnan ja matkailun kuin asumisen näkökulmista.

Yhtäältä tavoitteena on vahvistaa elinvoimaisen kaupunkikeskustan asemaa kaupunkilaisten yhteisenä viihtyisänä ympäristönä parantamalla julkisia kaupunkitiloja, lisäämällä ympärivuotista houkuttelevuutta sekä varmistamalla vilkkaan kulttuurielämän ja vireän tapahtumatoinnin edellytykset kaupungin keskustatilassa. Toisaalta halutaan löytää keinoja kaupallisen keskustan elinvoiman vahvistamiseen ja uskon palauttamiseen keskustaan kohdistuviin investointeihin. Tavoitteena on lisäksi varmistaa, että keskusta on tulevaisuudessakin saavutettavissa kaikilla liikennemuodoilla niin kansainvälisesti, kansallisesti kuin seudullisesti. Kehittämistyön suunnannäyttäjäksi on laadittu Keskustavisio 2050.

Turun Tiedepuisto

Kuvaus Kärkihankkeen sisällöstä

Turun Tiedepuisto on kaupunkiseudun merkittävin kasvua tukeva kaupunkikehityskohde. Tiedepuisto-kärkihanke on puolestaan kaupungin strategisen johtamisjärjestelmän työkalu kaupunkistrategian tiedepuistoaletta koskevien tavoitteiden toteuttamiseksi. Kärkihankkeella tavoitellaan alueen kehittymistä kansainvälisesti kiinnostavana ja rohkean kokeilevana osaamiskeskittymä, joka on toimintoiltaan monipuolinen ja logistisesti vetovoimainen. Tiedepuiston kärkihankkeen mukaisella kehittämisellä tähdätään ennen kaikkea siihen, että Tiedepuiston sijainnin poikkeukselliset lähtökohdat ja monipuolisen osaamiskeskittymän luoma potentiaali saadaan mahdollisimman täysimääräisesti hyödyntämään kokonaisvaltaista kehitystä.

Kehittämistyön suunnannäyttäjäksi on laadittu Turun Tiedepuiston Visio ja Masterplan 2050. Visio ja Masterplan päivitetään 2023 aikana

Kulttuurin kärkihanke

Kuvaus kärkihankkeen sisällöstä

Taustalla on Turussa vuonna 2011 vietetty kulttuuripääkaupunkivuosi. Vuonna 2021 tuli kuluneeksi kymmenen vuotta ja juhlavuoden aikana tuotin esille 2011 pysyviä jälkiä ja uusia avauksia. Taiteen, kulttuurin ja kulttuurihyvinvoinnin kärkihanke ponnistaa tältä pohjalta ja vahvistaa edelleen kulttuurin asemaa kaupungissa.

Taiteen, kulttuurin ja kulttuurihyvinvoinnin kärkihankkeen taustalla on myös loppuvuodesta 2019 uudistunut laki kuntien kulttuuritoiminnasta ja sen painottamat suuntaviivat, mm. kulttuurihyvinvointi, kulttuurin laaja-alaisuus ja monitoimijainen yhteistyö. Kulttuurin ja muiden vapaa-ajan palvelujen merkitys kaupungissa tulee myös kasvamaan sote-uudistuksen myötä.

Kärkihanke on jaettu kolmeen kokonaisuuteen: Kulttuurista hyvinvointia, Kulttuurista työtä ja Kulttuurista elinvoimaa.

Osaamisen kärkihanke

Kuvaus kärkihankkeen sisällöstä

Osaamisen kärkihankkeen tarkoituksena on vahvistaa turkulaisten osaamista, houkutella uusia osaajia Turkuun sekä paremmin tunnistaa kaikkea sitä osaamista, mitä turkulaisilla on. Kärkihankkeen taustalla on yhdessä Turun yliopiston tulevaisuuden tutkimuslaitoksen kanssa tehty Osaamisen visio 2040: ”Vuonna 2040 vetovoimainen ja monimuotoinen Turku on globaali edelläkävijä oppimis- ja osaamisympäristönä. Kaupunki tarjoaa erinomaiset puitteet monialaiseen osaamisen uudistamiseen ja niiden kestävään hyödyntämiseen”. Tämä visio ohjaa koulutuksen kehittämistä ja se on kaupunkikehitystyön kaltainen kehittäen alueen osaamista ja hyvinvointia sekä henkistä pääomaa.

Turku on ensimmäinen suomalainen kaupunki, joka miettii tässä mittakaavassa tulevaisuuden osaamistarpeita. Kärkihankkeen tavoitteena on nostaa osaamisen merkitystä kaupungin kehittämisessä sekä nostaa Turku suunnannäyttäjäksi alueellisesti sekä valtakunnallisesti. Ajatuksena on kääntää ajatus koulutautumisesta osaamisen kehittämiseen ja tuoda näkyväksi monipuolisesti sitä osaamista, mitä kaupunkilaisilla on ja joka on hankittu myös virallisen koulutuksen ulkopuolella. Tavoitteena on auttaa kaupunkilaisia tunnistamaan omaa osaamistaan ja hyödyntämään sitä entistä laajemmin. Osaamisen kehittämisessä tärkeää on myös alueen työelämästä tuleviin tarpeisiin vastaaminen.

Yhteisöllisyyden, hyvinvoinnin ja asuinalueiden tasapainoisen kehityksen kärkihanke

Kuvaus kärkihankkeen sisällöstä

Yhteisöllisyyden kärkihankkeella luodaan turkulaisille mahdollisuuksia vahvistaa hyvinvointiaan, tehdä ja kasvaa yhdessä omaleimaisilla asuinalueilla. Kärkihankkeen toimenpiteillä vahvistetaan Turun elinvoimaa ja ratkotaan laajalla kumppanuudella visaisia yhteiskunnallisia haasteita; yksinäisyys, mielenterveyden ongelmat, syrjäytyminen, liikkumattomuus sekä alueellinen eriytyminen. Yhteisöllinen Turku on elinvoimainen, kaunis, kestävä ja inklusiivinen.

Hankkeen ydin on yhteisöllisyys ja osallisuus.

Hanke koostuu kolmesta työpaketista: Hyvän mielen Turku, Liikkuva Turku ja Uudistuvien lähiöiden Turku.

Johtamisjärjestelmän uudistaminen, Uusi Turku, integraatiotoiminto ja pormestariohjelman toimeenpano

Yleistä johtamisjärjestelmän uudistamisesta ja valmistautumisen Uuteen Turkuun

Turun kaupungin johtamisjärjestelmän uudistusta on toteutettu hallintosäännön muutoksin (Kv 18.5.2020 § 60, Kv 14.12.2020 § 214, Kv 17.5.2021 § 103). Muutosten myötä uuden johtamisjärjestelmän hallinnollinen rakenne on toteutettu, mutta uudistuksen toteutus edellyttää toimintakulttuurin muutoksia pidemmän ajan kuluessa. Johtamisjärjestelmän uudistuksen keskeisin sisältö hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 2019 § 151.

Pormestariohjelman linjausten mukaisesti johtamisjärjestelmän muutoksen vaikutuksia ja onnistumista seurataan säännöllisesti valtuustokauden aikana. Erityisesti kiinnitetään huomiota päätöksentekorakenteen muutosten seurantaan, pormestarihallinnon toimintaan sekä virkaorganisaation muutosten tavoitteiden asiantaan.

Sosiaali- ja terveystalouden uudistuksen ja Hyvinvointialueen muodostamisen myötä syntyvä Uusi Turku vuodesta 2023 alkaen edellyttää myös johtamisjärjestelmän tarkastelua. Uuden Turun toimintamallin ytimessä on ihmiskeskeisyys: ihmisten ja yritysten tarpeet sekä näitä tukeva elin- ja toimintaympäristö.

Uuden Turun toimintamalli tarkoittaa yhteisvaikuttavan toimintakulttuurin luomista, jossa ytimenä ovat kuntalaisille ja yrityksille resurssi- viisaasti tuotettava arvo.

Integraatiotoiminnon kuvaus

Kunta järjestäjänä vastaa kunnan elinvoiman ja kuntalaisten hyvinvoinnin edistämisestä. Turun kaupungin integraatiotoiminto edistää osaltaan väestön hyvinvointia ja elinvoimaa sekä kehittää kaupungin toimintaympäristöä, jotka tukevat hyvinvointitavoitteiden saavuttamista.

Integraatiotoiminto vastaa kaupungin yhteisvaikuttavan eli horisontaalisen johtamisen toteuttamisesta ja kehittämisestä hyvinvoinnin, elinvoiman ja rakennetun ympäristön muodostamassa kokonaisuudessa. Integraatio soviittaa yhteen palvelukokonaisuuksien, konserniyhtiöiden ja muun julkisen sektorin toiminnan sekä soveltuville osin järjestöjen ja yritysten toiminnan asiakastarpeen tehokasta ratkaisemista varten.

Integraatiotoiminnossa vahvistetaan palvelujen ja toimintojen asiakas- ja ihmislähtöisyyttä ja varmistetaan, että kaupunki toimii kokonaisuudessaan tietoon ja asiakastarpeisiin perustuen. Tässä hyödynnetään kaikkia asiakasta palvelevia keinoja heidän tarpeitaan vastaavan tarkoituksenmukaisen asiakkuuksien ja asiointien hallinnan, ohjauksen sekä palveluverkon ja palvelutuotannon kehittämiseksi.

Integraatiotoiminto vastaa, että asiakashallinnassa, asiakaspalvelussa ja asiakasneuvonnassa käytetään yhteistä kaupunkitasoista kaikkikanavaista toimintamallia ja -järjestelmiä. Lisäksi palveluiden, palveluverkon ja palveluresurssin suunnittelussa käytetään yhteistä asiakastarvelähtöistä toimintamallia.

Integraation palvelualue:

- Muodostaa kaupunkitasoisen asiakaskeskeisen toimintamallin asiakkuuksien ja asiointien hallintaan ja asiakasohjaukseen, palvelujen ja palveluverkon hallintaan ja toiminnanohjaukseen sekä määrittää toimintamallin tarvitseman tiedonhallinnan sekä sitä tukevat järjestelmät.
- Parantaa mahdollisuutta ennakoita kaupunkitasolla yhteiskunnallisia ja alueellisia ilmiöitä sekä ikäkaarien palvelutarpeiden vastaavuutta Turun alueen palveluihin ja luoda toimintamalli asiakastarpeiden hallintaan
- Vastaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ohjauksesta, kehittämisestä sekä seurannasta kaupungin järjestämistä vastuulle kuuluvissa palveluissa, johtamisessa ja muussa kaupunkisuunnittelussa.
- Ohjaa ja valvoo kotouttamisohjelman toteutusta kaupungin palvelukokonaisuuksilla.
- Edistää kaupunkitasoista tapaa kehittää palveluja, palveluverkkoa ja resurssienhallintaa.
- Tukee toimintamallin luomista palvelukokonaisuuksien palvelujen tuotteistamiselle, joka edistää palvelujen ohjausta ja seuranta.
- Kuvaa kaupungin tuottamat palvelut yhdessä palvelukokonaisuuksien kanssa yhteiseen tietojärjestelmään
- Vastaa siitä, että asiakasohjauksen ekosysteemin ensimmäinen versio on toiminnassa nuorten asiakassegmentissä 2023.
- Edistää osaltaan asiointitilin ja digitaalisten palvelujen käyttöönottoa.

Pormestariohjelman toimeenpano

Turun kaupungin pormestariohjelman Pormestari Turku – toiminnan vuosikymmenen poliittinen sopimus, joka hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 23.8.2021 § 180. Ohjelmassa määritellään kaupungin arvot, valtuustokauden tärkeimmät painopisteet, toimintatavat ja talousraami valtuustokaudelle 2021–2025.

Pormestariohjelman ohjaa kaupungin virkavalmistelua sekä poliittista päätöksentekoa. Sen toimeenpano ja seurannan sisältö on jalkautettu toimenpiteiksi ja niihin liittyviksi tavoitteiksi taloussuunnitelmakauden ajalle.

Pormestariohjelmalla toimeenpanevat toimenpiteet hyväksytään talousarviopäätöksellä ja toimenpiteiden toteutumista seurataan talousarvioseurannan yhteydessä.

Pormestariohjelman tavoitteet

Tavoitteisiin vastaavat toimenpiteet talousarviovuoden 2023 osalta löytyvät palvelukokonaisuuksien yhteydestä.

Nro	Tavoite	Teema
1	Lääkekehityskeskukseen saaminen Turkuun vahvistamaan lääke- ja diagnostiikka-alan kehittymistä Suomen yhdeksi talouden kivijalaksi	Edunvalvonta
2	Saaristomeren suojelun toteuttaminen ja siihen riittävän rahoituksen saaminen, jotta maailman herkimmän, kauneimman ja saastuneimman saariston tila paranee ja jotta se säilyy myös tulevien sukupolvien ilona ja vahvistaa alueemme luonnon monimuotoisuutta.	Edunvalvonta
3	Tunnin junan toteuttaminen ja investointipäätös uudelle ratayhteydelle siten, että junayhteys on otettavissa käyttöön 2030	Edunvalvonta
4	Huomioidaan kaupungin ilmastotavoitteet erityisesti maankäyttöä, energiaa, rakentamista ja liikkumista koskevassa päätöksenteossa.	Hiilineutraali ja resurssiviisas Turku
5	Edistetään siirtymää kohti kiertotaloutta ja laaditaan toimenpideohjelma sen tueksi.	Hiilineutraali ja resurssiviisas Turku
6	Selvitetään päästöbudjetointia tavoitellen sen ottamista osaksi talousarvioprosessia.	Hiilineutraali ja resurssiviisas Turku
7	Toteutetaan tehtyjä päätöksiä koskien Turun hiilineutraalisuus 2029 –ohjelmaa. Päivitetään toimenpideohjelma huomioiden, että suhteellisesti suurin päästövähennystavoite kohdistuu tulevalla kaudella liikenteeseen.	Hiilineutraali ja resurssiviisas Turku
8	Toteutetaan tehtyjä päätöksiä luonnon monimuotoisuuden vahvistamiseksi (LUMO-ohjelma). Asetetaan valmistelun pohjalta luontotavoite.	Hiilineutraali ja resurssiviisas Turku
9	Perustetaan Mälkökylän-Kuninkojen alueelle uusi luonnonsuojelualue.	Hiilineutraali ja resurssiviisas Turku
10	Koulu- ja päiväkotitilojen tulee olla terveitä ja turvallisia. Päivitetään koulu- ja päiväkotiverkko vastaamaan asuinalueiden tarpeita ja laaditaan korjaus- ja uudisrakentamissuunnitelma väistötilatarpeineen. Vahvistetaan tilojen käyttöä koulun ulkopuolella.	Hyvinvoinnin edistäminen ja palveluiden kehittäminen – Hyvinvoiva Turku
11	Kaupunkilaisten valinnanvapautta lisätään.	Hyvinvoinnin edistäminen ja palveluiden kehittäminen – Hyvinvoiva Turku
12	Laaditaan palvelustrategia, jossa määritellään millaista laatua palveluilta odotetaan ja mitkä tuottamisen tavat voivat olla mahdollisia.	Hyvinvoinnin edistäminen ja palveluiden kehittäminen – Hyvinvoiva Turku
13	Selvitetään mahdollisuudet koota ruotsinkieliset palvelut yhteen kokonaisuuteen.	Hyvinvoinnin edistäminen ja palveluiden kehittäminen – Hyvinvoiva Turku
14	Yhteistyössä kolmannen sektorin kanssa luodaan kokonaisvaltainen hyvinvoinnin edistämisen toimintamalli vuoden 2023 alkuun mennessä.	Hyvinvoinnin edistäminen ja palveluiden kehittäminen – Hyvinvoiva Turku
15	Leikkipaikkojen yhteyteen suunnitellaan aikuisten lähiliikuntaa tukevia toimintoja. Liikuntapaikkarakentamisessa huomioidaan ikäihmisten liikkumisen tarpeet.	Hyvinvoinnin edistäminen ja palveluiden kehittäminen – Hyvinvoiva Turku
16	Edistetään nuorisotyön ja kolmannen sektorin yhteistoimintaa ja vuoropuhelua, jotta kolmas sektori olisi aktiivisesti edistämässä nuorten oloja koronasta toipumisessa.	Hyvinvoinnin edistäminen ja palveluiden kehittäminen – Hyvinvoiva Turku
17	Kouluihin toteutetaan luontaiseen liikkumiseen innostavia kokeiluja, joiden suunnittelussa kuunnellaan lapsia ja nuoria.	Hyvinvoinnin edistäminen ja palveluiden kehittäminen – Hyvinvoiva Turku
18	Tavoitteena on, että jokaisella turkulaisella on mahdollisuus osallistua ja tehdä sekä kokea kulttuuria iästä tai elämäntilanteesta riippumatta.	Hyvinvoinnin edistäminen ja palveluiden kehittäminen – Hyvinvoiva Turku
19	Perustetaan Turkuun Taiteiden talo –konsepti.	Hyvinvoinnin edistäminen ja palveluiden kehittäminen – Hyvinvoiva Turku
20	Valtuuston hyväksyttäväksi tuodaan liikuntaverkkoselvitys.	Hyvinvoinnin edistäminen ja palveluiden kehittäminen – Hyvinvoiva Turku
21	Kulttuuri on osa hyvää elämänlaatua ja jatkuvaa oppimista, ja kulttuurilla on erityinen merkitys hyvinvoinnin edistämässä ja yksinäisyyden torjumisessa	Hyvinvoinnin edistäminen ja palveluiden kehittäminen – Hyvinvoiva Turku
22	Turkulaiset taiteilijat ovat kulttuurikaupungin vahvuus ja luovien alojen merkitys kasvaa myös taloudellisessa mielessä koko ajan.	Hyvinvoinnin edistäminen ja palveluiden kehittäminen – Hyvinvoiva Turku
23	Laajennetaan peruskoulun erikoisluokkatointia. Lisätään kielipainotteisen varhaiskasvatuksen tarjontaa.	Hyvinvoinnin edistäminen ja palveluiden kehittäminen – Hyvinvoiva Turku
24	Selvitetään varhaiskasvatushenkilöstön mahdollisuudet täydennyskoulutukseen.	Hyvinvoinnin edistäminen ja palveluiden kehittäminen – Hyvinvoiva Turku
25	Turku on Suomen paras toisen asteen kouluttaja. Jokainen nuori valmistuu vähintään 2. asteen tutkintoon. Selvitetään lukiokoulutuksen laajentamista, jotta entistä useammalla turkulaisnuorella on mahdollisuus lukio-opintoihin Turussa.	Hyvinvoinnin edistäminen ja palveluiden kehittäminen – Hyvinvoiva Turku
26	Työskennellään tinkimättä turvallisen koulunkäynnin eteen mm. ehkäisten koulukiusaamista ja –väkivaltaa.	Hyvinvoinnin edistäminen ja palveluiden kehittäminen – Hyvinvoiva Turku

Turun kaupungin toimintasuunnitelma 2023–2026

Nro	Tavoite	Teema
27	Vahvistetaan oppilaiden oppimisen tukea ja oppilashuoltoa. Huolehditaan ns. positiivisen diskriminaation rahoituksesta tavoitellen jatko-opinnot mahdollistavan kielitaidon oppimista kaikille. Vahvistetaan vanhempien ja oppilaiden osallisuutta koulu-polkuun	Hyvinvoinnin edistäminen ja palveluiden kehittäminen – Hyvinvoiva Turku
28	Siirretään sote-palveluiden painopistettä voimakkaasti oikea-aikaisuuteen. Tunnistetaan henkilöt, jotka käyttävät paljon palveluita ja luodaan heille yksilöllinen hoitosuunnitelma ja nimetään omalääkäritiimi.	Hyvinvoinnin edistäminen ja palveluiden kehittäminen – Hyvinvoiva Turku
29	Toteutetaan terapiatakuu	Hyvinvoinnin edistäminen ja palveluiden kehittäminen – Hyvinvoiva Turku
30	Tärkein tavoite on hallittu sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisvastuun siirtäminen hyvinvointialueille vuoden 2023 alusta alkaen.	Hyvinvoinnin edistäminen ja palveluiden kehittäminen – Hyvinvoiva Turku
31	Määritetään lääkäreille oikeankokoinen väestövastuu. Jokainen turkulainen saa halutessaan valita ensisijaisen lääkärinsä. Omalääkärimallin rakentamisessa priorisoidaan yli 60-vuotiaita sekä työterveyshuollon ulkopuolella olevia lääkäreiden saatavuuden puitteissa. Toteutusmalli hoitopääsylle valmistellaan syksyn 2021 aikana	Hyvinvoinnin edistäminen ja palveluiden kehittäminen – Hyvinvoiva Turku
32	Osaamisen kärkihankkeessa asetetaan tavoitteet koulutus- ja osaamistason nostolle sekä toimenpideohjelman sen toteuttamiseen.	Hyvinvoinnin edistäminen ja palveluiden kehittäminen – Hyvinvoiva Turku
33	Selvitetään vanhusten asumispalveluiden lisäämisen mahdollisuudet. Arvioidaan vanhusten koti- ja asumispalveluiden kokonaistilanne ulkoisella arvioinnilla.	Hyvinvoinnin edistäminen ja palveluiden kehittäminen – Hyvinvoiva Turku
34	Vahvistetaan palveluohjausta, erityisesti vanhuspalveluissa ja lasten ja nuorten palveluissa ja selvitetään perhekeskumallin laajentamista huomioiden sote-uudistuksen tavoitteet	Hyvinvoinnin edistäminen ja palveluiden kehittäminen – Hyvinvoiva Turku
35	Korona-aikana muodostuneet hoito- ja palveluvelat sekä oppimisvajeet selvitetään ja niiden korjaamiseksi laaditaan hankkeistus ja toimenpideohjelmat.	Hyvinvoinnin edistäminen ja palveluiden kehittäminen – Hyvinvoiva Turku
36	Taide, kulttuuri ja luovat alat vahvistavat hyvinvointia sekä alueen elinvoimaa.	Hyvinvoinnin edistäminen ja palveluiden kehittäminen – Hyvinvoiva Turku
37	Liikunnan tulee olla osa lasten päivää myös kouluissa. Koulujen opetustilojen, pihojen ja koulumatkojen tulee innostaa luontaiseen liikkumiseen	Hyvinvoinnin edistäminen ja palveluiden kehittäminen – Hyvinvoiva Turku
38	Edistetään hyvää tiedolla johtamisen kulttuuria. Perustetaan yhteistyössä alueen yliopistojen kanssa arviointipaneeli arvioimaan kärkihankkeiden toimenpideohjelmiä, toteutumista ja vaikuttavuutta.	Jatkuvasti parempi Turku
39	Luodaan Turkuun asiointitili, jota kautta on helppo hoitaa asioita sujuvasti ajasta ja paikasta riippumatta. Hyödynnetään digitaalisuutta ja dataa myös osana kaavoitusta, luvitusta, katujen ja katuverkon kunnossapitoa ja opastuksia.	Jatkuvasti parempi Turku
40	Rakennuttamisessa siirrytään malliin, jossa rakennuttaminen ja uusien kaupungin tilojen omistaminen siirretään perustettavaan tai olemassa olevaan yhtiöön. Yhtiö ottaa vastuulleen myös kiinteistöjen ylläpidon.	Jatkuvasti parempi Turku
41	Resursoidaan ja vakiinnutetaan asukkaiden osallisuuteen liittyviä toimintamalleja, kuten kansalaispaneelit. Asukasbudjetoinnin osuutta kasvatetaan. Huolehditaan erityisesti nuorten osallisuudesta.	Jatkuvasti parempi Turku
42	Varmistetaan, että ikäkaarimallin mukainen palveluajattelu tulee osaksi toimintaa.	Jatkuvasti parempi Turku
43	Seurataan johtamisjärjestelmän muutoksen vaikutuksia ja onnistumista säännöllisesti valtuustokauden aikana ja asetetaan muutokselle tarkempia osatavoitteita.	Jatkuvasti parempi Turku
44	Tavoitteena on, että Turku on vetoimainen työnantaja. Henkilöstön osaamista arvostetaan ja kannustetaan ja tuetaan oman osaamisen kehittämiseen. Panostetaan henkilöstön hyvinvointiin.	Jatkuvasti parempi Turku
45	Toiminnan kantavana periaatteena on asukas- ja asiakaslähtöisyys, jonka tuloksena turkulaisten ja Turussa toimivien tulee saada parempaa palvelua nopeammin.	Jatkuvasti parempi Turku
46	Toteutetaan omistajapolitiikan linjauksia määrätietoisesti ja loogisesti siten, että yhtiöt voivat toimia tehokkaasti valitulla toimintatavalla toimintaympäristön haasteet huomioiden.	Jatkuvasti parempi Turku
47	Koronan aikana olemme osoittaneet olevamme tarvittaessa nopea ja ketterä toimija	Jatkuvasti parempi Turku
48	Huolehditaan kansainvälisen koulun jatkosta ja siirrosta keskustan lähistölle (esimerkiksi Itäharjulle).	Kansainvälisyys ja verkostot – Turku, kokoaan suurempi maailmalla
49	Toimitaan aktiivisesti sellaisissa kansainvälisissä verkostoissa, jotka tukevat Turun omien tavoitteiden saavuttamista.	Kansainvälisyys ja verkostot – Turku, kokoaan suurempi maailmalla
50	Turku on kansainvälinen kaupunki ja toivotamme kaikki uudet asukkaat tervetulleiksi. Huolehditaan uusien maahanmuuttajataustaisten turkulaisten kotoutumisesta kotouttamisohjelman mukaisesti.	Kansainvälisyys ja verkostot – Turku, kokoaan suurempi maailmalla

Nro	Tavoite	Teema
51	Kaupunkia tiivistetään täydennysrakentamalla hyvien joukkoliikenneyhteyksien varrelle, huomioidaan lähiluonnon ja viheralueiden merkitys ja tarkastellaan palveluverkkoa uudet asuinalueet huomioiden. Lisätään erityisesti houkuttelevilla alueilla olevien pientalo- ja kerrostalontonttien tarjontaa ja laaditaan koko kaupungin kattava täydennysrakennus selvitys.	Kestävän kasvun Turku
52	Huolehditaan, että kaupungissa liikkuminen on sujuvaa ja että keskusta säilyy saavutettavana kaikilla liikennemuodoilla.	Kestävän kasvun Turku
53	Huomioimme kaupungin rakentamisessa turvallisuuden tärkeänä osana sekä inhimillistä kestävyyttä että viihtyvyyttä.	Kestävän kasvun Turku
54	Annetaan palvelulupaus kumppanuushankkeille, kaavoitusaloitteiden käsittelylle sekä luvituksen käsittelylle. Kumppanuuskaavoituksen tulee olla pienehköissä, yksityisissä aloitteissa ensisijainen vaihtoehto. Huolehditaan, että kaavoituksen ja luvituksen resurssit ovat riittävät.	Kestävän kasvun Turku
55	Laaditaan visio Merellisen Turun kehittämisestä huomioiden erityisesti Länsi-Turun alue. Huomioidaan yleiskaavoituksessa läntisten alueiden uudet asumisviihtyvyyttä parantavat ja asumista lisäävät tavoitteet sekä merellisyyden	Kestävän kasvun Turku
56	Varmistetaan, että Turussa toteutuu alueittain asumisen monipuolisuus. Puretaan aktiivisesti segregatiota asunto- ja maapolitiikalla.	Kestävän kasvun Turku
57	Toteutamme muutosta kulkutapajakaumaan toteuttamalla pyöriteitä, lisäämällä kävelyn houkuttelevuutta ja aloittamalla runkobussijärjestelmän toteutuksen.	Kestävän kasvun Turku
58	Hankintaperiaatteiden päivittämisen yhteydessä varmistetaan, että pk-yrityksillä on mahdollisuus osallistua kilpailutuksiin.	Korkeakouluyhteistyö, yritykset ja työllisyys – Onnistuva Turku
59	Resursoidaan työllisyyskokeilu ja asetetaan vaikeimmin työllistyville selkeä työllistymistavoite.	Korkeakouluyhteistyö, yritykset ja työllisyys – Onnistuva Turku
60	Tehdään päätöksenteon yhteydessä yritysvaikutusten arviointi, kun asia koskettaa elinkeinoelämää. Kaikessa valmistelussa ja päätöksenteossa huomioidaan asiakaslähtöisyys. Selkeytetään kaupunkiorganisaation vastuut ns. yhden luukun periaatteen mukaisesti.	Korkeakouluyhteistyö, yritykset ja työllisyys – Onnistuva Turku
61	Turulle yhteistyö on tärkeää ja asetamme alueen yhteiset isot elinkeinopolitiikan tavoitteet yhdessä eri toimijoiden kanssa.	Korkeakouluyhteistyö, yritykset ja työllisyys – Onnistuva Turku
62	Vaikutetaan aktiivisesti osaavan työ- ja koulutusperäisen maahanmuuton edistämiseen.	Korkeakouluyhteistyö, yritykset ja työllisyys – Onnistuva Turku
63	Valmistellaan uusi työllisyyden hanke varmistamaan, että Turku hyödyntää työllisyyden kokeilua tuloksettaasti ja valmistautuu työllisyyspalveluiden järjestämistä varten siirtoon vuonna 2024.	Korkeakouluyhteistyö, yritykset ja työllisyys – Onnistuva Turku
64	Vaikutamme aktiivisesti osaavan työ- ja koulutusperäisen maahanmuuton edistämiseen alueen yritysten osaamistarpeisiin vastaamisen varmistamiseksi.	Korkeakouluyhteistyö, yritykset ja työllisyys – Onnistuva Turku
65	Tiedepuiston kärkihanke, Olemassa oleva kärkihanke jatkuu, päivitetään toimenpidesuunnitelma valtuustokaudelle.	Kärkihankkeet
66	Keskustan kehittämisen kärkihanke, Olemassa oleva kärkihanke jatkuu, päivitetään toimenpidesuunnitelma valtuustokaudelle.	Kärkihankkeet
67	Osaamisen kärkihanke, Valmistellaan uusi Osaamisen kärkihanke, jonka tavoitteena on Turun seudun alueellisen kilpailukykyyn vahvistaminen pitkäjänteisesti osaamiseen ja tutkimukseen panostamalla sekä vastaaminen megatrendeihin kuten digitalisaatioon, kaupungistumiseen sekä ilmastonmuutokseen.	Kärkihankkeet
68	Yhteisöllisyyden, hyvinvoinnin ja asuinalueiden tasapainoisen kehityksen kärkihanke, Kärkihankkeen alla toteutetaan yksinäisyyden vähentämisen ja mielenterveyden tukemisen toimenpideohjelmat valtuustokaudelle. Varmistetaan, että kottouttamis- ja syrjäytymisen ehkäisyn ohjelmilla on oikeat mittarit ohjelman tulokselliseksi toteuttamiseksi.	Kärkihankkeet
69	Yhteisöllisyyden, hyvinvoinnin ja asuinalueiden tasapainoisen kehityksen kärkihanke, Lähiöiden kehittämisen ensisijaiseksi tavoitteeksi vahvistetaan segregatiota vähentäminen. Vahvistetaan kaupunkilaisten yhteisöllisyyttä ja osallistumista kaupungin kehittämiseen.	Kärkihankkeet
70	Yhteisöllisyyden, hyvinvoinnin ja asuinalueiden tasapainoisen kehityksen kärkihanke, Asetetaan liikkumisen toimenpideohjelman tavoitteet yhdessä seurojen ja järjestöjen kanssa. Ohjelmaan yhdistetään kaikkien lasten harrastamismahdollisuuden tavoite ja seurojen avustusten uudistaminen lajien välisen-, sukupuolten-, ja alueiden tasa-arvon turvaamiseksi.	Kärkihankkeet
71	Kulttuurin kärkihanke; Valmistellaan uusi kulttuurin ja laajemmin hyvinvoinnin edistämiseen liittyvä kärkihanke, jonka toteuttamisen tueksi laaditaan toimenpideohjelma valtuustokaudelle.	Kärkihankkeet

Turun kaupungin toimintasuunnitelma 2023–2026

Nro	Tavoite	Teema
72	Matkailun toiminnossa tavoitellaan laajempaa seudullista yhteistyötä ja tavoitteet ja rakenteet kytetään aiempaa paremmin kansalliseen Visit Finland –kokonaisuuteen.	Matkailu ja saavutettavuus – Tapahtumien Turku
73	Tavoitellaan, että kiinnostavia, vahvoja tapahtumia niin kulttuurin, urheilun kuin tieteen aloilla on ympäri vuoden.	Matkailu ja saavutettavuus – Tapahtumien Turku
74	Turku panostaa matkailun kehittämiseen voimakkaasti ja siinä onnistumiseksi houkuttelee alan toimijoita yhteen. Lentoaseman ja satamatoimintojen kilpailukyvyistä tulee huolehtia. Kansainvälisen matkailun kasvattaminen on yksi elinkeinopolitiikan keskeisistä tavoitteista.	Matkailu ja saavutettavuus – Tapahtumien Turku
75	Kaupungin 800-vuotisjuhluvuosi 2029 on alusta koko vuoden kestäväälle tapahtumalle ja sille asetetaan selkeät tavoitteet.	Matkailu ja saavutettavuus – Tapahtumien Turku
76	Kulttuuri on merkittävä osa kiinnostavaa ja vetovoimaista Turku.	Matkailu ja saavutettavuus – Tapahtumien Turku
77	Jo päätetty sopeutusohjelma toteutetaan.	Turun talousraami 2021–2025 – vahvana 2030-luvulle
78	Raitiotien kustannus- ja kannattavuusarvion pohjalta tehdään päätökset kaupunkikehityksen kannalta merkittävästä joukkoliikenneratkaisusta.	Turun talousraami 2021–2025 – vahvana 2030-luvulle
79	Investointien tehokas ajallinen ja taloudellinen hallinta sekä osaava ja huolellinen rakennuttaminen ovat avainasemassa, jotta investointeja voidaan toteuttaa kestävästi.	Turun talousraami 2021–2025 – vahvana 2030-luvulle
80	Rakennamme uuden konserttitalon aikataulussa, joka mahdollistaa orkesterin siirtymisen suoraan uusiin tiloihin, tavoitteena vuosi 2025.	Turun talousraami 2021–2025 – vahvana 2030-luvulle
81	Toteutamme Kupittaa kansihankkeen mahdollistamaan tiedepuiston kärkihanketta ja luomaan uuden yhdistetyn Kupittaa-Itäharjun kaupunginosan vahvan joukkoliikenteen- ja työpaikkakeskittymän äärelle. Toteutamme TAITO-kampuksen.	Turun talousraami 2021–2025 – vahvana 2030-luvulle
82	Turku tavoittelee tulopohjan vahvistamiseksi merkittävää lisärakentamista.	Turun talousraami 2021–2025 – vahvana 2030-luvulle
83	Kaupungin taloutta ja hallintoa sopeutetaan uudistusta vastaavien siirtyvien tehtävien verran (sote-uudistus)	Turun talousraami 2021–2025 – vahvana 2030-luvulle
84	Talouden kestävä perusura	Turun talousraami 2021–2025 – vahvana 2030-luvulle
85	Valmistautuminen sote-uudistuksen vaikutuksiin kaupunkitaloudessa	Turun talousraami 2021–2025 – vahvana 2030-luvulle
86	Turku tavoittelee työttömyysasteen laskua 11,2 prosenttiin.	Turun talousraami 2021–2025 – vahvana 2030-luvulle
87	Menettelytapa yllättävässä negatiivisessa poikkeustilanteessa	Turun talousraami 2021–2025 – vahvana 2030-luvulle
88	Velkakatto	Turun talousraami 2021–2025 – vahvana 2030-luvulle
89	Verolinjaus	Turun talousraami 2021–2025 – vahvana 2030-luvulle

Ilmastotavoitteet vuosille 2023-2026

Hiilineutraali Turku 2029

Turun päivitetty Ilmastosuunnitelma 2029 on hyväksytty kaupungin valtuuston yksimielisellä päätöksellä 16.5.2022 § 103. Arviointi- ja päivitystyö käynnistettiin kaupunginhallituksen kaupunkikehitysjaoston päätöksellä 22.3.2021 ja toteutettiin Pormestariohjelman mukaisesti ja uudistettu kaupunkistrategia huomioiden.

Turun ilmastosuunnitelma toteuttaa Pariisin ilmastopimuksen tavoitetta rajoittaa maapallon lämpeneminen 1,5 asteeseen esiteolliseen aikaan verrattuna ja mahdollistaa tämän mukaista kestävä elämää ja toimintaa yhteistyössä kansalaisten, yritysten ja yhteisöjen kanssa. Tavoitteena on hiilineutraali kaupunkialue vuoteen 2029 mennessä ja ilmastopositiivinen siitä eteenpäin – eli alueen nettovaikutuksen muuttaminen ilmakehää lämmittävästä sitä viilentäväksi. Kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisen rinnalla tavoite vaatii alueen kasviston ja maaperän hiilinielujen lisäämistä sekä kompensatiotoimien kehittämistä ja toteuttamista. Samalla varaudumme mahdollisimman kattavasti ilmastonmuutoksen riskeihin ja vaikutuksiin.

Ilmastopolitiikan päätavoitteina ovat edelleen hiilineutraali kaupunkialue vuoteen 2029 mennessä ja ilmastopositiivinen siitä eteenpäin sekä kattava varautuminen ilmastonmuutoksen vaikutuksiin.

Tarkastetut päästövähennystavoitteet asetettiin valtuustokausittain seuraavasti:

- vuoteen 2025 mennessä päästöjä vähennetään vähintään 75 prosenttia vuoden 1990 tasosta.
- vuoteen 2029 mennessä päästöjä vähennetään vähintään 90 prosenttia vuoden 1990 tasosta.

Turun ilmastosuunnitelma noudattaa yhteistä eurooppalaista työmalia, jonka vaatimusten mukaisesti myös arviointi- ja päivitystyö on tehty ja raportoidaan myös Euroopan Komissiolle.

Ilmastosuunnitelma ohjaa konsernin toimia

Ilmastosuunnitelma 2029 ohjaa koko kaupunkikonsernin ilmastotoimia. Palvelukokonaisuudet sekä konserniyhteisöt toteuttavat laajasti vaikuttavia toimenpiteitä sekä ilmastonmuutoksen hillintään että sopeutumiseen liittyen. Näillä toimenpiteillä puututaan tehokkaasti suurimpiin päästölähteisiin sekä vähennetään päästöjä kattavasti kaikessa toiminnassa ja toteutetaan johdonmukaisesti ilmastovastuuta, kannustetaan ja näytetään esimerkkiä.

Konsernin ilmastotoimilla pyritään:

- saavuttamaan hiilineutraali energialähtöjärjestelmä ja lisäämään uusiutuvaa energiaa ja vahvistamaan energiatehokkuutta,
- saattamaan liikumisjärjestelmän päästöt matalalle tasolle,
- luomaan kestävä yhdyskuntarakennetta ja rakentamaan vähähiilisesti,
- vahvistamaan luonnon monimuotoisuutta ja hiilinieluja sekä luomaan kompensatiotoimia,
- vaikuttamaan ilmastovastuullisilla hankinnoilla ja investoinneilla ilmastoliiketoiminnan ja –innovaatioiden kehittymiseen,
- vahvistamaan ilmastonmuutoksen kestävyttä,
- aktivoimaan kansalaiset, yhteisöt, yritykset ja sidosryhmät ilmastotoimiin ja –ratkaisujen yhteiskehittelyyn, sekä
- vahvistamaan ilmasto-, luonto- ja kiertotalousratkaisuja luovaa Turun korkeakoulujen tutkimus-, koulutus- ja innovaatiotoimintaa sekä ilmasto-osaamista kaikilla koulutustasoilla.

Vahvoilla ilmastopolitiikan toimilla ja yhteistyöllä Turusta luodaan kansainvälisesti johtavaa ilmastoratkaisujen innovaatio- ja kehitysalueita, jossa kehitetyt ja toteutetut ratkaisut sopivat käytettäviksi myös muualla.

Turku on valittu Euroopan komission päätöksellä Euroopan 100 hiilineutraalin kaupungin missioon, johon sisältyy investointiohjelman laatiminen ja toteuttaminen.

Ilmastobudjetointi ja Hiilineutraali Turku 2029 investointiohjelma

Pormestarisopimuksen mukaisesti Turku ottaa käyttöön ilmastobudjetoinnin osana ilmastotavoitteiden toteutuksen näkyvyyden ja tavoitteiden seurannan kehitystä.

Ilmastobudjetti otetaan käyttöön vuoden 2023 talousarvion valmistelusta alkaen ja ensimmäinen versio keskittyy peruskaupungin ja konserniyhtiöiden ilmastotavoitteisiin ja ilmastoinvestointeihin. Arviointikehikkona käytetään vuonna 2022 julkaistua EU:n taksonomialuokitusta, joka mahdollistaa ympäristötavoitteiden moniulotteisen tarkastelun ja vihreän rahoituksen hyödyntämisen. Taksonomian tarkoituksena on määritellä yhteisesti, mitkä toiminnot voidaan katsoa kestäviksi.

Turku on hakemassa merkittävää osaa rahoituksestaan Euroopan investointipankilta. Tämä on ilmoittanut lisäävänsä asteittain EU-taksonomiaan nojautuvia rahoituspäätöksiään.

EU-taksonomia on osa EU:n vihreän kehityksen ohjelmaa (Green Deal), jonka tarkoituksena on edistää unionin tavoitetta olla hiilineutraali vuoteen 2050 mennessä. Osana tätä ohjelmaa EU on luonut kestävän rahoituksen luokittelujärjestelmän (EU-taksonomia), jonka tavoitteena on saada rahoitusmarkkinat suosimaan ympäristön kannalta kestävämpiä ratkaisuja. EU-taksonomia on siis kestävän rahoituksen luokittelujärjestelmä, joka luo kriteerit ympäristön kannalta kestävän toiminnan määrittämiseksi.

Toiminta on EU-taksonomian mukaista, mikäli se edistää yhtä taksonomian kuudesta päätavoitteesta, joita ovat (1) ilmastonmuutoksen hillintä, (2) ilmastonmuutokseen sopeutuminen, (3) vesivarojen ja merten luonnonvarojen kestävä käyttö ja suojelu, (4) siirtyminen kiertotalouteen, (5) ympäristön pilaantumisen ehkäiseminen ja vähentäminen, ja (6) biologisen monimuotoisuuden ja ekosysteemien suojelu ja ennallistaminen. Lisäksi taksonomianmukaisuus edellyttää, että toiminta ei aiheuta merkittävää haittaa muille ympäristötavoitteille (DNSH, do no significant harm -periaate) ja että se täyttää vähimmäistason vaatimukset koskien ihmisoikeuksia, työelämän peruseriaatteita ja oikeuksia sekä yritystoimintaa.

Yksityiskohtaiset taksonomianmukaisuuden arviointikriteerit on julkaistu toistaiseksi koskien ilmastonmuutoksen hillinnän ja sopeutumisen päätavoitteita. Lisäksi on julkaistu näihin päätavoitteisiin liittyvät DNSH-kriteerit muille ympäristötavoitteille. Arviointikriteerit vaihtelevat tarkasteltavan toiminnon ja ympäristötavoitteen mukaan. Esimerkiksi uudisrakentamisessa arviointikriteerit liittyvät mm. energiatehokkuuteen, vesikalusteiden virtaamiin ja rakennusjätteen kierrätykseen tai uudelleenkäyttöön. Osa kriteereistä on sellaisia, että ne täyttyvät kansallista lainsäädäntöä noudattamalla, kun taas toisten täytyminen voi edellyttää merkittäviä muutoksia tyypillisiin toimintatapoihin.

Taksonomianmukaiset toiminnot kuuluvat johonkin seuraavista luokista: (1) metsätalous, (2) ympäristön suojeluun ja ennallistamiseen liittyvä toiminta, (3) valmistus, (4) energia, (5) vesihuolto, viemäri- ja jätevesihuolto, jätehuolto ja muu ympäristön puhtaanapito, (6) liikenne, (7) rakennus- ja kiinteistöalan toiminta, (8) informaatio ja viestintä, (9) ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta. Luokat 4-7 ovat esimerkkejä toiminnoista, joihin Turun kaupunki investoi.

Koska EU-taksonomian tavoitteena on ohjata rahoitusta enenevässä määrin ympäristön kannalta kestäviin hankkeisiin, tarjoavat monet rahoittajatahot taksonomiamukaisiin hankkeisiin rahoitusta ns. tavalista rahoitusta paremmilla ehdoilla. Turku hyödyntää näitä mahdollisuuksia kartoittamalla tässä dokumentissa kuvatulla tavalla investointihankkeiden taksonomian mukaisuutta sekä arvioimalla jatkossa teknisten arviointikriteerien avulla tarkemmin, mitä toimenpiteitä investointihankkeissa on tehtävä, jotta taksonomiamukaisuus voidaan saavuttaa.

Turku-konsernin investointien keräämisen yhteydessä on tehty systemaattinen ilmastotavoitteita tukevien investointien luokitteluharjoitus. Mikäli investointi pyrkii toteuttamaan ilmastosuunnitelman ja taksonomian mukaisia tavoitteita, se on luokiteltu ilmastotavoitteita tukeväksi investoinniksi. Ilmastotavoitteita tukevat investoinnit on luokiteltu kuuteen luokkaan perustuen niiden ensisijaiseen taksonomian mukaiseen tavoitteeseen. Näiden investointien taksonomiamukaisuutta ei ole kuitenkaan vielä tässä vaiheessa arvioitu DNSH-kriteerien kautta.

Ilmastobudjetoinnin yhteydessä tehdään vuosittain Hiilineutraali Turku 2029 investointiohjelman valmistelua ja kehitetään ilmastobudjetoinnin mallia. Turku on saanut Ympäristöministeriöltä rahoituksen Vähähiilinen kiertotalouskaupunki -hankkeelle (VÄKI), jonka pääsältö on ilmastobudjetoinnin kehittäminen. Ilmastobudjetointia ja ilmasto-ohjelmaa vahvistetaan ilmastotavoitteita tukevien investointien osalta huomioimalla aikaisempaa paremmin kiertotalouden osuus vähähiilisytyteen sekä luontoratkaisujen ilmastovaikutus. Hanke pohjautuu Turun kaupungin ohjaaviin asiakirjoihin, joissa on tunnistettu vahva yhteys kiertotalouden ja ilmastotavoitteiden välille.

Ensimmäisen vaiheen tuloksena kaupungin talousarviossa on ilmastobudjetoinnin kokonaisuus, jossa investointisuunnitelmat sisältävät hyvät ilmasto- ja kiertotalouskriteerit, jotka ovat yhteensopivat EU:n vihreän rahoituksen taksonomian kanssa. Konserniyhteisöjen talousarviokorteissa on ilmasto- ja kiertotalouspanostukset. Hiilineutraali Turku 2029 investointiohjelma pannaan toimeen osana talousarvion 2023 investointien valmistelua, päätöksentekoa, käynnistämistä ja toteuttamista.

Hiilineutraali Turku 2029 investointiohjelma vaikuttaa vahvasti ilmasto- ja kiertotaloustavoitteisiin, ja sille on myös jatkovaihe. Jatkovaiheiden tuloksena kaupungin ja konserniyhteisöjen talousarviossa 2025 on ilmastobudjetoinnin kokonaisuus, joka sisältää myös kiertotalouden ja on yhteensopiva EU:n vihreän rahoituksen taksonomian kanssa. Ilmastobudjetoinnin ”Turun malli” on kehitetty ja testattu sekä arvioitu Turun omia ja toisten kaupunkien kokemuksia hyödyntäen. Kaupunkikonsernin kyky valmistella, ohjelmoida ja toteuttaa ilmasto- ja kiertotalousvaikuttavia investointeja on merkittävästi pysyvästi vahvistunut. Toimintamallit ovat sisällöllisesti valmiit myös muiden kuntien käytettäväksi.

Lisäksi ilmastovastuullisten investointien näkyvyyteen tullaan panostamaan jatkossa entistä enemmän sekä viestinnässä että valtakunnan mediassa.

Turku konsernin ilmastotavoitteita tukevat investoinnit

Palvelukokonaisuuksien toimintasuunnitelmiin on kirjattu pormestariohjelman ilmastotavoitteet. Hiilineutraaliuden lisäksi näihin sisältyvät ilmastomuutokseen sopeutumisen, resurssiviisauden ja luonnon monimuotoisuuden tavoitteet. Hiilineutraaliuden saavuttaminen vaatii kiertotalouden ratkaisuja. Luonnon monimuotoisuuden ja ekosysteemien turvaaminen hidastavat ilmastomuutosta ja auttavat siihen sopeutumisessa.

Konserniyhteisöt ovat kirjanneet vuoden 2023 tuloskortteihin ilmastotavoitteet, joiden mukaan yhteisöt toteuttavat Turun Ilmastosuunnitelmaa tavoitellen myös oman toimintansa kehittämistä hiilineutraaliksi

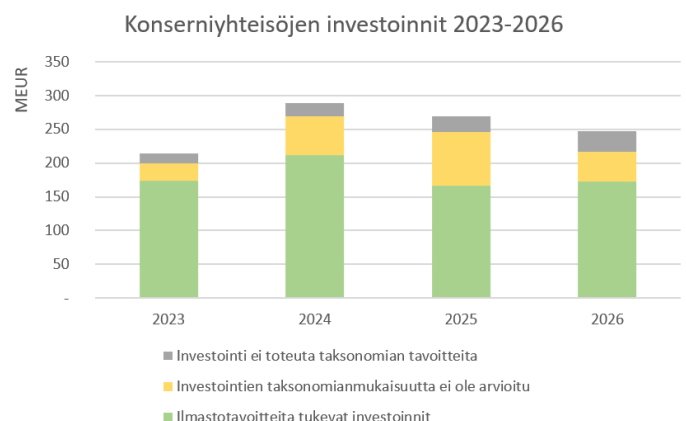
vuoteen 2029 mennessä. Yhteisenä tavoitteena yhteisöt ovat sitoutuneet kehittämään liikkumisratkaisunsa ja/tai työmaansa hiilineutraaleiksi jo vuoteen 2025 mennessä. Tavoitteiden toteutumista mitaroidaan seuraamalla liikkumisen ja työmaiden päästöjen kehitystä tai laskemalla ei-fossiilisten ajoneuvojen osuuden kehitys yhteisön ajoneuvokannasta tai päästöttömien työmaiden osuus yhteisön toiminnassa. Yhteisöt myös osallistuvat investoinneillaan konsernin yhteiseen ilmastobudjetoinnin kehitystyöhön pyrkien toteuttamaan Vihreää siirtymää EU-taksonomian mukaisesti.

Turku-konsernin ilmastotavoitteita tukevat investoinnit vuosina 2023–2026 ovat yhteensä 1253,4 milj. euroa. Investoinnit, joiden taksonomian mukaisia tavoitteita ei ole talousarvion 2023 laadinnan hetkellä vielä arvioitu, ovat 279,3 milj. euroa. Investoinnit, jotka eivät aktiivisesti pyri toteuttamaan mitään taksonomian mukaisista tavoitteista, ovat yhteensä 132,0 milj. euroa.

Talousarvion 2023 osalta tehty ilmastoinvestointien luokittelu perustuu investointien ensisijaiseen taksonomian mukaiseen tavoitteeseen. Näiden tavoitteiden toteumaa tullaan tarkastelemaan vuoden 2023 aikana taksonomia-asetusten mukaisen luokittelun ja teknisen arviointikriteeristön avulla. Tämän tarkastelun yhteydessä tullaan lisäksi huomioimaan, miten investoinnit edistävät ensisijaisen ilmastotavoitteensa ohella muita taksonomian tavoitteita. Näin ollen talousarviossa 2024 Turku konsernin ilmastotavoitteita edistävien investointien kuvaus tulee edelleen tarkentumaan.

Konserniyhtiöt

Konserniyhtiöiden yli 1 milj. euron investoinnit on koottu talousarvioprosessin yhteydessä ja nämä investoinnit on luokiteltu edellä esitetyn mukaisesti ilmastotavoitteita tukeviin investointeihin, investointeihin, joiden taksonomian mukaisuutta ei ole vielä arvioitu sekä investointeihin, jotka eivät pyri toteuttamaan mitään taksonomian tavoitteista. Konserniyhtiöt ovat ilmoittaneet vuosille 2023–2026 investointeja yhteensä 1018,5 milj. euroa. Näistä 724,8 milj. euroa on investointeja, jotka pyrkivät toteuttamaan jotain taksonomian kuudesta tavoitteesta. Investointeja, joiden taksonomian mukaisia tavoitteita ei ole arvioitu on yhteensä 206,1 milj. euroa. Lisäksi yhteensä 87,7 milj. euroa investoinneista ei sisällä taksonomian mukaisia tavoitteita. Alla olevassa kuvaajassa on esitetty investointien vuosittainen jakauma.

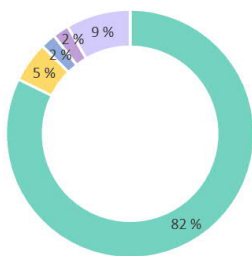

Konserniyhtiöiden vuosien 2023–2026 ilmastotavoitteita tukevista investoinneista 596 milj. euroa pyrkii ensisijaisesti edistämään ilmastomuutoksen hillintää. Ilmastomuutoksen hillintää edistävästä investoinneista 98 % kohdistuu energiatehokkuuden parantamiseen sekä sähköverkkojen kehittämiseen. Loput 2 % kohdistuu ilmastoneutraaliin liikkumisen kehittämiseen fossiilivapaiden ajoneuvojen ja hiilineutraalin infrastruktuurin muodossa. Ilmastomuutoksen hillinnän lisäksi myös ilmastomuutokseen sopeutuminen on huomioitu konserniyhtiöiden investoinneissa, ja tätä ensisijaisesti tavoittelevat investoinnit

ovat yhteensä 38,3 milj. euroa. Konserniyhteisöjen sopeutumisen investointeihin lukeutuvat esimerkiksi viemärverkostojen kehittäminen sekä erilaisten tulvarakenteiden huomioiminen suunnittelussa.

Konserniyhteisöt eivät ole esittäneet biologisen monimuotoisuuden suojelua ensisijaisesti tavoittelevia investointeja, mihin kiinnitetään huomiota jatkossa. Ekosysteemien suojeluun ja ennallistamiseen vaikuttavat kuitenkin välillisesti muut taksonomian ympäristötavoitteet kuten vesivarojen ja merten luonnonvarojen kestävä käyttö ja suojelu, ympäristön pilaantumisen ehkäiseminen ja siirtyminen kiertotalouteen. Konserniyhtiöiden investoinnit, jotka pyrkivät ensisijaisesti edistämään näitä ympäristötavoitteita, ovat yhteensä 90,5 milj. euroa. Vuoden 2023 aikana tehtävän tarkastelun yhteydessä tullaan tekemään selvitys muiden kuin ensisijaisten ympäristötavoitteiden osalta. Alla olevassa kuvaajassa on esitetty konserniyhteisöjen ilmastotavoitteita tukevien investointien jakauma ensisijaisten taksonomian ympäristötavoitteiden mukaisesti.

Konserniyhtiöiden ilmastotavoitteita tukevien investointien jakauma 2023-2026

- Ilmastomuutoksen hillintä 215 M€
- Ilmastomuutokseen sopeutuminen 38 M€
- Vesivarojen ja merten luonnonvarojen kestävä käyttö ja suojelu 14 M€
- Siirtyminen kiertotalouteen 15 M€
- Ympäristön pilaantumisen ehkäiseminen ja vähentäminen 61 M€

Peruskaupunki

Peruskaupungin investoinnit on koottu talousarvioprosessin yhteydessä ja luokiteltu sekä tila- että infrainvestointien osalta ilmastotavoitteita tukeviin investointeihin sekä investointeihin, joiden taksonomian mukaisuutta ei ole arvioitu tai jotka eivät toteuta mitään taksonomian tavoitteista. Tilapalvelualueen investoinnit vuosille 2023–2026 ovat yhteensä 273,2 milj. euroa. Näistä ilmastotavoitteita tukevia investointeja on 235,0 milj. euroa. Investointeja, joiden taksonomian mukaisuutta ei ole arvioitu, on yhteensä 36,0 milj. euroa. Lisäksi on arvioitu, että yhteensä 2,2 milj. euroa investoinneista eivät toteuta mitään taksonomian tavoitteista. Alla olevassa kuvaajassa on esitetty investointien vuosittainen jakauma.

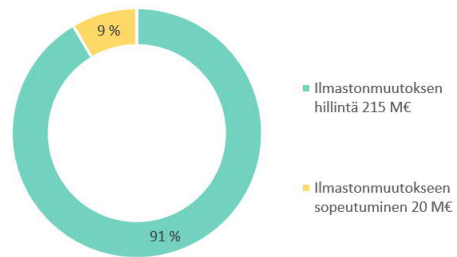
Tilainvestoinnit 2023-2026

Tilapalvelualueen vuosien 2023–2026 ilmastotavoitteita tukevista investoinneista 215,2 milj. euroa pyrkii ensisijaisesti edistämään ilmastomuutoksen hillintää. Turku on ottanut tilainvestointiensä takso-

nomian mukaisuuden arvioinnin tueksi käyttöönsä RTS-ympäristöluokituksen. Ympäristöluokitusjärjestelmä on kehitetty Suomen oloihin ja siinä huomioidaan suomalaiset olosuhteet, lainsäädäntö ja kiinteistökannan monipuolisuus. Kriteeristöä ollaan kuitenkin parhaillaan yhdenmukaistamassa taksonomian teknisten arviointikriteerien kanssa, mitä on hyödynnetty tulevien tilainvestointien luokittelussa. Alla olevassa kuvaajassa on esitetty tilapalveluiden ilmastotavoitteita tukevien investointien jakauma vuosille 2023–2026.

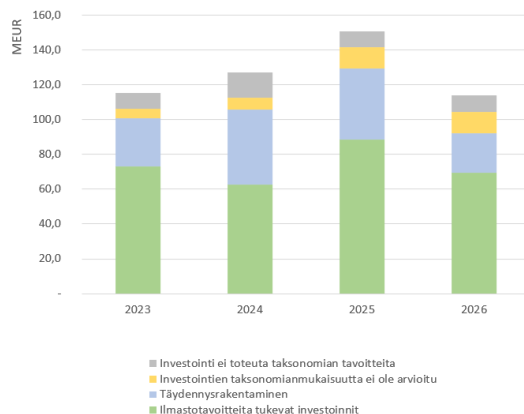
Tilapalvelualueen ilmastotavoitteita tukevien investointien jakauma 2023-2026

Ilmastomuutoksen hillintään lisäksi myös ilmastomuutokseen sopeutuminen on huomioitu tilainvestoinneissa, ja tätä ensisijaisesti tavoittelevat investoinnit ovat yhteensä 19,9 milj. euroa. Tila- ja infrainvestointeihin liittyvät sopeutusratkaisut on huomioitu Turussa muun muassa siniviherkertoimella, joka on pihasuunnitelmien tarkastustyökalu. Siniviherkertoimen erittelee tontin/korttelin vihertehokkuutta eli kasvillisuuden ja ekologisesti hyödyllisten pintojen suhdetta rakennettuun pinta-alaan. Työkalulla voidaan myös arvioida, miten paljon tontin kasvillisuus, pinnat ja mahdolliset hulevesirakenteet viivyttävät hulevettä. Kasvillisuuden määrän ja laadun arvioinnin kautta työkalulla on yhteys ilmastomuutokseen sopeutumisen lisäksi myös biologisen monimuotoisuuden suojeluun, vaikka tätä ei tilainvestoinneissa olekaan määritetty ensisijaiseksi taksonomian mukaiseksi tavoitteeksi.

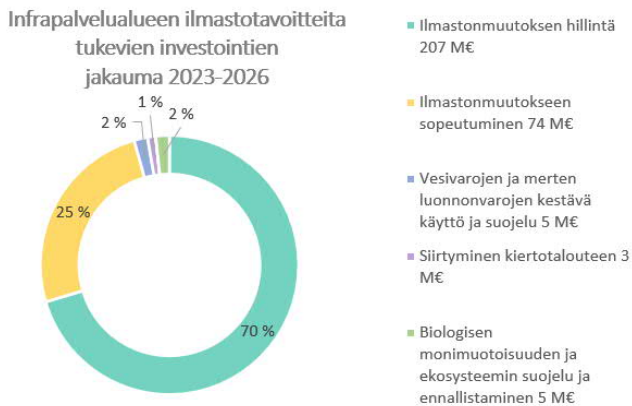
Infrapalvelualueen investoinnit vuosille 2023–2026 ovat yhteensä 507,3 milj. euroa. Näistä ilmastotavoitteita tukevia investointeja on 293,6 milj. euroa. Investointeja, joiden taksonomian mukaisuutta ei ole arvioitu, on yhteensä 37,2 milj. euroa. Yhteensä 42,2 milj. euroa investoinneista eivät toteuta mitään taksonomian tavoitteista. Lisäksi, muut kuin kevyenliikenteen tiet, jotka liittyvät täydennysrakentamiseen ilmastoystävälliseen liikkumiseen kannustavan tiivistyvän kestävä kaupunkirakenteen vyöhykkeellä, on luokiteltu erikseen. Kuvatun mukaiset täydennysrakentamisen infrainvestoinnit ovat vuosina 2023–2026 yhteensä 134,3 milj. euroa. Alla olevassa kuvaajassa on esitetty infrainvestointien jakauma vuosille 2023–2026.

Infrainvestoinnit 2023-2026

Täydennysrakentamisella voidaan vaikuttaa rakentamisen kasvihuonekaasupäästöjen pienentämiseen. Rakentaminen olemassa olevan infran äärelle vähentää infrarakentamisen päästöjä ja lisäksi rakentamalla olemassa olevien hyvien joukkoliikenneyhteyksien äärelle, voidaan rajoittaa liikenteen päästöjä. Jotta täydennysrakentaminen olisi taksonomian mukaista, tulee rakennettavien teiden olla tarkoitettu joukkoliikenteelle ja näin ollen sijaita joukkoliikenteen reiteillä. Infrainvestointien täydennysrakentamiseen liittyvät kohteet tullaan tarkastamaan tulevien joukkoliikenneyhteyksien osalta ennen lopullista luokitelua taksonomian mukaiseen ilmastomuutoksen hillinnän edistämistä tavoittelevaan toimintaan.

Infrapalvelualueen vuosien 2023–2026 ilmastotavoitteita tukevista investoinneista 206,8 milj. euroa pyrkii ensisijaisesti edistämään ilmastomuutoksen hillintää. Nämä investoinnit kohdistuivat lähinnä kevyenliikenteen infraverkoston kehittämiseen pyörä- ja kävelyteiden sekä esimerkiksi valaistuksen parantamisen muodossa. Ilmastomuutokseen sopeutuminen on huomioitu infrainvestoinneissa esimerkiksi kunnianhimoisella siniviherkertoimella, jolla varaudutaan huleveden kasvavaan määrään. Myös merenpinnan nousu on huomioitu sataman rakenteissa. Sopeutumista ensisijaisesti tavoittelevat infrainvestoinnit ovat yhteensä 73,6 milj. euroa.

Yllä olevassa kuvaajassa on esitetty infrapalveluiden ilmastotavoitteita tukevien investointien jakauma vuosille 2023–2026. Ilmastotavoitteita tukevista investoinneista 5,5 milj. euroa kohdistui biologisen monimuotoisuuden ja ekosysteemien suojeleminen ja ennallistaminen tavoitteeseen. Investointeihin kuuluu puistojen lisäksi erinäisten luontoarvojen huomiointi. Kaavasuunnittelussa on esimerkiksi huomioitu tarve puiden kaatamattomuudelle suojeltujen lepakoiden ruokailuympäristön säilyttämiseksi. Ajanjaksolla 2023–2026 5,1 milj. euroa investoinneista tavoittelee vesivarojen ja merten luonnonvarojen kestävä käyttöä ja suojeleminen ja 2,7 milj. euroa kiertotaloussiirtymän edistämistä. Näiden investointien ilmastotavoitteet vaikuttavat välillisesti myös biologisen monimuotoisuuden suojelemaan.

TALOUSARVIO- JA
TALOUSSUUNNITELMAT

LUKUOHJEET:

TULOSLASKELMA

TOIMINTAKATE ilmoittaa paljonko käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla.

VIKATE osoittaa tulo-rahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulo-rahoituksen riittävyyttä. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien suunnitelma-poistojen suuruinen, kunnan tulo-rahoitus olisi riittävä.

TILIKAUDEN TULOS on tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotus, joka lisää tai vähentää kunnan vapaaehtoisia varauksia tai omaa pääomaa. Tilikauden tuloksen jälkeen esitetään poistoeron, vapaaehtoisten varausten ja rahastojen muutokset.

Tuloslaskelman tunnuslukujen laskentakaavat

Toimintatuotot/Toimintakulut, %

Määritelmä: $100 \times \text{toimintatuotot} / (\text{toimintakulut} - \text{valmistus omaan käyttöön})$

Vuosikate %:a poistoista:

Määritelmä: $100 \times \text{vuosikate} / \text{poistot}$

RAHOITUSLASKELMA

TOIMINNAN RAHAVIRTA osoittaa, missä määrin kunta on pystynyt tilikauden aikana toiminnan (käyttötalouden) avulla saamaan rahavaroja toimintaedellytysten säilyttämiseen, uusien investointien tekemiseen ja lainojen takaisinmaksuun ulkopuolisiin rahoituslähteisiin turvautumatta.

Vuosikate saadaan suoraan tuloslaskelmasta ja vuosikatteen korjaukset esitetään rivillä Tulo-rahoituksen korjaukset. Korjauksia ovat pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot, mikäli ne on esitetty toiminnan muissa tuotoissa sekä toiminnan muihin kuluihin merkityt pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntitappiot.

INVESTOINTIEN RAHAVIRTA osoittaa sen rahavarojen käytön, jonka kunta on käyttänyt palvelutuotannon edellytyksien järjestämiseen ja tulevan rahavirran kerryttämiseksi pitkällä aikavälillä.

Investoinneilla tarkoitetaan rahoituslaskelmassa pysyviin vastaaviin käytettyjä varoja tilivuoden aikana. Investointimenot ja niihin saadut rahoitusosuudet esitetään rahoituslaskelmassa bruttomääräisinä. Investointimenot ovat sekä osakkeiden ja osuuksien ostoja että aineettomia ja aineellisia pysyvien vastaavien hyödykkeiden investointeja. Investointien rahavirta -nimikkeellä esitetään myös investointien rahoitusosuudet ja pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntihintaiset luovutustulot.

RAHOITUKSEN RAHAVIRTA osoittaa antolaina- ja muiden saamisten, toimeksiantojen varojen ja pääomien, vaihto-omaisuuden sekä oman ja vieraan pääoman muutokset tilikauden aikana.

Rahoituslaskelmasta tulee erikseen käydä ilmi rahoituksen rahavirta. Sitä varten rahoituksen rahavirtalaskelmassa esitetään ensin antolainojen ja lainakannan muutokset. Maksuvalmiuden muutoksiin vaikuttavat myös toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset, vaihto-omaisuuden, pitkä- ja lyhytaikaisten saamisten ja korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen muutokset.

Toiminnan ja investointien sekä rahoituksen rahavirtojen yhteenlaskettu muutos vastaa taseesta laskettua rahavarojen muutosta.

Rahoituslaskelman tunnuslukujen laskentakaavat

Investointien tulo-rahoitus, %

Määritelmä: $100 \times \text{vuosikate} / \text{investointien omahankintamenot} (= \text{käyttöomaisuusinvestointien hankintameno} - \text{investointien rahoitusosuudet})$

Lainakanta 31.12.

Määritelmä: Vieras pääoma - (saadut ennakot + ostovelat + siirtovelat + muut velat)

Talousarvio ja taloussuunnitelmat

Talousarvion tuloksen muodostuminen

Toiminnan nettomenot = toimintakate

Viimeiset vuodet olemme eläneet varsin poikkeuksellista aikaa. Koronapandemian heijasteet ovat pienentyneet ja tämä näkyy myös kaupungin palvelujen käytössä. Koronan kanssa on opittu elämään, vaikka pandemia edelleen jatkuu. Maan hallituksen sitoutuminen koronan aiheuttamien kustannusten täysimääräiseen korvaamiseen on ollut äärimmäisen tärkeää ja tämä linja on tarpeen säilyttää myös jatkossa.

Venäjän helmikuussa käynnistämä hyökkäyssota on kuitenkin lisännyt merkittävästi epävarmuutta. Aiemmin tunnistetut riskit ovat osittain reaalisoituneet, mm. inflaation ja korkojen osalta. Kasvuodotukset ovat romahtaneet kuluvan vuoden aikana ja taantumariski on kasvanut merkittävästi. Tämän lisäksi julkisen sektorin merkittävä alijäämä nähdään uhkana kuntataloudelle tulevien vuosien osalta. Taloussuunnitelmassa on varauduttu suhdanneriskeihin 12 miljoonalla eurolla.

Kuluvan vuoden toisen taloussuunnusteen mukaan nettokäyttömenoja kuvaava toimintakate on ylittymässä toimintakatteen osalta erityisesti kasvatuksen ja opetuksen palvelukokonaisuudessa, jossa sekä henkilöstömenot että palvelujen ostot ovat kasvaneet oletettua voimakkaammin. Taustalla on niin palvelutarpeen kasvu kuin palkkatarkaisu, joka heijastuu myös muille palvelukokonaisuuksille.

Vuoden kolmannessa ennusteessa tilanne parantuu erityisesti kaupunkiympäristön palvelukokonaisuudessa, jonne kohdentuu valtion koronaan liittyviä avustuksia. Palvelujen käyttö ei ole palautunut koronaa edeltävälle tasolle useissa kaupungin palveluissa ja tämä heijastuu tuloodotuksiin.

Viimeiset vuodet ovat olleet talouden ennustamisen osalta erittäin haasteellisia ja vertailukelpoisuus vuosien välillä on valitettavan heikko.

Ensi vuosi 2023 on Suomen julkisessa hallinnossa ja myös kuntataloudessa historiallinen vuosi, sillä pitkään valmisteltu sote-uudistus astuu voimaan. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtävät siirretään hyvinvointialueille ja niitä vastaava rahoitus valtiolle. Muutoksessa kuntien tulot ja menot lähes puolittuvat.

Tällä hetkellä käytettävissä olevien arvioiden mukaan Turun kaupungilta Varsinais-Suomen hyvinvointialueelle siirtyvien toimintojen nettomenot ovat lähes 730 miljoonaa euroa, mikä on noin 60 prosenttia kaupungin kuluvan vuoden nettomenoista.

Nettomenot tarkoittavat kaupungin esimerkiksi asiakasmaksuista saattavia tuloja ja henkilökunnan palkkoja sekä palvelujen ja materiaalien ostamisesta syntyviä kuluja.

Uudistus tarkoittaa myös sitä, että kaupungin kunnallisverotuotto, yhteisöverotuotto ja valtionosuudet pienenevät saman verran kuin mitä hyvinvointialueelle kaupungilta siirtyy. Käytettävissä on siis paljon vähemmän rahaa kuin aiemmin. Toisaalta suuret kulut aiheuttavat toiminnot eli hyvinvointipalvelut ja pelastustoimi siirtyvät kaupungilta pois.

Valtion tavoitteena on toteuttaa uudistus koko maan tasolla kustannusneutraalisti, mutta kuntakohtaisia eroja tulee syntymään.

Uudistus tulee vaikuttamaan merkittävästi kaupungin tuloihin ja menoihin. Turun kaupungille kohdentuvia lopullisia vaikutuksia ei ole vielä tiedossa, koska tulojen siirtoon vaikuttavat kaikkien kuntien menot. Lopulliset siirtolaskelmat tehdään vuoden 2023 aikana, kunhan kuluvan vuoden 2022 tilinpäätöstiedot ovat kaikkien kuntien osalta valmistuneet.

Turun taloussuunnitelmaa leimaa epävarmuus, joka johtuu kansallisista muutoksista ja globaalista tilanteesta.

Turun kaupunki aloittaa uudenlaisena vuoden 2023 alussa. Kaupunki muodostuu jatkossa kasvatuksen ja opetuksen, vapaa-ajan, kaupunkiympäristön ja työllisyyden palvelukokonaisuuksista sekä konsernihalinnosta.

Talousarvion johtolankana on pyrkiä varmistamaan, että Turun mittavat uudistukset etenevät suunnitellusti.

Turku haluaa turvata kuntalaisten hyvinvoinnin laadukkaiden palvelujen kautta sekä vahvistaa alueen elinvoimaisuutta. Turku tarjoaa runsaasti maakunnallisia palveluja ja vahvistaa koko seutukunnan elinvoimaetua erityisesti kehittymistä kiihdyttävien investointien avulla

Kuntataloudessa vuosi 2023 näyttää talouden tunnuslukujen perusteella vahvalta, sillä sote-uudistuksen kuntien verotuloja leikkaava vaikutus ei näy vielä täysimääräisesti kunnallis- ja yhteisöverotuloissa. Vaikutukset näkyvät viiveellä ja talouden sopeutus paine kasvaa suunnitelmakauden loppua kohden.

Ensi vuosi antaa virheellisen kuvan taloudellisesta tilasta ja tästä syystä taloussuunnitelmaa on syytä tarkastella kokonaisuutena.

Taloussuunnitelma sisältää kohdentamattomia taloutta tasapainottavia toimenpiteitä. Toimielimille kohdenetut sopeutusavoitteet ovat kuitenkin maltillisia. Nämä tavoitteet eivät yksin riitä tasapainottamaan kaupungin taloudellista asemaa, ja tästä syystä on päätetty käynnistää vuonna 2019 alkaneen sopeutusohjelmatyön jatkovalmistelu. Työ on tarkoitus saada vauhtiin loppuvuodesta. Tavoitteena on parantaa kaupungin taloudellista asemaa pysyvästi 30 miljoonalla eurolla taloussuunnitelmakauden loppuun mennessä. Sopeutusohjelmatyön yksityiskohdat tarkentuvat joulukuun aikana.

Taloussuunnitelman valmistelua on ohjannut pormestariohjelma ja siihen kirjatut tavoitteet. Toimintakatteen keskimääräinen kasvu on 2,3 % ja oikaistu lainakanta / asukas on vuoden 2025 lopussa n. 2900 euroa. Nämä alittavat pormestariohjelmassa asetetut tavoitteet. Tavoitteiden saavuttaminen edellyttää tiukan taloudenpidon lisäksi rakenteellisten ja tuottavuutta parantavien muutosten toteuttamista.

Kaupungilla taloudellinen asema ei mahdollista palvelutuotannon laadun parantamista tai kaupungin rahoitusvastoilla olevien palvelujen lisäämistä.

Verotulot

Koronapandemia on aiheuttanut voimakasta heiluntaa verotulojen kertymiseen kunnallis- ja yhteisöverojen osalta. Verotulojen ennusteet ovat järjestelmällisesti olleet alimitoitettuja ja kertymät ovat ylittäneet odotukset erityisesti yhteisöverojen osalta.

Kunnallisverojen veroennusteessa on arvioitu, että suurempi osa verovuoden 2021 jäännösveroista kertyisi vasta ensi vuoden alussa ja vastaavasti vähemmän kuluvana vuonna. Arvioiminen on tältä osin hankalaa, kun veronmaksajien maksukäyttäytymistä ei varmuudella tiedetä. Samaa oletusta on kuitenkin sovellettu myös tulevina vuosina.

Veroperustemuutokset alentavat kunnallisveron tuottoa kansallisesti vajaa 50 miljoonalla eurolla vuonna 2023. Tästä vajaa 40 miljoonaa euroa johtuu hallitusohjelman mukaisista ansiotasoindeksin tarkistuksista. Lisäksi ennusteessa on huomioitu muutamia vaikutuksiltaan pienehköjä muutoksia veroperusteisiin. Muun muassa matkakuluvähennyksen määräaikaista korotusta kuluvalla vuodelle ehdotetaan jatkettavaksi

myös vuonna 2023. Kaikki arvioidut verotulomenetykset huomioidaan verotulojen menetyksien korvauksina. Esitetystä määräaikaisesta sähkövähennyksestä ei ole vielä tarkempia tietoja tässä vaiheessa ja näin ollen tätä ei ole huomioitu veroennusteessa.

Kuluvan vuoden oletettua voimakkaampi positiivinen kehitys nostaa myös tulevien vuosien kunnallisveroennustetta. Eläketulojen ensi vuoden kehitys paranee selvästi huhtikuusta. Eläketulojen vuoden 2023 huomattava 7,5 prosentin kasvu johtuu korkean inflaation vaikutuksista työeläkkeiden tasoon. Työeläkkeitä korotetaan vuosittain taitetulla indeksillä, jossa inflaation painoarvo on 80 % ja palkansaajien ansiotason muutoksen 20 %. Vuodesta 2024 eteenpäin arvioidu palkkasumma kasvaa syksyn kuntatalousohjelman arvioiden mukaisesti ja nostaa näin ollen arvioidun maksettavan kunnallisveron tasoa kyseisille verovuosille. Kunnallisveron tilityksissä tämä positiivinen kehitys näkyy erityisesti vuosina 2025 ja 2026.

Yhteisöveron kuluvan vuoden kehitys on ollut jopa kunnallisveron kehitystäkin parempaa. Valmistuvan verotuksen 2021 ennakkotiedoista käy ilmi, että maksuunpantava yhteisövero olisi kansallisesti jopa yli 200 miljoonaa parempi verrattuna huhtikuun arvioihin. Tämä nostaa verovuoden 2021 verojen kertymääräarviota vuonna 2022.

Valmistuvan verotuksen tietojen perusteella Verohallinto on nostanut kuluvan vuoden maksuunpantavia ennakkoeroja aiemmin arvioitua enemmän. Täten kuluvan vuoden ennakkoerojen kertymääräarviota on nostettu 100 miljoonaa euroa. Yllä mainituista syistä johtuen kuluvan vuoden yhteisöveron kertymääräarvio on jopa reilut 300 miljoonaa euroa parempi verrattuna huhtikuun arvioon.

Yhteisöveron huima nousu heijastuu positiivisesti myös tuleville verovuosille. Vuoden 2022 muutosten seurauksena vuosien 2023 ja 2024 kertymääräarviot kuitenkin nousevat kansallisesti noin 100 miljoonalla eurolla.

Kiinteistöveron osalta Verohallinnon arvion mukaan reilut 6 prosenttia verovuoden 2022 kiinteistöveroista arvioidaan kertyvän ensi vuonna.

Kaupungin taloussuunnitelmaan kirjatut arviot pohjautuvat Kuntaliiton syyskuussa julkaisemaan verokehikkoon. Veropohjan kasvuodotuksia on kuitenkin madallettu yhteisöveron osalta erityisesti yleiseen taloustilanteeseen liittyvät epävarmuuden sekä kasvaneen taantumariskin seurauksena.

Vuosien 2023–2026 veroennusteessa on huomioitu soteuudistuksen vaikutukset kunnallisverotuloihin ja yhteisöverotuloihin.

Tuloveroprosentin leikkaus verovuodelle 2023 (% -yksikköä) vuoden 2022 tasosta tehdään samansuuruisesti kaikilta Manner-Suomen kunnilta. Taloussuunnitelmassa on huomioitu keväällä päätetty veroprosentinleikkaus -12,64 % -yksikköä. Nykyistä suurempi osuus verosta tehtävistä vähennyksistä siirtyy valtion verosta tehtäviksi. Tästä johtuen kunnallisverosta vähennettävä osuus pienenee huomattavasti ja samalla kunnallisveron efektiivisyys myös paranee (nimellisen ja efektiivisen veroasteen erotus).

Kunnallisveron tilityksissä kalenterivuosina 2023–2025 on syytä huomioida ennen verovuotta 2023 maksuunpannut kunnallisverot. Ne kertyvät vanhoilla veroperusteilla ja korkeimmilla tuloveroprosenteilla ja nostavat näin ollen veroennusteen tasoa väliaikaisesti, erityisesti muutosvuosina 2023 ja 2024.

Yhteisöveron kuntaryhmän osuutta leikataan uudistuksen myötä kolmanneksella ja näin ollen kuntien osuus yhteisöverosta putoaa melkein 30 % verovuonna 2023. Yhteisöverotilityksissä kalenterivuosina 2023–2025 on syytä huomioida ennen verovuotta 2023 tilittävät yhteisöverot. Ne kertyvät vanhoilla kuntaryhmän osuuksilla ja nostavat näin ollen

veroennusteen tasoa väliaikaisesti, erityisesti muutosvuosina 2023 ja 2024.

Vuoden 2023 kunnallisveroprosenttia ei ole mahdollista muuttaa ja muihin veroprosentteihin ei esitetä muutosta. Tällä halutaan osaltaan turvata kuntalaisten taloudellista asemaa vallitsevassa tilanteessa. Tämän lisäksi halutaan säilyttää kaupungin vetovoima myös verorahoituksen näkökulmasta.

Turun veroprosentit 2023

	2022	2023
Tuloveroprosentti:	19,50	6,86
Kiinteistöveroprosentit:		
Yleinen veroprosentti	1,15	1,15
Vakituinen asuinrakennus	0,45	0,45
Rakentamaton rakennuspaikka	4,00	4,00
Muu kuin vakituinen asuinrakennus	1,10	1,10
Yleishyödyllinen yhteisö		

Valtionosuudet

Ennakkolaskelma perustuu edellisen varainhoitovuoden (eli vuoden 2022) valtionosuuslaskelmaan, josta on poistettu sote-uudistuksen yhteydessä hyvinvointialueille siirtyvät sote-sidonnaiset valtionosuudet (noin 5,36 mrd. €). Lisäksi laskelmassa on huomioitu sote-uudistuksen yhteydessä voimaan tulevat muutokset peruspalveluiden valtionosuudessa. Järjestelmään on lisätty 16 vuotta täyttäneiden ikäryhmä ja väestökasvun sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lisäosat. Lisäksi verotuloihin perustuvan valtionosuuden tasauksen lisäys- ja vähennysrajoja on muutettu.

Laskelmassa on huomioitu vuoden 2021 väestörakennetilasto (TK) sekä muut päivittyneet määrätymistekijät niiltä osin kuin sellaisia on julkaisuajankohtaan mennessä ollut saatavilla. Kaikki määrätymistekijät ovat tiedossa loppusyksystä 2022, jolloin laskelma päivitetään lopulliseksi.

Perushintoja on päivitetty indeksitarkistuksen (3,8 %) sekä uusien ja laajenevien tehtävien vaikutuksen seurauksena. Verotuloihin perustuvaa valtionosuuden tasausta, kotikuntakorvausta sekä verotulomenetyksien korvauksia on myös tarkennettu uusien tietojen mukaisiksi.

Laskelma sisältää myös sote-uudistuksen talousvaikutuksia tasaavat elementit, jotka perustuvat syyskuussa 2022 päivitettyihin kuntien sote-rahoituslaskelmiin.

Valtio on ilmoittanut, että soteuudistukseen liittyviä laskelmia päivitetään seuraavan kerran vuoden 2023 aikana. Viimeisimpien kuntien ennusteiden mukaan siirtymien toimintojen kustannukset ovat toteutumassa oletettua suurempina ja tästä syystä valtionosuuksia tultaneen leikkaamaan oletettua voimakkaammin taloussuunnitelmavuosilla 2024-2026. Lopulliset tiedot saadaan vuoden 2023 aikana.

Opetus- ja kulttuuritoimen lopulliseen valtionosuuteen vaikuttavia lopullisia yksikköhintoja ei ole vielä tiedossa.

Rahoituserät

Korkotuottojen ja -menojen sekä rahoitustuottojen ja – kulujen nettomääräksi vuodelle 2023 arvioidaan 33,8 milj. euroa. Rahoituserien nettoluku heikkenee voimakkaasti vuosien 24 – 26 aikana johtuen korollisen lainamäärän voimakkaasta kasvusta sekä yleisen korkotason noususta. Lähtökohtana rahoituskulujen arvioinnissa on käytetty sitä, että puolet ottolainoista nostetaan pitkässä kiinteässä viitekorossa ja puolet lyhyessä viitekorossa (3 – 6 kk euribor). Tällä oletuksella saadaan lainasalkun suojausaste säilytettyä 50 – 75 % vaihteluvälillä suunnittelu-kaudella.

Korkotulot ja korkomenot

Vuoden 2023 talousarviossa korkotuloja arvioidaan kertyvän tytäryhtiöiden antolainoista noin 16,4 milj. euroa. Suurimmat korkotulot tulevat TVT Asunnot Oy:stä, Oy Turku Energiasta, Turun Vesihuolto Oy:stä ja Turun Satama Oy:stä. Tytäryhtiöiden lainojen korkoehdot aiheuttavat epävarmuutta ennusteisiin, koska osaltaan tytäryhtiöiden lainojen korkoihin vaikuttaa tytäryhtiöiden tuloskehitys mm. Turun Sataman osalta. Vahinkorahastosta saatavaa korkotuloa on arvioitu kertyvän 1,7 milj. euroa.

Taloussuunnitelmakauden 2024 - 2026 osalta korkotulot antolainoista nousevat lievästi, koska merkittävä osa yhtiöiden investoinneista rahoitetaan konsernin sisäisesti. Nostettavien lainojen määrä ja korkoehdot vaikuttavat merkittävästi saatavaan antolainojen korkotuloon.

Vuoden 2023 talousarviossa ulkoisia korkomenoja arvioidaan olevan 6,5 milj. euroa, sisältäen ottolainojen ja korkosuojausten kustannukset. Korkosuojausten osuus korkomenoista on merkittävä. Korkomenot vuonna 2023 ovat vielä maltilliset, mutta ovat kasvussa vuosien 2024 – 2026 aikana, koska kaupungin rahoitustarve on voimakkaassa kasvussa kyseisenä aikana ja uudet lainat joudutaan nostamaan oleellisesti nousseessa korkotasossa. Lyhyet viitekorot ovat nousseet syksyn 2022 kuluessa noin kahden (2) prosentin tuntumaan ja pitkät viitekorot aina 3,0 %:n tuntumaan. Tämä vaikuttaa ottolainoista maksettavaan korkotasoon sitä mukaa kun vanhoja korkosuojauksia eräänny ja uusia lainoja joudutaan nostamaan.

Muut rahoitustulot ja rahoitusmenot

Muita rahoitustuloja arvioidaan kertyvän vuonna 2023 noin 21,5 milj. euroa. Määrästä suurin osa eli 20 milj. euroa on arvio Oy Turku Energian maksamasta osingosta. Muiden osinkotulojen saamiseen liittyy suurta epävarmuutta, minkä vuoksi niitä on budjetoitu saatavaksi vain 1,5 milj. euroa vuonna 2023. Lisäksi tuloja voi muodostua rahastojen saamista osingoista ja arvopaperien myyntivoitoista ja muista satunnaisista tuotoeristä. Näitä on budjetoitu vahinkorahaston osalta 0,5 milj. euroa vuodelle 2023.

Vuosien 2024 - 2026 aikana muiden rahoitustulojen arvioidaan kasvavan vain lievästi, koska suurimman yksittäisen tuloerän eli Turku Energian osingon arvioidaan säilyvän 20 milj. Euron tasolla. Muut kaupungin saamat osinkotulot ovat verrattain vähäiset. Vahinkorahaston arvonkehityksen ja tuoton odotetaan olevan maltillinen ja noudattavan sijoitusperiaatteissa asetettua linjaa.

Muita rahoituskuluja arvioidaan taloussuunnitelmakaudella 2023 - 2026 olevan noin 0,4 milj. euroa vuosittain. Vahinkorahaston osalta ei ole huomioitu mahdollisesti syntyviä vahinkoja, jotka saattavat tulla katetuksi rahastosta.

Vuosikate

Vuoden 2023 vuosikate on 69,9 miljoonaa euroa, joka on euromäärä, joka tulorahoituksesta jää investointien, lainanlyhennysten ja muiden pitkävaikutteisten menojen kattamiseen. Kaupungin vuosikate heikentyy taloussuunnitelmakauden aikana. Vuosikatteen olisi hyvä kattaa poistot, mutta tästä tasosta jäädyään merkittävästi koko taloussuunnitelmakaudella. Tasapainoon pyritään sopeuttamishjelmatyön avulla.

Satunnaiset erät

Taloussuunnitelma sisältää kohdentamattomia satunnaisia taloudellista asemaa parantavia erä vuosina 2025-2026. Erät liittyvät sopeuttamishjelmatyön taloudellisiin tavoitteisiin. Sopeutusohjelmatyö käynnistyy vuoden 2022 lopussa ja taloudellisia tavoitteita tullaan uudelleenkohdistamaan vuoden 2023 aikana.

Tilikauden yli-/alijäämä

Vuoden 2023 tilikauden ylijäämäksi muodostuu 15,9 miljoonaa euroa. Taloudellinen tilanne kääntyy kuitenkin alijäämäiseksi vuosien 2024-2025 aikana. Talouden tasapaino pyritään saavuttamaan taloussuunnitelmakauden loppuun mennessä.

Talousarvion tuloslaskelma, 1 000 €

1 000 €	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 muutoksin	Talousarvio 2023	Talous— suunnitelma 2024	Talous— suunnitelma 2025	Talous— suunnitelma 2026
Myyntituotot	153 007	145 948	81 704	87 358	98 597	110 155
Maksutuotot	86 061	78 345	23 197	18 011	18 040	17 739
Tuet ja avustukset	80 256	35 056	25 347	17 575	17 433	17 595
Vuokratuotot	174 595	168 795	144 855	152 050	160 677	164 190
Muut toimintatuotot	38 745	25 057	17 948	40 807	39 130	38 915
TOIMINTATUOTOT	532 664	453 201	293 051	315 801	333 876	348 595
Valmistus omaan käyttöön	105 311	1 610	1 610	1 610	1 610	1 610
Henkilöstökulut	549 604	561 511	319 521	324 215	330 686	334 270
Palvelujen ostot	1 143 246	761 000	313 994	332 003	351 506	370 716
Asiakaspalvelujen ostot	658 181	408 330	30 683	85 718	86 833	87 961
Muiden palvelujen ostot	485 065	352 670	283 310	246 285	264 673	282 754
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	95 467	55 846	30 193	30 774	31 701	32 196
Avustukset	76 742	70 877	47 065	46 496	47 640	48 558
Vuokrat	207 791	198 082	136 793	71 663	74 216	75 710
Muut toimintakulut	-11 909	-8 467	-17 865	52 972	52 174	52 403
TOIMINTAKULUT	2 060 942	1 638 849	829 700	858 123	887 922	913 853
TOIMINTAKATE	-1 422 966	-1 184 038	-535 039	-540 712	-552 436	-563 648
Verotulot ja valtionosuudet	1 195 212	1 187 334	571 177	554 717	567 022	575 585
Rahoitustuotot- ja kulut	65 290	29 199	33 757	28 744	23 637	19 825
Vuosikate	-162 465	32 495	69 895	42 749	38 223	31 762
Poistot ja arvonalentumiset	57 294	63 517	56 048	55 394	57 860	61 621
Satunnaiset tuotot ja kulut	0				10 000	30 000
TILIKAUDEN TULOS	-219 759	-31 022	13 847	-12 644	-9 637	141
Varausten ja rahastojen muutokset	2 194	2 145	2 034	1 953	1 953	1 953
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-215 684	-28 877	15 882	-10 692	-7 685	2 094

Tuloslaskelman tunnusluvut	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 muutoksin	Talousarvio 2023	Talous— suunnitelma 2024	Talous— suunnitelma 2025	Talous— suunnitelma 2026
Toimintatuotot - muutos-% ed. vuodesta		-14,9 %	-35,3 %	7,8 %	5,7 %	4,4 %
Toimintakulut - muutos-% ed. vuodesta		-20,5 %	-49,4 %	3,4 %	3,5 %	2,9 %
Toimintakate - muutos-% ed. vuodesta		-16,8 %	-54,8 %	1,1 %	2,2 %	2,0 %
Toimintatuotot / toimintakulut	25,8 %	27,7 %	35,3 %	36,8 %	37,6 %	38,1 %
Vuosikate / poistot -%	-283,6 %	51,2 %	124,7 %	77,2 %	66,1 %	51,5 %
Vuosikate / asukas	-827,89	163,93	348,44	210,46	186,00	153,04
Asukasmäärä 31.12.	196 239	198 224	200 593	203 124	205 498	207 546

Verotulot ja valtionosuudet, 1 000 €

	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 muutoksin	Talousarvio 2023	Talous- suunnitelma 2024	Talous- suunnitelma 2025	Talous- suunnitelma 2026
TOIMINTATUOTOT	532 664	453 201	293 051	315 801	333 876	348 595
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	105 311	1 610	1 610	1 610	1 610	1 610
TOIMINTAKULUT	2 060 942	1 638 849	829 700	858 123	887 922	913 853
TOIMINTAKATE	-1 422 966	-1 184 038	-535 039	-540 712	-552 436	-563 648
Muutos %		-16,8 %	-54,8 %	1,1 %	2,2 %	2,0 %
VEROTULOT JA VALTIONOSUUDET	1 195 212	1 187 334	571 177	554 717	567 022	575 585
Verotulot	888 953	870 487	490 041	477 717	487 022	494 585
Kunnan tulovero	665 366	692 816	309 191	477 717	487 022	494 585
Kiinteistövero	64 856	66 696	70 000			
Osuus yhteisöveron tuotosta	158 731	110 975	110 850			
Valtionosuudet	306 258	316 847	81 136	77 000	80 000	81 000
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus (ilm)	175 201	175 605	7 219	77 000	80 000	81 000
Verotuloihin perustuva valtionosuuksien	-1 970	-3 097	-2 723			
Järjestelmämuutoksen tasaus		0				
Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus		0				
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtiono	45 708	46 048	44 857			
Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus		0				
Verotulojen menetysten korvaus	87 320	98 291	31 783			

Rahoituslaskelma ja lainat

Rahoituslaskelma, 1 000 €

1.000€	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 muutoksin	Talousarvio 2023	Talous- suunnitelma 2024	Talous- suunnitelma 2025	Talous- suunnitelma 2026
Vuosikate	-162 465	32 495	69 895	42 749	38 223	31 762
Satunnaiset tuotot ja kulut	0	0	0	0	10 000	30 000
Tulorahoituksen korjauserät	-26 832	22 008	18 405	13 400	11 390	9 380
Toiminnan rahavirta	-135 633	10 487	51 490	29 349	36 833	52 382
Investointimenot	140 848	176 025	221 177	241 916	195 220	152 832
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet	2 117	3 063	10 625	6 927	3 247	3 280
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot	33 812	38 214	22 000	17 000	15 000	12 000
Investointien rahavirta	-104 919	-134 747	-188 551	-217 988	-176 973	-137 552
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-240 552	-124 260	-137 061	-188 639	-140 140	-85 170
Rahoituksen rahavirta						
Antolainauksen muutokset	-86 696	-50 189	-40 625	-39 993	-38 206	-60 743
Antolainasaamisten lisäykset	-	93 634	75 480	60 000	55 000	80 000
Antolainasaamisten vähennykset	+	6 938	25 291	20 007	16 794	19 257
Lainakannan muutokset	82 976	125 760	165 760	230 760	159 367	179 367
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	-	90 000	220 000	205 000	176 000	226 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	+	54 240	124 240	4 240	46 633	76 633
Lyhytaikaisten lainojen muutos		30 000	30 000	30 000	30 000	30 000
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-15 217	75 571	125 135	190 767	121 161	118 624
VAIKUTUS MAKSUVALMIUTEEN	-255 769	-48 690	-11 926	2 128	-18 979	33 454

Rahoituslaskelman tunnusluvut	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 muutoksin	Talousarvio 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025	Taloussuunnitelma 2026
Asukasmäärä 31.12.	196 239	198 224	200 593	203 124	205 498	207 546
Investointien omahankintameno, M€	138,7	173,0	210,6	235,0	192,0	149,6
Investointien tulorahoitus, %	-115 %	18 %	32 %	18 %	20 %	21 %
Lainakanta 31.12., M€	82	800	935	1 106	1 235	1 384
Lainat €/ asukas	418	4 036	4 661	5 445	6 010	6 668

Antolainauksen muutokset

Vuoden 2023 aikana jatketaan keskitettyä konsernirahoitusta eli antolainojen myöntämistä kaupungin tytäryhtiöille. Kaikki talousarvioon merkityt rahoitustarpeet ovat luonteeltaan varauksen omaisia ja rahoitustarpeet voivat muuttua merkittävästi periodin aikana. TVT Asunnot Oy:lle on varattu kaupungin antolainoja vuodelle 2023 yhteensä 40 Meur, koostuu seuraavista lainoista: 20 M€ vanhojen erääntyvien lainojen uudelleen lainoitukseen, 3 M€ tertiärlainat ARA uudiskohteiden omarahoitusosuuksien lainoitukseen ja 17 M€ uudiskohteiden ja perusparannusten rahoitukseen. Taloussuunnitelmavuosille on arvioitu tertiärlainoille varauksena 3 M€ ja uudis- ja perusparannuskohteisiin 17 M€ per vuosi. Jälleenrahoitusta on varattu 10 M€ vuodelle 2024 ja siitä eteenpäin 5 M€ per vuosi. Oy Turku Energialle on varattu 20 milj. euroa antolainaa pääasiassa yhtiön uusien investointien rahoittamiseen per vuosi. Turun Satama Oy:n yhteisterminaalihankkeen (TFT) hankkeen rakennusaika on päätetty rahoittaa yhtiölle myönnettävällä tililimiitillä ja hankkeen valmistuttua limiitti konvertoidaan yhtiön pitkäaikaiseksi velaksi.

Alustavasti vuonna 2026 Turun Satamalle myönnettäisiin antolainaa vasta vuonna 2026 yht. 25 milj. Euroa.

Kohdentamattomia antolainoja on varattu yhteensä 10 milj. Euroa. Yhteensä antolainojen lisäykset vuonna 2023 ovat 70 milj. euroa ja vähennykset 29 375 milj. euroa, nettomääräisesti lisäystä yhteensä 40,6 milj. euroa.

Kaupungin tytäryhteisöille voidaan kaupungin kassavaroista myöntää edellä olevien lainojen lisäksi lyhytaikaisia (tai konsernitiilin) luottolimiittejä yhteensä enintään 300 milj. euroa talousarviovuonna. Kaupungin antolainaus tytäryhtiöille säilyy tulevinakin vuosina korkealla tasolla erityisesti, jos kaupungin suuret kehityshankkeet (mm. raitiotie ja sataman yhteisterminaalihanke) rahoitetaan konsernin sisäisellä antolainauksella tulevana vuosina. Antolainojen myöntäminen tytäryhtiöille aiheuttaa sen, ettei kaupungin nettovelka kasva yhtä nopeasti kuin kaupungin bruttovelka.

	Ennuste 2022	Talousarvio 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025	Taloussuunnitelma 2026
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET	110 300	40 625	39 993	38 206	60 743
Antolainasaamisten lisäykset	115 500	70 000	60 000	55 000	55 000
TVT Asunnot Oy	44 000	40 000	30 000	25 000	25 000
Oy Turku Energia	10 000	20 000	20 000	20 000	20 000
Turun Satama Oy	15 000				25 000
Muut kohdentamattomat	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000
Antolainasaamisten vähennykset	5 874	29 375	20 007	16 794	19 257
TVT Asunnot Oy		24 072	15 056	11 888	13 419
Oy Turku Energia	0	0	0	0	1 000
Turun Satama Oy	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Muut velkakirjojen mukaiset lyhennykset	0	4 303	3 951	3 906	4 838

Lainakanta, konsernivelelän suojaaminen sekä kaupungin rahoitustoiminnan ja riskienhallinnan muut valtuudet ja rajat

Konsernivelelän korkorisikin hajauttaminen on entistä tärkeämpää velkamäärän ja korkotason noustessa voimakkaasti. Kaupungin korkorisikiä hallitaan hajauttamalla lainoja eri viitekorkoperusteisiin sekä käyttämällä tarvittaessa koronvaihtosopimuksia korkorisikin hallinnassa. Korkosuojausta toteutetaan myös nostamalla kaupungin ottolainat kiinteäkorkoisina sidottuna pitkään viitekorkoon, mikäli tämä on markkinatilanne huomioiden mahdollista ja kustannustehokasta. Lisäksi voidaan tarvittaessa

solmia koronvaihtosopimuksia, jolla pyritään pitämään kaupungin maksaman rahoituskulun kasvun maltillisena korkojen mahdollisesti noustessa. Kaupunki nostaa rahoitusta hyödyntäen useita rahoituslähteitä, kuten Euroopan Investointipankki (EIB), Euroopan kehityspankki (CEB) ja kotimaisista rahoittajista Kuntarahoitus on kaupungille merkittävä ja kilpailukykyinen rahoittaja.

Kaupunginhallitus päättää hyväksyessään lainannosto- ja sijoitussuunnitelmassa tarkemmin rahoituksen nostoajankohdista ja suojausasteesta.

Kaupunki hajauttaa konsernivelan korkoriskiä eri korkoperusteisiin solmimalla tarvittaessa talousarviovuoden aikana uusia valuutan- ja koronvaihtosopimuksia enintään 200 milj. euroa. Mikäli pitkäaikainen laina nostetaan muuna valuuttana kuin euron, niin valuutta- ja korkoriski muutetaan valuutan- ja koronvaihtosopimuksella euromääräiseksi. Muiden tase-erien tai taseen ulkopuolisten vastuiden (esim. (leasingsopimukset) korkoriskiä tai muuta riskiä voidaan muuttaa enintään 100 milj. euroa talousarviovuoden aikana.

Kaupungin tytäryhteisöille voidaan kaupungin kassavaroista myöntää edellä olevien lainojen lisäksi lyhytaikaisia (tai konsernitilin) luottolimiittejä yhteensä enintään 300 milj. euroa. Kaupunki ylläpitää vähintään 420 milj. euron kuntatodistuslimiittejä tai muita ei-sitovia limiittejä, joita voidaan käyttää tarvittaessa täysimääräisesti lyhytaikaisen maksuvalmiuden turvaamiseksi tai korvaamaan pitkäaikaisia lainoja.

Lainarahoituksen muutokset

Kaupungin korollisen velan arvioidaan olevan vuoden 2023 alussa noin 800 milj. euroa, joista pitkäaikaisia lainoja 620 milj. euroa, lyhytaikaisia lainoja (kuntatodistuksia) enintään 30 milj. euroa, ja yhtiöiden talletuksia noin 150 milj. euroa. Vuonna 2023 arvioidaan nostettavan pitkäaikaista lainaa enintään 190 milj. euroa ja lyhytaikaista lainaa enintään 30 milj. euroa. Pitkäaikaisia lainoja erääntyy 54 milj. euroa vuoden 2023 aikana.

Investointiosa

Kaupungin toteuttamat investoinnit

Turun kaupungin toimintasuunnitelman mukaisesti bruttoinvestoinnit talousarvio- ja taloussuunnitelmakaudella tulevat olemaan 221,2 milj. euroa vuonna 2023, 241,9 milj. euroa vuonna 2024, 195,2 milj. euroa vuonna 2025 ja 152,8 milj. euroa vuonna 2026. Merkittävin toimintaympäristön muutos on sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden ja pelastustoimen järjestämisvastuun siirto kunnilta Varsinais-Suomen hyvinvointialueelle vuoden 2023 alusta.

Toimielinkohtaiset investointimenojen suunnitteluluvut vuosille 2023–2026 päätettiin kaupunginvaltuustossa kesäkuussa (13.6.2022 § 141). Vuoden 2023 infrahankkeiden määrärahoista hyväksyttiin 34,75 milj. euroa kaupunginvaltuustossa kesäkuussa 2022, jotta kyseessä olevien hankkeiden toteutussuunnittelu ja tutkimukset kyettiin käynnistämään kuluvan talousarviovuoden aikana ja rakentamisen kilpailutukset voidaan käynnistää tarvittaessa heti seuraavan vuoden alussa (kv 13.6.2022 § 142).

Kaupungin investointimenojen määrärahat ovat suunnitelmakaudella 2023–2026 yhteensä 811,1 milj. euroa. Investointimenojen rahoitusosuudet ovat suunnitelmakaudella yhteensä 24,1 milj. euroa. Investointien omarahoitusosuudeksi jää yhteensä 787,1 milj. euroa.

Talousarviovuoden investointiosan määrärahat investointimenoihin ovat yhteensä 221,2 milj. euroa. Rakennuttamisen investointiohjelmien määrärahojen osuus on yhteensä 173,4 milj. euroa, josta infrainvestointien osuus on 105,8 milj. euroa ja tilainvestointien 67,6 milj. euroa. Näiden lisäksi on rakennuttamisen investointien kustannusnousuun varauduttu tekemällä erillinen suhdannevaraus 16,8 milj. euroa, jota puretaan osavuosikatsausten yhteydessä erikseen tehtävien esitysten mukaisesti.

Jäljelle jäävä investointiosan määrärahojen osuus jakautuu osakkeisiin ja osuuksiin 11,0 milj. euroa, tietojärjestelmien ja toiminnan kehittämisen

Yhtiöiden talletusten oletetaan vaihtelevan 120 - 160 milj. euron välillä, mutta yhtiöiden talletusten määrään liittyy huomattavaa epävarmuutta erityisesti johtuen sähkömarkkinoiden häiriötilasta ja lisääntyneestä kaiteivakuusvaatimuksista. Näin ollen korollinen velka (lainakanta) lisääntyi nettomääräisesti 135 milj. euroa vuonna 2023.

Pitkäaikaisen kokonaisvelan arvioidaan kasvavan vuosina 2023 – 2026 yhteensä enintään 584 milj. euroa. Korollisen velan määrä arvioidaan olevan 1,38 miljardia euroa vuoden 2026 lopulla, Kokonaisvelan kasvuun liittyy huomattavaa epävarmuutta, koska kaupunkikonsernin suurten investointihankkeiden ajalliseen etenemiseen liittyy merkittäviä epävarmuuksia.

Kassavarannon muutokset ja maksuvalmius

Kassavarannon oletetaan olevan 40 - 80 milj. euron tasolla vuoden 2023 alussa, millä tasolla se pyritään myös pitämään vuoden 2023 aikana. Kaupunki saa kassavaroilleen maltillista sijoitustuottoa, joka alittaa kuitenkin vieraan pääoman kustannuksen, minkä vuoksi ylimääräisiä kassavaroja ei ole tarkoituksenmukaista pitää. Kuntatodistuksia käytetään aktiivisesti kassanhallinnan välineinä ja ne ovat kaupungille yhä edullinen rahoituskanava.

Koko taloussuunnitelmakaudella eli vuosien 2023 - 2026 aikana kaupungin rahoitusaseman odotetaan säilyvän hyvänä ja kaupunki saa markkinoilta velkarahoitusta kustannustehokkaasti, vaikkakin yleinen korkotaso on noussut ja nousemaan päin inflaation yhä kiihtyessä.

osuuteen 8,4 milj. euroa, koneet ja kalusto sekä muut aineelliset hyödykkeet 8,1 milj. euroa ja maa- ja vesialueiden hankinta 3,5 milj. euroa.

Kaupungin investointiosan määrärahat 221,2 milj. euroa sisältävät kaupunginhallituksen 213,9 milj. euroa, joka jakautuu kaupungin omaisuudenhallinnan osuuteen 189,0 milj. euroa, kaupunkitasoisiin eriin 16,8 milj. euroa ja konsernihallinnon osuuteen 8,2 milj. euroa. Kasvatuksen ja opetuksen palvelukokonaisuuden investointimäärärahojen osuus on 5,1 milj. euroa, vapaa-ajan palvelukokonaisuuden 1,3 milj. euroa ja kaupunkiympäristön palvelukokonaisuuden 0,9 milj. euroa.

Kaupungin investointiohjelmat ja investointitasot

Kaupunginhallitus hyväksyi toukokuussa rakennetun kaupunkiympäristön ja kiinteän omaisuuden priorisoinnit ja lähtökohdat taloussuunnitelmakaudelle 2023–2026 (30.5.2022 § 245). Infra- ja tilainvestointiohjelmiin kevään jälkeen tehdyt päivitykset on käsitelty syyskuussa 2022 kaupunkiympäristölautakunnassa. Kaupunkiympäristölautakunta on lähettänyt 27.9.2022 § 349 muutoksilla täydennetyn kaupunkiympäristön palvelukokonaisuuden toimintasuunnitelman vuosille 2023–2026, infrainvestointiohjelman ja tilainvestointiohjelman kaupunginhallitukselle.

Tämän jälkeen Turun kaupungin kansliapäällikön talousarvioluonnoksessa on varauduttu investointien kustannusmuutoksiin 17 miljoonalla eurolla. Tämän jälkeen tunnistetut lisäys- ja muutostarpeet infra- ja tilainvestointiohjelmiin on valmisteltu kaupunginhallituksen käsittelyyn pormestariesityksessä. Toimintasuunnitelmiin kirjatut tavoitteet ja toimenpiteet sitovat toimielimiä kaupunginhallitukseen nähden. Kaupunginhallitus antaa erilliset määräykset siitä, miten toimintasuunnitelmiin kirjatut sitovat tavoitteet ja toimenpiteet sitovat kaupungin viranomaisia kaupunginhallitukseen nähden.

Kaupunginhallituksen omaisuudenhallinnan kokonaisuuteen kuuluvat osakkeiden, ensikertaisen kalustamisen ja kaupunkiympäristön raken-

nuttamiseen liittyvät infran, tilojen, kiinteän omaisuuden investointimäärärahat sekä investointien tuloerät. Kaupunkiympäristötoimialan toimintasuunnitelmaan on lisätty kaupunginhallituksen palvelutilaus, mikä pitää sisällään talousarviomäärärahan kohdistamisen kaupunginhallituksen omaisuudenhallinnan tuloksiköltä (1602 KH/Maaomaisuus, 1603 KH/Tilaomaisuus, 1604 KH/Infraomaisuus) kaupunkiympäristön palvelukokonaisuudelle. Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus vastaa edellä mainittujen kokonaisuuksien toteutuksesta ja raportoinnista. Kaupungin yhteiset, omaisuudenhallinnan talousarviomäärärahoihin sisältyy lisäksi kaupungin osakkeiden ja osuuksien sekä ensikertaisen kalustamisen hankintaan liittyvät investointimäärärahat ja investointien tuloerät, joiden toteutuksesta ja raportoinnista Konsernihallinto vastaa.

Tilainvestointiohjelmaan sisältyvistä investointihankkeista on käynnissä tai valmistunut tarveselvitys- ja hankesuunnitteluohjeen edellyttämät selvitykset. Infraohjeiden tarveselvitys- ja hankesuunnitteluohje on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 23.9.2019 § 139. Infraohjeen päivittämisen myötä on mahdollistettu asemakaavan ja katu- ja kaupunkiympäristön toteutussuunnittelun samanaikainen laatiminen, jolla nopeutetaan oleellisesti hankkeiden toteutusvaihetta ja parannetaan suunnitelmien yhteensovittamista ja laatua.

Kaupunkiympäristön infrarakennuttamisen ja kaupungin toimitilarakennuttamisen oman toteutuksen investointimenot talousarviovuonna 2023 ovat yhteensä 173,4 milj. euroa. Taloussuunnittelukauden 2023–2026 kaupungin infra- ja tilainvestointikohteiden oman toteutuksen investointimenot ovat yhteensä 691,9 milj. euroa.

Infrainvestointien kokonaisarvo vuonna 2023 on 105,8 milj. euroa. Määrärahan käyttö pääluokkiin on esitetty taulukossa Infrainvestointiohjelma. Investointimäärärahoista kohdistuu strategisiin kärkihankkeisiin 52,1 milj. euroa, kiinteistökehityshankkeisiin, 36,8 milj. euroa, korjausvelkaa alentaviin 10,8 milj. euroa ja loput 6,1 milj. euroa asukasviihtyvyyttä parantaviin, liikenteen toimivuutta ja turvallisuutta parantaviin sekä toimintoja tukeviin hankkeisiin ja aikaistettuun toteutussuunnitelmaan.

Taloudellisesti ja strategisesti merkittäviä infrainvestointikohteita vuonna 2023 ovat muun muassa keskustan kehittämisen kärkihankkeisiin kuuluvat Turun ratapihat ja Kupittaaan kaksoisraide -hanke, yleisten alueiden infrainvestoinnit kiinteistökehityskohteisiin kuten Linnakaupunki ja muihin kiinteistökehityskohteisiin sisältyvä Raunistulan silta ja pyörätie -hanke.

Tilainvestointiohjelman rahankäyttöesitykset taloussuunnitelmakaudella on esitetty taulukossa Tilainvestointiohjelma. Tilainvestointiohjelman kokonaisarvo vuonna 2023 on 67,6 milj. euroa, joista pienten hankkeiden, joiden kustannusarvio on alle miljoona euroa, yhteenlaskettu arvo on 9,0 milj. euroa ja energiatehokkuusinvestointien yksi miljoona euroa. Taloudellisesti merkittäviä peruskorjaus- ja uudisrakennuskohteita talousarviovuonna 2023 ovat koulu- ja päiväkotikiinteistöt.

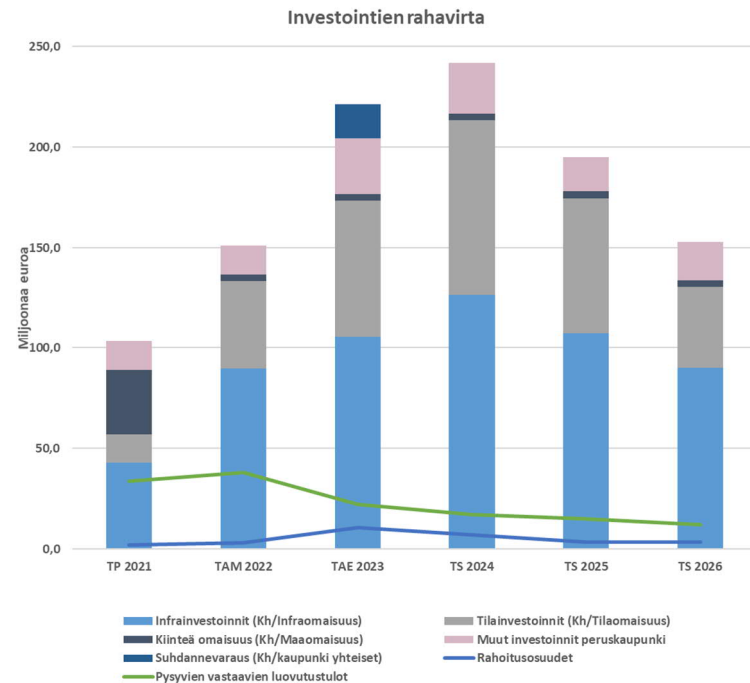
Kaupungin palvelurakennusten uudisrakennuskohteiden kokonaisarvo taloussuunnitelmakaudella 2023–2026 on yhteensä 261,7 milj. euroa. Taloudellisesti merkittävimmät taloussuunnitelmakauden uudisrakennuskohteet ovat Musiikkitalo ja Suikkilan koulu ja Talinkorvantien päiväkotit. Peruskorjauskohteista taloudellisesti merkittävimmät ovat Sirkkalan ja Pääskyvuoren koulujen peruskorjaukset sekä Nummen koulutalon ja Raunistulan koulun peruskorjaukset.

Toimintasuunnitelmien liitteeseen ovat infra- ja tilainvestointiohjelmat sisältävät hankkeiden indeksikorjatut kustannusarviot, määrärahojen ja kautumisen toteutusajalle ja valmistumisvuositavoitteen.

Investointitulot ja rahoitusosuudet

Investointiosan pysyvien vastaavien myyntitulojen osuus vuodelle 2023 on 22,0 milj. euroa, josta myyntivoittotavoite on 18,0 milj. euroa. Suunnittelukaudella 2023–2026 luovutustuloja on budjetoitu yhteensä 66,0 milj. euroa ja myyntivoittoja 51,0 milj. euroa. Tonttien myyntien sijaan on kaupungin tavoitteena enenevissä määrin siirtyä tonttien vuokraukseen (Kh 28.3.2022 § 132). Tämä on vaikuttanut arvioon myyntitulojen, ja niistä saatavien myyntivoittojen osuuteen taloussuunnitelmakaudella ja vuokratulojen kasvuodotuksiin pidemmällä aikavälillä.

Valtionosuuksien ja muiden rahoitusosuuksien määräksi vuodelle 2023 esitetään yhteensä 10,6 milj. euroa. Taloussuunnitelmakaudella 2023–2026 rahoitus- ja valtionosuudet ovat yhteensä 24,1 milj. euroa. Valtionosuuksia myönnetään muun muassa raideliikenteen ja kevyen liikenteen kuten pyöräteiden rakentamiseen. Alla olevassa kuvaajassa on esitetty investointien rahavirtalaskelma vuosille 2021–2026. Kuvaajassa on kaupungin oman taseen investoinnit ilman yhtiömuotoisia toteutuksia tai vuokrahankkeita sekä rahoitusosuudet ja pysyvien vastaavien luovutustulot.

Turku-konsernin toteutusratkaisut ja konsernin ulkoisten vuokrahankkeiden toteuttaminen

Kaupungin investointitasoja on pyritty keventämään muun muassa tilahankkeiden osalta hyödyntämällä Turku-konsernin toteutusratkaisuja. Kaupunki voi antaa hankkeille rakennusaikaisen väliaikaisen rahoituksen konsernitiilin limitin kautta tai antaa omavelkaisen takauksen hankkeiden rahoitukselle. Taseen ulkopuoliset hankkeet talousarvio- ja taloussuunnitelmavuosina on esitetty taulukoissa Yhtiömuotoisena tai vuokrahankkeena toteutettavat investointihankkeet.

Investointimäärärahat ja investointien tuloerät, 1 000 €

Talousarvio 2022 muutoksin sisältää kaupunginvaltuuston syyskuun 2022 loppuun mennessä tekemät talousarviomuutokset.

Turku, yhteensä	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 muutoksin	Talousarvio 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025	Taloussuunnitelma 2026
Investointimenot	140 848	176 025	221 177	241 916	195 220	152 832
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet	2 117	3 063	10 625	6 927	3 247	3 280
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	33 812	38 214	22 000	17 000	15 000	12 000
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-104 919	-134 747	-188 551	-217 988	-176 973	-137 552
Muutos-%		28,4 %	39,9 %	15,6 %	-18,8 %	-22,3 %

Kaupungin investointiohjelmat osana talousarviota**Infrainvestointiohjelma jaettuna pääluokkiin, 1 000 euroa**

Pääluokat	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 muutoksin	Talousarvio 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025	Taloussuunnitelma 2026
Strategiset kärkihankkeet	18 982	33 871	52 100	72 380	63 040	50 580
Kiinteistökehitys	9 205	26 880	36 830	36 027	24 095	22 200
Toimintoja tukevat	485	4 517	250	1 650	1 650	2 150
Korjausvelkaa alentavat	11 277	16 553	10 785	11 785	10 435	11 335
Liikenteen toimivuutta & turvallisuutta parantavat	1 123	3 725	1 050	2 200	4 200	1 200
Asukasviihtyisyyttä parantavat	1 382	3 710	4 515	2 360	4 060	2 360
Aikaistettu toteutussuunnittelu	445	250	250	250	250	250
Infrainvestointiohjelma yhteensä	42 899	176 025	105 780	126 652	107 730	90 075

Tilainvestointiohjelma jaettuna pääluokkiin, 1 000 euroa

Pääluokat	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 muutoksin	Talousarvio 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025	Taloussuunnitelma 2026
Nimetyt tilainvestointihankkeet > miljoona euroa	7 844	34 034	57 609	76 631	57 000	30 432
Tilainvestointihankkeet < miljoona euroa	5 807	9 000	9 000	9 000	9 000	9 000
Energiatehokkuushankkeet	199	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Tilainvestointiohjelma yhteensä	13 850	44 034	67 609	86 631	67 353	40 432

Yhtiömuotoisena tai vuokrahankkeena toteutettavat investointikohteet**Yhtiömuotoisena tai vuokrahankkeena toteutettavat kaupungin palvelutoiminnan rakennukset**

Hankkeen nimi	Tarveselvitys	Hankesuunnitelma	Kustannusarvio 2022 sis. indeksikorjatut summat, euroa	Valmistumisvuositavoite
Byråbo / Yliopistonkatu 27	1.10.2019	Kv 25.1.2021	vuokrahanke	2023
Päihdehuollon monitoimitalo	2.9.2019	Kh 20.6.2022	vuokrahanke	2024
Runosmäen monitoimitalo (yhtiömuotoinen)	Kh 24.4.2017 § 169	Kv 14.10.2019	13 713 405	2024
Oxvägens daghem (Kuraattorinpolkun vuokratilan korvaava) (yhtiömuotoinen)	Khkeh 22.10.2018	Kv 14.12.2020	5 125 000	2024
Museon kokoelmakeskus	Khkeh 30.11.2020	Kh 20.12.2021	vuokrahanke	2025
Päätearkisto, yhdistetty museon kokoelmakeskuksen kanssa		Kh 7.12.2020 Kh 20.12.2021	vuokrahanke	2025
Pansion monitoimitalo (yhtiömuotoinen)	Khkeh 25.5.2020	2022	18 586 000	2026
Ammatti-instituutti, Taito-kampus (yhtiömuotoinen)	27.5.2019	2023	73 168 800	2027
Linnakaupungin monitoimitalo (yhtiömuotoinen)	Khkeh 8.2.2021	2022	45 000 000	2027
Parkin kentän oheistilat (yhtiömuotoinen)	Kh 21.12.2022	2023	2 200 000	2027

LAUTAKUNTIEN TOIMINNALLISET JA TALOUDELLISET TAVOITTEET

Kaupunginvaltuusto

Lyhyt kuvaus toiminnasta

Ylintä päätäntävaltaa kaupungin toiminnassa käyttää asukkaiden valitsema kaupunginvaltuusto. Valtuusto valitaan neljäksi vuodeksi kerrallaan neljän vuoden välien järjestettävillä vaaleilla.

Turun kaupunginvaltuustossa on kaudella 2021 – 2025 yhteensä 67 valtuutettua, joiden määrä on kuntalaissa sidottu kaupungin asukaslukuun.

Kunnassa on valtuusto, joka vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta sekä käyttää kunnan päätösvaltaa. Kaupunginvaltuuston tehtävät on määrätty kuntalaissa. Sen mukaan valtuusto päättää:

1. kuntastrategiasta;
2. hallintosäännöstä;
3. talousarviosta ja taloussuunnitelmasta;
4. omistajaohjauksen periaatteista ja konserniohjeesta;
5. liikelaitokselle asetettavista toiminnan ja talouden tavoitteista;
6. varallisuuden hoidon ja sijoitustoiminnan perusteista;
7. sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista;
8. palveluista ja muista suoritteista perittävien maksujen yleisistä perusteista;

9. takaussitoumuksen tai muun vakuuden antamisesta toisen velasta;
10. jäsenten valitsemisesta toimielimiin, jollei jäljempänä toisin säädetä;
11. luottamushenkilöiden taloudellisten etuuksien perusteista,
12. tilintarkastajien valitsemisesta;
13. tilinpäätöksen hyväksymisestä ja vastuuvapaudesta;
14. muista valtuuston päätettäväksi säädettyistä ja määrättyistä asioista.

Kaupunginvaltuutettujen paikkajako puolueittain 2021 – 2025:

Kansallinen Kokoomus	16
Suomen Sosialidemokraattinen puolue	13
Vasemmistoliitto	11
Vihreä Liitto	10
Perussuomalaiset	9
Ruotsalainen Kansanpuolue	3
Suomen Keskusta	3
Suomen Kristillisdemokraatit	1
Liike Nyt	1

Kaupunginvaltuuston määrärahoista maksetaan valtuutettujen kokouspalkkiot sekä tilojen käytöstä aiheutuvat vuokrat.

Käyttötalouden ja investointien määrärahat ja tuloerät, 1 000 €

Käyttötalousosa

Tunnusluku	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 muutoksin	Talousarvio 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025	Taloussuunnitelma 2026
Toimintatulot						
Valmistus omaan käyttöön						
Toimintamenot	1 045	1 055	1 050	1 060	1 075	1 090
Toimintakate	-1 045	-1 055	-1 050	-1 060	-1 075	-1 090
Muutos-%		1,0 %	-0,5 %	1,0 %	1,4 %	1,4 %

Tarkastuslautakunta

Tilivelvollinen viranhaltija: kaupunginreviisori Kari Koivuluhta

Lyhyt kuvaus toiminnasta

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on

- järjestää hallinnon ja talouden tarkastus ja arviointi
- huolehtia kaupungin ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta
- tuottaa kaupungin ja sen strategisen johtamisen ja toiminnan kehittämisen tueksi luotettavaa ja olennaista arviointitietoa
 - valtuustolle ja muille päätöksentekijöille
 - kuntalaisille ja ympäröivälle yhteiskunnalle
 - kaupungin henkilöstölle
- arvioida valtuuston asettamien strategisten tavoitteiden ja talousarviovaihtojen toteutumista koko kuntakonsernissa ja sitä, onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla
- valvoa kuntalain 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi
- muita kuntalaissa lautakunnan tehtäväksi annettuja asioita.

Arviointi- ja tarkastustoiminnan tavoitteena on varmistaa kaupunkikonsernin toiminnan tarkoituksenmukaisuus ja tuloksellisuus sekä kuntalaisten etujen toteutuminen.

Toimintaympäristön muutostekijät

Tarkastuslautakunnan tehtäväkenttään vaikuttavat vaatimukset talouden tasapainottamisesta, tasapainottamista koskevien suunnitelmien sisällön ja toimenpiteiden toteutuksen ja riittävyyden arvioinnin tarve.

Toimintaan vaikuttavat myös kuntakonsernin toiminnan ja palvelutuotannon organisointi, järjestämistapa ja johtaminen sekä näissä tapahtuvat muutokset.

Lisäksi lautakunnan toiminnassa tulee ottaa huomioon kulloinkin voimassa olevien ohjausasiakirjojen rakenne ja sisältö sekä ne muutostekijät, jotka vaikuttavat kaupunkikonsernin ja sen eri osien toimintaan ja tulokseen. Toimintaympäristössä tapahtuu jatkuvia muutoksia muun muassa lainsäädännöstä sekä lisääntyvästä kuntarajat ylittävästä yhteistyöstä johtuen.

Toiminnan kehittäminen

Tarkastuslautakunnan tavoitteena on tukea valtuuston päättämien strategisten tavoitteiden toteutumista toiminta-ajatuksensa mukaisesti. Tavoitteiden toteutumista tuetaan arviointitoiminnalla, jossa tarkastellaan asetettujen tavoitteiden toimeenpanoa, toteutumista ja vaikutuksia organisaation eri tasoilla ja toiminnoissa. Arviointitoiminnalla pyritään kattamaan olennaisimmiksi katsotut asiakokonaisuudet tai toiminnot valtuustokauden aikana. Arviointitoiminnan tuloksista raportoidaan kulloinkin tarkoituksenmukaisella tavalla.

Tarkastuslautakunnan toiminnan sisältöön vaikuttavat muun muassa toimintaympäristössä ja kaupungin omassa toiminnassa tapahtuvat muutokset ja kulloinkin asetetut tavoitteet. Tarkastuslautakunnan toimintatapoja ja toiminnan sisältöä kehitetään jatkuvasti vastaamaan eteen tulevia haasteita.

Käyttötalouden ja investointien määrärahat ja tuloerät, 1 000 €

Käyttötalousosa

Tunnusluvut	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 muutoksin	Talousarvio 2023	Talussuunnitelma 2024	Talussuunnitelma 2025	Talussuunnitelma 2026
Toimintatulot						
Valmistus omaan käyttöön						
Toimintamenot	535	554	563	571	580	589
Toimintakate	-535	-554	-563	-571	-580	-589
Muutos-%		3,9 %	1,6 %	1,4 %	1,6 %	1,6 %

Keskusvaalilautakunta

Tilivelvolliset viranhaltijat: Keskusvaalilautakunnan sihteeri, lakimies Henna Saanakorpi

Lyhyt kuvaus toiminnasta

Vaalilain mukaan valtuuston on asetettava toimikaudekseen keskusvaalilautakunta. Keskusvaalilautakunta on vaalilakiin perustuva lakisääteinen toimielin, jonka keskeisin tehtävä on vaalien toimittaminen. Keskusvaalilautakuntaan kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja kolme muuta jäsentä sekä tarpeellinen määrä varajäseniä, joita on kuitenkin oltava vähintään viisi. Keskusvaalilautakunta on ottanut sihteereikseen kaksi lakimiestä Turun kaupungin konsernihallinnon lakipalveluiden yksiköstä.

Keskusvaalilautakunta kokoontuu vaalilaissa säädettyinä aikoina sekä muulloin lautakunnan puheenjohtajan kutsusta tarvittaessa. Keskusvaalilautakunta toimii kuntavaaleissa sekä valtiollisissa vaaleissa. Keskusvaalilautakunnan tehtävä on ylläpitää valmiutta vaalien ja kansanäänestysten järjestämiseen, vastata vaalien ja kansanäänestysten järjestämisestä sekä suorittaa kuntavaaleissa tuloksen laskenta valtakunnallisten ohjeaikojen puitteissa. Aluevaalien ääntenlaskenta suoritetaan pääosin samoin kuin kuntavaalien ääntenlaskenta.

Toimintaympäristön muutostekijät

Eduskuntavaalit toimitetaan 2.4.2023, presidentinvaali 28.1.2024 (lisäksi mahdollinen toinen vaalikierros), sekä samana vuonna toimitetaan europarlamenttivaalit 9.6.2024. Alue- ja kuntavaalit toimitetaan samanaikaisesti 13.4.2025. Vuosi 2026 on vaaliton vuosi, jolloin säännönmukaisia vaaleja ei toimiteta.

Sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen uudistusta koskeva hallituksen esitys (HE241/2020) on hyväksytty eduskunnassa ja sitä koskeva lainsäädäntö tuli osittain voimaan 1.7.2021. Uudistuksessa maahan perustettiin 21 hyvinvointialuetta, joista jokaisella on aluevaltuusto, joka valitaan yleisillä aluevaaleilla. Jatkossa aluevaalit toimitetaan samanaikaisesti kuntavaalien kanssa.

Kunta- sekä aluevaaleissa keskusvaalilautakunta varautui koronapandemiasta johtuviin poikkeusjärjestelyihin. Tiedossa ei ole vielä, millainen koronapandemian tilanne on eduskuntaalien aikana, mutta keskusvaalilautakunnan tulee varautua mahdollisiin poikkeusjärjestelyihin ja terveysturvallisuuteen liittyviin hankintoihin vuoden 2021 kuntavaalien ja vuoden 2022 aluevaalien tapaan.

Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa vauhdittaa hintojen nousua, sekä tilausten saatavuusongelmia saattaa esiintyä. Kunnan tulee varautua kaikkiin vaalien järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin poikkeusoloista huolimatta ja huomioida nämä talouden suunnittelussa.

Toiminnan kehittäminen

Keskusvaalilautakunta käyttää samoja asianhallinta- ja tiedonvälitysjärjestelmiä kuin muutkin toimielimet ja noudattaa vaalilaista johtuvia poikkeuksia lukuun ottamatta samoja kokous- ja muita käytäntöjä.

Käyttötalouden ja investointien määrärahat ja tuloerät, 1 000 €

Käyttötalouso

Tunnusluku	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 muutoksin	Talousarvio 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025	Taloussuunnitelma 2026
Toimintatulot	231	440	358	700	0	0
Valmistus omaan käyttöön						
Toimintamenot	692	526	549	860	549	66
Toimintakate	-461	-86	-191	-160	-549	-66
Muutos-%		-81,5 %	123,8 %	-16,3 %	242,3 %	-88,0 %

Lisätietoja:

2021 Kuntavaalit
 2022 Aluevaalit
 2023 Eduskuntavaalit
 2024 Presidentinvaali (& mahdollinen toinen vaalikierros) ja europarlamenttivaalit
 2025 Alue- ja kuntavaalit
 2026 Vaaliton vuosi, ei säännönmukaisia vaaleja

Konsernihallinnon toimintasuunnitelma 2023

Kuvaus toiminnasta

Kaupunginhallitus vastaa kaupungin hallinnosta ja taloudenhoidosta sekä kaupunginvaltuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta. Kaupunginhallituksessa toimii myös konsernijaosto.

Kaupunginhallituksen konsernijaosto huolehtii kaupunkikonsernin konserniohjauksen ja -valvonnan täytäntöönpanosta sekä niiden toimivuudesta. Konsernijaosto tekee esityksiä omistajapolitiikan linjauksista ja konserniohjauksen periaatteista, tytäryhteisöille ja -säätiöille asetettavista toiminnallisista ja taloudellisista tavoitteista sekä muista yhteisöjen sekä säätiöiden toimintaan ja talouteen liittyvistä asioista. Lisäksi konsernijaosto ohjaa, seuraa ja valvoo kaupungin tytäryhteisöjen ja -säätiöiden toimintaa sekä niille asetettujen tavoitteiden toteutumista.

Kaupunginhallituksen alaisuudessa toimii vuoden 1.6.2021 alusta Konsernihallinto, työllisyyden palvelukokonaisuus sekä 26 strategista yhteisöä. Strategisten yhteisöjen osalta kaupunginhallitus on delegoinut toimivaltansa konsernijaostolle, joka huolehtii yhteisöjen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden määrittelystä ja seurannasta.

Pormestari johtaa ja valvoo kaupungin hallintoa, taloudenhoitoa ja muuta toimintaa. Pormestari on päätoiminen luottamushenkilö. Kaupunginvaltuusto valitsee pormestarin varsinaisten valtuutettujen keskuudesta toimikaudekseen, ja pormestarin toimikausi jatkuu siihen saakka, kunnes uusi pormestari on valittu. Pormestari valitaan vaalilla ennen kaupunginhallituksen jäsenten ja varajäsenten valintaa. Kaupunginvaltuusto valitsee varsinaisten valtuutettujen keskuudesta pormestarille sijaisen, mikäli pormestari poissaolo kestää yli kaksi kuukautta.

Pormestari johtaa kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen asettamien strategisten tavoitteiden toteuttamisen edellyttämää poliittista prosessia, toimii kaupunginhallituksen ja kaupunginhallituksen konsernijaoston puheenjohtajana sekä vastaa kuntalaisten osallisuuden ja vuorovaikutuksen toteutumisesta. Pormestari edustaa kaupunkia koti- ja ulkomaisissa sidosryhmätilaisuuksissa. Pormestari ohjaa strategian ja talousarvion sekä muiden esittelynsä ottamien asioiden valmistelua.

Kansliapäällikkö johtaa pormestarin alaisuudessa kaupunkikonsernin toimintaa ja vastaa sen kehittämisestä. Kansliapäällikkö on järjestämisjohtajan, yhteisten palveluiden hallintojohtajan, palvelujohtajien, omistajaohjausjohtajan, elinvoimajohtajan, johtavan kaupunginsihteerin, talousjohtajan, henkilöstöjohtajan, viestintäjohtajan, strategiajohtajan ja tarkastusjohtajan lähijohtaja.

Konsernihallinto vastaa kaupungin toimielinten päätöksenteon valmistelusta ja päätösten täytäntöönpanosta sekä avustaa pormestaria ja kansliapäällikköä kaupungin hallinnon ja taloudenhoidon johtamisessa sekä toiminnan ja talouden johtamisessa. Konsernihallintoon kuuluvat johdon tuki, yhteiset palvelut ja järjestämistoiminto.

1. Johdon tuki

Johdon tukeen kuuluvat pormestarin suorassa ohjauksessa toimivat yksiköt, joiden tehtävänä on tukea johtoa strategisen johtamisen vahvistamiseksi ja toimintojen yhteensovittamiseksi.

2. Yhteiset palvelut

Yhteiset palvelut vastaavat talouteen, henkilöstöasioihin, hankintoihin, tila-asioihin, viestintään ja markkinointiin, kehittämiseen, lakiasioihin, asiakaspalveluun, IT-toimintoihin, tietopalveluihin, työterveyshuoltoon sekä yleishallintoon liittyvistä kaupungin yhteisistä palveluista.

3. Järjestämistoiminto

Järjestämistoiminnon tehtävä on integroida, tukea ja ohjata kaupunkitasoisia yhteisiä toimintamalleja. Järjestämistoiminto huolehtii kaupunkitasoisista linjauksista ja prosesseista liittyen palvelujen hallintaan, asiakasohjaukseen ja toiminnanohjaukseen. Vuoden 2023 aikana tarkennetaan järjestämisen näkökulmaa palvelukokonaisuuksissa sekä järjestämisen toimintamallin kokonaisuutta. Järjestämistoiminto vahvistaa yhteisvaikuttavan hyvinvoinnin, elinvoiman ja kaupunkiympäristön johtamista asiakkaiden tarpeiden mahdollisimman tehokkaaksi täyttämiseksi.

Osana järjestämistoimintoa toimivat myös hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen- sekä maahanmuuttajapalvelujen (International House Turku) -yksiköt.

Toimintaympäristössä tapahtuvat muutokset

Ulkoisen toimintaympäristön merkittävien muutostekijä tulee olemaan 1.1.2023 voimaan astuva sosiaali- ja terveyspalvelu-uudistus. Merkittävä osa kaupungin toiminnasta, hyvinvoinnin palvelukokonaisuus ja aluepelastuslaitos mukaan lukien näihin liittyvät tukipalvelut, siirtyy 1.1.2023 käynnistyvien hyvinvointialueiden vastuulle. Kaupungin vastuulle jää useita aiemmin hyvinvoinnin palvelukokonaisuudessa toteutettuja tehtäviä, kuten mm. ehkäisevä päihde- ja mielenterveystyö, vastuu työvoiman ulkopuolella olevien kotouttamisesta. Muutoksella tulee olemaan merkittävä vaikutus myös konsernihallinnon toimintaan.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen jää kunnan vastuulle. Tästä syystä hyvinvointialueen ja Turun kaupungin yhteistyön yhdyspintojen ja työnjaon määrittelyä ja siltaamista on jatkettava. Sosiaali- ja terveys- sekä pelastuspalveluverkon ja asiakasohjauksen kehittämiseen on löydettävä yhteistyömalli Hyvinvointialueen kanssa. Hyvinvointia edistäviä palveluita kehitetään edelleen, konsernihallinnon roolina on tukea ja koordinoita tätä toimintaa. Sosiaali- ja terveyslautakunnan toiminnan päättyessä kaupunkiin perustetaan Hyvinvoinnin lautakunta kuluvaan valtuustokauden loppuun asti.

Epävakaata geopolittinen tilanne, inflaatio ja sen aiheuttama kustannusten nousu, väestön ikääntyminen, osaavien työntekijöiden ja työn kohtaanto-ongelma, hyvinvointiin liittyvien ongelmien kasaantuminen ja resurssien oikea kohdentaminen ovat esimerkkejä toimintaympäristöön liittyvistä haasteista, joiden ratkaiseminen edellyttää kokonaisvaltaista toimintatapojen muutosta. Kaupungin palvelurakennetta on suunnattava mahdollistavaan ja ennaltaehkäisevään työhön.

Väestön kehitys

Vuonna 2021 Turun väkimäärä oli 195 137, kasvua oli 746 vuodesta 2020, edellisen kerran Turun väestö kasvoi alle 1000 hengellä vuonna 2009. Merkille pantavaa on, että Turun väestönkasvun perustuu lähinnä maahanmuuttoon Suomen ulkopuolelta. Kuntien välinen muuttoliike ja luonnollinen väestökasvu olivat Turulle tappiollisia.

Vuodesta 2017 vuoteen 2021 Turun väestö on kasvanut yhteensä 5 468 hengellä. 75 prosenttia kasvusta johtuu muunkielisistä ja vuonna 2020 Turussa asui 16 701 lapsiperhettä eli 35 % kaikista perheistä oli lapsiperheitä. 19 % turkulaisista lapsista oli muunkielisiä. Muunkielisen väestön kasvu on kasvanut viiden vuoden aikana 20 prosenttia, kun taas suomen- ja ruotsinkielinen väestö on kasvanut samalla ajanjaksolla vain prosentin. Alle 18-vuotiaiden osalta väestönkasvu johtuu täysin muunkielisen väestön kasvusta, suomen ja ruotsinkielisten osalta väestö väheni kolme prosenttia vuosina 2017–2021.

Vahva kaupungistumistrendi jatkui, joskin koronapandemian aikana muutto kehyskuntaan lisääntyi. Kysyntä kerrostaloasunnoista on jatkunut suurena ja rakentaminen on vilkasta. Lisäksi turkulaisten korkeakoulujen hieno menestys yhteishaussa lisää Turun vetovoimaa, kasvattaa osaavaa työvoimaa ja laajentaa kaupungin väestön osaamis pohjaa.

Hyvinvointi

Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin riskit kasvaneet. Kouluterveyskyselyn 2021: suurin osa turkulaisista lapsista ja nuorista on tyytyväisiä elämäänsä, mutta kehitys on laskusuunnassa kaikissa ikäluokissa verrattuna koronaa edeltävään vuoteen 2019. Kyselyn tuloksissa poikien hyvinvoinnin tila näyttäytyy selkeästi tyttöjä positiivisemmalta. Korona-ajan huolenaiheiksi nousivat yksinäisyys, ahdistuneisuus ja mielialan pulmat sekä seksuaalinen ehdottelu ja ahdistelu.

Mielenterveyden haasteet ovat kasvaneet nuorilla; ennaltaehkäisyyn on jatkossa panostettava yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa. Polarisaatio näkyi korona-aikana myös työikäisessä väestössä sekä ikäihmisillä. Työikäisten psyykinen kuormittuneisuus ja osalla myös taloudelliset haasteet ovat lisääntyneet, kun taas osalla erityisesti etätöiden lisäämä vapaa-aika on lisännyt tyytyväisyyttä. Yksinäisyyden kokemukset ovat lisääntyneet erityisesti yksin asuvilla ja ikäihmisillä.

Ilmasto

Turku toteuttaa Pariisin ilmastopimuksen tavoitetta rajoittaa maapallon lämpeneminen 1,5 asteeseen ja mahdollistaa tämän mukaista kestävä elämää yhdessä kansalaisten, yritysten ja yhteisöjen kanssa. Turun kaupunginvaltuusto hyväksyi Ilmastosuunnitelman 2029 yksimielisesti 11.6.2018 § 142. Tavoitteena on hiilineutraali alue vuoteen 2029 mennessä ja ilmastopositiivinen siitä eteenpäin – eli alueen nettovaikutuksen muuttaminen ilmakehää lämmittävästä sitä viilentäväksi. Kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisen rinnalla tavoite vaatii hiilen sidonnan lisäämistä ja uusiutuvan energian ylituotantoa suhteessa alueen omaan kulutukseen sekä kiertotalouden vahvistamista. Samalla varaudumme mahdollisimman kattavasti ilmastomuutoksen riskeihin ja vaikutuksiin.

Työttömyystilanne

Maan hallitus on asettanut työllisyysasteen 75 %:iin. Tavoitteen on vielä matkaa niin Varsinais-Suomessa kuin koko maassakin. Turussa työttömyys on ennen covid 19 –epidemiaa ollut laskusuuntainen ja pitkäaikaistyöttömyyskin väheni.

Työttömyystilanne on suhdanneherkkä ja vaihtelee laajasta työttömyydestä työvoimapulaan. Molempia ilmiötä esiintyy samanaikaisesti; osaavasta työvoimasta on pulaa mm. työväestön ikääntymisen seurauksena sekä uusilla ja kehittyvillä aloilla, esimerkiksi tekniikan alalla ja terveyspalveluita tarjoavissa organisaatioissa. Korona-aikana on tapahtunut henkilöstön siirtymistä työllistävälle aloille, kuten matkailu- ja ravintola-alan tehtävistä muihin töihin. Tästä seuraa rekrytointivaikeuksia alan työtehtäviin. Työntekijöiden tarve ja työvoima ovat kaukana toisistaan.

Kohtaanto-ongelman ja pitkittyvän työttömyyden haasteet ovat koronan jälkeen yhä uudelleen ratkaistavana. Painopisteet ovat työvoiman saatavuuden turvaamisessa ja toisaalta pitkäaikaistyöttömyyden katkaisemisessa. Kohtaanto-ongelman vähentämiseksi tarvitaan räätälöityjä palveluita ja monipuolisia keinoja, kuten koulutusta, työnhakupalveluita, henkilökohtaista ohjausta ja ennen kaikkea toimivaa yritys yhteistyötä. Vaikeassa työmarkkina-asemassa olevien henkilöiden työttömyys vähenee mutta ei poistu hyvinäkään aikoina. Valmentavia ja kuntouttavia palveluita on tarpeen järjestää osallisuuden edistämiseksi sekä työkyvyn ylläpitämiseksi ja kohentamiseksi. Työttömyys aiheuttaa kaupungille kustannuksia esimerkiksi työmarkkinatuen kuntaosuuksina ja työttömyydestä aiheutuvina verotulojen menetyksenä sekä kaupungin sosiaali- ja terveyspalvelutarpeen kasvuna.

Talous

Kuntatalouden tilanne on ollut haastava jo pitkään. Vuoden 2022 aikana nopeasti kasvanut inflaatio ja kustannustason nousu lisäävät kuntatalouden painetta.

Kirstynyt kansainvälinen ja geopoliittinen tilanne on lisännyt talouskehityksen epävarmuutta. Epävarmuus komponenttien ja raaka-aineiden saannissa ja osaaajapula sekä haasteet kausityöntekijöiden rekrytoinnissa varjostavat yritysten kasvunäkymiä ja yleistä työllisyyskehitystä sekä kaupungin investointien toteutumista. Koulu-, päiväkotij- ja liikuntapaikkaverkko vaatii merkittävä peruskorjauspanostusta tai korvaavia uudisinvestointeja.

Palvelutarpeen kasvu on lisännyt kustannuksia ja samaan aikaan valtio on tehnyt tulo-rahoitusta heikentäviä päätöksiä. Käytännössä tämä on tarkoittanut, että verorahoituksen kehitys on jäänyt palvelutuotannon nettomenojen kehityksestä.

Turun veropohjaa pyritään kaikin keinoin vahvistamaan työllisyys- ja kasvutoimilla. Kasvava verohyöty käytetään Turun taloudentasapainottamiseen ja palvelujen turvaamiseen. Lähtökohtaisesti Turussa pidättydytään kunnallis- ja kiinteistöveron muutoksista sopimuskaudella. Sote-uudistukseen sopeutuminen pyritään toteuttamaan ilman veronkiristystä.

Uusien asuinalueiden kaavoituksen myötä muodostuu tarve palveluverkon tarkastelulle. Koulu- ja päiväkotitilojen kapasiteetti ei riitä vastaamaan uuden asutuksen tuottamiin palvelutarpeisiin. Palveluverkkosuunnittelussa nostetaan voimakkaammin tarkasteluun alueiden eriytymisen näkökulmat ja ratkaisuille pyritään vähentämään segregatiota. Palveluverkkotyötä kehitetään ihmislähtöisempään ja digitaaliseen suuntaan.

Henkilöstö

Hyvinvointialueiden muodostuminen tuo olennaisia muutostarpeita myös jäljelle jäävään organisaatioon. Jotta muutos on hallittua, tulee johtamisen ja osaamisen päivittyä vastaamaan ympäristön, organisaation monimuotoisuuden ja henkilöstön tarpeita. Uudessa organisaatiossa tarvittavan osaamisen ja kyvykkyyksien tunnistaminen ja kehittäminen tulee olemaan lähitulevaisuuden haasteena. Viime vuosien suuret muutokset ovat kuormittaneet henkilöstöä, mutta toisaalta työelämän digiloikka on mahdollistanut uudenlaiset työnteon muodot ja helpottanut sopeutumista työelämän murrokseen. Etätöiden käytännöt ovat jo vakiintuneet organisaatiossa. Turulla on jatkossakin suurena työnantajana vastuu siitä, että sen toiminta on vastuullista ja että se tukee kestävästä kehityksen tavoitteita. Keskiöön nousevat muun muassa yksilölliset tarpeet huomioivien työskentelymallien mahdollistaminen ja teknologian tuomien mahdollisuuksien hyödyntäminen joustavasti työolosuhteiden parantamiseksi.

Toiminnan kehittämissuunnitelma ja strategiset painopisteet

Konsernihallinnon kehittämisen lähtökohtana on keväällä 2022 hyväksytty kaupunkistrategia ja syksyllä 2021 hyväksytty pormestariohjelma.

Sosiaali- ja terveyspalvelu-uudistuksen ja Varsinais-Suomen hyvinvointialueen aloittamisen myötä Turun kaupunki on vuodesta 2023 lähtien toiminnoltaan, taloudeltaan sekä henkilöstöltään merkittävästi erilainen kuin edellisinä vuosina. Uusi Turku –teemalla vuonna 2022 aloitettu kehittämistoiminta jatkuu vuonna 2023. Vuoteen 2025 jatkuvan valtuustokauden aikana luodaan pohjaa mm. ikäkausien ja muiden poikkialaisten teemojen ja ilmiöiden johtamiselle. Toiminnan kehittämisen näkökulmina on kolme pääteemaa: hyvinvointi, elinvoimaa ja rakennettu ympäristö.

Strategiset painopisteemme ovat:

Kestävä tulevaisuus

Toimimme kestävästä kehityksen periaatteiden mukaisesti kaikessa. Turku uudistuu ja kasvaa niin, että luomme hyvinvointia nykyisille ja tuleville asukkailla luontoa kunnioittaen

Sujuvaa arkea

Kaupunkilainen tai matkailija löytää häntä kiinnostavat palvelut helposti ja oikeaan aikaan. Turkulaiset kokevat, että he ovat tärkeitä. Erilaiset palvelut ohjaavat kaupunkilaisia kohti heidän tavoitteitaan – vaikkapa uuden opiskelu- tai työpaikan löytämistä. Ketään ei jätetä yksin, arki on sujuvaa ja vaivatonta.

Hyvinvoivat asukkaat

Kuuntelemme ja kohtaamme nykyisiä ja tulevia kaupunkilaisia sekä tarjoamme aitoja keinoja osallistua ja vaikuttaa palveluihin ja päätöksentekoon. Osallisuuden keinoja kehitetään jatkuvasti ja niitä ovat esimerkiksi asukasbudjetti, kansalaisraadit tai lapsivaiikutusten arviointi. Hyvinvointialue ja kolmas sektori ovat tärkeitä yhteistyökumppaneitamme.

Elinvoimainen ja kasvava kaupunki

Turun menestys perustuu yhteistyölle. Koulutuksen, tutkimuksen ja yritystoiminnan avulla luomme menestyvää elinkeinotoimintaa, työllisyyttä sekä hyvinvointia. Työttömyysasteemme on maan suurten kaupunkien keskiarvoa matalampi, ja taloutta hoidetaan harkiten ja sääntillisesti. Tavoitteenamme on, että Turku ja Turun seutu kasvavat vähintään samaa vauhtia muiden suurten kaupunkiseutujen kanssa.

Luontokaupunki Turku

Turku on vuonna 2030 yksi maailman johtavista ilmasto- ja luontokaupungeista. Olemme hyvässä vauhdissa kohti tilannetta, jossa elämme tasapainossa maapallon kantokyvyn kanssa ja jossa jätettä ja hukkaa ei synny.

Laadukasta koulutusta

Tarjoamme laadukkaan ja houkuttelevan kasvatuksen ja koulutuksen polun varhaiskasvatuksesta korkeakouluihin. Haluamme, että turkulaiset koululaiset voivat olla maailman onnellisimpia. Turvallinen varhaiskasvatus, laadukas perusopetus, vahva yleissivistävä lukiokoulutus, työelämän tarpeisiin vastaava ammatillinen koulutus sekä huippuluokan monipuolinen korkeakoulutus houkuttelevat lapsiperheitä ja nuoria Turkuun ja mahdollistavat kaikkien turkulaisten ja Turkuun muuttavien kasvun, oppimisen ja osaamisen kehittymisen.

Aktiivinen kulttuurikaupunki

Olemme pohjoismaiden pääkaupunkien vertaisena tunnettu kulttuuri-, liikunta-, tapahtuma- ja matkailukaupunki. Yhdessä kaupunkilaisten kanssa laadittu kulttuurilupaus ohjaa tietä tulevaisuuteen.

Kansainvälinen Turku

Ajamme omia tavoitteitamme suoran kansainvälisen työn avulla. Näitä tavoitteita ovat esimerkiksi Turun tunnettuuden lisääminen ja imagon vahvistaminen, aktiivisuus ilmastotyössä, merkittävien tapahtumien järjestäminen, sekä edunvalvonta meille tärkeissä asioissa, kuten kestävässä kaupunkikehityksessä, liikenteessä, kulttuurissa ja koulutuksessa.

Kaupungin kärkihankkeet

Pormestariohjelmaan nostettiin yhteensä viisi kärkihanketta: Tie-depuiston kärkihanke, Keskustan kehittämisen kärkihanke, Osaamisen kärkihanke, Kulttuurin kärkihanke sekä Yhteisöllisyyden, hyvinvoinnin ja asuinalueiden tasapainoisen kehityksen kärkihanke.

Kärkihankkeiden toimintasuunnitelmat ja toimintamallit ovat luotu rinnakkain ja yhdessä, jotta toimintaa tukisi mahdollisimman hyvin ja tehokkaasti Pormestariohjelman tavoitteita. Kärkihankkeiden organisaatio ja asiantuntijoita on 2023 kokonaisuudessa rekrytoitu. Kärkihankkeet vievät kärkihankekokonaisuuden ja omat toimintasuunnitelmat eteenpäin yhdessä palvelualojen kanssa. Toimintamallin suunnitelman mukaisesti suunnitellaan ja resursoidaan toimintaa kärkihankkeiden kanssa yhdessä. 2023 ja 2024 ovat kärkihankkeiden toiminnan näkökulmasta kiireellisimmät vuodet. 2022 ja 2023 pyrimme saamaan mahdollisimman paljon ulkoista rahoitusta tukemaan kaupungin kärkihankkeita ja Pormestariohjelman tavoitteita.

Henkilöstö

Henkilöstöstrategia on päivitetty ja hyväksytty vuosille 2022–2025 kaupunginvaltuustossa 11.04.2022 § 69. Uuden henkilöstöstrategian visiona on: Turku on vetovoimainen työnantaja. Visiota toteutetaan henkilöstöstrategiassa kolmen painopisteen kautta

(työ lisää hyvinvointia, osaaminen ja uudistuminen sekä parempi johtaminen). Toimintaympäristön muuttuessa konsernihallinnossa keskitytään erityisesti lähitulevaisuudessa siihen, että jokaisen perustehtävä on selkeä ja merkityksellinen, tavoitteellisuus säilytetään muutoksessa ja johtaminen koetaan oikeudenmukaiseksi.

Toiminnan tavoitteet**Pormestariohjelman toimenpiteet**

Teema: Edunvalvonta

Nro	Tavoite	Talousarvio 2023
1	Lääkekehityskeskukseen saaminen Turkuun vahvistamaan lääke- ja diagnostiikka-alan kehittämistä Suomen yhdeksi talouden kivijalaksi	Tavoite toteutunut.
2	Saaristomeren suojelun toteuttaminen ja siihen riittävän rahoituksen saaminen, jotta maailman herkimmän, kauneimman ja saastuneimman saariston tila paranee ja jotta se säilyy myös tulevien sukupolvien ilona ja vahvistaa alueemme luonnon monimuotoisuutta.	Jatkamme vuonna 2007 Helsingin kaupungin kanssa perustettua kansainvälistä Itämerihaastetta, jonka tavoite on sitouttaa kaupunkia, kuntia, yrityksiä, yhdistyksiä ja muita organisaatioita vapaaehtoisin Itämeren suojelutoimenpiteisiin. Valmistelemme ja hyväksymme neljännen toimenpideohjelman, vuosille 2024-2028, läheisessä yhteistyössä Helsingin kaupungin kanssa.
3	Tunnin junan toteuttaminen ja investointipäätös uudelle raitayhteydelle siten, että junayhteys on otettavissa käyttöön 2030	Hallitusohjelmassa linjataan investointipäätös. Turku-Kupittaa-yhteyden ja Espoon kaupunkiradan toteutus käynnissä, Espoo-Salo- ja Salo-Turku ratasuunnittelu valmis.

Teema: Hiilineutraali ja resurssiviisas Turku

Nro	Tavoite	Talousarvio 2023
4	Huomioidaan kaupungin ilmastotavoitteet erityisesti maankäyttöä, energiaa, rakentamista ja liikkumista koskevassa päätöksenteossa.	Ilmastoperusteet tuodaan tehostetusti valmisteltaviin maankäytön, energian, rakentamisen ja liikkumisen suunnitelmiin, investointeihin ja esityksiin/päätöksiin hyödyntäen myös ilmastobudjetoimia. Vapaa-aika: Kirjaston kiertotalouskehittäminen, Ilmastolupaus-hanke ja ekokompassin käyttöönotto museopalveluissa.
5	Edistetään siirtymää kohti kiertotaloutta ja laaditaan toimenpideohjelma sen tueksi.	Resurssiviisauden periaatteita ja kiertotalouden käytäntöjä toteutetaan ja seurataan koko konsernissa sekä kehitetään ja edistetään laajassa yhteistyössä alueellisesti, kansallisesti ja kansainvälisesti. Kiertotalousratkaisulla tavoitellaan vaikuttavuutta ilmastonmuutoksen hillintään, luonnon monimuotoisuuteen sekä alueen vetovoimaan ja kilpailukykyyn.
6	Selvitetään päästöbudjetoimia tavoitellen sen ottamista osaksi talousarvioprosessia.	Ilmasto/päästöbudjetti on toiminnassa yhdistäen ilmasto- ja talousjohtamisen ja ohjaten erityisesti konsernin ilmastoinvestointeja.
7	Toteutetaan tehtyjä päätöksiä koskien Turun hiilineutraalisuus 2029 –ohjelmaa. Päivitetään toimenpideohjelma huomioiden, että suhteellisesti suurin päästövähennystavoite kohdistuu tulevalle kaudella liikenteeseen.	Ilmastosuunnitelmaa toteutetaan koko konsernin toimesta vahvistetuilla hinnan ja sopeutumisen toimenpitein kaupunginhallituksen ja -valtuuston seurannassa. Kansalaisten, yritysten, yhteisöjen ja kehityskumppanien osallistumista ja yhteiskehittämistä vahvistetaan. Ilmasto/päästöbudjetti on toiminnassa yhdistäen ilmasto- ja talousjohtamisen ja ohjaten erityisesti konsernin ilmastoinvestointeja.
8	Toteutetaan tehtyjä päätöksiä luonnon monimuotoisuuden vahvistamiseksi (LUMO-ohjelma). Asetetaan valmistelun pohjalta luontotavoite.	Tehdään päätös LUMOsta. Käynnistetään toimenpiteet LUMOSSa päätetyn suunnitelman mukaan.

Teema: Hyvinvoinnin edistäminen ja palveluiden kehittäminen – Hyvinvoiva Turku

Nro	Tavoite	Talousarvio 2023
10	Koulu- ja päiväkotitilojen tulee olla terveitä ja turvallisia. Päivitetään koulu- ja päiväkotiverkko vastaamaan asuinalueiden tarpeita ja laaditaan korjaus- ja uudisrakentamissuunnitelma väistötilatarpeineen. Vahvistetaan tilojen käyttöä koulun ulkopuolella.	Tilojen terveellisyydestä ja turvallisuudesta huolehtiminen on Tilapalvelujen ja Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuuden perustoimintaa. Koulu- ja päiväkotiverkon tilannetta ja tarpeita tarkastellaan laaja-alaisessa yhteistyössä dynaamisesti ja muutostarpeita saatetaan päätöksentekoon. Järjestämisessä kehitetään edelleen taktisen palveluverkkosuunnittelun prosessia. Tilastrategia saatetaan päätöksentekoon.
11	Kaupunkilaisten valinnanvapautta lisätään.	Palvelustrategia valmistuu päätöksentekoon
12	Laaditaan palvelustrategia, jossa määritellään millaista laatua palveluilta odotetaan ja mitkä tuottamisen tavat voivat olla mahdollisia.	Palvelustrategia valmistuu päätöksentekoon
13	Selvitetään mahdollisuudet koota ruotsinkieliset palvelut yhteen kokonaisuuteen.	Ei toimenpiteitä
14	Yhteistyössä kolmannen sektorin kanssa luodaan kokonaisvaltainen hyvinvoinnin edistämisen toimintamalli vuoden 2023 alkuun mennessä.	Toimintamalli otetaan käyttöön. Yhdyspintatyötä käynnistävän hyvinvointialueen kanssa jatketaan.

Teema: Jatkuvasti parempi Turku

Nro	Tavoite	Talousarvio 2023
38	Edistetään hyvää tiedolla johtamisen kulttuuria. Perustetaan yhteistyössä alueen yliopistojen kanssa arviointipaneeli arvioimaan kärkihankkeiden toimenpideohjelmiä, toteutumista ja vaikuttavuutta.	Arviointipaneelin toiminta vakiinnutettu ja toimenpideohjelmientietoisuus sekä tukea saadaan laajasti
39	Luodaan Turkuun asiointitili, jota kautta on helppo hoitaa asioita sujuvasti ajasta ja paikasta riippumatta. Hyödynnetään digitaalisuutta ja dataa myös osana kaavoitusta, luvitusta, katu- ja katuverkon kunnossapitoa ja opastuksia.	Asiakkuuksien hallintaa kaupunkitasolla sekä asiointitilin kattavuutta ja digitaalista asiakaspalvelua laajennetaan kattamaan yleisneuvonnan ja ohjauksen sekä nuorten segmentin asiakasohjaukseen. Rakennetaan kaupunkitasoinen yhteinen toimintamalli ja asiakkuuksien ja asiointien hallinnan teknologiat tukemaan mallia. Ensimmäinen vaihe valmis. Kaikkien tukipalveluiden ja palvelukokonaisuuksien palvelut tuotetettu ja toimintamalli otettu käyttöön. Palvelu- ja tuotetietoa sisältävien esijärjestelmien osalta määritelty jatkokehitys sekä priorisoidut muutokset. Pääalueina palvelutietojen hallinnan määrittely yhdessä HVA:n kanssa, SAP:in jatkokehitys tukemaan myynnin ja hankinnan prosesseja, asiakkuuden hallinnan tukeminen nuorten palvelutietojen osalta kattaa kaikki palvelukokonaisuudet. Tässä yhteydessä rakennetaan integraatiot tuleviin uusiin ratkaisuihin esim. kasvatusta ja koulutusta tukevat uudet järjestelmät, asiakkuuden hallinta järjestelmät, asiointitili ja yhteydet kansalliseen palvelutietovarantoon. Rakennusvalvonnan sähköistä järjestelmää (ePermit) kehitetään edelleen yhdessä muiden Trimble-kuntien kanssa. Lisäksi rakennusvalvonnassa selvitetään mahdollisuutta chatin/botin käyttöönottoon asiakasneuvonnassa. Jatketaan tietomallien käyttöönoton valmistelua rakennusvalvonnassa. Kunnossapito osallistuu Infraomaisuuden tietovirrat -hankkeeseen, joka saa VM:n digikannustinrahaa. Seurataan aktiivisesti katuverkon ja opastuksen digitalisaation kehityshankkeita KEHTO-foorumin yhteydessä. Fölin CRM käytössä ja sitä kehitetään.
40	Rakennuttamisessa siirrytään malliin, jossa rakennuttaminen ja uusien kaupungin tilojen omistaminen siirretään perustettavaan tai olemassa olevaan yhtiöön. Yhtiö ottaa vastuulleen myös kiinteistöjen ylläpidon.	Syvennetään tarkastelua.
41	Resursoidaan ja vakiinnutetaan asukkaiden osallisuuteen liittyviä toimintamalleja, kuten kansalaispaneelit. Asukasbudjetoinnin osuutta kasvatetaan. Huolehditaan erityisesti nuorten osallisuudesta.	Käynnistetään kansalaispaneelit-toimintamalli. Asukasbudjetin toteutus laajennettuna. Selvitetään mahdollisuus kasvattaa nuorisovaltuuston ja nuorten osallistuvan budjetoinnin resurssointia.
42	Varmistetaan, että ikäkaarimallin mukainen palveluajattelu tulee osaksi toimintaa.	Ensimmäinen versio toimintamallista käytössä. Arviointia ja toimintamallin edelleen kehittämistä ja tarkentamista tarkennetaan.
43	Seurataan johtamisjärjestelmän muutoksen vaikutuksia ja onnistumista säännöllisesti valtuustokauden aikana ja asetetaan muutokselle tarkempia osatavoitteita.	Seurataan ja arvioidaan Uuden Turun toimintamallin käyttöönottoa ja parannetaan toimivuutta yhteisvaikuttavan johtamismallin piloteilla. Arviointi kolmannella vuosineljänneksellä ja parantamistoimet arvioinnin perusteella vuodelle 2024. Samalla rakennetaan Uuden Turun visiota 2025.

Nro	Tavoite	Talousarvio 2023
44	Tavoitteena on, että Turku on vetovoimainen työnantaja. Henkilöstön osaamista arvostetaan ja kannustetaan ja tuetaan oman osaamisen kehittämiseen. Panostetaan henkilöstön hyvinvointiin.	Kunta 10 -tulosten sekä omien kyselyiden pohjalta tuetaan työhyvinvointitoimia kaupunkitasoisesti sekä palvelualueilla niin, että tavoite "työ lisää hyvinvointia" on elävä kirjaus. Osaamisen kehittämisessä ensisijaiset välineet ovat päivitetty koulutussuunnitelma ja tavoite- ja kehityskeskustelu, jossa tavoitteet tekemiselle ja osaamisen kehittämiseksi sidotaan kaupungin strategiaan tavoitteisiin.
45	Toiminnan kantavana periaatteena on asukas- ja asiakaslähttöisyys, jonka tuloksena turkulaisten ja Turussa toimivien tulee saada parempaa palvelua nopeammin.	Järjestämisjohtamisen vakiinnuttaminen kaupungin johtamisessa huomioiden sote-uudistuksen vaikutukset. Asiakasohjauksen ekosysteemin ensimmäinen versio valmis, käytössä ja tunnistettu jatkokehitystarpeet. Palvelukokonaisuuksien palvelut yhteensovitettu yli palvelukokonaisuuksien ja palvelutarjontaa varmistettu ja liitetty asiakasohjauksen ekosysteemiin.
46	Toteutetaan omistajapolitiikan linjauksia määrätietoisesti ja loogisesti siten, että yhtiöt voivat toimia tehokkaasti valitulla toimintatavalla toimintaympäristön haasteet huomioiden.	Omistajapolitiikan linjaukset ovat ensisijaisesti poliittisia periaatelausekkeita, jotka muodostavat omistajien asettamat strategiset reunaehtot kaikkiaan 26 strategisen yhtiön yhtiöiden toiminnalle. Niitä toteutetaan määrätietoisesti ja loogisesti, mutta linjaukset eivät sisällä sellaista toimenpideohjelmaa, jota olisi mahdollista jalkauttaa vuosisuunnitelmassa konkreettiseksi keskitetyksi yhden sarakkeen toimenpidesuunnitelmaksi. Kyseinen lauseke jalkautuu operatiivisesti konserniyhtiöiden talousarvioiden vuosisuunnittelussa.

Teema: Kansainvälisyys ja verkostot – Turku, kokoaa suurempi maailmalla

Nro	Tavoite	Talousarvio 2023
48	Huolehditaan kansainvälisen koulun jatkosta ja siirrosta keskustan lähistölle (esimerkiksi Itäharjulle).	KV-koulun hankesuunnitelma on valmis ja vuokrasopimus tuodaan hyväksyttäväksi KH/KV.
49	Toimitaan aktiivisesti sellaisissa kansainvälisissä verkostoissa, jotka tukevat Turun omien tavoitteiden saavuttamista.	Määrittely valmiina ja hyväksytty pormestarilla keväällä 2023.
50	Turku on kansainvälinen kaupunki ja toivotamme kaikki uudet asukkaat tervetulleiksi. Huolehditaan uusien maahanmuuttajataustaisten turkulaisten kotoutumisesta kotouttamisohjelman mukaisesti.	Sotepalvelujen siirryttyä hyvinvointialueelle toteutetaan kaikki kotoutumista tukevat palvelut yhdessä yksikössä, jossa asiakkaita ei erotella enää maahantulosityyden perusteella, vaan koko vieraskielinen väestö yritetään saada tukemaan Turun kasvua.

Teema: Kestävän Kasvun Turku

Nro	Tavoite	Talousarvio 2023
54	Annetaan palvelulupaus kumppanuushankkeille, kaavoitusaloitteiden käsittelylle sekä luvituksen käsittelylle. Kumppanuuskaavoituksen tulee olla pienehköissä, yksityisissä aloitteissa ensisijainen vaihtoehto. Huolehditaan, että kaavoituksen ja luvituksen resurssit ovat riittävät.	Kaavoitusaloitteet käsitellään 3 kk kuluessa aloitteen saapumisesta. Jalkautetaan kaavoituksen keston lyhentämiseksi tehdyn toimenpidesuunnitelman toimenpiteitä, jonka avulla vaikutuksiltaan merkittävien asemakaavojen läpimenoajan mediaani aloituksesta asemakaavan hyväksymiseen on jatkossa enintään 24 kk. Kaavoituksen ruuhkan purkamisella pyritään myös kaavan käynnistämisen odotusaikaa lyhentämään kohti 2 vuotta. Kaavahankkeista vähintään 40 %:ia valmistellaan kumppanuus/konsulttityönä. Rakennusvalvonnan kaikkien lupahakemusten käsittelyaikatavoite vuodelle 2023 on 60 vrk.
55	Laaditaan visio Merellisen Turun kehittämisestä huomioiden erityisesti Länsi-Turun alue. Huomioidaan yleiskaavoituksessa läntisten alueiden uudet asumisviihtyvyyttä parantavat ja asumista lisäävät tavoitteet sekä merellisyyden	Uusi päivitetty sopimus ja uusi toimitusjohtaja Forum Marinumiin: käynnistetään seuraava vaihe, jossa Forum Marinum koordinoi operatiivista yhteistyötä ja kehittämisen linjoja: tieteen polarisointi, merellisen luonnon ja ympäristön suojelu, saaristomatkaailun edistäminen ja oppimisympäristön kehittäminen.
56	Varmistetaan, että Turussa toteutuu alueittain asumisen monipuolisuus. Puretaan aktiivisesti segregatiota asunto- ja maapolitiikalla.	Asunto- ja maapolitiisten periaatteiden mukaan huolehditaan vähintään kahden makuuhuoneiden asuntojen määrän toteutumisesta uusien kaavojen mukaisessa asutokannassa. Lisäksi pyritään vähentämään kaupungin toimenpitein tuetun vuokra-asumisen osuutta.

Teema: Korkeakouluysteistyö, yritykset ja työllisyys – Onnistuva Turku

Nro	Tavoite	Talousarvio 2023
58	Hankintaperiaatteiden päivittämisen yhteydessä varmistetaan, että pk-yrityksillä on mahdollisuus osallistua kilpailutuksiin.	Kaupungissa toteutetaan vastuullinen hankkija koulutus kaikille hankintaprosessiin osallistuville.
59	Resursoidaan työllisyyskokeilu ja asetetaan vaikeimmin työllistyville selkeä työllistymistavoite.	Työllisyyden kuntakokeilu toteuttaa v. 2022 voimaan tullutta lakisääteistä työvoiman palvelumallia. Suunnitellaan kokeilun jatkoa. Sosiaalipalvelu siirtynyt hyvinvointialueelle.
60	Tehdään päätöksenteon yhteydessä yritysvaikutusten arviointi, kun asia koskettaa elinkeinoelämää. Kaikessa valmistelussa ja päätöksenteossa huomioidaan asiakaslähtöisyys. Selkeytetään kaupunkiorganisaation vastuut ns. yhden luukun periaatteen mukaisesti.	Työ etenee aikataulussa pois lukien CRM-työkalun käyttöönotto. Ongelmia esiintynyt sekä sisäisissä prosesseissa että palveluntuottajan kanssa. Edelleen ensimmäinen pilotointivaihe toteutetaan Turku Science Park Oyn ja työllisyyspalveluiden välillä.
61	Turulle yhteistyö on tärkeää ja asetamme alueen yhteiset isot elinkeinopoliittikan tavoitteet yhdessä eri toimijoiden kanssa.	Ekosysteemisopimusta toteutetaan kärkialoja ja kärkihankkeita tukien. Nykyiset kärkialat vahvistavat kansallista ja kansainvälistä roolia. Opiskelijakaupunki Turku yhteistyössä keskittyy opiskelijoiden houkutteluun ja opiskelijoiden työllistymiseen/yritykseen. Turku Science Park Oy toimii yritys- ja innovaatiopalveluiden ja -toiminnan alustana.
62	Vaikutetaan aktiivisesti osaavan työ- ja koulutusperäisen maahanmuuton edistämiseen.	Painopisteet valitaan yhdessä yritysten ja korkeakoulujen kanssa ottaen huomioon valtakunnalliset painotukset. Vakiinutetaan International House Turku –palvelumalli.
63	Valmistellaan uusi työllisyyden hanke varmistamaan, että Turku hyödyntää työllisyyden kokeilua tuloksekkaasti ja valmistautuu työllisyyspalveluiden järjestämistä vastaavaksi vuonna 2024.	Työllisyyden kuntakokeilun arviointi ja tarvittavien muutosten tekeminen vuoden 2023 aikana.
64	Vaikutamme aktiivisesti osaavan työ- ja koulutusperäisen maahanmuuton edistämiseen alueen yritysten osaamistarpeisiin vastaamisen varmistamiseksi.	Jatkamme Talent boost - toimintaa yhdessä alueen korkeakoulujen kanssa ulkomaisten osaajien houkuttelussa. Kohdemarkkinat painottuvat Aasiaan. Palvelu on osa International house Turku - palvelukokonaisuutta.

Teema: Kärkihankkeet

Nro	Tavoite	Talousarvio 2023
65	Tiedepuiston kärkihankkeet, Olemassa oleva kärkihankkeet jatkuu, päivitetään toimenpidesuunnitelma valtuustokaudelle.	Tiedepuiston kärkihanketta toteutetaan erillisen toimenpidesuunnitelman mukaisesti. Vuoden 2023 aikana käynnistetään Kupittaa kärjen asemakaavoitus ja viedään eteenpäin kärjen kumppanuushanketta. Lisäksi edistetään Tiedepuiston muita kaavahankkeita.
66	Keskustan kehittämisen kärkihankkeet, Olemassa oleva kärkihankkeet jatkuu, päivitetään toimenpidesuunnitelma valtuustokaudelle.	Keskustan kehittämisen kärkihanketta toteutetaan erillisen toimenpidesuunnitelman mukaisesti.
67	Osaamisen kärkihankkeet, Valmistellaan uusi Osaamisen kärkihankkeet, jonka tavoitteena on Turun seudun alueellisen kilpailukykyyn vahvistaminen pitkäjänteisesti osaamiseen ja tutkimukseen panostamalla sekä vastaaminen megatrendeihin kuten digitalisaatioon, kaupunkistumiseen sekä ilmastomuutokseen.	Osaamisen kärkihanketta toteutetaan erillisen toimenpidesuunnitelman mukaisesti.
68	Yhteisöllisyyden, hyvinvoinnin ja asuinalueiden tasapainoisen kehityksen kärkihankkeet, Kärkihankkeiden alla toteutetaan yksinäisyyden vähentämisen ja mielenterveyden tukemisen toimenpideohjelmat valtuustokaudelle. Varmistetaan, että kotouttamis- ja syrjäytymisen ehkäisyn ohjelmilla on oikeat mitarit ohjelman tulokselliseksi toteuttamiseksi.	Kärkihankkeet etenee toimenpidesuunnitelman mukaisesti
69	Yhteisöllisyyden, hyvinvoinnin ja asuinalueiden tasapainoisen kehityksen kärkihankkeet, Lähiöiden kehittämisen ensisijaiseksi tavoitteeksi vahvistetaan segregaaation vähentäminen. Vahvistetaan kaupunkilaisten yhteisöllisyyttä ja osallistumista kaupungin kehittämiseen.	Yhteisöllisyyden, hyvinvoinnin ja asuinalueiden tasapainoisen kehityksen kärkihanketta toteutetaan erillisen toimenpidesuunnitelman mukaisesti.
70	Yhteisöllisyyden, hyvinvoinnin ja asuinalueiden tasapainoisen kehityksen kärkihankkeet, Asetetaan liikkumisen toimenpideohjelman tavoitteet yhdessä seurojen ja järjestöjen kanssa. Ohjelmaan yhdistetään kaikkien lasten harrastamismahdollisuuden tavoite ja seurojen avustusten uudistaminen lajien välisen-, sukupuolten-, ja alueiden tasa-arvon turvaamiseksi.	Kärkihankkeet etenee toimenpidesuunnitelman mukaisesti

Nro	Tavoite	Talousarvio 2023
71	Kulttuurin kärkihanke; Valmistellaan uusi kulttuurin ja laajemmin hyvinvoinnin edistämiseen liittyvä kärkihanke, jonka toteuttamisen tueksi laaditaan toimenpideohjelma valtuustokaudelle.	Kulttuurin kärkihanketta toteutetaan erillisen toimenpidesuunnitelman mukaisesti.

Teema: Matkailu ja saavutettavuus – Tapahtumien Turku

Nro	Tavoite	Talousarvio 2023
72	Matkailun toiminnossa tavoitellaan laajempaa seudullista yhteistyötä ja tavoitteet ja rakenteet kytketään aiempaa paremmin kansalliseen Visit Finland –kokonaisuuteen.	Käynnistetään Visit Turku Archipelago Oyn strategian mukaiset toiminnot. Otetaan käyttöön ympärivuotisuutta edistävä tapahtumien ja vetovoimateemojen vuosikello. Vahvistetaan ympärivuotisuutta erityisesti syksyllä ja talvella, ja pyritään varmistamaan useamman tapahtuman toistuminen vuosittain. Pyritään käyttämään kaupunkia laajasti tapahtumatilana. Tuetaan elämyskeskuksen toteutumista. Otetaan käyttöön uusi tapahtuma- ja harrastekalenteri. Edistetään strategisten vetovoimateemojen mukaisia suurtapahtumia, joilla on merkittäviä matkailu-, imago- ja aluetalousvaikutuksia.
73	Tavoitellaan, että kiinnostavia, vahvoja tapahtumia niin kulttuurin, urheilun kuin tieteen aloilla on ympäri vuoden.	Toteutetaan vuosikellon mukaisia toimenpiteitä. Käynnistetään Visit Turku Archipelagon Strategian mukaiset toimenpiteet. Toteutetaan yhteistyömalli seudullisesti markkinoinnin, digitaalisten alustojen, incoming-toiminnan ja yritysten kehittämisen osalta. Tavoitteen mukaan kaksinkertaistetaan matkailutulo.
74	Turku panostaa matkailun kehittämiseen voimakkaasti ja siinä onnistumiseksi houkuttelee alan toimijoita yhteen. Lentoseman ja satamatoimintojen kilpailukyvyistä tulee huolehtia. Kansainvälisen matkailun kasvattaminen on yksi elinkeinopolitiikan keskeisistä tavoitteista.	Lentoliikennestrategian toimenpiteet toteutetaan lentoyhteyksien osalta ja resurssoidaan logistista aseman parantamisen toimenpiteet. Toteutetaan Ferry-termiinali –kokonaisuutta, jonka yhteydessä toteutetaan malli risteilyvierailijoiden saamiseksi Turkuun.

Teema: Turun talousraami 2021–2025 – Vahvana 2030-luvulle

Nro	Tavoite	Talousarvio 2023
77	Jo päätetty sopeutusohjelma toteutetaan.	Keskustan pysäköintivirhemaksun korottaminen 80 euroon (nyk. 60 €).
83	Kaupungin taloutta ja hallintoa sopeutetaan uudistusta vastaavien siirtyvien tehtävien verran (sote-uudistus)	Sopeutus käynnissä (mittari tarkistetaan 2022)
84	Talouden kestävä perusura	Laaditaan talouden tavoitteet siten, että toimintakate kasvaa keskipitkällä aikavälillä verotuloja hitaammin.
85	Valmistautuminen sote-uudistuksen vaikutuksiin kaupunkitaloudessa	Yksilöidään talouteen kohdistuvat vaikutukset.
86	Turku tavoittelee työttömyysasteen laskua 11,2 prosenttiin.	Mittariseuranta
87	Menettelytapa yllättävässä negatiivisessa poikkeustilanteessa	Aktiivinen seuranta talouden seurantaprosessissa sekä huomiointi toiminnan ja talouden suunnittelussa.
88	Velkakatto	Aktiivinen seuranta talouden seurantaprosessissa sekä huomiointi toiminnan ja talouden suunnittelussa.
89	Verolinjaus	Huomioidaan toiminnan ja talouden suunnittelussa.

Talousarviolausekkeet

Toimielin	Talousarviolauseke
Kaupunginhallitus	Pormestariohjelman linjauksista pidetään kiinni ja ohjelmassa sovitut selvitykset ja ohjelmat tuodaan päätettäväksi.
Kaupunginhallitus	Vuonna 2023 tulee panostaa palvelukokonaisuuksittain kohdennettuihin työhyvinvointitoimiin henkilöstön työhyvinvoinnin edistämiseksi.
Kaupunginhallitus	Tuodaan päätettäväksi liikkumistapajakauman ja päästövähennystavoitteiden asettamiseksi ilmastosuunnitelman mukaiset sekä henkilö- että tavaraliikennettä koskevat kestävän kaupunkiliikkeen ohjelmat (SUMP, SULP) ensimmäisen vuosineljänneksen aikana.
Kaupunginhallitus	Kiinteistöhuollon kytkeminen vahvemmin tilojen käyttäjään. Tilojen ylläpito ja hallintomalli uudistetaan 2023 aikana uusimalla sisäisen vuokrauksen malli.
Kaupunginhallitus	Resurssitehokas toiminta kiertotalouden osana säästää luonnonvaroja ja kustannuksia. Sisällytetään hankesuunnitteluohjeisiin kestävän, resurssitehokkaan rakentamisen tavoitteet rakennushankkeissa.
Kaupunginhallitus	Uudistetaan työllisyyspalveluiden toimintaa vastaamaan TE25 tavoitteita ja tukemaan vahvemmin erityisryhmien kuten nuorten, pitkäaikaistyöttömien ja maahanmuuttajataustaisten työllistymistä. Varmistetaan nuorten pudokkaiden toiminnan jatkuminen osana työllisyyspalveluita.
Kaupunginhallitus	Selvitetään mahdollisuuksia vahvistaa maahanmuuttajataustaisten turkulaisten suomen kielen osaamista osana kotouttamisohjelmaa.
Kaupunginhallitus	Jatketaan keskustan turvallisuussuunnitelman toimenpiteitä.
Kaupunginhallitus	Kiinnitetään huomiota henkilöstöpolitiikassa henkilöstön diversiteetin vahvistamiseen sekä koulutukseen tunnistaa rasismia, epätasa-arvoa ja syrjintää työyhteisössä.
Kaupunginhallitus	Otetaan koulujen pihoja aktiivisempaan ja laajempaan yleiseen käyttöön ilta-, viikonloppu- ja loma-aikoina. Osallistetaan lapsia ja nuoria suunnittelemaan niiden kunnostamista.
Kaupunginhallitus	Laaditaan Turulle oma ruoka-avun malli, jonka osana vähennetään hävikkiruokaa laitospöytäruokailussa.
Kaupunginhallitus	Tarjotaan tilat ns. Senioriolkkarille joko kaupungin tai jonkun järjestön jo olemassa olevien tilojen puitteissa.
Kaupunginhallitus	Lisätään kh:n avustusbudjettiin 50.000€ kohdentamattomana kustannusten nousuun varautumiseksi.
Kaupunginhallitus	Huomioidaan osana Uuden Turun valmistelua kaksikielisen viestinnän tarpeet.
Kaupunginhallitus	Selvitetään yhdessä VS-kuntien kanssa lähijunaliikenteen aloittamisen kustannukset ja aikataulu. Käynnistetään yhteistyössä laajempi selvitys osana Tunnin junan hanketta lähijunaliikenteen mahdollisuudet tiivistää seudun rakennetta ratojen varsille ja rakentaa uusia asemapaikkoja tukemaan kasvua.
Kaupunginhallitus	Aloitetaan osana Yhteisöllisyyden kärkihanketta yhteistyön pilotti, jolla pyritään tukemaan perheitä koulujen ulkopuolella.
Kaupunginhallitus	Osana kärkihankkeiden liikkumisen kokonaisuutta selvitetään pyöräilyn lisäämisen ja aktivoimisen kansainvälisiä malleja ja toteutetaan kehittämiskokeiluja.
Kaupunginhallitus	Sopeuttamisohjelmatyötä seurataan puheenjohtajatoimikunnassa.
Kaupunginhallitus	Selvitetään palveluiden tuottamisen kustannuserojen syyt verokkikaupunkeihin, erityisesti Tampereeseen verrattuna ja ryhdytään toimenpiteisiin tulosten perusteella.
Kaupunginhallitus	Digitalisaation vauhdittaminen otetaan osaksi sopeuttamistavoitteita. Digitalisaatiossa keskitytään erityisesti tuottavuutta lisääviin toimiin. Toimet vahvistetaan osana digistrategiaa.
Kaupunginhallitus	Hankintaprosessien läpikäynti otetaan osaksi sopeuttamisohjelmaa. Hankinnoissa tulee hyödyntää entistä tehokkaammin kaupungin hankintajärjestelmää. Tälle asetetaan tuottavuusmittareita.
Kaupunginhallitus	Yksi Uuden Turun tavoitteista on selkeyttää johtamismallia ja palvelukokonaisuuksia tasapainoisemmiksi kokonaisuuksiksi ja madaltaa hallinnon tasoja.
Kaupunginhallitus	Selvitetään kannustinjärjestelmän käyttöönottoa osana sopeuttamisohjelmaa.
Kaupunginhallitus	Tarkastellaan kriittisesti asiantuntijapalveluiden käyttöä.
Kaupunginhallitus	Luonnonmonimuotoisuusohjelma ja keskustan pyöräilyn tavoiteverkko tuodaan päätettäväksi vielä kuluvan vuoden aikana suunnitelman mukaan. Osana lumo-ohjelmaa päätetään Mälikkälä-Kuninkojan luonnonsuojelun alueen perustamisesta.
Kaupunginhallitus	Musiikkitalon hankesuunnitelmasta pidetään kiinni.
Kaupunginhallitus	Hyvinvointilautakunnan budjetista päätetään osana sen tehtävien hyväksymistä.

Pormestarinmenettelyssä hyväksytyt talousarviomuutokset menoihin ja tuloihin

Lautakunta	Lauseke	Vaikutus käyttötalouteen (euroa)			
		Talousarvio 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025	Taloussuunnitelma 2026
Kaupunginhallitus, kaupungin yhteiset	Taloussuunnitelman sopeutus (menojen vähennys)		-1 000 000	-2 000 000	-2 500 000
Kaupunginhallitus, investoinnit	Taloussuunnitelman tarkistus (osakkeet ja osuudet)			-44 100 000	-44 100 000
Kaupunginhallitus, investoinnit	Suhdannevaraus, infran investointiohjelma	+10 000 000			
Kaupunginhallitus, investoinnit	Suhdannevaraus, toimitilojen investointiohjelma	+6 761 000			
Kaupunginhallitus, investoinnit	Suhdannevaraus, Kupitaan jalkapallostadion tekonurmi	+525 000			

Käyttötalouden ja investointien määrärahat ja tuloerät, 1 000 €

Kaupunginhallitus yhteensä

Käyttötalousosa

Tunnusluku	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 muutoksin	Talousarvio 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025	Taloussuunnitelma 2026
Toimintatulot	244 537	220 518	180 836	188 575	196 239	197 685
Valmistus omaan käyttöön	682					
Toimintamenot	283 901	283 166	257 588	264 485	273 992	275 246
Toimintakate	-38 682	-62 648	-76 752	-75 910	-77 754	-77 561
Muutos-%		62 %	22,5 %	-1,1 %	2,4 %	-0,2 %

Investointiosa

Tunnusluku	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 muutoksin	Talousarvio 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025	Taloussuunnitelma 2026
Investointimenot	133 491	169 117	196 656	235 056	232 480	188 257
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet	1 862	2 775	10 448	6 750	3 070	3 103
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	33 771	38 043	22 000	17 000	15 000	12 000
NETTO	-97 859	-128 299	-164 208	-211 306	-214 410	-173 154
Muutos-%		31,1 %	28,0 %	28,7 %	1,5 %	-19,2 %

Kh, Konsernihallinto

Käyttötalousosa

Tunnusluku	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 muutoksin	Talousarvio 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025	Taloussuunnitelma 2025
Toimintatulot	175 991	176 532	143 259	151 998	160 662	162 108
Valmistus omaan käyttöön	617					
Toimintamenot	196 802	204 745	173 737	184 335	194 842	196 596
Toimintakate	20 195	-28 213	-30 478	-32 337	-34 181	-34 488
Muutos-%		39,7 %	8,0 %	6,1 %	5,7 %	0,9 %

Investointiosa

Tunnusluku	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 muutoksin	Talousarvio 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025	Taloussuunnitelma 2026
Investointimenot	9 730	10 150	8 150	8 150	8 150	8 150
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet	0					
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot	0	0	0	0	0	0
NETTO	-9 730	-10 150	-8 150	-8 150	-8 150	-8 150
Muutos-%		4,3 %	-19,7 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %

Kh, Kaupungin yhteiset toiminnot
(sisältää kaupungin yhteisiä menoja sekä maa-, tila- ja infraomaisuuteen liittyvät menot ja tulot)

Käyttötalousoisa

Tunnusluvut	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 muutoksin	Talousarvio 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025	Taloussuunnitelma 2026
Toimintatulot	62 875	37 310	31 802	30 802	29 802	29 802
Valmistus omaan käyttöön	66					
Toimintamenot	46 903	35 146	62 956	59 256	58 256	57 756
Toimintakate	16 038	2 164	-31 154	-28 454	-28 454	-27 954
Muutos-%		-86,5 %	-1539,4 %	-8,7 %	0,0 %	-1,8 %

Investointiosa

Tunnusluku	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 muutoksin	Talousarvio 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025	Taloussuunnitelma 2026
Investointimenot	123 761	158 967	205 792	226 906	224 330	180 107
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet	1 862	2 775	10 448	6 750	3 070	3 103
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot	33 771	38 043	22 000	17 000	15 000	12 000
NETTO	-88 129	-118 149	-173 344	-203 156	-206 260	-165 004
Muutos-%		34,1 %	46,7 %	30,2 %	1,5 %	-20,0 %

Kaupungin yhteiset toiminnot, omaisuuden hallinnan talousarviomäärärahaehdotukseen sisältyy kaupunkiympäristön rakentamiseen liittyvät infran, tilojen ja kiinteän omaisuuden hankinnan ja pysyvien vastaavien myynteihin liittyvät käyttötalouden ja investointien määrärahat vuodelle 2022. Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuuden toimintasuunnitelmaan on lisätty kaupunginhallituksen palvelutilaus, mikä pitää sisällään talousarviomäärärahan kohdistamisen kaupunginhallituksen omaisuudenhallinnan tulosityksiköiltä (1602 KH/Maaomaisuus, 1603

KH/Tilaomaisuus, 1604 KH/Infraomaisuus) kaupunkiympäristön palvelukokonaisuudelle. Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus vastaa edellä mainittujen kokonaisuuksien toteutuksesta ja raportoinnista. Kaupungin yhteiset, omaisuuden hallinnan talousarviomäärärahoihin sisältyy lisäksi kaupungin osakkeiden ja osuuksien hankintaan liittyvät investointimäärärahat, joiden toteutuksesta ja raportoinnista vastaa konsernihallinto.

Työllisyyspalvelujen toimintasuunnitelma 2023

Kuvaus toiminnasta

Kaupungin työllisyyspalvelut viettää 105-vuotisjuhlavuotta v. 2023. Työllisyyden palvelukokonaisuuden toiminta rakentuu työn ympärille; tehtävänä on edistää kaupungin elinvoimaa sekä terveyttä ja hyvinvointia työllistymistä tukevien palveluiden ja toimenpiteiden avulla. Tavoitteena on myös hillitä työttömyyden yhteiskunnalle aiheutuvia kustannuksia. Työllisyyden palvelukokonaisuus tunnetaan nimellä Työpiste, ja se palvelee turkulaisia henkilöitä, työnantajia ja kaupunkia. Palvelukokonaisuuden sisällä toimivat työllisyyden edistämisen ja työkyvyn edistämisen palvelualueet. Työpisteen toimipaikkoja on osoitteissa: Käsityöläiskatu 10, josta on tarkoitus muuttaa Yliopistonkatu 27:ään kevään aikana, Pansiontie 56, Rieskalähteentie 76, Kanslerintie 19. Lisäksi asiakkailta on mahdollisuus käyttää sähköisiä palveluita.

Työllisyyden edistämisen palvelualueella tuotamme urasuunniteluun, työnhakuun, työllistymiseen ja työnvälitykseen sekä koulutukseen sijoittumiseen liittyvää ohjausta ja palvelua. Ohjaamo palvelee neuvoa ja tukea tarvitsevia nuoria. Työllistymistä edistävänä monialainen palvelu, TYP, yhteistoimintamalli, palvelee lakisääteisesti henkilöitä, joiden työllistymisessä on useita esteitä ja jotka ovat asiakkaina eri viranomaisissa. Työllisyyden kuntakokeilu, ja myöhemmin TE-2025-uudistus, on tuonut kaupungille julkiseen työvoimapaalveluun liittyviä lakisääteisiä tehtäviä.

Työkyvyn edistämisen palvelualueen palvelut tukevat vaikeassa työmarkkinatilanteessa olevia ihmisiä tarjoten matalan kynnyksen työpaikkoja ja valmennuspolkuja avoimille työmarkkinoille. Yhdyspintatyö Varsinais-Suomen hyvinvointialueen kanssa on aloitettu, jotta asiakkaan kuntoutumispolku muodostaisi ehjän prosessin palveluita järjestävien organisaatioiden välille. Työtoiminnan tuotteita ja palveluita markkinoidaan ja myydään asiakkaille tilauksesta. Oma tuotantoa myydään Työpisteen putiikkeissa, messuilla ja eri tapahtumissa.

Työpisteen toiminta on laajasti verkostoitunut kaupungin sisällä, ja eri viranomaisten kanssa yhteistoiminta on tiivistä. Esimerkiksi Kela, TE-toimisto, ELY, alueviranomaiset, yritykset, järjestöt, koulutusorganisaatiot ja monet hankkeet ja toimijat ovat Työpisteen kumppaneita.

Työllisyyden palvelukokonaisuuden käyttötalouden talousarvioehdotuksen toimintakate (nettomeno) on -15 000 000 euroa. Verrattuna kuluvan vuoden talousarvioon, supistumista toimintakatteessa on -59 % prosenttia. Menojen supistuminen selittyy työmarkkinatuen kuntaosuuteen varatun määrärahan (20 M€) siirrosta työllisyyspalveluista konsernin yhteisiin menoihin. Lisäksi toimintakatetta pienentää kuntouttavan työtoiminnan palvelun järjestämistä vastuun siirto kunnalta hyvinvointialueelle, jolloin palvelun järjestämiseen varattu ostopalveluraha ja henkilöstömenot pienentävät toimintakatetta yhteensä 1,6 M€.

Työllisyyden palvelukokonaisuuden tehtävänä on edistää kaupunkilaisten hyvinvointia työllistymistä tukevien palveluiden ja toimenpiteiden avulla. Tavoitteena on myös hillitä työttömyydestä yhteiskunnalle, niin kaupungille kuin valtiollekin, aiheutu-

via kustannuksia. Työllisyyspalvelut on suuren muutoksen tilassa. Käynnissä oleva kuntakokeilu valmistelee työllisyyden hoidon vastuun siirtoa valtiolta kunnille.

Covid-19 –epidemian kasvattaman työttömyyden käänne

Turussa työttömyys oli ennen covid 19 –epidemiaa laskusuuntainen ja pitkäaikaistyöttömyyskin väheni. Epidemia nosti nopeasti työttömyyslukuja, mutta vuoden 2022 aikana yleinen työttömyys on helpottunut, varsinkin nuorten työttömyys. Sen sijaan pitkäaikaistyöttömien ja ulkomaalaisten työttömien osalta Turussa tilanne ei ole helpottunut toivotulla tavalla. Työllisyyspalveluissa on reagoitu em. kahden ryhmän osalta toimintaa tehostamalla niin, että myös tältä osin tullaan saamaan aikaan positiivista kehitystä.

Henkilöstö

Henkilöstön työhyvinvoinnista huolehtiminen on keskeistä meillä olevassa muutoksessa, mikä tarkoittaa esimerkiksi tehtävien kuvien päivittämistä sekä toiminnan ja prosessien järjestämistä tarkoituksen mukaisesti. Keskusteleminen ja viestintä korostuvat sekä esihenkilötyö ovat avainasemassa.

Työvoiman saatavuus

Avoimia työpaikkoja on ja myös työttömiä työnhakijoita. Kohdannon parantaminen on tavoitteena, mikä tarkoittaa työnvälityksen rakentamista yhdessä niin, että henkilöasiakkaan ja työnantaja-asiakkaan tarpeet kohtaavat ja työnhakijoiden osaamisen kehittämistarpeet huomioidaan osana palveluprosessia ja rakennetaan edelleen toimivia yhteistyömalleja koulutusorganisaatioiden kanssa.

Hyvät käytännöt

Työllisyyden kuntakokeilu on tuonut uusia lakisääteisiä tehtäviä. Asiakkaan lakisääteisen palvelun eli valtiolta siirtyneen henkilöasiakasprosessin toimivuuden varmistaminen yhteistyössä valtion työvoimahallinnon kanssa on tärkeää. Samalla on kaupungin tuottamien työllistymistä edistävien palveluiden vahvistaminen ja kehittäminen sekä sidosryhmäyhteistyö tärkeitä. Sote-uudistus edellyttää uutta yhdyspintatyötä Varsinais-Suomen hyvinvointialueen kanssa.

TE-2025-uudistus

Työllisyyden kuntakokeilu valmistaa isompaan palvelurakennuudistukseen. Tavoitteena on muutoksen läpivieminen aikataulussa hallitusti ja suunnitelmallisesti koko kokeilun ajan.

Toimintaympäristössä tapahtuvat muutokset

Työllisyyspalvelut muutoksessa

Turun kaupungin pormestarimallin myötä tehdyssä organisaatiouudistuksessa konsernihallinnon työllisyyspalvelukeskuksesta muodostettiin 1.6.2021 alkaen työllisyyden palvelukokonaisuus. Työllisyyspalveluiden sisäisessä organisaatiossa muutos on iso, ja on tarve rakentaa ja edelleen kehittää organisaatiota lähivuosina huomioiden ja ennakoiden toimintaympäristössä lähitulevaisuudessa tapahtuvat työelämään ja työllisyyspalveluihin liittyvät rakenteelliset muutokset.

Työttömyystilanne

Turussa työttömyys on ennen covid 19 –epidemiaa ollut laskusuuntainen ja pitkäaikaistyöttömyys väheni. Epidemian myötä yhteiskunta lähes suljettiin, mikä aiheutti muutoksen trendissä ja lisäsi työttömien ja lomautettujen määrää. Korona-ajasta toimiminen on menossa; Turussa pitkäaikaistyöttömyys on iso haaste ja sen purkamiseen tarvitaan ponnisteluja ja eri keinoja. Vaikeassa työmarkkina-asemassa olevien henkilöiden työttömyys vähenee mutta ei poistu hyvinäkään aikoina. Valmentavia ja kuntouttavia palveluita on tarpeen järjestää osallisuuden edistämiseksi sekä työkyvyn ylläpitämiseksi ja kohentamiseksi. Työttömyys aiheuttaa kaupungille kustannuksia esimerkiksi työmarkkinatuen kuntaosuuksina ja työttömyydestä aiheutuvina verotulojen menetyksenä sekä kaupungin sosiaali- ja terveyspalvelutarpeen kasvuna.

Työttömyystilanne on suhdanneherkkä ja vaihtelee laajasta työttömyydestä työvoimapulaan. Molempia ilmiöitä esiintyy samanaikaisesti; osaavasta työvoimasta on pulaa mm. työväestön ikääntymisen seurauksena sekä uusilla ja kehittyvillä aloilla, esimerkiksi tekniikan alalla ja terveyspalveluita tarjoavissa organisaatioissa. Korona-aikana on tapahtunut henkilöstön siirtymistä työllistävälle aloille, kuten matkailu- ja ravintola-alan tehtävistä muihin töihin. Tästä seuraa rekrytointivaikeuksia alan työtehtäviin.

Kohtaanto-ongelman ja pitkittyvän työttömyyden haasteet ovat koronan jälkeen yhä uudelleen ratkaistavana. Painopisteet ovat työvoiman saatavuuden turvaamisessa ja toisaalta pitkäaikaisyöttömyyden katkaisemisessa. Kohtaanto-ongelman vähentämiseksi tarvitaan räätälöityjä palveluita ja monipuolisia keinoja, kuten koulutusta, työnhakupalveluita, henkilökohtaista ohjausta ja ennen kaikkea toimivaa yhteistyötä työnantajien kanssa.

TE-2025-uudistus

Suomen hallitusohjelmassa tavoitteena on julkisen talouden vahvistaminen. Tähän liittyy useita työllisyyspalveluihinkin liittyviä muutoksia. Työllisyyden palvelurakennetta uudistetaan valtakunnallisesti kolmivaiheisesti.

- Työllisyyden kuntakokeilut alkoivat 1.3.2021
- Pohjoismainen työvoimapalvelumalli tuli voimaan 2.5.2022
- Työllisyyspalveluiden järjestämisvastuun siirtäminen valtiolta kunnille 2025.

Pohjoismainen uusi asiakaspalvelumalli sitoo henkilöresurssia lakisäätöihin tarkasti määriteltyyn henkilöasiakasprosessiin.

Nykyisillä resursseilla ja asiakasmäärillä on vaikeaa, jopa mahdotonta saavuttaa kaikkia mallin tavoitteita ja aikatauluja. Valtio on varannut tähän lisäresurssia myös kokeiluihin, mutta nyt jo tiedämme, että henkilömäärä on riittämätön.

TE-2025-uudistuksen tavoitteena on palvelurakenne, joka tukee työntekijöiden nopeaa työllistymistä ja lisää työ- ja elinkeinopalvelujen tuottavuutta, saatavuutta, vaikuttavuutta ja monipuolisuutta. Kun työllisyyspalvelut, kunnan koulutuspalvelut sekä elinkeinopalvelut ovat saman järjestäjän vastuulla, tukevat palvelut nopeamman työllistymisen tavoitetta ja alueen elinkeinoelämän tarpeita. TE-palvelujen siirto kunnille tuo palvelut lähemmäksi asiakkaita, niin työnhakijoita kuin työnantajia. Kunnilla ja alueilla on hyvät lähtökohdat tarjota asiakkaille kohdennettuja ja paikallisten työmarkkinoiden tarpeisiin sopivia palveluja, jolloin pystytään huomioimaan paikalliset tilanteet niin työttömyyden hoidossa kuin työvoimapulan ratkaisemisessa.

Palvelurakenneuudistus on iso muutos henkilöstölle ja organisaatioille. Muutosjohtamisessa huomiota kiinnitetään erityisesti henkilöstön työhyvinvointiin, asiakkaille kuuluvan palvelun saatavuuteen, muutoksen vaiheistukseen aikatauluineen sekä viestintään. Työllisyyspalveluiden asiakas- ja henkilömäärä kasvavat muutoksen myötä. On tärkeää järjestää ja uudistaa toiminta, tehtäväkuvat ja organisaatio toimintakykyiseksi.

Toiminnan kehittämissuunnitelma ja strategiset painopisteet

Tavoitteena tyytyväinen asiakas

Työllisyyspalveluiden asiakkaita ovat henkilöasiakkaat sekä alueen yritykset ja työnantajat. Toimimme asiakaslähtöisesti. Henkilökohtaisen vuorovaikutuksen mahdollistamisen lisäksi kehitämme sähköistä palvelua. Asiakas saa tarvitsemansa palvelut oikea-aikaisesti ja viiveettä. Asiakaspalvelumme on ystävällistä ja ammattitaitoista. Valmennukset ovat tavoitteellisia ja asiakkaan tilanteesta ja tarpeesta lähteviä. On tärkeää, että työllistyminen on nopeaa, mutta pidämme tärkeänä myös tukea tarvitsevien nuorten, vieraskielisten ja jo pidempään työttömänä olleiden pääsyä työelämään. Jatkuva oppiminen työelämän tarpeiden mukaisiin tietoihin ja taitoihin ja koulutukseen ohjaaminen sekä kuntouttaviin palveluihin ohjaamiseen ovat keskeinen osa ohjauspalvelua. Rakennamme aktiivisesti yritys yhteistyötä. Palvelurakenteen muutosvaiheessa kaupungin palveluiden tiedottamista ja markkinointia lisätään ja tehostetaan. Yhteistyö kaupungin toimijoiden ja yksiköiden kanssa on tärkeää, esimerkiksi hankintojen avulla työllistäminen –projekti lisää yritys yhteistyötä ja työttömien avoimille työmarkkinoille työllistymistä.

Vaikeassa työmarkkina-asemassa olevien ihmisten työllistymisessä, eli nuorten, maahanmuuttajien ja pitkäaikaistyöttömien auttamisessa, tarvitsemme yritysten lisäksi hyvinvointialueen, Kelan, TE-toimiston, Elyn, ym. viranomaisten kanssa tehtävää yhteistyötä sekä kolmannen sektorin toimijoita. Järjestöyhteis-

työ toimii; yhdistykset työllistävät ja osallistavat työttömiä. Matkan kynnyksen työtehtäviin työllistäminen on monelle työttömälle mahdollisuus saada ensimmäinen työpaikka ja jatkotyöllistymisen kannalta tärkeää työkokemusta tai pitempään työmarkkinoiden ulkopuolella olleille saada mahdollisuus palata työelämään.

Ilmaston ja työelämän muutokset

Ilmastoasiat huomioidaan mm. työtoiminnan tuotannon tehtävissä. Työttömien työkyvyn edistämiseksi tarjolla on esimerkiksi tavaroiden ja tekstiilien kierrätykseen liittyvää työtä. Myös työelämän muutokset huomioimme tuetun työn palveluissa ja pyrimme helpottamaan esimerkiksi it-alan ja palvelualojen työvoiman saantia. Työtoiminnan tuotanto voi palvella myös koko kaupunkia tuottamalla sen tarvitsemia soveltuvia palveluja.

Osaamisen kehittäminen on keskeinen keino työllistymisen edistämisessä. Yhteistyötä koulutusorganisaatioiden kanssa tarvitaan. Osaamista voi kehittää työpaikoilla ja hyödyntää esimerkiksi oppisopimusmahdollisuuksia. Osaamisen kartoittaminen ja tunnistaminen tukityöjaksojen aikana edesauttaa työtehtävien räätälöinnissä ja koulutustarpeen arvioinnissa.

Talous

Työttömyys aiheuttaa yhteiskunnalle ja kaupungille kustannuksia. Työttömyyden aleneminen, työmarkkinatukimaksujen pieneminen vaikuttavat positiivisesti kaupungin talouteen. Työllisyyspalvelut avustavat kaupungin yksiköitä rekrytoinneissa, joissa on mahdollisuus saada valtion palkkatukea.

Käyttötalouden ja investointien määrärahat ja tuloerät, 1 000 €

Työllisyyden palvelukokonaisuus

Käyttötalousosa

Tunnusluku	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 muutoksin	Talousarvio 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025	Taloussuunnitelma 2026
Toimintatulot	5 671	6 675	5 775	5 775	5 775	5 775
Valmistus omaan käyttöön						
Toimintamenot	40 196	43 275	20 895	20 894	20 894	20 894
Toimintakate	-34 525	-36 600	-15 120	-15 119	-15 119	-15 119
Muutos-%		6,0 %	-58,7 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %

Kasvatuksen ja opetuksen palvelukokonaisuuden toimintasuunnitelma 2023

Kuvaus toiminnasta

Kasvatuksen ja opetuksen palvelukokonaisuuden tavoitteena on toteuttaa korkeatasoisia ja laadukkaita kasvatus- ja opetuspalveluja kaupunginvaltuuston hyväksymän strategian sekä pormestariohjelman mukaisesti. Laadukkaan kasvatuksen perustana on henkilöstö, joten sen osaamista vahvistetaan ja osaamisen kehittämiseen kohdennetaan resursseja.

Varhaiskasvatusta järjestetään kaupungin omissa päiväkodeissa, perhepäivähoidossa ja avoimena varhaiskasvatustoimintana. Kaupungin ohjaamaa ja valvomaan yksityistä varhaiskasvatusta hankitaan pääsääntöisesti palvelusetelillä. Yksityiset palveluntuottajat tuottavat päiväkotihoidon, ryhmäperhepäivähoitoa, perhepäivähoitoa sekä leikkitoimintaa. Esiopetusta järjestetään päiväkodeissa ja kouluissa. Esiopetusta ostetaan myös yksityisiltä palveluntuottajilta.

Perusopetusta järjestetään perusopetuslain ja opetussuunnitelman mukaisesti oppivelvollisille. Turun kaupungissa on erikoisluokkatoimintaa mm. kielissä, matematiikassa, liikunnassa, musiikissa ja kuvataiteessa.

Perusopetuksen järjestämisessä keskeistä on ollut lähikouluperiaatteen toteutuminen, joka näkyy esimerkiksi uusien koulurakennusten sijoittamisessa asuinalueille. Tämä vähentää merkittävästi koulukuljetusten määrää ja vaikuttaa osaltaan lasten ja nuorten hyvinvointiin.

Lukiokoulutusta järjestetään lukiolain ja opetussuunnitelman mukaisesti. Lukiokoulutusta annetaan suomenkielisenä Turun kaupungin viidessä päivälukiassa sekä Turun iltalukiassa, ruotsinkielisenä Katedralskolan i Åbossa ja englanninkielisenä Turun kansainvälisessä koulussa. Erityinen koulutustehtävä Turun lukiolla on Kerttulin lukiossa (urheilu- ja ICT-linjat), Puolalanmäen lukiassa (musiikkilinja), Turun klassillisessa lukiossa (ilmaisulinja) ja Turun Suomalaisen Yhteiskoulun lukiossa (meri- ja luonnontiedelinjat) sekä lisäksi Turun Normaalikoulussa (IB-linja).

Ammatillinen koulutus tarjoaa perus-, ammatti- ja erikoisammattitutkintokoulutusta sekä niiden osia ja muuta koulutusta suomeksi. Ruotsiksi tarjotaan kahta perustutkintokoulutusta. Lisäksi ammatillinen koulutus tarjoaa tutkintoon valmentavaa koulutusta, aikuisten perusopetusta ja vankilaopetusta. Yhteistyössä Axxellin kanssa toteutetaan ruotsinkielistä lähihoitajakoulutusta sekä urheiluopisto Vierumäki Oy:n kanssa liikuntaneuvokoulutusta. Palvelualue on myös seudun suurin oppisopimuskoulutusten solmija.

Turun työväenopistoissa tarjotaan vapaan sivistystyön lain mukaisesti opetusta suomeksi ja muilla kielillä Turun suomenkielisessä työväenopistossa ja Åbo svenska arbetarinstitutissa ruotsin kielellä.

Turussa toimii lisäksi muita koulutuksen järjestäjiä, jotka tarjoavat perusopetusta tai toisen asteen opetusta ja osaltaan tukevat kaupungin koulutustehtävää. Yhteistyö turkulaisten korkeakoulujen kanssa on tiivistä.

Toimintaympäristön muutokset

Toimintaa rahoitetaan kaupungin omin varoin ja valtionosuuksilla. Taloudellisten resurssien riittävyden ja kohdentamisen lisäksi haasteina kasvatus- ja opetuspalveluja järjestettäessä ovat kaupunginosien eriarvoistuminen ja väestörakenteen muutos. Lisäksi kaupungin asukasluku kasvaa noin 1500 asukkaalla vuodessa. Tämä lisää kasvatuksen ja opetuksen palveluiden kysyntää oppilas- ja opiskelijamäärien kasvaessa niin perusopetuksessa kuin myös toisella asteella. Ammatillisen koulutuksen kysyntään vaikuttavat työllisyystilanne ja Turun kaupungin työllisyyden kuntakokeiluun osallistuminen.

Turkuun on laadittu Osaamisen visio, jossa katsotaan vuoteen 2040: Millaista osaamista tulevaisuudessa tarvitaan? Turku on ensimmäinen suomalainen kaupunki, joka miettii osaamisen kehittämistä tässä mittakaavassa. Visiosta on rakennettu yksi kaupungin kärkihankkeista - Osaamisen kärkihanke - ja sen toteuttaminen on osa pormestariohjelmasta. Turku käynnisti Osaamisen kärkihankkeen, koska alueen osaamista halutaan vankistaa ja vahvistaa, saada olemassa oleva osaamispotentiaali täysimittaisesti hyödynnettyä sekä samalla parantaa kaupungin reagointikykyä työmarkkinoiden ja elinkeinoelämän tarpeisiin.

1.8.2021 voimaan tullut oppivelvollisuuden laajentuminen ja makсутon toinen aste lisäävät merkittävästi palvelukokonaisuuden vastuita ja velvollisuuksia kuin myös resurssitarvetta edelleenkin vuonna 2023.

Hyvinvoinnin sekä kasvatuksen ja opetuksen palvelukokonaisuuksissa selvitettiin syksyn 2021 aikana syntyneen hoito- ja palveluvelan sekä oppimisvajeiden määrää. Näiden selvitysten pohjalta rakennettiin vuoden 2022 aikana toimintasuunnitelmat velan ja vajeiden kiinni kuromiseen. Toimintasuunnitelmissa huomioitiin yhteistyö hyvinvoinnin, kasvatuksen ja opetuksen sekä vapaaajan palvelukokonaisuuksien välillä. Oppilas- ja opiskelijahuolto- ja palveluiden sekä oppilas- ja opiskeluterveydenhuolto- ja palveluiden toimivuuden turvaamiseksi käynnistettiin vuonna 2022 ns. SiSote-yhteistyö, jota koordinoivassa työryhmässä on edustus sekä hyvinvoinnin että kasvatuksen ja opetuksen palvelukokonaisuuksista. Tämä työ on pohjana vuonna 2023 perhekeskustoiminnan käynnistämiseksi sekä hyvinvointialueen kanssa tehtävälle yhteistyölle. Kasvatuksen ja opetuksen palvelukokonaisuus tulee olemaan yksi keskeisimmistä toimijoista tulevien perhekeskusten toiminnassa.

Kuraattoritoiminta siirtyy vuoden 2023 alusta hyvinvointialueille, joten Turussa tehtiin päätös siirtää kuraattoripalvelut jo vuoden 2022 alusta kaupungin hyvinvointipalveluihin, jossa muut oppilas- ja opiskelijahuolto- ja palvelut sekä oppilas- ja opiskeluterveydenhuolto- ja palvelut jo ovat.

Oppilaitoksia ja päiväkoteja peruskorjataan laajasti. Peruskorjauksilla ja niiden mahdollisilla väistöratkaisilla on merkittävä kustannuksia nostava vaikutus palvelukokonaisuudelle. Lukuvuosien 2022-2023 ja 2023-2024 aikana poikkeuksellisen moni koulu tai päiväkotijoutuu toimimaan väistötiloissa. Toimivien tilojen puute ja jatkuva korjaustarve vaikuttaa koko toimialalla, varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle. Puutteelliset tilat vaikeuttavat sujuvan arjen ja osittain myös onnistuneen opetuksen toteuttamista. Uuden TAITO-kampuksen varsinainen hankesuunnittelu käynnistyy vuoden 2023 alussa. Kampuksen toimintojen

suunnittelu tehdään yhteistyössä koulutusyksiköiden ja yhteisten palveluiden kanssa.

Kasvatuksen ja opetuksen palvelukokonaisuus sekä erityisesti ammatillinen koulutus tekee tiivistä koulutus- ja oppimisympäristöyhteistyötä alueen yritysten kanssa. Voidakseen täysimittaisesti toteuttaa tarvittavaa koulutusta on sitä varten osoitettu rahoitus osoitettava kasvatuksen ja opetuksen palvelukokonaisuudelle.

Varhaiskasvatuksessa on merkittävä pula opettajista, joka vaikeuttaa perustehtävän toteuttamista. Tämä ongelma on valtakunnallinen.

Kansainvälisyys otetaan huomioon koko palvelukokonaisuudessa: varhaiskasvatuksen kielirikasteisuutta lisätään, kansainvälisen koulun laajentaminen käynnistetään, Turussa on laadittu uusi, laajennettu kieliohjelma perusopetukselle ja lukiokoulutukselle. A1-kielen (englanti, saksa, ranska, venäjä, ruotsi) opetus aloitetaan jo perusopetuksen ensimmäisellä luokalla. Turun ammatti-instituutti on hakenut vuonna 2022 kolmeen tutkintoon englanninkielisiä järjestämislupia, jotta koulutus vastaisi entistä paremmin vieraskielisten koulutustarpeisiin. Tavoitteena on saada ko. koulutukset käyntiin vuoden 2023 aikana. Myös muuta kuin suomea tai ruotsia äidinkielenään puhuvien määrä on edelleen kasvussa.

Digitaalisen opetuksen laajentaminen vaatii edelleenkin uusia investointeja uudennaisiin tiloihin, laitteisiin ja opettajien koulutukseen. Samoin kasvatuksen ja opetuksen tietojärjestelmiä kehitetään voimakkaasti muiden suurten kaupunkien kanssa, ja Turku on mukana sekä DigiOne- että eVaka-hankkeissa.

Toiminnan kehittämissuunnitelma ja strategiset painopisteet

Kaupungin johtamisjärjestelmän muutos ”Pormestarien Turku” -malliin vuonna 2021 on vaikuttanut kasvatuksen ja opetuksen palvelukokonaisuuden kehittämissuunnitelmaan ja painopisteisiin. Strategiset tavoitteet on nyt linkitetty Pormestariohjelman linjauksiin. Samoin vuoden 2022 alussa hyväksytyssä kaupunki-strategiassa on kasvatusta ja opetusta koskevia tavoitteita. Tavoitteena on, että kaupunki siirtyy vahvemmin ihmiskeskiseen ja ilmiökeskeiseen palveluiden kehittämiseen ja tuottamiseen. Vuonna 2022 on käynnistynyt nuorten palveluiden kokonaisuuden kehittäminen, fokuksena erityisesti nuorten häiriökäyttäytymisen, ja tämä työ jatkuu vuonna 2023.

Kasvatuksen ja opetuksen palvelukokonaisuuden kehittämisen painopisteenä jatkuu edelleen hyvinvointi ja sen tukeminen koskien niin lapsia ja nuoria kuin myös opetus- ja ohjaushenkilöstöä kaikilla palvelualueilla. Lisäksi palvelukokonaisuuden kehittämissuunnitelmaa ohjaa Pormestariohjelmasta tulevat tavoitteet ja Osaamisen kärkihankkeen kärjet ja teemat. Palvelualueet ottavat myös omissa palvelusuunnitelmissaan ja toimintansa suunnitelmassa huomioon nämä teemat.

Osaamisen kärkihankkeen kolme päätavoitetta ovat uusien innovaatio- ja osaamiskokonaisuuksien vahvistaminen, Turun elinvoiman ja vahvistaminen sekä työelämän osaamistarpeisiin vastaaminen sekä kolmantena jatkuvan oppimisen vahvistaminen ja kehittäminen. Tavoitteena on Turun kehittäminen kansallisesti ja kansainvälisesti vetovoimaisena ja pitovoimaisena opiskelu- ja korkeakoulukaupunkina. Yhtenä osana kärkihankkeen tavoitteita on pormestariohjelman mukaisesti segregatiokehityksen ehkäiseminen. Siihen liittyen, kasvatuksen ja opetuksen

palvelukokonaisuudessa toteutetaan syksyn 2022 aikana erikoisluokkaselvitys. Tavoitteena on arvioida, miten nykyinen erikoisluokkatoiminta vastaa olemassa olevia tarpeita ja painopisteitä. Yhtenä segregaatian vähentämisen toimenpiteenä pidetään lähiökoulujen vetovoiman vahvistamista ja tämä on osa selvitystä. Lisäksi segregaatian vähentämiseen liittyen Turussa arvioidaan yhdessä muiden suurien kaupunkien kanssa nykyisen positiivisen diskriminaatio-rahoituksen vaikuttavuutta.

Oman henkilöstön hyvinvointia, pedagogista osaamista, tieto- ja viestintätekniikan valmiuksia sekä työelämäyhteyksiä vahvistetaan kaikilla palvelualueilla ja henkilöstöä tuetaan omaehtoiseen oman osaamisensa kartuttamiseen. Samalla kehitetään oppimisympäristöjä ottamalla huomioon opetuksen ja varhaiskasvatuksen digitalisaation mukana tuomat uudistukset sekä opetussuunnitelmista nousevat toimintakulttuurin muutokset ja kehittämistarpeet. Lisäksi kehittämissuunnitelmia tehdään tiiviisti eri sidosryhmien kanssa paikallisesti, valtakunnallisesti ja kansainvälisesti.

Kaikilla palvelualueilla tavoitteena on tarjota vieraskielisille oppijoille riittävästi oikeanlaisia suomen ja ruotsin kielen opintomahdollisuuksia, mikä osaltaan tukee maahanmuuttajien kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan. Opetuksen tueksi kehitetään erilaisia ohjaus- ja tukipalveluita, jotta oppiminen ja kotoutuminen mahdollistuvat.

Kasvatuksen ja opetuksen palvelukokonaisuus vahvistaa niin lasten ja nuorten kuin myös oman henkilöstönsä kansainvälisyyttä ja monikulttuurisuutta tarjoamalla omissa oppilaitoksissaan mahdollisimman laajan kielivalikoiman, lisäämällä kielilypy- ja kielirikasteista opetusta ja kasvatusta sekä tukemalla koulujen globaalikasvatusta.

Yksinäisyyden vähentäminen, kiusaamisen ehkäiseminen sekä lasten ja nuorten osallisuuden lisääminen ovat keskiössä kaikilla palvelualueilla. Koska varhaiskasvatus ja koulu eivät yksin pysty vastaamaan kaikkiin lasten, nuorten ja heidän perheidensä tuen tarpeisiin, yhteistyötä hyvinvointialueen sekä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa tiivistetään entisestään. Samalla hyödynnetään eri tietovarastoista saatavaa tietoa. Tavoitteena on kehittää palveluita alueellisesti, jotta tarvittava tuki olisi helposti saatavissa.

Kotien kanssa tehtävä yhteistyö on osa perustyötä sekä varhaiskasvatuksessa että kaikilla kouluasteilla ja sitä edistetään kaikin mahdollisin keinoin.

Erityisesti tarvetta alueella on tekniikan alan osaajista, ja yhtenä strategisena painopisteenä on STEAMTurku -toimenpiteiden juurruttaminen ja edelleen kehittäminen. STEAMTurun tavoitteena on lisätä lasten ja nuorten kiinnostusta matematiikan ja luonnontieteiden oppimiseen. STEAMTurku toteutetaan kaikilla kouluasteilla.

Turku on maailmanlaajuisesti ilmastopolitiikan edelläkävijä. Kestävän ilmaston ja energian toimintasuunnitelma (kv 11.6.2018 § 142) ohjaa kaupunkikonsernin toimia ilmastomuutoksen hillitsemiseksi ja varautumiseksi. Kasvatuksen ja opetuksen palvelukokonaisuus toteuttaa omissa toiminnassaan ilmastosuunnitelman tavoitteita ja luo valmiuksia kestävään elämäntapaan ja vähähiiliseen talouteen. Nämä tavoitteet tullaan entistä enemmän ottamaan huomioon opetuksessa ja erilaisten oppimisympäristöjen käytössä sekä uusien rakennusten suunnittelussa ja vanhojen korjauksissa. Lisäksi kasvatusta ja opetusta on sitoutunut Agenda 2030 toteuttamiseen ja yhteiskuntasitomukseen 2050.

Toiminnan tavoitteet

Pormestariohjelman toimenpiteet

Teema: Hyvinvoinnin edistäminen ja palveluiden kehittäminen – Hyvinvoiva Turku

Nro	Tavoite	Talousarvio 2023
23	Laajennetaan peruskoulun erikoisluokkatoimintaa. Lisätään kielipainotteisen varhaiskasvatuksen tarjontaa.	Lähiökoulujen vetovoiman vahvistamista tukevat toimenpiteet. Toteutuksen vaikuttavuuden seuranta.
24	Selvitetään varhaiskasvatushenkilöstön mahdollisuudet täydennyskoulutukseen.	Tuetaan varhaiskasvatushenkilöstön osallistumista täydennyskoulutukseen.
25	Turku on Suomen paras toisen asteen kouluttaja. Jokainen nuori valmistuu vähintään 2. asteen tutkintoon. Selvitetään lukiokoulutuksen laajentamista, jotta entistä useammalla turkulaisnuorella on mahdollisuus lukio-opintoihin Turussa.	Taito-kampuksen hankesuunnitelman hyväksyminen. Oppivelvollisuuden toteutumisen seurannan ja valvonnan toimintamalli käytössä. Säännöllinen, kaksi kertaa lukuvuodessa tehtävä vakiokysely kouluille huolta-aiheuttavista oppilaista. Lukiokoulutuksen aloituspaikkojen määrän kasvattaminen 100:lla, tavoitekeskiarvoja 7,6 Toisen asteen läpäisyn seuranta.
26	Työskennellään tinkimättä turvallisen koulunkäynnin eteen mm. ehkäisten koulukiusaamista ja -väkivaltaa.	Koulukohtaisten suunnitelmien seuranta. Uusien, tarvittavien toimintamallien suunnittelu ja käynnistäminen. Kouluterveyskyselyn tulosten seuranta ja niiden perusteella tehtävät toimenpiteet.
27	Vahvistetaan oppilaiden oppimisen tukea ja oppilashuoltoa. Huolehditaan ns. positiivisen diskriminaation rahoituksesta tavoitellen jatko-opinnot mahdollistavan kielitaidon oppimista kaikille. Vahvistetaan vanhempien ja oppilaiden osallisuutta koulupolkuun.	Yhdyspintasuunnitelmat valmiit ja käytössä. Oppimisen tuen ja oppilashuollon vahvistaminen monialalaisen yhteistyön ja koulutuksen keinoin. Arvioidaan nykyisen positiivisen erikoiskohtelun rahoituksen vaikuttavuutta ja jatketaan rahoituksella tehtävien toimien toteuttamista tarvittaessa uusien perusteiden.

Talousarviolausekkeet

Toimielin	Talousarviolauseke
Kasvatus- ja opetuslautakunta	Palvelukokonaisuudelle kohdennettu tuottavuustavoite tulee kohdistaa siten, että se ei vaikuta ryhmäkokoihin. Erityisesti huomiota tulee kiinnittää kiinteistöjen hoitoon, hankintojen tarpeellisuuteen ja palveluprosessien sujuvuuteen.
Kasvatus- ja opetuslautakunta	Käynnistetään aktiivinen työ varhaiskasvatuksen henkilöstön muuntokouluttamisesta ja edistetään koulutuksen vetovoimaisuutta ja määrää. Mahdollistetaan koulutuksen sisällyttäminen osittain osaksi työaika.
Kasvatus- ja opetuslautakunta	Kiinnitetään erityistä huomiota varhaiskasvatuksen henkilöstön saatavuuteen ja parannetaan työhyvinvointia ja työn houkuttelevuutta. Selkeytetään varhaiskasvatuksen johtamisjärjestelmää.
Kasvatus- ja opetuslautakunta	Koronan aiheuttamien oppimis- ja hyvinvointivajeiden korjaamista jatketaan suunnitelmallisesti.
Kasvatus- ja opetuslautakunta	Lasten ja nuorten mielenterveysongelmiin vastaamiseksi vahvistetaan varhaiskasvatuksen, koulujen ja oppilaitosten tukea sekä moniammatillista yhteistyötä yhdessä hyvinvointialueen kanssa. Panostetaan oppilashuollon kehittämiseen hyvinvointialueiden toiminnan alkaessa.
Kasvatus- ja opetuslautakunta	Selvitetään maksuttoman välipalan kustannus sen mukaisesti, jos koulupäivä jatkuu yli 3 tuntia lounaan jälkeen.
Kasvatus- ja opetuslautakunta	Kasvatuksen- ja opetuksen palvelutasoa seurataan osavuositarkastuksissa riittävät resurssit turvaten.

Pormestari menettelyssä hyväksytyt talousarviomuutokset menoihin ja tuloihin

Lautakunta	Lauseke	Vaikutus käyttötalouteen (euroa)			
		Talousarvio 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025	Taloussuunnitelma 2026
Kasvatus- ja opetuslautakunta	Taloussuunnitelman sopeutus (menojen vähennys)	-3 000 000	-1 000 000	-2 000 000	-2 500 000

Käyttötalouden ja investointien määrärahat ja tuloerät, 1 000 €

Kasvatus- ja opetuslautakunta

Käyttötalousosa

Tunnusluku	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 muutoksin	Talousarvio 2023	Talous- suunni- telma 2024	Talous- suunni- telma 2025	Talous- suunni- telma 2026
Toimintatulot	21 967	23 310	22 213	22 457	22 749	23 045
Valmistus omaan käyttöön	20					
Toimintamenot	344 652	345 803	364 806	370 852	374 686	379 083
Toimintakate	-322 666	-322 494	-342 593	-348 238	-351 937	-356 038
Muutos-%		-0,05 %	6,2 %	1,7 %	1,0 %	1,2 %

Investointiosa

Tunnusluku	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 muutoksin	Talousarvio 2023	Talous- suunni- telma 2024	Talous- suunni- telma 2025	Talous- suunni- telma 2026
Investointimenot	3 516	2 230	5 080	5 055	5 035	6 870
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet						
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutus- tulot						
NETTO	-3 516	-2 230	-5 080	-5 055	-5 035	-6 870
Muutos-%		-36,6 %	127,8 %	-0,5 %	-0,4 %	36,4 %

Vapaa-ajan palvelukokonaisuuden toimintasuunnitelma 2023

Kuvaus toiminnasta

Laissa ja asetuksissa, kaupungin strategiassa, pormestariohjelmassa ja hallintosäännössä säädetyllä tavalla Vapaa-ajan palvelukokonaisuus ja sen lautakunnat edistävät asukkaiden ja asiakkaiden hyvinvointia ja aktiivisuutta sekä kaupungin kilpailukykyä, vetovoimaa ja kestävästä kehitystä.

Kulttuurista vastaavan toimielimen tehtäväalueena on kuntien kulttuuritoiminnasta annetussa laissa (166/2019), laissa yleisistä kirjastoista (1490/2016), museolaissa (314/2020), laissa esittävän taiteen edistämisestä (1082/2020) ja taiteen perusopetuksesta annetussa laissa (633/98) säädetyksi huolehtia kulttuuripalvelujen kehittämisestä ja järjestämisestä sekä edistää ja tukea kaupungissa harjoitettavaa kulttuuritoimintaa. Vapaa-ajan palvelukokonaisuuden kaikessa toiminnassa asukkaita tulee kuulla keskeisissä päätöksissä osana kuntalain (410/2015) 22 §:ssä säädettyä kunnan velvollisuutta huolehtia asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksista.

Laki kuntien kulttuuritoiminnasta tuli voimaan 2019. Sen keskeisenä tavoitteena on edistää kuntien kulttuuritoiminnan toimintaedellytyksiä, sivistyksellisten perusoikeuksien toteutumisesta ja demokratiakehitystä sekä kuntien elinvoimaisuutta muuttuvassa toimintaympäristössä. Lähtökohtana on kulttuuripalveluiden yhdenvertainen saatavuus. Laki ei aseta kunnille uusia tehtäviä tai velvoitteita verrattuna edelliseen. Keskeisimmät muutokset ja lisäykset lakitekstissä ovat; kuntien kulttuuritoiminnan tavoitteet, valtion viranomaisten tehtävät, kunnan asukkaiden osallistuminen, kehittämistehtävä, yhteistyö, kulttuurihyvinvoinnin edistäminen sekä tiedon tuottaminen ja toiminnan arviointi.

Laki yleisistä kirjastoista (1492/2016) tuli voimaan 2017 ja määrittelee yleisen kirjaston tehtävät seuraavasti: 1) tarjota pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisältöihin; 2) ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa; 3) edistää lukemista ja kirjallisuutta; 4) tarjota tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon; 5) tarjota tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan; 6) edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua. Yleiset kirjastot ovat maksuttomia perus- ja lähipalveluja. Kunta voi järjestää yleisen kirjaston toiminnan itse taikka yhteistyössä toisten kuntien kanssa tai muulla tavoin. Kunnan tulee kuulla asukkaitaan yleisiä kirjastoja koskeissa keskeisissä päätöksissä osana kuntalain (410/2015) 22 §:ssä säädettyä kunnan velvollisuutta huolehtia asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksista.

- Vapaa-ajan palvelukokonaisuuden kirjastopalvelut koordinoivat Vaski-yhteistyötä ja toimii Lounais-Suomen alueellisena kehittämiskirjastona opetus- ja kulttuuriministeriön erillisen rahoituksen voimin.

Museolaissa (314/2019) museotoiminnan tavoitteeksi on määriteltä ylläpitää ja vahvistaa väestön ymmärrystä kulttuuristaan, historiastaan ja ympäristöstään. Museoiden tulee edistää kulttuuri- ja luonnonperintöä koskevan tiedon saatavuutta tallentamalla ja säilyttämällä aineellista ja visuaalista kulttuuriperintöä tuleville sukupolville, harjoittamalla siihen liittyvää tutkimusta, opetusta ja tiedonvälitystä sekä näyttely- ja julkaisutoimintaa.

- Vapaa-ajan palvelukokonaisuuden museopalvelut toteuttavat annettua tehtävää lain mukaisesti kokoelmatyön, tutkimuksen, museopedagogiikan sekä näyttely-

ja julkaisutoiminnan kautta ja toimii alueellisena vastuumuseona.

Laissa esittävän taiteen edistämisestä (1082/2020) *esittäväällä taiteella* tarkoitetaan yleisölle suunnattua teatteri-, sirkus- ja tanssitaiteen, musiikin ja muuta tiettyssä hetkessä tapahtuvaa elävää taiteellista esitystoimintaa. Lain tavoitteena on edistää: 1) korkeatasoista ja ammattimaista esittävää taidetta; 2) väestön yhdenvertaisia mahdollisuuksia sivistykseen ja 3) hyvinvointia, yhteisöllisyyttä ja osallisuutta.

- Turun Filharmonisen orkesterin (TFO) päätehtävänä on musiikkikulttuurin vaaliminen, edistäminen ja julkisten konserttien järjestäminen
- Turun kaupunginteatteri Oy:n tehtävänä on näyttämötaiteen tuottaminen, kehittäminen, edistäminen ja teatteriesitysten tuottaminen. Kulttuurilautakunta on solminut Turun kaupunginteatteri Oy:n kanssa toistaiseksi voimassa olevan sopimuksen. Siinä on määritelty yhtiön teatteripalveluiden tavoitteet ja kaupungin osoittaman avustuksen suuruus, jotka vahvistetaan vuosittain.

Liikuntalaki (390/2015) asettaa kunnan tehtäväksi yleisten edellytysten luomisen liikunnalle paikallistasolla. Kunnan tulee luoda edellytyksiä kunnan asukkaiden liikunnalle: 1) järjestämällä liikuntapalveluja sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa eri kohderyhmät huomioon ottaen; 2) tukemalla kansalaistoimintaa mukaan lukien seuratoimintaa; sekä 3) rakentamalla ja ylläpitämällä liikuntapaikkoja. Laissa painotetaan eri toimialojen yhteistyötä sekä paikallisen, kuntien välisen ja alueellisen yhteistyön kehittämistä. Lisäksi kunnan tulee arvioida asukkaitensa liikuntaaktiivisuutta

Valtioneuvosto hyväksyi lokakuussa 2018 eduskunnalle annetun *liikuntapolitiittisen selonteon*. Se kattaa mm. linjaukset liikunnan lisäämisestä elämän eri vaiheissa, liikuntapaikkarakentamisesta, liikunnan kansalaistoiminnasta ja huippu-urheilusta. Päämääränä on lisätä merkittävästi ihmisten fyysistä aktiivisuutta.

- Vapaa-ajan palvelukokonaisuuden liikuntapalvelujen tehtävänä on aktivoida turkulaiset liikkumaan ja parantamaan hyvinvointiaan liikunnan avulla. Liikuntapalveluyksikkö tuottaa liikuntaolosuhteita ja -palveluita niin yksittäisille kaupunkilaisille kuin liikuntaa järjestäville yhdistyksillekin. Palvelualue seuraa liikunta-alan kehitystä, pitää yllä tilannekuvaa turkulaisesta liikuntakulttuurista ja kehittää sitä.

Nuorisolain (1285/2016) mukaan nuorisotyö ja -politiikka kuuluvat kunnan tehtäviin. Nuorisolain tavoitteena on edistää nuorten osallisuutta ja yhdenvertaisuutta. Lisäksi lailla tuetaan nuorten kasvua ja itsenäistymistä ja se pyrkii parantamaan nuorten kasvu- ja elinoloja sekä nuorten oikeuksien toteuttamista. Lähtökohtina ovat yhteisvastuu, kulttuurien moninaisuus ja kansainvälisyys, kestävä kehitys, terveet elämäntavat, ympäristön ja elämän kunniointaminen sekä monialainen yhteistyö. Kunnan tulee paikalliset olosuhteet huomioon ottaen luoda edellytyksiä nuorisotyölle ja -toiminnalle järjestämällä nuorille suunnattuja palveluja ja tiloja sekä tukemalla nuorten kansalaistoimintaa. Kunnan tulee em. tehtävää hoitaessaan olla tarpeen mukaan yhteistyössä mui-

den nuorille palveluja tuottavien viranomaisten sekä nuorten, heidän perheidensä, nuorisovalvokuntien, seurakuntien ja muiden nuorisotyötä tekevien tahojen kanssa. Suunnittelua ja toimeenpanon kehittämistä varten kunnassa on oltava ohjaus- ja palveluverkosto tai muu vastaava yhteistyöryhmä, jonka kohderyhmänä ovat kaikki kunnassa asuvat nuoret. Lisäksi kulttuuri- ja nuorisovalvokunnan tehtäväalueena on toteuttaa lastensuojelulain (417/2007) 3 a §:ssä tarkoitettua tukea ja erityistä tukea.

Kunnan tulee tarjota ja järjestää lapsille ja nuorille mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa paikallista nuorisotyötä ja -politiikkaa koskevien asioiden käsittelyyn ja heitä tulee kuulla edellä mainituissa tai heitä koskevissa asioissa.

- Vapaa-ajan palvelukokonaisuuden nuorisopalvelut luo edellytykset nuorisotyölle ja –toiminannalle järjestämällä nuorille suunnattuja palveluja ja tiloja sekä tuemalla nuorten kansalaistoimintaa.

Pormestarihallinnon siirtymisen yhteydessä (2021) perustettiin kaupunkitasoinen järjestämistoiminta. Sen avulla varmistetaan yhteinen toimintamalli kaupungin palvelujen ja toimintojen toteutuksessa ja johtamisessa.

- Vapaa-ajan palvelukokonaisuuteen sisältyvä järjestämisen yksikkö koordinoi lisäksi palvelukokonaisuuden avustustoimintaa, vuosisuunnittelua, riskienhallintaa, kulttuurihyvinvointia sekä palvelukokonaisuuden yhteisiä hankkeita (Harrastamisen Turun malli, Kulttuurin kärkihanke).

Vapaa-ajan palvelukokonaisuuden järjestämiseen sijoittuu myös Vetovoima- ja tapahtumavastuualue. Vetovoiman edistäminen perustuu kuntalaisia määrittettyyn elinvoiman ja kilpailukykyyn edistämisen tehtävään. Tehtävässä kuntaa ei ohjaa erillislainsäädäntö. Vetovoima edistäminen kytkeytyy kaupungissa useaan palvelu- ja toimintakokonaisuuteen. Sen edistäminen edellyttää koordinaatiota ja verkostoyhteistyötä

- Vetovoima- ja tapahtumavastuualue koordinoi, ohjaa ja edistää kaupungin vetovoimaa ja sitä tukevaa toimintaa strategisten vetovoimateemojen (Turku <3Archipelago, Turku <3Sport, Turku <3Culture, Turku <3Food, Turku <3Events) mukaisesti.

Toimintaympäristön muutokset

Taustaa

Vapaa-ajan palvelukokonaisuuden keskeisiä tavoitteita ovat palvelujen saavutettavuuden parantaminen, hyvinvoinnin edistäminen, eriarvoisuuden vähentäminen sekä taiteen, kulttuurin ja tapahtumien edistäminen vetovoimatekijöinä. Kaupungin kilpailukykyä vahvistetaan vetovoimatekijöiden edistämällä ja yhteistyöllä. Sisällöt, elämykset, palvelut ja kaupunkikulttuuri ovat keskeisiä vetovoimatekijöitä, jotka luovat kilpailukykyisen ja elävän kaupungin.

Kaupunkien toimintaympäristöön ja siten myös vapaa-ajan palveluihin vaikuttavia tekijöitä ovat mm. ilmastonmuutos, väestörakenteen muutos (erityisesti ikääntyvä väestö), polarisoituminen, vähemmistöityminen, julkisen talouden muutokset, etnologinen kehittyminen, työn murros, elämäntavan muutokset, jatkuvan oppimisen tarve ja yksinäisyyden lisääntyminen. Lisäksi sote-uudistuksen myötä Vapaa-ajan palvelukokonaisuus on suuri osa

Uuden Turun organisaatiota ja toimintaa. Hyvinvointialueen perustaminen edellyttää uusia yhteistyömuotoja sekä mallien ja toimintatapojen kehittämistä asiakkaiden palveluketjujen vahvistamiseksi vapaa-ajan palvelukokonaisuuden ja hyvinvointialueen välillä.

COVID-19 pandemia on tuonut ja tuo merkittäviä muutoksia myös Vapaa-ajan palvelukokonaisuuden toimintaympäristöön, joita on edelleen vaikea ennakoita. Näitä muutoksia ovat mm. asiakkaiden käyttäytymisen muutokset, ja sen vaikutus kävijämääriin ja talouteen. Uusille virtuaalisten / digitaalisten ja hybridipalvelujen kehittämiselle on tarvetta. Kuuden suurimman kaupungin selvityksessä (2021) pandemian vaikutuksista vapaa-aikapalvelujen käyttöön 40 % ihmisistä kertoi muuttavansa käyttäytymistään pysyvästi ja 40 % palaavansa aiempiin tapoihin käyttää vapaa-aikapalveluja.

Kävijämäärien palautuminen pandemiaa edeltävään aikaan on alkanut mutta kasvuvauhti on epätasaista ja asiakkaiden käyttäytyminen on viimeisen kahden vuoden aikana myös muuttunut ja digitaalisten palveluiden kysyntä on nousussa.

Inflaatio, kustannusten nousu sekä hyvinvointialueen perustamisen aiheuttama verotulojen lasku tulevat vaikuttamaan kuntatalouteen ja sitä kautta palveluiden taloudellisiin toimintaedellytyksiin. Yleinen taloudellinen tilanne ja sen heikentyminen ennakoituaankin näkyvän kulutusikäytymisen epävarmuutena ja ostovoiman vähenemisenä. Kävijämäärien ja toimintatuottojen palautuminen pandemiaa edeltävälle tasolle vaativat yhä voimakkaita toimenpiteitä sekä uusia, innovatiivisia keinoja.

Kansallisesti on runsaasti Vapaa-ajan palvelukokonaisuuteen vaikuttavia linjauksia sekä ohjausasiakirjoja, joiden toimenpiteillä pyritään vaikuttamaan edellä mainittujen toimintaympäristön muutostekijöiden haittavaikutuksiin.

Hallitusohjelmassa korostetaan harrastamisen merkitystä nuorten syrjäytymisen ehkäisijänä ja yhteiskunnallisen osallisuuden edistäjänä. *Jokaiselle lapselle ja nuorelle halutaan taata aito mahdollisuus mieluisaan harrastukseen koulupäivän yhteydessä.* Valtioneuvoston selonteossa kulttuurin tulevaisuudesta ”Kulttuuri vuonna 2035” ja laissa kuntien kulttuuritoiminnasta nostetaan keskeisimmiksi mahdollisuuksiksi kestävä kulttuuri, kulttuurin moninaisuus ja luovuus. Tärkeiksi toiminnan alueiksi kuvataan taide-, kulttuuriperintö – ja kirjastopolitiikka. *Valtakunnallisen nuorisotyön ja -politiikan ohjelmassa (Vanupo) pääteema on nuorten syrjäytymisen ehkäisy ja osallisuuden vahvistaminen.* Valtioneuvoston liikuntapolitiittisen selonteossa linjataan liikunnan lisäämisestä elämän eri vaiheissa, liikunta- paikkarakentamisesta, liikunnan kansalaistoiminnasta ja huippu-urheilusta, päämääränä lisääntynyt fyysinen aktiivisuus.

Vapaa-ajan palvelukokonaisuudella on kolme toimintaympäristöstä nousevaa yhteistä kehittämisaluetta / painopistettä, jotka ovat kaikki relevantteja myös koronapandemiasta selviytymisessä.

Eriarvoistuminen (asuinalueet ja väestöryhmät)

Merkkejä eriarvoistumisen ja polarisaation lisääntymisestä korona-aikana on jo nähtävissä. Haasteeseen vastataan mm. kaupunginvaltuuston hyväksymällä poikkialhinnollisella uudistetulla Lasten ja nuorten hyvinvointiverkoston toiminnalla.

Liikkumattomuus

Vähäisen fyysisen aktiivisuuden, liikkumattomuuden, vuosittaiset yhteiskunnalliset kustannukset ovat useita miljardeja euroja ja kustannukset kasvavat vuosittain suomalaisen väestön ikääntymisen myötä.

Lisäksi korona-ajan mukana tuoma ikäihmisten vähäinen liikkuminen ja sitä kautta heidän kokonaisvaltaisen toimintakykynsä tukemisen tarve kasvaa huomattavasti sekä koronasta selviytymissä, että väestön ikääntymisen myötä lähivuosina.

Ilmastonmuutos ja kestävä kehitys

Turku on maailmanlaajuisesti ilmastopolitiikan edelläkävijä. Kestävän ilmaston ja energian toimintasuunnitelma (kv 11.6.2018 § 142) ohjaa kaupunkia ilmastomuutoksen hillitsemiseen ja varautumiseen. Vapaa-ajan palvelukokonaisuus sisällyttää jatkossa vahvemmin Agenda 2030:n mukaisia YK:n 17:ää kestävä kehityksen tavoitetta sekä ilmastosuunnitelman periaatteita suunnitelmiinsa ja luo valmiuksia kestävään elämäntapaan ja vähähiiliseen talouteen.

Toiminnan kehittämissuunnitelma ja strategiset painopisteet

Turku on eurooppalainen kulttuurikaupunki, joka tunnetaan myös vahvana urheilu- ja tapahtumakaupunkina ja jota kehitetään matkailu-, kongressi- ja tapahtumakaupunkina

Kaupungin johtamisjärjestelmän muutos ”Pormestarien Turku” vuonna 2021 vaikuttaa Vapaa-ajan palvelukokonaisuuden kehittämissuunnitelmaan ja painopisteisiin. Strategiset tavoitteet on linkitetty Pormestariohjelman linjauksiin. Kaupunkistrategian päivittämisen yhteydessä on tarkennettu palvelukokonaisuuden strategisia painopisteitä ja kulttuuri- ja nuoris- sekä liikuntalautakunnissa määritellään lautakuntaohittaiset painopisteet. uuden järjestämistoiminnon tehtäviä ja roolia kehittämissuunnitelmien laadinnassa ja toteutuksessa tarkennetaan vuoden 2023 aikana.

Vapaa-ajan palvelukokonaisuuden keskeisenä tavoitteena jatkuu kaupunkilaisten hyvinvoinnin ja aktiivisuuden sekä kaupungin vetovoimaisuuden edistäminen kestävällä tavalla. Järjestämme palvelut nykyaikaisen monituottajamallin mukaan asiakaslähtöisesti, laadukkaasti ja kustannustehokkaasti sekä hyvässä kumppanuudessa kolmannen sektorin ja yritysten kanssa. Hyvinvoinnille keskeistä on aktiivinen elämäntapa, johon kannustamme turkulaisia. Etsimme ja kokeilemme toimintamalleja, joilla kavennetaan hyvinvointieroja ja ehkäistään syrjäytymistä.

Vapaa-aika palvelukokonaisuuden perustehtävä: Tarjoamme turkulaisten arkeen ja juhlaan iloa, elämyksiä, liikettä, tietoa ja taitoa.

Palvelukokonaisuuden tahtotila on Hyvän elämän Turku.

Palvelukokonaisuudelle määritelty on viisi strategista tavoitetta. Ne pohjautuvat kaupunkistrategiaan ja linkittyvät useisiin Pormestariohjelman linjauksiin. Tavoitteet ovat:

- Aktiivisuus mahdollisimman monen turkulaisen elämäntavaksi: Aktiivinen vapaa-aika tarjoaa elämään sisältöä ja on olennainen osa hyvän elämän perustaa: aktiivinen kaupunkilainen voi hyvin. Aktiivisuuden edistäminen on tärkeää myös koronapandemiasta selviytymisessä. Luodaan mahdollisuuksia ja palveluja kaikille lapsille ja nuorille mielekkääseen harrastamiseen. Liik-

kuminen elämäntavaksi. Koordinoidaan kulttuurin, taiteen ja kulttuurihyvinvoinnin kärkihanketta. Kulttuuri tekee hyvää.

- Kumppanuuksia kehittämällä ja laajentamalla tuetaan monimuotoisia palveluja kustannustehokkaasti: Tarkastellaan palvelujen tuottamistapoja kaupungin ja kolmannen sektorin yhteistyönä sekä tuotetaan niitä enenevästi kumppanuudella. Osana kulttuurin kärkihanketta edistetään kehittyvää kumppanuutta kulttuurin vapaan kentän kanssa. COVID-19 pandemian aikana kolmannen sektorin toimijoille on suunnattu uusia kilpailuja, rahoitushakuja sekä avustusten uudistamista.
- Mahdollistetaan digitaalisuuden kautta monikanavaiset ja vuorovaikutteiset palvelut: Digitaalisuutta hyödynnetään uudenaikaisissa kulttuuriin, liikuntaan ja nuorisotyöhön osallistumisessa. Vahvistetaan koronapandemian aikana hyviksi ja suosituiksi todettuja digitaalisia palveluja ja kehitetään niitä palvelukokonaisuuden yhteisenä hankkeena. Vahvistetaan digitaalisten palvelujen käytön ja vaikutusten seuranta ja arviointia palvelukokonaisuudessa.
- Edistetään asukkaiden kansalaistaitoja ja kestävä kehitystä: Osallisuus on hyvinvoinnin tärkeä osatekijä, jonka tulee näkyä asukkaille konkreettisesti tekemisen mahdollisuutena erityisesti asukkaiden omilla asuinalueilla. Korostetaan luovuutta ja innovatiivisuutta kaupungin toiminnassa ja palvelutuotannossa.
- Vahvistetaan kaupungin vetovoimaa: Korona-ajasta selviytymisessä yhteisenä tavoitteena korostuvat aktiivisuuden edistäminen, erityisesti ikääntyvien toimintakyky sekä digitaalisten palvelujen kehittäminen ja systematisointi. Vetovoimaa vahvistetaan edistämällä kaupunkilaisia aktiivisia ja matkailijoita houkuttelevia elämyksiä ja tapahtumia.

Palvelukokonaisuuden yhteiset kehittämishankkeet

Edellä kuvattujen strategisten tavoitteiden lisäksi palvelukokonaisuudella on kolme yhteistä kehittämishanketta:

1. Harrastamisen tukeminen

Hallitusohjelmassa merkittävä kohta on mieluisen harrastuksen takaaminen jokaiselle lapselle ja nuorelle koulupäivän yhteyteen. Vapaa-ajan palvelukokonaisuuden palvelualueiden yhteisenä sisäisinä kehittämiskohteina ovat mm.

- yhteistyön vahvistaminen lasten ja nuorten harrastamisen edistämiseksi palvelukokonaisuuden kaikkien palvelujen yhteistyönä
- monimuotoisen ja -puolisen lastenkulttuuritoiminnan ohjauksen ja johtamisen kehittäminen

2. Kulttuurin, taiteen ja kulttuurihyvinvoinnin edistäminen

Vuonna 2021 laadittu kulttuuri, taiteen ja kulttuurihyvinvoinnin strateginen ja visionäärinen näkemys, kulttuurilupaus, toimii Kulttuurin kärkihankkeen perustana valtuustokaudella 2021–2025 sekä pidempiaikaisena suunnitelmana vuoteen 2029. Vapaa-ajan palvelukokonaisuus toteuttaa osaltaan Kulttuurin kärkihankkeen tavoitteita ja toimenpiteitä.

3. Asiakslähtöisen tiedolla johtamisen kehittäminen

Palvelujen ja toiminnan kehittämisessä tiedolla johtamisella on keskeinen rooli. Se on myös yksi keskeinen tavoite uudessa järjestämistoiminnossa asiakslähtöisyyden ohella. Palvelukokonaisuudessa on selvitetty asiakslähtöisen tiedolla johtamisen nykytilaa, jota tullaan edistämään vuonna 2023.

Palvelualueiden perustoimintaa

Kaupungin omat kulttuuripalvelut mahdollistavat kulttuurin ja taiteen perustarjonnan, jota vapaa kenttä täydentää. Matalan kynnyksen kulttuuripalvelujen lisäksi tarvitaan vetovoimaisia huipputuotantoja, jotka kasvattavat kaupungin matkailullista kiinnostavuutta ja kilpailukykyä.

Liikuntapalvelut toteutetaan paikallisella ja alueellisella yhteistyöllä, luomalla terveyttä edistävän liikunnan mahdollisuuksia, tukemalla kansalaistoimintaa, tarjoamalla liikuntapaikkoja ja järjestämällä liikuntaa erityisesti passiivisille ja erityisryhmille.

Lapsille ja nuorille tarjotaan mahdollisuuksia osallistua tasavertaisesti kulttuuri-, liikunta ja vapaa-ajan toimintaan sekä nuorisopalveluihin ja palveluiden suunnitteluun. Ennaltaehkäisevät palvelut ja virikkeellinen toiminta ylläpitävät lasten ja nuorten hyvinvointia ja terveyttä.

Tapahtuma- ja vetovoimavastuualueen tehtävänä on kytkeä soveltuvilta osiltaan laajan vapaa-ajan palvelujen kokonaisuuden osa-alueet vetovoiman ja elinvoiman edistämiseen.

Kaupunkitasoiset kehittämiskokonaisuudet

Vapaa-ajan palvelukokonaisuus on sitoutunut kaupunkitasoisein kehittämiskokonaisuuksiin ja kaikille palvelukokonaisuuksille yhteisiin painopistetiin. Näitä ovat mm. asukasbudjetointi, lapsiystävällisyys (Turku on Unicefin lapsiystävällinen kunta), kotouttaminen, osallisuuden edistäminen ja vähähiilisyys ja ilmastopoliitiikka,

Vapaa-ajan palvelukokonaisuus osallistuu kaupungin viiden kärkihankkeen toteutukseen. Keskeisimpinä kulttuurin kärkihanke ja yhteisöllinen Turku kärkihankkeen liikkumisohjelma.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vastuualueen painopisteet, kuten mielen hyvinvointi, yksinäisyyden torjunta, työttömien aktivointi ja terveet elämäntavat näkyvät palvelukokonaisuuden toiminnassa.

Järjestämistoiminnan kehittymisen osana tullaan huomioimaan myös ikäkaaren (lapset/nuoret, työikäiset, ikäihmiset) mukainen toiminnan suunnittelu ja toteutus.

Toiminnan tavoitteet

Pormestariohjelman toimenpiteet

Teema: Hyvinvoinnin edistäminen ja palveluiden kehittäminen – Hyvinvoiva Turku

Nro	Tavoite	Talousarvio 2023
16	Edistetään nuorisotyön ja kolmannen sektorin yhteistoimintaa ja vuoropuhelua, jotta kolmas sektori olisi aktiivisesti edistämässä nuorten oloja koronasta toipumisessa.	Kumppanuuden vahvistaminen mm. etsivässä nuorisotyössä, nuorten hyvinvoinnin tukeminen monialaisella yhteistyöllä.
17	Kouluihin toteutetaan luontaiseen liikkumiseen innostavia koeluita, joiden suunnittelussa kuunnellaan lapsia ja nuoria.	Liikuntapalvelut: Lasten ja nuorten liikuntapalvelutuotteiden ja harrastamisen Turun mallin (Kärkihankekytkös Yhteisöllinen Turku (TP) kehittämistä jatketaan toiminta- ja hankesuunnitelmien mukaisesti.
18	Tavoitteena on, että jokaisella turkulaisella on mahdollisuus osallistua ja tehdä sekä kokea kulttuuria iästä tai elämäntilanteesta riippumatta.	Kirjaston asiakaspalvelun kehittäminen –projekti, jossa panostetaan vuorovaikutteiseen palvelukulttuuriin, jatkuu vuonna 2023. Elämyspolun laajeneminen kirjastopalveluissa (toinen aste, varhaiskasvatus). Museopalvelut: Osallisuuden ja vuorovaikutuksen vahvistaminen museopalveluissa. Kokoelmakeskushankkeen edistäminen. Museon toiminta helposti saavutettavana, laajasti palvelevana sekä vetovoimaisena kulttuuripalveluna toteuttaa. Ei-asiakkaiden tavoittaminen, kokoelmakeskushanke, vastuumuseotyö ja ilmastolupaus -hanke. Turun museokeskus etenee Ekokompassi-ympäristöjärjestelmän käyttöönotossa. Nuorisopalvelut: Harrastamisen edistäminen, nuorison tila- ja palveluverkkoselvitys, nuorten osallistaminen. Orkesteri: Pyritään ymmärtämään ja ennakoimaan asiakaskäyttäytymistä entistä paremmin, jotta sisällöllillä ja viestinnällä voidaan tukea eri yleisöryhmien paluuta orkesterin palveluiden piiriin sekä houkutella uusia yleisöjä. Kausikorttiasiakkailla suunnataan kohdennettua viestintää ja heille järjestetään omia tilaisuuksia. 60 yleisöyötapatumaa ja 30 Lasten- ja nuortentapatumaa.
19	Perustetaan Turkuun Taiteiden talo –konsepti.	Taiteen talo Oy perustettu ja hallitus aloittanut työskentelynsä. Henkilöstön rekrytoinnit käynnissä ja konseptin kehittäminen jatkuu.
20	Valtuuston hyväksyttäväksi tuodaan liikuntaverkkoselvitys.	”Turku liikuttaa kaikkia” liikuntapaikkaverkkoselvitys on hyväksytty täydennyksin kaupunginvaltuustossa ja toimeenpano jatkuu. Avustamisen uudistaminen.
21	Kulttuuri on osa hyvää elämänlaatua ja jatkuvaa oppimista, ja kulttuurilla on erityinen merkitys hyvinvoinnin edistämässä ja yksinäisyyden torjumisessa	Kirjasto: Erityisryhmien palvelut kirjastossa. Kirjaston perustehtävään kuuluu lukemisen edistäminen sekä tarjota tukea ja ohjausta monipuoliseen lukutaitoon. Hyvä lukutaito ehkäisee syrjäytymisestä. Kansallista lukutaitostrategiaa toteutetaan Faksista Jodeliin - ja Lukutuki kirjastossa -kehittämishankkeilla. Nuorisopalvelut: Kulttuurinen nuorisotyö nuorten hyvinvoinnin edistäjänä, erityisryhmille räätälöityjä nuorisopalveluita laajalla yhteistyöllä, etsivä harrastustoiminta. Orkesterin yleisö- ja kohderyhmätyö sekä kehittää uutta matkan kynnyksen toimintaa ja yhteistyön muotoja. 9 laitos- ja vanhainkotikonserttia Museopalvelut: Biologisen museon uudistamisprojekti: Turun museokeskuksen museotoimipaikkoja uudistetaan suunnitelmallisesti perhe- ja kulttuurimatkoille. Biologisen museon uudistamisprojekti toteutuu 2022–2024.
22	Turkulaiset taiteilijat ovat kulttuurikaupungin vahvuus ja luovien alojen merkitys kasvaa myös taloudellisessa mielessä koko ajan.	Toteutetaan osana Kulttuurin kärkihanketta.
36	Taide, kulttuuri ja luovat alat vahvistavat hyvinvointia sekä alueen elinvoimaa.	Historian ja tulevaisuuden museo ja Taiteen talon konseptin rakentaminen. Osallistutaan Musiikkitalon ja sen toimintakonseptin suunnitteluun ja kehittämiseen. Avustukset ja kolmannen sektorin kanssa tehtävä yhteistyö. Palvelualueet mukana kulttuurin kärkihankkeessa
37	Liikunnan tulee olla osa lasten päivää myös kouluissa. Koulujen opetustilojen, pihojen ja koulumatkojen tulee innostaa luontaiseen liikkumiseen	Kaikki palvelualueet toteuttavat osaltaan: Liikkuva koulu ja Harrastamisen Turun mallia kehitetään edelleen.

Teema: Jatkuvasti parempi Turku

Nro	Tavoite	Talousarvio 2023
47	Koronan aikana olemme osoittaneet olevamme tarvittaessa nopea ja ketterä toimija	Kirjasto: Kirjastot ja tietojohdaminen –projektin tulosten vieminen käytäntöön. Kuntien yhteiseen e-kirjastoon osallistuminen. Nuorisopalvelut: digitaalisten työmuotojen, sähköisen nuorisokortin ja palveluverkon kehittäminen. Nuorisopassin käyttöönoton selvittäminen. Orkesteri: digitaalisilla palveluilla turvataan alueellisia kulttuuripalveluita ja ihmisten osallisuutta ja osallistumista. 10 verkkokonserttia. Museopalvelut: Verkkokaupan ja digitaalisen asiointipalvelun kehittäminen: haluttujen ominaisuuksien määrittely ja yhteistyö IT-palveluiden kanssa.

Teema: Kestävän kasvun Turku

Nro	Tavoite	Talousarvio 2023
55	Laaditaan visio Merellisen Turun kehittämisestä huomioiden erityisesti Länsi-Turun alue. Huomioidaan yleiskaavoituksessa läntisten alueiden uudet asumisviihtyvyyttä parantavat ja asumista lisäävät tavoitteet sekä merellisyyden	Uusi päivitetty sopimus ja uusi toimitusjohtaja Forum Marinumiin: käynnistetään seuraava vaihe, jossa Forum Marinum koordinoi operatiivista yhteistyötä ja kehittämisen linjoja: tieteen polarisointi, merellisen luonnon ja ympäristön suojeleminen, saaristomatkailun edistäminen ja oppimisympäristön kehittäminen.

Teema: Matkailu ja saavutettavuus – Tapahtumien Turku

Nro	Tavoite	Talousarvio 2023
73	Tavoitellaan, että kiinnostavia, vahvoja tapahtumia niin kulttuurin, urheilun kuin tieteen aloilla on ympäri vuoden.	Orkesteri: ulosvuokraustoiminnan kehittämistä asiakasläh- töiseksi jatketaan. Vetovoima ja tapahtuma: Tapahtumien vaikuttavuuden arviointi 2022–23. Elämyskalenterin uudistaminen 2022–23. Vetovoiman vuosikellon kehittäminen 2022–23.
74	Turku panostaa matkailun kehittämiseen voimakkaasti ja siinä onnistumiseksi houkuttelee alan toimijoita yhteen. Lentotase- man ja satamatoimintojen kilpailukyvyistä tulee huolehtia. Kansainvälisen matkailun kasvattaminen on yksi elinkeinopolitiikan keskeisistä tavoitteista.	Museopalveluiden kehittäminen osana matkailutoimintaa: vuoden 2022 analyysin pohjalta kehittämiskohteen projektointi. Tapahtumatoiminnon yhteistyö keskustan kehittämisen kärki- hankkeen sekä kirkon kanssa.
75	Kaupungin 800-vuotisjuhlavuosi 2029 on alusta koko vuoden kestäväälle tapahtumalle ja sille asetetaan selkeät tavoitteet.	Sisällytetään kaikkien kaupungin omien palvelualueiden ja 3. sektorin suunnitelmiin. Historian ja tulevaisuuden museo -hanke: museon päänäytel- lyn sisältöjä yhteiskehitetään. Vuodelta 2022 siirtynyt arkkitehtuurikilpailu avataan. Vuoden aikana hankkeessa toteute- taan kaupunkiympäristöön levittäytyvä Kohtaa kaupunki, koh- taa turkulainen projekti.
76	Kulttuuri on merkittävä osa kiinnostavaa ja vetovoimaista Tur- kua.	Museopalvelut: Biologisen museon kehittämisprojektin sovit- tuja toimenpiteitä edistetään suunnitellusti. Orkesteri: ylläpitää kansainvälisen tason konserttitoimintaa ja tuottaa laaja-alaisesti erilaisille kohderyhmille suunnattua toi- mintaa. Musiikkitalolle rakennetaan korkeatasoinen julkisuus- kuva. 20 sinfoniakonserttituotantoa ja 10 uusia, 8 kamarimusiikkikonserttia ja 6 teema-/viihdekonserttia. Vetovoima ja tapahtuma: Vetovoiman ja matkailun vaikutta- vuuden arvioinnin ja ennakoinnin työkalun kehittäminen ja sen pilotointi Merellisessä Turussa ja Linnanniemessä. Ruokakaupunki Turku -kehittämislinjojen syventäminen. Vanhan kaupungin elävöittäminen: Pyhiinvaelluskeskus jatkaa toiminta- ta tuomiokirkossa. Kaupunkiopastuksen koordinaation jatka- minen ja uusien palveluopastamisen toimintamallien kehittä- minen

Talousarviolausekkeet

Toimielin	Talousarviolauseke
Kulttuuri- ja nuorisolautakunta	Palvelukokonaisuudelle kohdennettu tuottavuustavoite tulee kohdistaa siten, että se ei kohdistu nuorten kanssa tehtävään työhön.
Kulttuuri- ja nuorisolautakunta	Vahvistetaan etsivää ja liikkuvaa nuorisotyötä.
Kulttuuri- ja nuorisolautakunta	Vahvistetaan yhteistyötä poliisin kanssa nuorten häiriökäyttäytymisen vähentämiseksi.
Kulttuuri- ja nuorisolautakunta	Päätetään paikka skeittipuistolle, hyvien joukkoliikenneyhteyksien lähellä.
Kulttuuri- ja nuorisolautakunta	Kesäaikana toiminnan painopiste siirretään nuoristaloista liikkuvaan nuorisotyöhön.
Kulttuuri- ja nuorisolautakunta	Lisätään nuorisopalveluihin 20.000€ nuorten pahoinvointia ehkäiseviin hankkeisiin omana toimintana ja avustuksilla.

Pormestarimenettelyssä hyväksytyt talousarviomuutokset menoihin ja tuloihin

Lautakunta	Lauseke	Vaikutus käyttötalouteen (euroa)			
		Talousarvio 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025	Taloussuunnitelma 2026
Kulttuuri- ja nuorisolautakunta	Taloussuunnitelman sopeutus (menojen vähennys)	-400 000	-300 000	-300 000	-350 000
Liikuntalautakunta	Taloussuunnitelman sopeutus (menojen vähennys)		-160 000	-150 000	-150 000

Käyttötalouden ja investointien määrärahat ja tuloerät, 1 000 €

Vapaa-ajan palvelukokonaisuus

Käyttötalouso

Tunnusluku	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 muutoksin	Talousarvio 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025	Taloussuunnitelma 2026
Toimintatulot	8 687	10 436	9 993	10 069	10 113	10 621
Valmistus omaan käyttöön						
Toimintamenot	75 372	78 854	78 767	79 290	79 648	84 044
Toimintakate	-66 686	-68 418	-68 774	-69 221	-69 535	-73 423
Muutos-%		2,6 %	0,5 %	0,6 %	0,5 %	5,6 %

Investointiosa

Tunnusluku	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 muutoksin	Talousarvio 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025	Taloussuunnitelma 2026
Investointimenot	361	840	1 255	905	905	905
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet						
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot	0	0	0	0	0	0
NETTO	-361	-840	-1 255	-905	-905	-905
Muutos-%		132,9 %	49,4 %	-27,9 %	0,0 %	0,0 %

Kulttuuri- ja nuorisolautakunta

Käyttötalousosa

Tunnusluku	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 muutoksin	Talousarvio 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025	Taloussuunnitelma 2026
Toimintatulot	5 716	6 111	5 529	5 566	5 590	6 000
Valmistus omaan käyttöön						
Toimintamenot	51 555	53 789	51 416	51 857	52 084	55 874
Toimintakate	-45 839	-47 678	-45 887	-46 291	-46 494	-49 875
Muutos-%		4,0 %	-3,8 %	0,9 %	0,4 %	7,2 %

Investointiosa

Tunnusluku	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 muutoksin	Talousarvio 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025	Taloussuunnitelma 2026
Investointimenot	312	640	705	705	705	705
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet						
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot	0	0	0	0	0	0
NETTO	-312	-640	-705	-705	-705	-705
Muutos-%		105,1 %	10,2 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %

Liikuntalautakunta

Käyttötalousosa

Tunnusluku	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 muutoksin	Talousarvio 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025	Taloussuunnitelma 2026
Toimintatulot	2 971	4 325	4 463	4 503	4 523	4 621
Valmistus omaan käyttöön						
Toimintamenot	23 818	25 065	27 351	27 433	27 564	28 170
Toimintakate	-20 847	-20 740	-22 888	-22 930	-23 042	-23 548
Muutos-%		-0,5 %	10,4 %	0,2 %	0,5 %	2,2 %

Investointiosa

Tunnusluku	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 muutoksin	Talousarvio 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025	Taloussuunnitelma 2026
Investointimenot	49	200	550	200	200	200
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet						
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot	0	0	0	0	0	0
NETTO	-49	-200	-550	-200	-200	-200
Muutos-%		311,7 %	175,0 %	-63,6 %	0,0 %	0,0 %

Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuuden toimintasuunnitelma 2023

Kuvaus toiminnasta

Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus vastaa toimintaedellytysten luomisesta vetovoimaisen kaupungin kasvulle, kaupunkiympäristön kehittämiseksi, rakenteelliselle toimivuudelle ja viihtyisyydelle. Tavoitteena ovat hyvinvointia edistävä ympäristö ja sujuvat liikkumiskäytännöt.

Palvelukokonaisuus vastaa myös kaupungin rakennetusta infraomaisuudesta, laadukkaasta kaupunkiympäristön toteuttamisesta ja kunnossapidosta sekä terveellisten tilojen toteuttamisesta. Lisäksi palvelukokonaisuus vastaa ympäristöön ja rakentamiseen liittyvistä viranomaispalveluista, ympäristönsuojelusta, seudullisista jätehuollon viranomaispalveluista, seudullisista joukkoliikennepalveluista sekä muista liikkumisen palveluista.

Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuudessa toimii viisi palvelu-alueita.

- **Kaupunkisuunnittelu ja maaomaisuus** vastaa kaupungin maankäytön ja liikenteen suunnittelusta, kaavoitustoiminnasta, tonttituotannosta sekä kaupungin maaomaisuuden hallinnasta.
- **Kaupunkirakentaminen** vastaa katujen, puistojen ja muiden yleisten alueiden toteutussuunnittelusta, rakennuttamisesta ja kunnossapidosta sekä kaupungin toimitilojen suunnitteluttamisesta ja rakennuttamisesta.
- **Paikkatieto ja kaupunkimittaus** vastaa tonttijaoista, kiinteistömuodostuksesta ja kiinteistörekisterin pidosta, paikkatietoaineistojen tuottamisesta ja ylläpidosta, paikkatietojärjestelmistä sekä palvelukokonaisuuden asiakaspalvelusta.
- **Luvat ja valvonta** vastaa rakentamisen ja pysäköinninvalvonnan viranomaistehtävistä, ympäristön- ja luonnonsuojelun, ympäristöterveyden sekä seudullisen jätehuollon viranomaistehtävien valmistelusta, vesihuollon valvontatehtävistä sekä palvelualueen tehtäviin liittyvästä neuvonnasta, ohjauksesta, valvonnasta ja asiantuntijapalveluista.
- **Liikkumispalvelut** vastaa Turun kaupunkiseudun Föli-kunnissa kaikille avoimien joukkoliikennepalveluiden tuottamisesta sekä muiden liikkumisen palveluiden tuottamisesta ja kehittämisestä Turussa ja kaupunkiseudulla.

Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuuden toimintaa kehittää, ohjaa ja valvoo neljä lautakuntaa.

- **Kaupunkiympäristölautakunta** vastaa kaupungin maankäytön, liikenteen ja yleisten alueiden suunnittelusta, liikkumispalveluiden tuottamisesta, rakennetun ympäristön sekä kulttuuri- ja luonnonympäristön tilan seurannasta, kaupungin maaomaisuuden hallinnasta sekä katujen ja muiden yleisten alueiden rakennuttamisesta ja kunnossapidosta sekä tilojen rakennuttamisesta, ellei tehtäviä ole annettu muulle toimielimelle tai viranhaltijalle.
- **Rakennus- ja lupalautakunta** vastaa kaupunkiympäristön palvelukokonaisuuden viranomaistehtävistä, ellei tehtäviä ole annettu muulle toimielimelle.
- **Turun kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta** toimii kuntalain 51 §:n mukaisesti osana Turun kaupungin organisaatiota seudullisena joukkoliikenteen toimivaltaisena viranomaisena Turun, Kaarinan, Liedon, Naantalien, Raision sekä Ruskon kuntien alueella.

- **Lounais-Suomen jätehuoltolautakunta** toimii kuntalain 51 §:n mukaisesti osana Turun kaupungin organisaatiota jätelain mukaisena 17 kunnan seudullisena jätehuoltoviranomaisena.

Toimintaympäristön muutokset

Toimintaympäristössä voimakkaasti vaikuttavia ilmiöitä ovat ilmastomuutos, kaupungistuminen, väestönkasvu, väestön ikääntyminen, maahanmuutto, eriarvoistuminen, digitalisaatio sekä lainsäädännön muutokset.

Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus toimii aktiivisesti käynnissä olevassa muutoksessa. Tavoitteena on luoda hyvän elämän mahdollisuuksia ja kasvua niin yrityksille kuin kansalaisillekin.

Ilmastomuutos tarkoittaa maailmanlaajuisia ilmastolämpenemistä, joka johtuu ihmisen tuottamien kasvihuonekaasujen määrän voimakkaasta kasvusta ilmakehässä.

Turun kaupungin tavoitteena on edetä ilmasto- ja ympäristöpolitiikan toimenpiteillä kohti hiilineutraaliutta vuoteen 2029 mennessä. Tämän jälkeen Turku pyrkii olemaan ilmastoposiitivinen alue.

Kaupungistuminen on vahva, keskittävä ilmiö. Kaupungit kasvavat ja kehittyvät ennennäkemättömällä vauhdilla. Suomessa asuu kaupunkiseuduilla tilastointitavasta riippuen 70-85 % koko maan asukkaista. Aluetutkija Timo Aron mukaan kasvu keskittyy yhä harvemmillä kaupunkiseuduilla ja Turun seutu on yksi niistä. Vahva kaupungistumistrendi on jatkunut, joskin koronapandemian aikana muutto kehyskuntiin lisääntyi.

Kaupungistumiseen liittyy monia mahdollisuuksia, mutta myös ratkaistavia asioita.

Kaupungistumisprosessien kiihtyessä on löydettävä uudenlaisia liikkumisen ratkaisuja niin kaupunkien sisällä kuin kaupunkien välillä. Helsingin, Tampereen ja Turun muodostaman kasvukolmion 90 minuutin vaikutusalueella asuu 3,25 miljoonaa asukasta ja sijaitsee noin 1,3 miljoonaa työpaikkaa eli noin 60 % koko maan asukkaista ja työpaikoista. Turun ja Helsingin välinen nopea junayhteys, Turun Tunnin Juna, mahdollistaa työssäkäyntialueiden yhdistymisen. Tavoitteena on, että nopea junayhteys on toiminnassa vuonna 2030.

Kaupunkiseuduilla kasvu puolestaan tiivistyy lähelle ydintä, jolloin tiivis kaupunkirakenne mahdollistaa kustannustehokkaan ja infrastruktuurin ja liikenneverkon järjestämisen. Turussa tämä tarkoittaa mm. maankäytön, palveluverkon ja joukkoliikenteen kehittämistä. Toteuttamalla raitiotie kokonaisvaltaisena kaupunkikehityshankkeena voidaan tukea ja nopeuttaa Tiedepuiston, keskustan ja Linnakaupungin kehittämistä. Uusi joukkoliikennetarkaisu edistää myös kaupungin ilmastotavoitteita.

Väestökeskittymät tarjoavat hyvät edellytykset kiertotaloudelle, jossa kulutus perustuu omistamisen sijasta palveluiden käyttämiseen: jakamiseen, vuokraamiseen sekä kierrättämiseen ja materiaalien jalostamiseksi uusiksi tuotteiksi.

Kaupungistuminen tuo mukanaan myös monia ongelmia. Kaupungit kuluttavat yli 2/3 maailman energiatuotannosta ja tuottavat

70 % maapallon hiilidioksidipäästöistä. Väestön keskittyminen lisää melua ja liikenneuhkia ja alueellisesti jätteiden määrää. Eri-laiset sosiaaliset ongelmat kuten syrjäytyminen sekä turvattomuuden tunne uhkaavat lisääntyä. Asuntojen kysynnän kasvaessa niiden hinnat nousevat erityisesti halutuimmilla alueilla, mikä saattaa syventää alueiden välistä eriytymiskehitystä.

Alueellinen eriytyminen on Turussa selkeästi havaittava ilmiö, joka näkyy mm. eroina asukkaiden hyvinvoinnissa ja turvallisuuden tunteessa sekä kaupungin vetovoimassa. Sosiaalisesti kestävä kaupunkikehityksen edistämiseksi ja kaupungin asuinalueiden välisen tasa-arvon kohentaminen edellyttää monitasoisia toimenpiteitä; ennaltaehkäiseviä, negatiivisia vaikutuksia rajoittavia sekä hallintaa ja positiivisia vaikutuksia tukevia välittämiä ja pitkäkestoisia toimia.

Turun kaupungin **väestönkasvu** kääntyi kasvuun 2010-luvun alkupuolella ja on sen jälkeen kasvanut parhaimmillaan noin 2000 asukkaan vuosivauhdilla. Koronapandemian aikana Turun väestönkasvu on kuitenkin hidastunut ja kehyskuntien kasvanut. Turussa 195 137 asukasta vuoden 2021 lopulla. Vuonna 2021 Turun väkimäärä lisääntyi 746 henkilöllä edellisestä vuodesta. Edellisen kerran Turun väestö kasvoi alle 1000 hengellä vuonna 2009. Turun väestönkasvun takana on maahanmuutto Suomen ulkopuolelta. Kuntien välinen muuttoliike ja luonnollinen väestökasvu olivat Turulle tappiollisia.

Turun **väestö kansainvälistyy ja ikääntyy**. 13 % väestöstä on vieraskielisiä, määrä on kasvanut 20 prosenttia vuodesta 2017 vuoteen 2021 kun kaikkien turkulaisten määrä on samalla ajanjaksolla kasvanut vajaa 3 prosenttia. Lähes 20 000 turkulaista oli täyttänyt vuoden 2021 lopussa 75-vuotta. Ikääntyneiden määrä on kasvanut viimeisen viiden vuoden aikana 14 prosenttia kun saman aikaisesti alle 75-vuotiaiden määrä on kasvanut 2 prosenttia. Vuoden 2020 lopulla Turussa asui 16 701 lapsiperhettä. Turkulaisista perheistä 35 % oli lapsiperheitä (vähintään yksi alle 18-vuotias lapsi). Turkulaisista lapsista 20 % oli muunkielinen.

Turun **asutokunnista** 55 % oli vuoden 2020 lopussa yhden henkilön asutokuntia. Turkulaiset asutokunnat olivat muuta Suomea useammin yhden henkilön asutokuntia.

Turku menettää erityisen paljon väestöä naapurikuntiin. Turusta muutti muualle Turun seudulle 1 456 henkeä enemmän kuin seudulta muutti Turkuun. Näistä lähes puolet (705) muutti Kaarinaan ja noin joka viides (288) Raisioon (tilanne 31.12.2021). Turun väestörakenteen haasteina koulutetun työvoiman muuttaminen pääkaupunkiseudulle ja lapsiperheet Turun ympäryskuntiin.

Koronapandemian myötä nousuun lähtenyt **työttömyys** kääntyi laskuun vuoden 2021 aikana. Turussa oli Varsinais-Suomen ja kuuden suurimman kaupungin korkein työttömyysaste. Uudet teknologiat luovat uusia työpaikkoja Turkuun ja Varsinais-Suomeen. Positiivinen työllisyyskehitys vahvistaa verotuloja ja asukkaiden hyvinvointia. Haasteina maahanmuuttajien työllistyminen, nuorisotyöttömyys ja pitkäaikaistyöttömyys.

Kaupunki varautuu kasvu-uran jatkumiseen. Kasvulla on vaikutuksia maankäytön suunnitteluun, palveluverkkoon, liikkumiseen, infrastruktuuriin ja tilojen rakentamiseen, ylläpitoon ja valvontaan. Rakennetulla ympäristöllä on huomattava vaikutus taloudelliseen ja sosiaaliseen hyvinvointiin. Väestön ikääntyminen ja yksin asumisen lisääntyminen vaikuttaa palvelujen järjestämiseen. Kaupungin kasvuun on varauduttava riittävin resurssein.

Väestönkasvu sekä väestön ikääntyminen asettavat haasteita koko seutukunnalle mm. asuntojen, koulutuksen, palvelujen ja liikkumisen suhteen. Tarvetta on erityisesti kohtuuhintaiselle asumiselle. Riittävä rakentaminen on ainoa lääke asuntohintojen nousun hillitsemiseksi ja sitä kautta työvoiman saatavuuden varmistamiseksi kasvukeskuksiin.

Vuonna 2020 alkanut maailmanlaajuinen **koronakriisi** vaikuttaa edelleen toimintaympäristöön. Korona toi työmarkkinoille suuren muutoksen, **toimistotyön etätyötrendin**, joka vaikuttaa niin asunto- kuin toimistomarkkinoihin. Laajasta etätyöskentelystä on siirrytty hybridimalliin, jossa läsnä- ja etätyö lomittuvat. Toimistolla on entistä tärkeämpi rooli palvelu houkuttavana kohtaamispaikkana, joka lisää modernin toimistotilan tarvetta.

Asuntojen kysyntä on jatkunut vilkkaana, kun etätyö on luonut tarvetta vaihtaa asuntoa uuteen tilanteeseen sopivaksi. **Halu lisätä asumisväljyyttä** on trendi, joka heijastuu myös rivitalojen, suurempien kerrostalojen ja omakotitalojen näkyämiin.

Korona-aikana työmatkat ja työhön liittyvä asiointi väheni merkittävästi. Nyt kuitenkin **liikkuminen on lisääntynyt** ja erityisesti joukkoliikenteen käyttäjämäärät ovat tänä vuonna kasvaneet lähes pandemiaa edeltävälle tasolle.

Koronakriisin myötä myös eriarvoistumiskehitys on syventynyt ja laajentunut, joka haastaa kaupungin monella rintamalla.

Koronakriisi ja helmikuussa 2022 alkanut Venäjän hyökkäyssota pakotteineen on vaikuttanut koko maailman **talouteen** heikentävästi.

Pakotteiden seurauksen raaka-aineiden ja rakennustarvikkeiden saatavuus on ainakin väliaikaisesti heikentynyt ja kustannukset ovat nousseet. Rakennuskustannukset ovat vuodessa nousseet 6,8 % ja maarakennusalan kustannukset 18,1 %. Rakentamisen hintojen nousuvauhti vaikuttaa kuitenkin olevan hidastumassa. Myös materiaalien saatavuus on helpottunut. Polttoaineiden hinnat ovat nousseet, joka lisää liikennöintikustannuksia mutta lisää joukkoliikenteen käyttöä.

Energian hinta on noussut ja sen ennustetaan edelleen nousevan. Tulevaan talveen kohdistuu suuria kysymysmerkkejä energian saatavuuden ja hinnan suhteen. Odotettavissa on energiansäästötalkoot. Korkeat energiahinnat kannustavat myös energiatehokkuutta parantaviin korjauksiin koko rakennuskannassa.

Rakentaminen palaa korkealta lähemmäs normaaleja aikoja. Ongelmat materiaalien saatavuudessa sekä korkojen nousu ovat hidastaneet kiivaana käynnissä uudisasuntotuotantoa.

Viime vuosina vallinneet negatiiviset korot ovat olleet voimakas tuki asuntomarkkinoille. Korkojen nousu myötä lainakysynnän ennustetaan vähenevän, joka alentaa asutokysyntää. Kotitalouksien ostovoima heikkenee, kun käytettävissä olevista tuloista suurempi osuus kuluu kasvaviin energia- ja ruokakuluihin. Uusien rakennushankkeiden aloitusten ennustetaan vähenevän loppuvuodesta.

Valtakunnallisesti asuntojen rakennuslupien määrä on alkuvuodesta vähentynyt lähes viidenneksen. Turussa tammi-heinäkuussa 2022 myönnettyjen asuntojen määrä oli ennätykselliset 2449 asuntoa, kasvua 36 % tammi-heinäkuuhun 2021 verrattuna (1797 asuntoa). Aloitettujen asuntojen määrä on sen sijaan laskenut vastaavalla ajanjaksolla 27 %:lla. Pieniä asuntoja

rakennetaan edelleen paljon. Sijoittajavetoinen asuntotuotanto tuottaa pieniä asuntoja ja niiden keskittymiä.

Inflaation nopea kiihtyminen ja energian hintojen nousu kasvattavat taantumariskiä. Inflaation odotetaan kuitenkin taittuvan rahapolitiikan kiristämisen myötä, eikä nopeaa hintojen nousua odoteta enää ensi vuonna. Suomessa elinkeinoelämän suhdannekello kääntyi heinäkuussa 2022 matalasuhdanteen puolelle. Venäjän käynnistämä hyökkäyssota puolitti Suomen talouden kasvunusteet tälle vuodelle 3 prosentista noin prosenttiin. Mahdollisella taantumalla on laajat vaikutukset talouteen mm. investointien käynnistymiseen ja kustannuksiin, kaupungin kehittämisestä saataviin tuloihin ja liikennöintikustannuksiin.

Kaupungin kasvutavoitteet lisäävät kysyntää erityisesti kaavoitukselle, tonttitarjonnalle ja rakennusluvitukselle. Toisaalta rakentamisen suhdannetilanne nostaa rakentamisen hintaa, hidastaa tavaratoimituksia ja vaikeuttaa osaavan työvoiman saatavuutta.

Lainsäädäntömuutokset vaikuttavat kaupunkiympäristön toimintaan. Palvelusuunnitelmassa on esitetty palvelualuekohtaisesti arviot niiden vaikutuksista toimintaympäristön muutoksiin.

Toiminnan kehittämissuunnitelma ja strategiset painopisteet

Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuuden kehittämissuunnitelma ja strategiset painopisteet on johdettu kaupunginvaltuuston 23.8.2021 hyväksymästä pormestariohjelmasta vuosille 2021–2025 ja kaupunginvaltuuston 14.2.2022 hyväksymästä kaupunki-strategiasta.

Kestävän kasvun Turku

Kasvu tarkoittaa uusia asukkaita, uusia yrityksiä, uusia työpaikkoja ja investointeja. Kaupunkikehitys tarkoittaa kaupungin rakentamista ja rakentamista tukemaan kasvua, luomaan viihtyisää asuin- ja yritys ympäristöä sekä rakentamaan kestävä, energiatehokasta ympäristöä. Kaupungin ja lähialueen kuntien neuvottelemat sopimukset valtiovalan kanssa (mm. MAL-sopimus) linjaavat kaupunkiseudun kehitystavoitteita. Kasvun edellytyksiä ja kestävä kaupunkirakennetta edistetään laajoilla yhdyskuntarakennetta ja liikennejärjestelmää koskevilla suunnitelmissa ja kehittämällä kaupunkia suurina aluekokonaisuuksina.

Kaupunkirakenteen toimivuutta ja elinvoimaa sekä kaupungin tulopohjaa vahvistetaan täydennysrakentamisella. Kaupungin kasvun painotus suunnataan keskustaan ja sitä kehystävälle kaupunkiudistusalueille ja joukkoliikenteen kehityskäytävälle. Hyvinvoinnin edistämiseksi monimuotoisuudessaan ainutlaatuisen luonnon ympäristön säilymistä tuetaan ja luonnon kokemisen mahdollisuuksia edistetään kestävin tavoin. Tiivistyvillä kaupunkialueilla korostuu rakennetun kaupunkiympäristön laatu. Tiivistyvissä kaupungissa panostetaan monipuolisiin julkisiin kaupunkitiloihin sekä viherrakentamiseen. Huolehdimme asuin- ja elinympäristöjen siisteydestä, turvallisuudesta ja viihtyvyydestä. Historiallisesti ainutlaatuinen kulttuuriympäristö ja siihen liittyvä innovatiivinen rakennusten uudiskäyttö edistävät Turun nousemista kansainvälisesti johtavaksi esikuvaksi kaupunkirakentamisessa.

Alueiden suunnittelussa huolehdimme riittävästä, palveluverkkotarkasteluihin perustuvista, tonttivarauksista palveluiden järjestämiselle. Palvelujen järjestämisen kustannustehokkuus paranee, kun voidaan tukeutua olemassa olevaan palveluverkkoon. Kunnallistekniikan investointien hyödyntäminen tehostuu, liikenteen päästöt vähenevät ja kaupunkilaisten aikaa säästy

liikkumisessa. Eiheän kaupunkirakenteen ansiosta sujuva liikkuminen on Turulle vetovoimatekijä. Täydennysrakentamisessa huomioimme lähiluonnon merkityksen ihmisten hyvinvoinnille.

Monipuoliset ja vetovoimaiset asumisvaihtoehdot ovat työpaikkojen rinnalla keskeinen kilpailukytekijä houkutellessa osajia ja asukkaita kaupunkiin. Asemakaavoituksella ja infran toteutuksella varmistutaan monipuolisesta ja riittävästä tonttivarannosta, jolla turvataan riittävä ja kohtuuhintainen vuokra-, asumisoikeus- ja omistusasuntotuotanto. Lisäämällä pientalokaavoitusta pyrimme vaikuttamaan väestörakenteen myönteiseen kehitykseen. Monimuotoisella asuntotuotannolla huolehditaan eri asuntotyypistä uusillekin asuinalueille. Kaupunkirakenteen painopistettä laajennetaan kaupunkirakenteen kehittämisen myötä kohti merta.

Kaupungin käytöstä vapautuvaa kiinteistöomaisuutta kehitetään aktiivisesti kaupungin tulopohjan vahvistamiseksi. Kaupungin kiinteän omaisuuden luovutuksia tehostetaan kehittämällä omaisuutta houkuttelevammaksi kaavoituksella ja kumppanuusyhteistyöllä.

Kaupungin liikenteen kehittämisessä painopisteet ovat kävelyssä ja pyöräilyssä, seudullisessa joukkoliikenteessä ja uusien ympäristö- ja ilmastoystävällisten teknologioiden käytön laajentumisen tukemisessa. Liikkuminen palveluna ja älykkään liikenteen ratkaisut ovat vahvasti mukana liikenteen kehittämisessä. Joukkoliikennettä kehitetään myös vastaamaan kasvavien yritysten työpaikkaliikkumisen tarpeita. Terveitä elämäntapoja edistetään kaavoittamalla lyhyiden etäisyyksien kaupunkia ja rakentamalla tällä kantakaupunkialueella koulu- ja työmatkareitistöä kävelijöille ja pyöräilijöille. Huolehdimme, että kaupungissa liikkuminen on sujuvaa asukkaan elämäntilanteesta riippumatta ja että keskusta säilyy saavutettavana kaikilla liikennemuodoilla.

Turun talousraami 2021-2025 – Vahvana 2030-luvulle

Investoinnit toteutetaan kestävästi. Sen edellytyksenä on investointien tehokas ajallinen ja taloudellinen hallinta sekä osaava ja huolellinen rakennuttaminen. Investoinneilla voidaan vauhdittaa kasvua.

Investointien lähtökohtana on palveluverkkotarkastelu (väestön ikärakenteen muutokset ja väestönkasvu) ja liikuntapaikkarakentamisen tukena liikuntaverkkoselvitys. Kaupungin palvelurakennusinvestoinnit perustuvat hyväksytyihin palveluverkkosuunnitelmiin.

Investointien aikatauluttaminen tehdään kokonaisarviointien pohjalta, joissa huomioidaan tehokkuus, kannattavuus, välttämättömyys, käyttötalous, kasvun mahdollisuudet. Rakennuttamishankkeiden kustannusten hallintaa parannetaan toteuttamalla tarveselvitys ja hankesuunnitteluohjetta myös infrahankkeissa. Kestävät investointiperiaatteet ja laatutaso määritellään hankesuunnitelmissa.

Kaikessa rakentamisessa huomioidaan energiatehokkuus ja kestävät ratkaisut. Rakennuskannan energiatehokkuutta ja rakennusten älykkyyttä parannetaan ja priorisoidaan investointiraamin puitteissa.

Päiväkotien ja koulujen tulee olla terveellisiä ja turvallisia. Rakennuttamme peruskorjaukset ja uudiskohteet nopeutetussa aikataulussa pohjautuen korjaus- ja uudisrakentamissuunnitelmaan. Tila- ja infraomaisuuden hallinta perustuu suunnitelmallisuuteen, jossa hyödynnetään korjausvelka-laskentaa. Omaisuuden arvosta huolehtiminen edellyttää riittäviä investointimäärärahoja.

Isoista investointihankkeista toteutamme Musiikkitalon, Kupittaaan kärjen kumppanuushankkeen ja samassa yhteydessä Taito-kampanuksen sekä edistämme Ratapihan elämyskeskuksen toteutusta. Uusien asuinalueiden rakentamista teemme luonnollisena osana kaupungin kasvua.

Tavoittelemme muutosta kulkutapajakaumaan parantamalla kävelyn ja pyöräilyn houkuttelevuutta mm. toteuttamalla pyöräteitä ja panostamalla talvipyöräilyyn sekä aloittamalla runkobussijärjestelmän toteutuksen. Raitiotien kustannus- ja kannattavuusarvion pohjalta tehdään päätökset kaupunkikehityksen kannalta merkittävästä joukkoliikennetarkistuksesta.

Hiilineutraali ja resurssiviisas Turku

Pidämme kiinni Hiilineutraali Turku 2029 –tavoitteesta ja toteutamme Turun kaupungin ilmastosuunnitelmaa. Huomioimme kaupungin ilmastotavoitteet erityisesti maankäyttöä, energiaa, rakentamista ja liikkumista koskevassa päätöksenteossa. Kaupungin hiilineutraalustavoitteen saavuttaminen edellyttää energiategohokkaan, resurssiviisaan ja päästöttömän toimintatavan ulottamista kaikkeen toimintaan. Ilmastonmuutokseen varautuminen huomioidaan kaikessa kaupunkiympäristön suunnittelussa ja rakentamisessa erityisen huomion ollessa hulevesissä sekä ekologisen riskien torjumisessa.

Toteutamme tehtyjä päätöksiä luonnon monimuotoisuuden vahvistamiseksi. Perustamme uuden luonnonsuojelualueen Mälikkälän-Kuninkojan alueelle.

Selvitämme päästöbudjetointia tavoitellen sen ottamista osaksi talousarvioprosessia osallistamalla ilmastobudjetoinnin valmisteluun. Edistämme myös siirtymää kohti kiertotaloutta.

Kansainvälisyys, matkailu, saavutettavuus ja edunvalvonta

Turun logistista asemaa solmukohtana pohjoisessa kasvukäytävässä kehitetään mm. edistämällä Turun ja Helsingin välistä nopeaa junayhteyttä, Matkakeskusta, uutta satamaterminaalia ja yhteyttä sekä Turun kehätiehankkeita. Huolehdimme osaltamme lentoaseman ja satamatoimintojen kilpailukyvästä sekä Turun ulkoisesta saavutettavuudesta.

Kaupunki toimii aloitteellisesti Itämeren suojelussa Itämerihaasteen mukaisin toimenpitein, joiden tavoitteena on parantaa vesistöjen, pienvesien ja rannikkovesien tilaa.

Kärkihankkeet

Tiedepuiston kärkihanketta edistetään maankäytön hankkeilla, asemakaavoitus-, kiinteistökehitys- ja investointiohjelmilla.

Keskustan kehittämisen kärkihanketta edistetään maankäytön hankkeilla, asemakaavoitus-, kiinteistökehitys- ja investointiohjelmilla.

Yhteisöllisyyden kärkihankkeessa alueiden välistä eriarvoisuutta vähennetään mm. aktiivisella asunto- ja maapolitiikalla. Turun lähiöitä kehitetään viihtyisiä ja hyvää elämää tukevia alueita. Lähiöiden täydennysrakentamisella elävöitetään asuinalueita, turvataan kestävä palvelurakenne ja kavennetaan alueiden välistä eriarvoisuutta. Suunnittelemme ja toteutamme liikkumiseen kannustavaa kaupunkiympäristöä.

Kulttuurin kärkihankkeessa painopiste kohdistuu Linnanniemeen ja Kulttuurirantaan.

Kaupungin kärkihankkeiden lisäksi edistetään muita merkittäviä aluekehittämishankkeita mm. Linnakaupunki, Skanssi, Kaupunginpuutarha, Pihlajaniemi ja Pukkila.

Onnistuva ja jatkuvasti parempi Turku

Asukas- ja asiakaslähtöisyys kantavana periaatteena kaikessa toiminnassa. Toimintaa kehitetään asukas- ja asiakaslähtöisesti asukaskyselyiden pohjalta. Tavoitteena on, että yritysten ja elinkeinoelämän edustajille tarjotaan palvelu ns. ensimmäisen luokun periaatteella. Annamme lisää palvelulupauksia prosessin nopeuttamiseksi ja ennakoitavuuden parantamiseksi. Paremmalla asiakaspalvelulla tavoitellaan toiminnan tehostamista.

Tuottavuutta ja uudistumiskykyä kasvatetaan edistämällä innovaatioita. Suunnittelemalla toiminnan kehittämistä ja hankintoja laajalla yhteistyöllä luodaan samalla markkinoita ja kasvualustaa uusille ratkaisuille.

Huolehdimme, että maankäytön prosessissa resurssit ovat riittävät ja lisäämme kumppanuusyhteistyötä prosessien nopeuttamiseksi kasvun luomisessa. Toimintaa tehostetaan nopeuttamalla tonttituotantoprosessia kaavoituksesta, kaupunki-infran rakentamiseen ja tontinluovutukseen. Tuottavuutta lisätään hankintamenettelyillä, kumppanuuksilla ja kilpailuttamisella. Ostopalveluja käytetään toiminnan tehostamiseksi. Tekemällä asioita yhdessä kumppanien kanssa ja rohkeasti kokeilemalla toiminta uudistuu.

Hankinnoissa huolehdimme, että pienillä ja keskisuurilla yrityksillä on mahdollisuus osallistua kilpailutuksiin.

Vakiinnutamme asukkaiden osallisuuden toimintamalleja.

Hyödynnämme digitalisaation tarjoamia mahdollisuuksia toiminnan kehittämisessä. Palvelujen ja toimintojen digitalisointi mahdollistaa organisaatio- ja kustannusrakenteen keventämisen ja henkilöstön ajankäytön kohdentamisen vaativampiin tehtäviin. Asukkaille ja asiakkaille tämä tarkoittaa aikaisempaa parempia mahdollisuuksia käyttää kaupungin palveluja ajasta ja paikasta riippumatta. Hyödynnämme digitaalisuutta ja dataa myös osana kaavoitusta, luvitusta, katujen kunnossapitoa ja opastuksia. Palvelujen digitalisoinnilla tehostetaan toimintoja ja parannetaan ajasta ja paikasta riippumattomia itsepalvelu- ja osallistumismahdollisuuksia.

Lisäämme yritysvaikutusten arviointeja päätöksenteon valmistelussa, kun asia koskettaa elinkeinoelämää.

Tuloksellisuutta parannetaan hyvällä johtamisella, uusilla toimintatavoilla ja niitä tukevilla työvälineillä. Läpinäkyvällä tietoon perustuvalla johtamisella varmistetaan, että tehdään oikeita asioita oikeaan aikaan kustannustehokkaasti. Tietojärjestelmiä kehitetään siten, että toiminnan tiedot saadaan yhdistettyä ajantasaiseen taloustietoon. Noudatamme kaupungin kehittämismallia kaikessa kehittämisessä. Kehittämismalli yhtenäistää kehittämiseen liittyvät työtavat.

Osaava ja motivoitunut henkilöstö on kaupungin keskeinen voimavara. Hyvinvoiva henkilöstö jaksaa auttaa ja kehittää maa työtään. Panostamme henkilöstömme työhyvinvointiin sekä koulutukseen ja osaamisen ennakointiin.

Laadukkaat tukipalvelut tulee olla mitoitettu oikealle tasolle siten, että päivittäinen työskentely on sujuvaa.

Toiminnan tavoitteet

Pormestariohjelman toimenpiteet

Teema: Edunvalvonta

Nro	Tavoite	Talousarvio 2023
2	Saaristomeren suojelun toteuttaminen ja siihen riittävän rahoituksen saaminen, jotta maailman herkimmän, kauneimman ja saastuneimman saariston tila paranee ja jotta se säilyy myös tulevien sukupolvien ilona ja vahvistaa alueemme luonnon monimuotoisuutta.	Jatkamme vuonna 2007 Helsingin kaupungin kanssa perustettua kansainvälistä Itämerihaastetta, jonka tavoite on sitouttaa kaupunkveja, kuntia, yrityksiä, yhdistyksiä ja muita organisaatioita vapaaehtoisii Itämeren suojelutoimenpiteisiin. Valmistelemme ja hyväksymme neljännen toimenpideohjelman, vuosille 2024-2028, läheisessä yhteistyössä Helsingin kaupungin kanssa.
3	Tunnin junan toteuttaminen ja investointipäätös uudelle ratayhteydelle siten, että junayhteys on otettavissa käyttöön 2030	KUTU-hanke on toteutusvaiheessa ja siinä yhteydessä rakennetaan Aurajoen ylittäviä ratasiltoja. Raunistulan kävelyn ja pyöräilyn silta valmistuu vuoden 2023 aikana. Ratapihanhanke etenee uusien laiturien rakentamisella ja VAK-raiteiden järjestelyillä. Helsingin suunnan junat pysähtyvät Kupittaalle.

Teema: Hiilineutraali Turku

Nro	Tavoite	Talousarvio 2023
4	Huomioidaan kaupungin ilmastotavoitteet erityisesti maankäyttöä, energiaa, rakentamista ja liikkumista koskevassa päätöksenteossa.	Maankäytössä panostetaan hiilineutraalin kaupunkialueen saavuttamiseen vuoteen 2029 mennessä, mikä edellyttää energiatehokasta ja kestäviin liikkumismuotoihin kannustavaa yhdyskuntarakenteen kehitystä. Rakentamista ohjataan kestäväälle kaupunkirakenteen vyöhykkeelle. Tavoitteena on, että tiivistyvälle kestävä kasvun vyöhykkeelle sijoittuu asemakaavoitettavasta asuinrakennusoikeudesta vähintään 85 %. Tie- ja katuliikenteen osalta tavoitteena on kasvihuonekaasupäästöjen puolittaminen vuoden 2015 tasosta vuoteen 2029 mennessä ja lisätä kestävien kulkutapojen kulkumuutosuutta 66 %:n tasolle vuoteen 2030 mennessä. Kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen edellytyksiä parantavien infratoimenpiteiden suunnittelu ja toteutus etenevät resurssien ja määrärahojen puitteissa. Sähköbussiliikenteen osuutta kasvatetaan koko ajan kilpailutusten painotusten kautta. Noin puolet kilometreistä ajetaan sähköllä. Tavoitteena on, että joukkoliikenteen matkamäärä palautuu vuonna 2023 lähelle vuoden 2019 tasoa ja jatkaa sen jälkeen uuteen kasvuun. Dieselin korkea hinta tulee aiheuttamaan tarpeen nostaa lipunhintoja ja/tai karsia liikennettä, joka ei tue matkamäärän kasvattamista. Kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen edellytyksiä parantavien infratoimenpiteiden suunnittelu ja toteutus etenevät resurssien ja määrärahojen puitteissa. Kaupunkipyöräjärjestelmä jatkuu ja käyttö kasvaa.
8	Toteutetaan tehtyjä päätöksiä luonnon monimuotoisuuden vahvistamiseksi (LUMO-ohjelma). Asetetaan valmistelun pohjalta luontotavoite.	Tehdään päätös LUMOsta. Käynnistetään toimenpiteet LUMOSSa päätetyn suunnitelman mukaan.
9	Perustetaan Mälikkälän-Kuninkojan alueelle uusi luonnon-suojelualue.	Mälikkälän-Kuninkojan luonnonsuojelualueen perustamiseksi tehdään päätös alkuvuodesta 2023 ja asia esitetään edelleen Varsinais-Suomen ELY-keskukselle perustamispäätöstä varten.

Teema: Hyvinvoinnin edistäminen ja palveluiden kehittäminen – Hyvinvoiva Turku

Nro	Tavoite	Talousarvio 2023
10	Koulu- ja päiväkotitilojen tulee olla terveitä ja turvallisia. Päivitetään koulu- ja päiväkotiverkko vastaamaan asuinalueiden tarpeita ja laaditaan korjaus- ja uudisrakentamissuunnitelma väistötilatarpeineen. Vahvistetaan tilojen käyttöä koulun ulkopuolella.	Osallistumme tilahankkeiden tarveselvitys- ja hankesuunnitteluun. Huolehdimme hankkeiden kaavoituksesta ja luvituksesta sekä rakennutamme tilojen peruskorjaukset ja uudiskohteet tilainvestointiohjelman mukaisesti. Kehitetään edelleen kaupungin sisäisiä prosesseja sujuvammiksi ja ennakivammiksi.
15	Leikkipaikkojen yhteyteen suunnitellaan aikuisten lähiliikuntaa tukevia toimintoja. Liikuntapaikkarakentamisessa huomioidaan ikäihmisten liikkumisen tarpeet.	Leikkipaikkasuunnitelmiin sovitetaan aikuisten lähiliikunta-paikka-ajattelua määrärahojen puitteissa. Liikuntapaikkojen suunnittelussa, toteutuksessa ja vuorojaossa huomioidaan ikäihmiset.

Teema: Jatkuvasti parempi Turku

Nro	Tavoite	Talousarvio 2023
39	Luodaan Turkuun asiointitili, jota kautta on helppo hoitaa asioita sujuvasti ajasta ja paikasta riippumatta. Hyödynnetään digitaalisuutta ja dataa myös osana kaavoitusta, luvitusta, katu- ja katuverkon kunnossapitoa ja opastuksia.	Rakennusvalvonnan sähköistä järjestelmää (ePermit) kehitetään edelleen yhdessä muiden Trimble-kuntien kanssa. Lisäksi rakennusvalvonnassa selvitetään mahdollisuutta chatin/botin käyttöönottoon asiakasneuvonnassa. Jatketaan tietomallien käyttöönoton valmistelua rakennusvalvonnassa. Kunnossapito osallistuu Infraomaisuuden tietovirrat -hankkeeseen, joka saa VM:n digikannustinrahaa. Seurataan aktiivisesti katuverkon ja opastuksen digitalisaation kehityshankkeita KEHTO-foorumin yhteydessä. Fölin CRM käytössä ja sitä kehitetään.

Teema: Kestävän kasvun Turku

Nro	Tavoite	Talousarvio 2023
51	Kaupunkia tiivistetään täydennysrakentamalla hyvien joukkoliikennedyhteyksien varrelle, huomioidaan lähiluonnon ja viheralueiden merkitys ja tarkastellaan palveluverkkoa uudet asuinalueet huomioiden. Lisätään erityisesti houkuttelevilla alueilla olevien pientalo- ja kerrostalotonttien tarjontaa ja laaditaan koko kaupungin kattava täydennysrakennusselvitys.	Kytetään raitiotiehanke maankäytön kehitykseen ja palveluverkon kehittämiseen. Täydennysrakentamisen toteuttamisessa hyödynnämme kumppanuutta. Kasvatetaan kaava- ja tonttivarantoa kysyntää vastaavasti. Kaavoituksen tavoitteet kerrosalan lisäykselle vuonna 2023 ovat asuinpientalojen osalta 40.000 kem2, kerrostalojen osalta 135.000 kem2 ja työpaikatonttien osalta 64.000 kem2. Pientalokaavoituksen lisäämisellä tavoitellaan seudullisen asunto- ja maapoliittisen ohjelman mukaisesti kolmen vuoden varantoa tulevana vuosina. Pientalotonttien tarjontaa parannetaan aktiivisesti kaavahankkeilla Hirvensalossa, Skanssissa, Yli-Maariassa ja Jäkärlässä. Lisäksi edistetään vanhempien hyvin saavutettavien pientaloalueiden täydennysrakentamismahdollisuuksia kaavoituksen ja mahdollisesti alueellisten poikkeamisprosessien avulla. Täydennysrakentamisohjelma hyväksytään ja edistetään siinä päätettyjä toimenpiteitä toimenpiteitä niin kaavoituksen kuin muidenkin tavoitteiden osalta.
52	Huolehditaan, että kaupungissa liikkuminen on sujuvaa ja että keskusta säilyy saavutettavana kaikilla liikennemuodoilla.	Keskustan liikennesuunnitelma valmistellaan päätöksentekoon yleiskaava 2029 hyväksymisen jälkeen. Raitiotien yleissuunnitelma selvityksineen valmistuu. Runkolinjaston mukaiset optiot on sisällytetty viimeisimpiin liikennöintisopimuksiin, että runkolinjasto voidaan aloittaa vuonna 2025. Fölin CRM on käytössä huhtikuusta 2022 lähtien. Palvelukartan liikkumisnäkyvää kehitetään edelleen. Matkaketjuihin tullaan tekemään myös yrityskehityksiä osana Scale-up -hanketta. Pyritään myös toteuttamaan liityntäpysäköintikokeilu. Opastusta esimerkiksi pysäköintipaikoille kehitetään. Lisätään skuuttien pysäköintipaikkoja ja huolehditaan, että föllarit vastaavat kysyntään keskustan alueella erinomaisesti.
53	Huomioimme kaupungin rakentamisessa turvallisuuden tärkeänä osana sekä inhimillistä kestävyyttä että viihtyvyyttä.	Toteutamme Turun kaupungin uuden liikenneturvallisuussuunnitelman toimenpiteitä. Tavoitteena on, että liikenneonnettomuuksissa loukkaantuneiden määrä vähenee keskimäärin noin 5 % vuodessa. Sähköpotkulautojen turvallisuustilannetta parannetaan lisäämällä niiden pysäköintipaikkoja ja tekemällä yhteistyötä valtion ja muiden kaupunkien kanssa toimivallan lisäämisessä kaupungeille. Liikenneturvallisuutta parantavia toimenpiteitä toteutetaan infran investointiohjelman mukaisesti.

Nro	Tavoite	Talousarvio 2023
54	Annetaan palvelulupaus kumppanuushankkeille, kaavoitusaloitteiden käsittelylle sekä luvituksen käsittelylle. Kumppanuuskaavoituksen tulee olla pienehköissä, yksityisissä aloitteissa ensisijainen vaihtoehto. Huolehditaan, että kaavoituksen ja luvituksen resurssit ovat riittävät.	Kaavoitusaloitteet käsitellään 3 kk kuluessa aloitteen saapumisesta. Jalkautetaan kaavoituksen keston lyhentämiseksi tehdyn toimenpidesuunnitelman toimenpiteitä, jonka avulla vaikutuksiltaan merkittävien asemakaavojen läpimenoajan mediaani aloituksesta asemakaavan hyväksymiseen on jatkossa enintään 24 kk. Kaavoituksen ruuhkan purkamisella pyritään myös kaavan käynnistämisen odotusaikaa lyhentämään kohti 2 vuotta. Kaavahankkeista vähintään 40 %:ia valmistellaan kumppanuus/konsulttityönä. Rakennusvalvonnan kaikkien lupahakemusten käsittelyaikatavoite vuodelle 2023 on 60 vrk.
55	Laaditaan visio Merellisen Turun kehittämisestä huomioiden erityisesti Länsi-Turun alue. Huomioidaan yleiskaavoituksessa läntisten alueiden uudet asumisviihtyvyyttä parantavat ja asumista lisäävät tavoitteet sekä merellisyyden.	Yleiskaavan päivittäminen Länsi-Turun alueelle käynnistetään visiotyön pohjalta.
56	Varmistetaan, että Turussa toteutuu alueittain asumisen monipuolisuus. Puretaan aktiivisesti segregatiota asunto- ja maapolitiikalla.	Asunto- ja maapoliittisten periaatteiden mukaan huolehditaan vähintään kahden makuuhuoneiden asuntojen määrän toteutumisesta uusien kaavojen mukaisessa asutokannassa. Lisäksi pyritään vähentämään kaupungin toimenpitein tuetun vuokra-asumisen osuutta alueilla, joilla määrä ylittää 15 %:ia koko suuralueen asutokannasta. Konserniyhtiöille (TVT, TYS, Vaso) osoitetaan rakennusoikeutta vuosittain n. 30.000 k-m ² . Yhteisöllisyyden kärkihankkeen uudistuvien lähiöiden painopisteessä valitaan alueiden kehittämiseen tähtäviä ja segregatiota vähentäviä toimenpiteitä. Apuna toimenpiteiden suunnittelussa käytetään 2023 alussa valmistuvaa alueellista segregatiotarkastelua, lähiövision tuloksia ja alueiden omia tunnistettuja vahvuuksia ja tarpeita.
57	Toteutamme muutosta kulkutapajakaumaan toteuttamalla pyöräteitä, lisäämällä kävelyn houkuttelevuutta ja aloittamalla runkobussijärjestelmän toteutuksen.	Kulkutapajakauman muutosta toteutetaan mm. pyörätie- ja kävelyreitti-investoinnein. Investoinnit koetaan kokonaisuudeksi ja niiden vaikuttavuus kulkutapojen muutokseen arvioidaan. Investointilistalla olevaa Lauttarannan kävelysiltaa edistetään.

Teema: Kärkihankkeet

Nro	Tavoite	Talousarvio 2023
65	Tiedepuiston kärkihanke, Olemassa oleva kärkihanke jatkuu, päivitetään toimenpidesuunnitelma valtuustokaudelle.	Tiedepuiston kärkihanketta toteutetaan erillisen toimenpidesuunnitelman mukaisesti. Vuoden 2023 aikana käynnistetään Kupittaaan kärjen asemakaavoitus ja viedään eteenpäin kärjen kumppanuushanketta. Lisäksi edistetään Tiedepuiston muita kaavahankkeita.
66	Keskustan kehittämisen kärkihanke, Olemassa oleva kärkihanke jatkuu, päivitetään toimenpidesuunnitelma valtuustokaudelle.	Keskustan kehittämisen kärkihanketta toteutetaan erillisen toimenpidesuunnitelman mukaisesti.
67	Osaamisen kärkihanke, Valmistellaan uusi Osaamisen kärkihanke, jonka tavoitteena on Turun seudun alueellisen kilpailukyvyyn vahvistaminen pitkäjänteisesti osaamiseen ja tutkimukseen panostamalla sekä vastaaminen megatrendeihin kuten digitalisaatioon, kaupungistumiseen sekä ilmastonmuutokseen.	Osaamisen kärkihanketta toteutetaan erillisen toimenpidesuunnitelman mukaisesti.
69	Yhteisöllisyyden, hyvinvoinnin ja asuinalueiden tasapainoisen kehityksen kärkihanke, Lähiöiden kehittämisen ensisijaiseksi tavoitteeksi vahvistetaan segregatiion vähentäminen. Vahvistetaan kaupunkilaisten yhteisöllisyyttä ja osallistumista kaupungin kehittämiseen.	Yhteisöllisyyden, hyvinvoinnin ja asuinalueiden tasapainoisen kehityksen kärkihanketta toteutetaan erillisen toimenpidesuunnitelman mukaisesti.
71	Kulttuurin kärkihanke. Valmistellaan uusi kulttuurin ja laajemmin hyvinvoinnin edistämiseen liittyvä kärkihanke, jonka toteuttamisen tueksi laaditaan toimenpideohjelma valtuustokaudelle.	Kulttuurin kärkihanketta toteutetaan erillisen toimenpidesuunnitelman mukaisesti.

Teema: Matkailu ja saavutettavuus – Tapahtumien Turku

Nro	Tavoite	Talousarvio 2023
74	Turku panostaa matkailun kehittämiseen voimakkaasti ja siinä onnistumiseksi houkuttelee alan toimijoita yhteen. Lentotaseen ja satamatoimintojen kilpailukyvyystä tulee huolehtia. Kansainvälisen matkailun kasvattaminen on yksi elinkeinopolitiikan keskeisistä tavoitteista.	Yhteisterminaalin mahdollistavan asemakaavan hyväksyminen. Satamaraiteen toteuttamisen edistäminen yhteistyössä Väyläviraston kanssa. Yhteisterminaalihankkeeseen liittyvän kaupungin infran toteutussuunnittelu käynnistyy.

Teema: Turun talousraami 2021–2025 – Vahvana 2030-luvulle

Nro	Tavoite	Talousarvio 2023
77	Jo päätetty sopeutusohjelma toteutetaan.	Päätettyjen toimenpiteiden toteutus on käynnissä. Vuonna 2023 painopiste on pysäköintitoiminnan kehittämisessä, mm. maksullisten pysäköintialueiden laajentaminen sekä pysäköintimaksujen ja pysäköintivirhemaksun korottaminen.
78	Raitiotien kustannus- ja kannattavuusarvion pohjalta tehdään päätökset kaupunkikehityksen kannalta merkittävästä joukkoliikenneratkaisusta.	Raitiotien yleissuunnitelmat valmistuvat. Raitiotien edellyttämät asemakaavat hyväksytään. Hankeyhtiö edistää hyväksytyjen yleissuunnitelmien pohjalta toteutussuunnitelmia erikseen päätettävän hankintamallin pohjalta.
79	Investointien tehokas ajallinen ja taloudellinen hallinta sekä osaava ja huolellinen rakennuttaminen ovat avainasemassa, jotta investointeja voidaan toteuttaa kestävästi.	Kaupunkirakentaminen osallistuu kehittämishankkeisiin, joiden tavoitteena on investointien tehokas ajallinen ja taloudellinen hallinta sekä osaava ja huolellinen rakennuttaminen. Esimerkkeinä IPT4 ja Prodigial -tutkimushankkeet. IPT4 tutkimushankkeen tavoitteena on rakennusalan toimintakulttuurin muutos, integroitujen toimintamallien ja osaamisen kehittäminen. Prodigial -tutkimushankkeen tavoitteena on infrahankkeiden toiminnan ja talouden kehittäminen digitaalisin menetelmin.
80	Rakennamme uuden konserttitalon aikataulussa, joka mahdollistaa orkesterin siirtymisen suoraan uusiin tiloihin, tavoitteena vuosi 2025.	Musiikkitalon hankesuunnitelma valmistuu valtuuston hyväksymän asemakaavan pohjalta loppuvuodesta 2022 ja sen jälkeen siirrytään kehitysvaiheen toteutussuunnitelmavaiheeseen ja päätetään kesällä 2023 toteutusvaiheeseen siirtymisestä.
81	Toteutamme Kupittaa kansihankkeen mahdollistamaan tiedepuiston kärkihanketta ja luomaan uuden yhdistetyn Kupittaa-Itäharjun kaupunginosan vahvan joukkoliikenteen- ja työpaikkakeskittymän äärelle. Toteutamme TAITO-kampuksen.	Kupittaa kärjen allianssikumppani valitaan loppuvuodesta 2022, jonka jälkeen alueen asemakaavoitus käynnistyy alkuvuodesta 2023. Kaavan hyväksyminen ajoittuu vuoteen 2024. Valitun ryhmittymän kanssa allianssi suunnittelee hanketta kehitysvaiheessa niin, että hankesuunnitelmasta ja toteutussuunnitteluvaiheeseen siirtymisestä voidaan päättää alkuvuonna 2024.
82	Turku tavoittelee tulopohjan vahvistamiseksi merkittävää lisärakentamista.	Kaupungin käytöstä poistuvia rakennuksia ja maa-alueita kehitetään erilaisilla kiinteistönkehityshankkeilla erillisen kiinteistökehitysohjelman mukaisesti. Vuonna 2023 maanmyynnistä tavoitellaan tuloja 22,0 milj. euroa ja myyntivoittoa 18,0 milj. euroa. Yksityisen omistamia maita kehitetään kaavoituksen kautta. Vuonna 2023 maankäyttösopimusten tulotavoite on 7,0 milj. euroa.

Talousarviolausekkeet

Toimielin	Talousarviolauseke
Kaupunkiympäristölautakunta	Rakennuslupa-, tarkastus- ja kaavoitusprosessille laaditaan asiakastytyväisyyskyselyn pohjalta toimintatavat, joilla voidaan palvella asiakkaita asetettujen tavoitteiden mukaisesti asiantuntevasti, viiveettä ja ystävällisesti.

Pormestarimenettelyssä hyväksytyt talousarviomuutokset menoihin ja tuloihin

Lautakunta	Lauseke	Vaikutus käyttötalouteen (euroa)			
		Talousarvio 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025	Taloussuunnitelma 2026
Kaupunkiympäristölautakunta	Taloussuunnitelman sopeutus (menojen vähennys)	-1 000 000	-100 000	-120 000	-120 000
Turun kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta	Taloussuunnitelman sopeutus (menojen vähennys)		-150 000	-200 000	-250 000

Käyttötalouden ja investointien määrärahat ja tuloerät, 1 000 €

Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus

Käyttötalousosa

Tunnusluku	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 muutoksin	Talousarvio 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025	Taloussuunnitelma 2026
Toimintatulot	74 230	73 643	79 652	94 001	104 776	117 244
Valmistus omaan käyttöön	1 178	1 610	1 610	1 610	1 610	1 610
Toimintamenot	104 265	114 148	126 376	140 447	155 928	173 734
Toimintakate	-28 857	-38 895	-45 115	-44 836	-49 541	-54 880
Muutos-%		34,8 %	16,0 %	-0,6 %	10,5 %	10,8 %

Investointiosa

Tunnusluku	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 muutoksin	Talousarvio 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025	Taloussuunnitelma 2026
Investointimenot	746	903	900	900	900	900
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet	82	175	177	177	177	177
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot	0	0	0	0	0	0
NETTO	-664	-728	-723	-723	-723	-723
Muutos-%		9,6 %	-0,7 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %

Kaupunkiympäristölautakunta

Käyttötalousosa

Tunnusluku	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 muutoksin	Talousarvio 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025	Taloussuunnitelma 2026
Toimintatulot	40 370	38 582	42 686	45 506	47 001	48 619
Valmistus omaan käyttöön	1 178	1 610	1 610	1 610	1 610	1 610
Toimintamenot	50 393	56 288	63 213	65 286	66 461	67 679
Toimintakate	- 8 845	-16 095	-18 917	-18 170	-17 850	-17 450
Muutos-%		82,0 %	17,5 %	-4,0 %	-1,8 %	-2,2 %

Investointiosa

Tunnusluku	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 muutoksin	Talousarvio 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025	Taloussuunnitelma 2026
Investointimenot	47	403	400	400	400	400
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet						
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot						
NETTO	-47	-403	-400	-400	-400	-400
Muutos-%		855,6 %	0,7 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %

Lounais-Suomen jätehuoltolautakunta

Käyttötalousosa

Tunnusluku	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 muutoksin	Talousarvio 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025	Taloussuunnitelma 2026
Toimintatulot	250	383	384	384	384	384
Valmistus omaan käyttöön						
Toimintamenot	262	383	384	384	384	384
Toimintakate	-12	0	0	0	0	0
Muutos-%		0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %

Rakennus- ja lupalautakunta

Käyttötalousosa

Tunnusluku	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 muutoksin	Talousarvio 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025	Taloussuunnitelma 2026
Toimintatulot						
Valmistus omaan käyttöön						
Toimintamenot	94,6	100	114	114	114	114
Toimintakate	-94,6	-100	-114	-114	-114	-114
Muutos-%		-1,4 %	-13,6 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %

Turun kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta

Käyttötalousosa

Tunnusluku	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 muutoksin	Talousarvio 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025	Taloussuunnitelma 2026
Toimintatulot	33 610	34 677	36 581	48 111	57 391	68 241
Valmistus omaan käyttöön						
Toimintamenot	53 515	57 377	62 665	74 663	88 968	105 557
Toimintakate	-19 905	-22 700	-26 084	-26 552	-31 578	-37 316
Muutos-%		6,7 %	2,1 %	1,8 %	18,9 %	18,2 %

Investointiosa

Tunnusluku	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 muutoksin	Talousarvio 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025	Taloussuunnitelma 2026
Investointimenot	699	500	500	500	500	500
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet	81,7	175	177	177	177	177
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutus-tulot	0	0	0	0	0	0
NETTO	-617	-325	-323	-323	-323	-323
Muutos-%		-51,7 %	0,7 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %

(Palvelutilaus Kh/Maaomaisuus 1602, 16020 ja Kh/Infraomaisuus 1604, 16040), 1 000 €

Tunnusluku	Talousarvio muutoksin 2022	Talousarvio 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025	Taloussuunnitelma 2026
Pysyvien vastaavien luovutustuloista saata- vat myyntivoitot (Kh/maaomaisuus)	21 543	18 000	13 000	11 000	9 000
Maankäyttö- ja rakennuslain mukaiset (Kh/maa- omaisuus)	11 520	7 000	9 000	9 000	9 000
Pilaantuneiden maa-alueiden kunnostuskus- tannukset (Kh/maaomaisuus)	2 900	3 000	3 000	3 000	3 000
Pilaantuneiden maa-alueiden kunnostuskus- tannukset (Kh/Infraomaisuus)	500	300	300	300	300
Ruoppausmassojen vastaanottomaksut (Kh/infraomaisuus)	-	1 600	600	600	600
Ruoppausmassojen vastaanottomaksuja vastaavat kulut (Kh/infraomaisuus)	-	600	300	300	300

Infrainvestoinnit (Palvelutilaus Kh/Infraomaisuus 1604), 1 000 €

Tunnusluku	Talousarvio muutoksin 2022	Talousarvio 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025	Taloussuunnitelma 2026
Strategiset kärkihankkeet, kh	30 871	52 100	72 380	63 040	50 580
Kiinteistökehitys, kh	26 880	36 830	36 027	24 095	22 200
Toimintoja tukevat, kh	4517	250	1 650	1 650	2 150
Korjausvelkaa alentavat, kh	16 553	10 785	11 785	10 435	11 335
Liikenteen toimivuutta ja turvallisuutta paranta- vat, kh	3 725	1 050	2 200	4 200	1 200
Asukasviihtyisyyttä parantavat, kh	3 710	3 990	2 360	4 060	2 360
Aikaistettu toteutussuunnittelu, kh	250	250	250	250	250
Yhteensä	89 505	105 255	126 652	107 730	90 075

Tilainvestoinnit (Palvelutilaus Kh/Tilaomaisuus 1603), 1 000 €

Tunnusluku	Talousarvio muutoksin 2022	Talousarvio 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025	Taloussuunnitelma 2026
Nimetyt investointihankkeet > 1 M€, kh	34 034	57 609	76 631	57 000	30 432
Energiatehokkuusinvestoinnit, kh	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Pienet hankkeet < 1 M€, kh	9 000	9 000	9 000	9 000	9 000
Yhteensä	44 034	67 609	86 631	67 000	40 432

Kiinteän omaisuuden hankinnat (Palvelutilaus Kh/Maaomaisuus 1602), 1 000 €

Tunnusluku	Talousarvio muutoksin 2022	Talousarvio 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025	Taloussuunnitelma 2026
Maaomaisuus, kh	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500

Pysyvien vastaavien luovutustulot (Palvelutilaus Kh/Maaomaisuus 1604), 1 000 €

Tunnusluku	Talousarvio muutoksin 2022	Talousarvio 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025	Taloussuunnitelma 2026
Maanmyyntitulot, kh	38 043	22 000	18 000	15 000	12 000

KONSERNIYHTEISÖT

Arkea Oy -konserni

Toimitusjohtaja: Tuija Rompasaari-Salmi

Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Tässä tuloskortissa on yhdistettynä koko Arkea-konsernin tunnusluvut. Konserniin kuuluu Arkea Oy ja PASSAA palvelut Oy.

Yhtiöiden toimialana on ruoka-, siivous- ja kiinteistön, turvallisuus- ja kunnossapitopalveluiden tuottaminen, sekä näiden palveluiden toteuttamiseen liittyvä suunnittelu ja konsultointi; ruokatuotteiden valmistus, varastointi, välittäminen ja kuljettaminen; kiinteistöjen siivous, hoito, huolto, valvonta, vartiointi ja turvallisuuspalvelut sekä kiinteistöihin liittyvien laitteiden ja järjestelmien asentaminen, huolto ja korjaus. Yhtiö voi myös ostaa, myydä ja omistaa kiinteistöjä sekä osakkeita ja muita arvopapereita.

Toimintaympäristön muutostekijät

Yhtiön toimintaympäristössä on tapahtunut ja tulee tapahtumaan poikkeuksellisen paljon muutoksia. Liikevaihtoon vaikuttavat henkilöstö- ja opiskelijaravintoloiden edelleen jatkuva asiakaskato sekä asiakkaan asiakkaiden hoivayksiköiden asiakasmäärien vähyys. Henkilöstökustannuksia rasittavat sairauspoissaoloista johtuvat kustannukset sekä sijaisten vuokratyövoiman heikko saatavuus. Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan on nostanut elintarvikkeiden, kuljetusten, polttoaineiden ja muiden tarvikkeiden kustannuksia merkittävästi.

Toiminnan kehittäminen – toimenpiteet ja tavoitteet

Yhtiö on tunnustanut yhtiön toiminnan kriittiset avainasiat. Suunnitelmalliset toimenpiteet on käynnistetty vuoden 2022 aikana. Kaikkiin kuluryhmiin kohdistuvia toimenpiteitä tullaan jatkamaan vuoden 2023 aikana.

Toimitusjohtajan katsaus vuoden 2023 talousarvioon ja vuosien 2024–2026 taloussuunnitelmaan

Vuoden 2023 tulos tulee olemaan tappiollinen em. seikoista johtuen. Kehittämistoimenpiteiden tarkoituksena on saada liiketoiminta kannattavaksi, siten että vuodesta 2024 alkaen yhtiö tulos on voitollinen.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2023–2026
Arkea Oy -konserni

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Tavoite: Kaupungin määräaikaisten puitesopimusten tilauskannan ulkopuolinen liikevaihto kasvaa ja yhtiön sisäisen toiminnan tuottavuus paranee

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	2024	2025	2026
Liiekvaihto, 1 000 eur	47 391	44 956	33 776	32 275	31 953	31 537
Liikevoitto, 1 000 eur	83	133	-719	128	129	131

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Tehdään uutta kauppa harkitusti. Liikevoitto on toimialan keskitasoa huomioituna kalliimman TES:n vaikutus.

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON SEURAAMAT ILMASTOTAVOITTEET

Yhteisö toteuttaa Turun Ilmastosuunnitelmaa tavoitellen myös oman toimintansa kehittämistä hiilineutraaliksi vuoteen 2029 mennessä

Tavoite: Yhteisö kehittää liikkumisratkaisunsa (a/tai b) työmaansa hiilineutraaleiksi jo vuoteen 2025 mennessä.

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	2024	2025	2026
Polttomootorikäyttöisten autojen kilometrien määrä vähenee						
Hävikkiruuan määrä vähenee						

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Kun uusia autoja hankitaan, ne ovat hybridautoja tai käyttövoimana on muu kuin bensiini tai diesel.

Tavoite: Yhteisö osallistuu investoinneillaan konsernin yhteiseen ilmastobudjetoinnin kehitystyöhön toteuttaen Vihreää siirtymää ilmastosuunnitelman ja EU-taksonomian mukaisesti.

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	2024	2025	2026
Polttomootorikäyttöisten autojen kilometrien määrä vähenee						
Hiilijalanjäljen pienentäminen. Toteutetaan konsernin tavoitteita tukevaa päästövähennyssuunnitelmaa. Ylijäämäruuan määrä pienenee.	Hiilijalanjäljen laskentamallin määrittäminen ja pilotointi	Laskentamallien käyttäminen ja toimivuuden arviointi	Laskentamallien käyttäminen ja mittarien asettaminen	Laskentamallien käyttäminen ja hiilijalanjäljen pienentämisen suunnittelusti	Laskentamallien käyttäminen ja hiilijalanjäljen pienentämisen suunnittelusti	Laskentamallien käyttäminen ja hiilijalanjäljen pienentämisen suunnittelusti

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Kun uusia autoja hankitaan, ne ovat hybridautoja tai käyttövoimana on muu kuin bensiini tai diesel.

Blue Industry Park Oy

Toimitusjohtaja: Tero Juhani Lahti

Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Blue Industry Park Oy:llä on kehitysvastuu johtavan meriteollisuuden ja valmistavan teollisuuden tuotanto- ja innovaatiokeskittymän muodostamisesta Turun telakan läheisyyteen. Meriteollisuuden laaja-alaisen kiinteistökonseptin luomisen lisäksi yhtiön tehtävänä on muodostaa synergiaetuja yrityksille mahdollistamalla niille verkostomuotoisia tukipalveluita ja optimoimalla alueen fyysisiä rakenteita.

Konseptina Blue Industry Park on monimuotoinen kasvuyhteisö, jonka skaalautuvat tilat ja jaetut resurssit vastaavat teollisuuden kasvutarpeisiin ja vähentävät yritysten toissijaisia investointitarpeita siten, että alueella on mahdollista harjoittaa liiketoimintaa kilpailukykyisesti pitkällä aikajänteellä.

Operatiivinen Blue Industry Park Oy aloitti strategisena yhtiönä keväällä 2022. Yhtiö hallitsee BIP-konseptia kokonaisuutena kehittämällä, vuokraamalla ja myymällä alueen tontteja konseptiin soveltuville yrityksille. Yhtiö voi toteuttaa konseptia palvelevia investointi- ja kehityshankkeita. Tarkoitusta varten Blue Industry Park Oy:lle voidaan muodostaa kumppanuus- ja osakkuus- ja vähemmistöosakkuusyhtiöitä talouden ja riskienhallinnan kannalta tarkoituksenmukaisimmalla tavalla. Kaupunki ei edellytä yhtiöltä vuosittaista osinkotuloutusta, mutta varmistaa pitkällä aikajänteellä tuoton sijoittamalleen pääomalle. Yhtiö vastaa alueensa edistykellisten energia- ja jätehuoltoratkaisujen toteutumisesta kaupungin kiertotalous- ja hiilineutraalisuustavoitteiden mukaisesti. Yhtiö toimii kilpailuilla kiinteistömarkkinoilla, eikä ole julkinen hankintayksikkö.

Toimintaympäristön muutostekijät

Ukrainan sodan vaikutukset näkyvät hankkeiden toteutuspäätösten viivästyminä. Rakennusmateriaalien hintojen sekä saatavuuden uskotaan kuitenkin palautuvan kestäväälle tasolle vielä vuoden 2022 aikana. Energiaepävarmuus peilaantuu hankkeiden omiin energia suunnitelmiin mutta osaltaan edesauttavat lisääntyvässä energiaomavaraisuus investoinneissa kuten paikallisessa aurinkoenergiassa, mahdollisessa lämmön kausivarastoinnissa sekä sähkönvarastointiin liittyvissä investoinneissa yhdistettynä älyverkkotoiminnoilla.

Toiminnan kehittäminen – toimenpiteet ja tavoitteet

Tunnettuuden sekä yhteistyöverkoston rakentaminen on vahvasti käynnissä. Yhtiön strategia ja sitä tukeva liiketoimintasuunnitelma on päivitetty alkuvuonna 2022. Strategia jakautuu kolmeen vaiheeseen, joita osittain tehdään limittäin nyt vahvasti menossa 1. Kiinteistökehitysvaihe (0-18kk) sitä seuraavat 2. Kiinteistöjen lisäarvopalvelut (18-36kk) sekä 3. Ekosysteemin lisäarvopalvelut (+36 kk). Tuemme kaupungin ilmastotavoitteita mm. päästötön työmaa teemalla sekä alueenhiilineutraalius tavoitteilla.

Toimitusjohtajan katsaus vuoden 2023 talousarvioon ja vuosien 2024–2026 taloussuunnitelmaan

Odotamme 2023 vuodelle konkreettisia hankkeiden aloituspäätöksiä kehitteillä olevista infrahankkeista. Vuoden 2023 ennuste on maltillinen peilaten vahvasti yleiseen maailmantilanteeseen sekä markkinaolosuhteisiin niin alueellisesti kuin suomi tasolla. Uskomme kuitenkin yhdessä kumppanien kanssa, että markkinatilanne tulee kohenemaan vuoden 2022 lopulla ja jatkuu positiivisena 2023 aikana. Tulemme erityisesti panostamaan tunnettuuden luomiseen sekä alkavien hankkeiden palvelukokonaisuuksien tarjoamiseen vuonna 2023. Tunnusluvut peilaavat maa-alueiden vuokratuottoihin hankekokonaisuuden pitkän aikavälin tarkastelussa ja sisältävät siten epävarmuutta.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2023–2026
Blue Industry Park Oy

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Tavoite: Rakennettavissa olevien tonttien saatavuus Merilinja sekä Yard Park kaava-alueilla

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	2024	2025	2026
Valmiit tontit Merilinja (max. 11)	0	8	8	9	9	10
Valmiit tontit Yard Park (max. 6)		4	6	6	6	6

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Mahdollisuuksien mukaan aloitamme tonttien valmistelut kuten tasoon louhinnat sekä tarvittavat tasaukset sekä mahdollisen puuston poistot. Yard park on valmis 4/6 (66 %) Merilinja 8/11 (73 %)

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON SEURAAMAT ILMASTOTAVOITTEET

Yhteisö toteuttaa Turun Ilmastosuunnitelmaa tavoitellen myös oman toimintansa kehittämistä hiilineutraaliksi vuoteen 2029 mennessä

Tavoite: Yhteisö kehittää liikkumISRatkaisunsa ja/tai b) työmaansa hiilineutraaleiksi jo vuoteen 2025 mennessä.

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	2024	2025	2026
Päästötön työmaa	0	0	2	3	2	2

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Tavoitteet viety osaksi vuokra- ja myyntisopimuksia maa-alueiden osalta. Palveluiden ja toimiltilojen osalta viitataan LEED ja BREEAM certifiointeihin sekä alueelliseen hiilineutraaliustavoitteeseen.

Forum Marinum -säätö

Toimitusjohtaja: Ulla Teräs

Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Merikeskus Forum Marinum on merenkulun valtakunnallinen vastuumuseo, merivoimien museo sekä merihenkien vierailu-, kokous- ja tapahtumapaikka. Museona Forum Marinum on erikoisalansa toiminnan kehittäjä. Forum Marinum tekee kansallisesti ja kansainvälisesti yhteistyötä korkeakoulujen, museoiden sekä useiden yksityisten ja julkisten tahojen kanssa.

Toimintaympäristön muutostekijät

Linnanniemen alueen uudistuminen on iso mahdollisuus Forum Marinumille. Alueen suunnittelun eteneminen ja aktiivinen osallistuminen siihen on olennaisen tärkeää toiminnan kehittämisen kannalta tulevina vuosina. Forum Marinumin suosio merellisenä vierailukohteena on ollut kasvava. Hyödyntämättömän potentiaalin ja pitkän tähtäimen kestävä toiminnan saavuttaminen nopeassa muutoksessa on haaste, joka edellyttää palvelujen uudelleen arviointia ja -konseptointia sekä sisältöjen että piha-alueen käytön näkökulmasta. Tiivistyvä yhteistyö Turun museokeskuksen ja muiden Turun museoiden kanssa on mahdollisuus nostaa alueen museoiden vetovoima kansainväliselle tasolle. Mahdolliset viivästykset aikatauluissa vaikuttavat myös Forum Marinumin kehittämisenäkymiin.

Toiminnallisesti vuonna 2022 on pandemiavuosien jälkeen päästy lähelle niitä edeltäneen vuoden 2019 tasoa. Ukrainan kriisin vaikutukset heijastuvat kuitenkin Forum Marinumin toimintaan mm. nousseena sähkön ja lämmityksen hintoina kuormittain käyttötaloutta, jossa kiinteiden kulujen osuus on jo ennestään suuri. Talouden taantuminen ja pidemmällä tähtäimellä julkisen rahoituksen oletettava kaventuminen ovat merkittäviä haasteita Forum Marinumille.

Aineettoman kulttuurin kulutus ja ekologisen jälleenrakentamisen paineet kasvattavat merikeskuksen palvelujen kysyntää. Saaristomeren ja Itämeren toimijoiden joukko on sirpaloitunut ja merikeskuksen mahdollisuus on rakentaa vahvempi rooli sen yhteentuojana ja erilaisten palvelujen kokoajana. Myös museoihin kohdistuu nykyään kasvavia odotuksia yhteiskunnallisen vaikuttavuuden näkökulmasta. Kansainvälisesti löytyy jo hyviä esimerkkejä toimintaroolejaan uudistaneista museoista, joilla on keskeinen rooli alueensa vetovoiman ja hyvinvoinnin edistämiseksi.

Toiminnan kehittäminen – toimenpiteet ja tavoitteet

Viime vuosina kävijämäärät ovat kasvaneet sekä Forum Marinumin näyttelyissä että alueella, mutta nykyiset puitteet rajaavat sekä toiminnan kehittämistä että oman toiminnan tuottojen kasvua. Kiinteiden kulujen (henkilöstö, kiinteistöt) kasvu on kutistanut taloudellista liikkumavaraa ja säätöön maksukykyä. Rahoituspohjan laajentaminen ja potentiaalin hyödyntäminen vaativat toiminnan perusteellisempaa konseptuaalista pohdintaa. Tätä tukevat merellisen Turun kehittämistavoitteet, kehittyminen osana Linnanniemeen muodostuvaa museokeskittymää sekä museopoliittinen ohjaus (OKM), jossa museoilta edellytetään vahvistuvaa roolia yhdenvertaisuuden, inklusion ja kestävä kehityksen edistäjinä.

- Uusi strategia valmis vuoden 2022 loppuun mennessä ja arjessa 2023-. Tavoitteena toiminnan fokuoiminen ja parempi vaikuttavuus.
- Käynnistetään välittömästi neuvottelut Turun kaupungin kanssa nopeiden investointien toteuttamisesta ja rahoittamisesta vuosille 2023-24. Tavoitteena lisätä energiatehokkuutta, vastata kaupungin asettamiin ilmastotavoitteisiin sekä saada välittömiä säästöjä käyttötalouteen.
- Vuoden 2023 aikana kokonaiskonseptointi: palvelutarjooma sisältäen kulttuuriperintöpalvelut, Merikeskuksen ohjelmiston ja kumppaniverkoston kanssa tuotetut palvelut, maksulliset palvelut ja näitä tukeva tilakonseptit (piha-alueen käyttö, museoalusten sijoittelu ja saavutettavuus, mahdollinen täydennysrakentaminen alueella yhdistettynä Linnanniemen suunnitelmiin)
- Strategian ja konseptin pohjalta 2023 aikana pitkän tähtäimen hanke- ja investointisuunnitelma sisältäen Kruununmakasiinin tilojen peruskorjauksen ja uudistamisen. Perustajayhteisöjen aktivointi ja uusien rahoittajien hankinta OKM:n ja kaupungin lisäksi. Tavoitteena palvelujen ja niiden puitteiden päivittäminen sekä kaventuvan talouden kohentaminen pitkällä tähtäimellä.

Toimitusjohtajan katsaus vuoden 2023 talousarvioon ja vuosien 2024–2026 taloussuunnitelmaan

Vuoden 2023 talousarviota kuormittava kasvava inflaatio ja erityisesti kasvavat lämmityksen ja sähkön hinnat. Kiinteiden kulujen (henkilöstö ja kiinteistöt) osuus säätöön kokonaisbudjetista on museoille ominaiseen tapaan suuri ja nopea reagointi kesken vuoden muuttuvaan tilanteeseen on vaikeaa, vaikka omarahoituksen osuutta on pandemiavuosia lukuun ottamatta jatkuvasti pystytty kasvattamaan. Säätö toivoo voivansa käynnistää nopealla aikataululla neuvottelut Turun kaupungin kanssa investointien tukemisen vaihtoehdoista. Kruununmakasiinin lämmitys- ja jäähdytysjärjestelmien uusimisella ja aurinkopaneelien avulla parannettaisiin energiatehokkuutta sekä saataisiin nopeasti säästöjä käyttötalouteen. Vuotuiset lainanhoitokulut aiemmista tilakorjauksesta ovat noin 39000 vuodessa. Turun kaupungin ja opetus- ja kulttuuriministeriön rahoitus vuodelle 2023 säilyy samansuuruisena.

Pidemmillä aikavälillä julkisen rahoituksen staattisuus ja investointibudjetin puuttuminen haastavat säätöön talouden kehittämisen. Yhteistoimintasuorituksen vuosittainen rahoitus on pysynyt samansuuruisena jo useamman sopimuskauden ajan eikä omien tuottojen kasvu riitä kompensoimaan kiinteiden kulujen kasvua ja rahoittamaan toiminnan kehittämistä. Kasvavien asiakasmäärien tarpeisiin vastaaminen sekä uusien rahoittajien mukaan saaminen edellyttää kokonaisuuden ja sen palvelujen konseptointia sekä investointeja sitä tukevien tilojen korjaukseen ja toteutukseen pitkällä tähtäimellä.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2023–2026
Forum Marinum -säätö

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Tavoite: Säätiön suosio ja houkuttelevuus paikallisena ja valtakunnallisena matkailukohteena

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	2024	2025	2026
Alueen kävijämäärä/vuosi, henkilöä	148 000	180 000	200 000	220 000	230 000	240 000
Näyttelyjen määrä, kpl	10	8	8	8	6	6
Merellisten tapahtumien määrä, kpl	6	8	9	10	10	11
Oman tuoton osuus kaikista tuotoista, %	32	35	36	38	38	40
Pääsylipputulot, 1 000 eur	296	340	350	370	370	380
Yhteistoimintasopimus Turun kaupungin kanssa 1 000 eur (Kh 22.11.2021 § 524)	574	589	589	589	uusi sopimus	uusi sopimus

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:

Merikeskushankkeen myötä saadut lupaavat kokemukset uusista avauksista (40 000+, alullaan oleva kumppaniverkosto, digitaaliset palvelut) kannustavat merikeskuksen kokonaiskonseptin uudelleen tarkasteluun –omarahoituksen kasvattaminen jatkossa vaatii uudenlaista osaamista, tilojen peruskorjausta ja sisältöjen päivittämistä. Lähivuosina korostuu hankesuunnittelu ja rahoituksen hankkiminen - vuosien 2025-26 tulokset riippuvat näiden onnistumisesta, minkä vuoksi arviot hyvin alustavia.

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON SEURAAMAT ILMASTOTAVOITTEET

Yhteisö toteuttaa Turun Ilmastosuunnitelmaa tavoitellen myös oman toimintansa kehittämistä hiilineutraaliksi vuoteen 2029 mennessä

Tavoite: Yhteisö kehittää liikkumisratkaisunsa (a/ta b) työmaansa hiilineutraaleiksi jo vuoteen 2025 mennessä.

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	2024	2025	2026
Kehitetään toimintaa systemaattisesti kohti hiilineutraalia yhdessä muiden museoiden ja matkailutoimialan kanssa			Ilmastolupaus -hanke: uudet toimitatavat ilmasto- ja ympäristövaikutusten vähentämiseksi		Ympäristöjär-jestelmän tai ympäristösertifikaatin käyttöönotto.	

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:

Uusia toimintamalleja ja keinoja hiilijalanjäljen pienentämiseen on luontevaa etsiä yhteistyössä muiden museoiden kanssa, joista Turun museokeskuksen 2022 käynnistämä Varsinais-Suomen museoiden ilmastolupaus -hanke on ensimmäinen. Myös matkailualan toimijoilta odotetaan kasvavaa vastuuta. Tavoitteena on vuoden 2023 aikana valita ympäristöohjelma tai sertifikaatti, joka voidaan ottaa käyttöön toiminnassa 2024-26.

Tavoite: Yhteisö osallistuu investoinneillaan konsernin yhteiseen ilmastobudjetoinnin kehitystyöhön toteuttaen Vihreää siirtymää ilmastosuunnitelman ja EU-taksonomian mukaisesti.

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	2024	2025	2026
Kiinteistöjen energiatehokkuuden parantaminen ja säästöt käyttötaloudessa			Kruununmakasiinin jäähdytys- ja lämmitysjärjestelmien uusiminen.	Aurinkopaneelit Kruununmakasiinin katolle.		

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2023–2026

Forum Marinum -säätö

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:

Näyttely- ja kokoelmatilat ja niihin liittyvät kiinteistökustannukset ovat suurimmassa roolissa hiilijalanjäljen pienentämisessä. 2000-luvun alussa peruskorjatun Kruununmakasiinin tilat ja tekniikka ovat korjauksen tarpeessa. Jäähdytys- ja lämmitysjärjestelmien uusiminen pienentäisi välittömästi kasvavia kiinteitä kuluja. Elokuussa 2022 valmistuneessa energiaselvityksessä on arvioitu alustavasti kustannukset lämmitys- ja jäähdytysjärjestelmän uusimiseen sekä aurinkosähkön hyödyntämiseen Forum Marinumissa. Toteutus vaatii investointeja.

Kaarea Oy

Toimitusjohtaja: Tuija Rompasaari-Salmi

Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Yhtiön toimialana on ruoka-, siivous- ja kiinteistön hoito- ja kunnossapitopalveluiden tuottaminen, sekä näiden palveluiden toteuttamiseen liittyvä suunnittelu ja konsultointi; ruokatuotteiden valmistus, varastoiminen, välittäminen ja kuljettaminen; kiinteistöjen siivous, hoito, huolto, valvonta, vartiointi ja turvallisuuspalvelut sekä kiinteistöihin liittyvien laitteiden ja järjestelmien asentaminen, huolto ja korjaus. Yhtiö voi myös ostaa, myydä ja omistaa kiinteistöjä sekä osakkeita ja muita arvopapereita. Yhtiön tarkoituksena on toimia omistajiensa sidosyksikkönä julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetussa laissa (1397/2016) tarkoitetuin tavoin. Yhtiö toimii liiketaloudellisin periaattein.

Toimintaympäristön muutostekijät

Hyvinvointialueiden toiminnan käynnistyminen tulee vaikuttamaan yhtiön toimintaympäristöön. Kaarea Oy on varteenotettava vaihtoehto kunnille ja hyvinvointialueelle tehostaa ja kehittää tukipalvelujen toimintaa.

Toiminnan kehittäminen – toimenpiteet ja tavoitteet

Yhtiö jatkaa kehittämistyötä yhtenäistääkseen ja parantaakseen organisaation toimintoja. Toimintaa kehitetään muun muassa tuottavuus- ja hiilijalanjälki mittaristojen tulosten pohjalta. Yhtiön toiminta perustuu osakkaiden väliseen sopimukseen ja omistajapolitiikkaan.

Toimitusjohtajan katsaus vuoden 2023 talousarvioon ja vuosien 2024–2026 taloussuunnitelmaan

Mahdollisia tulevia liiketoimintakauppoja ja niiden vaikutuksia yhtiön tulevien vuosien talousarvioon ei ole huomioitu, koska näiden toteutumiseen liittyvä valmistelu ja päätösprosessi on kesken. Talousarvio tuleville vuosille on laadittu olemassa olevan toiminnan ja sopimusten voimassaolojen mukaisina. Mikäli nyt työn alla olevat liiketoimintasiirrot toteutuvat, yhtiötä tulee entistä merkittävämpi palveluntuottaja hyvinvointialueelle

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2023–2026
Kaarea Oy

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Tavoite: Yhtiö saa uusia omistaja-asiakkaita sekä vahvistaa nykyisten omistaja-asiakkaiden tilauskantaa ja yhtiön sisäisen toiminnan tuottavuus paranee

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	2024	2025	2026
Yhtiö saa uutta liikevaihtoa uusista asiakkaista, 1 000 eur	34 884	32 105	32 798	32 004	29 322	29 173
Liikevoitto on maltillinen. Liikevoitto, 1 000 eur	1 435	485	507	467	446	435

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:

Kaarean palveluja markkinoidaan aktiivisesti yhtiön nykyisille omistajille sekä ympäristökuntiin ja Varsinais-Suomen hyvinvointialueelle. Sopimus Paraisten kaupungin kanssa päättyy 08/2024 vaikuttaen vuosien 2024 ja 2025 arvioituun liikevaihtoon. Yhtiön tavoitteena on kuitenkin jatkaa Paraisten palvelusopimusta. Uudenkaupungin kaupungin sopimus koulujen ja varhaiskasvatuksen ruokapalveluista on voimassa Uudenkaupungin Winterhankkeen rakennusajan ulottuen toukokuulle 2025, ja vaikuttaen vuosien 2025 ja 2026 arvioituun liikevaihtoon. Yhtiön tavoitteena on palvella omistaja-asiakkaitaan kustannustehokkaasti ja tuottaa lisäarvoa.

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON SEURAAMAT ILMASTOTAVOITTEET

Yhteisö toteuttaa Turun Ilmastosuunnitelmaa tavoitellen myös oman toimintansa kehittämistä hiilineutraaliksi vuoteen 2029 mennessä

Tavoite: Yhteisö kehittää liikkumisratkaisunsa jo vuoteen 2025 mennessä.

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	2024	2025	2026
Yhtiön liikkumisratkaisuja kehitetään hiilineutraalimmiksi			Liikkumisratkaisuille laaditaan arviointi ja toimenpidesuunnitelma hiilineutraaliuden saavuttamiseksi	Liikkumisratkaisuille laadittu toimenpidesuunnitelman toteutus	Liikkumisratkaisut kehitetty hiilineutraaleiksi	Liikkumisratkaisut kehitetty hiilineutraaleiksi
Yhtiö käyttää uusiutuvaa, vähähiilistä ja biopohjaista polttoainetta			Jatketaan käyttöä	Jatketaan käyttöä	Jatketaan käyttöä	Jatketaan käyttöä
Sähköisten ajoneuvojen osuus kaikista ajoneuvoista						

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:

Yhtiö uusii autokantaa tulevina vuosina hiilineutraaleilla vaihtoehdoilla, mikäli niitä on saatavissa. Polttomoottorikäyttöisissä autoissa käytetään uusiutuvaa, vähähiilistä ja biopohjaista polttoainetta. Henkilöstöä opastetaan ekologiseen liikkumiseen huomioiden mm. ajotavat ja tyhjäkäynnin välttäminen.

Tavoite: Yhteisö osallistuu investoinneillaan konsernin yhteiseen ilmastobudjetoinnin kehitystyöhön toteuttaen Vihreää siirtymää ilmastosuunnitelman ja EU-taksonomian mukaisesti.

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	2024	2025	2026
Vedenkulutuksen vähentäminen			Korvausinvestoinneilla päästään vähemmän vettä kuluttaviin ratkaisuihin	Korvausinvestoinneilla päästään vähemmän vettä kuluttaviin ratkaisuihin	Korvausinvestoinneilla päästään vähemmän vettä kuluttaviin ratkaisuihin	Korvausinvestoinneilla päästään vähemmän vettä kuluttaviin ratkaisuihin
Ilmastonmuutoksen hillintä			Korvausinvestoinneilla päästään vähemmän energiaa kuluttaviin ratkaisuihin	Korvausinvestoinneilla päästään vähemmän energiaa kuluttaviin ratkaisuihin	Korvausinvestoinneilla päästään vähemmän energiaa kuluttaviin ratkaisuihin	Korvausinvestoinneilla päästään vähemmän energiaa kuluttaviin ratkaisuihin

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2023–2026
Kaarea Oy

Hiilijalanjäljen pienentäminen / Toteutetaan konsernin tavoitteita tukevaa päästövähennyssuunnitelmaa	Toimialakohtaiset mittarit on rakennettu ja pilotoitu.	Toimialakohtaiset hiilijalanjälki mittarit ovat käytössä ja arvioidaan mittariston vaikutavuutta.	Kehitetään toimintaa toimialakohtaisten hiilijalanjälki mittariston pohjalta.	Kehitetään toimintaa toimialakohtaisten hiilijalanjälki mittariston pohjalta.	Kehitetään toimintaa toimialakohtaisten hiilijalanjälki mittariston pohjalta.	Kehitetään toimintaa toimialakohtaisten hiilijalanjälki mittariston pohjalta.
---	--	---	---	---	---	---

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:

Korvausinvestointien kilpailuttamiskriteereissä huomioidaan ympäristönäkökohdat.

Kuntec Oy

Toimitusjohtaja: Harri Kaunisto

Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Yhtiön toimialana on maa- ja vesirakennustöiden, kadunrakentamistöiden, viherrakentamistöiden, metsänhoitotöiden, liikunta- ja leikkipaikkarakentamistöiden ja projektinjohtourakoinnin sekä näihin liittyvien kuljetus-, rakennus-, ylläpito- ja muiden töiden suorittaminen, suunnittelu ja konsultointi sekä toimialaan liittyvien tuotteiden valmistus ja myynti. Yhtiö voi lisäksi ostaa, myydä ja omistaa kiinteistöjä ja osakkeita sekä vuokrata kiinteistöjä ja huonetiloja.

Toimintaympäristön muutostekijät

Muutimme sidosyksiöksi (Inhouse) syksyllä 2022.

Kustannustason muutokset ovat toimintaympäristössä ennustamattomia. Nopeita ja isoja kustannustason on jo tapahtunut ja saattaa tapahtua jatkossakin.

Toiminnan kehittäminen – toimenpiteet ja tavoitteet

Jatkamme sisäisen tehokkuuden parantamista. Painopisteenä edelleen johtamisen kehittäminen.

Yhtiön toimintaprosessit päivitetään vastaamaan sidosyksiötoiminnan tarpeita.

Toimitusjohtajan katsaus vuoden 2023 talousarvioon ja vuosien 2024–2026 taloussuunnitelmaan

Sidosyksiöksi muuttumisen jälkeen toimintamme vakiintuu taloudellisessa mielessä. Sopimukset ovat lähtökohtaisesti toistaiseksi voimassa olevia ja tulostaso on ennalta sovittu omistajan kanssa. Yrityksellä ei ole kasvuhakuisuutta vaan keskitymme hoitamaan sovitut sopimukset tehokkaasti ja laadukkaasti.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2023–2026
Kuntec Oy

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Tavoite: Kaupungin määräaikaisten puitesopimusten tilauskannan ulkopuolinen liikevaihto kasvaa ja yhtiön sisäisen toiminnan tuottavuus paranee

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	2024	2025	2026
Liikevaihto kasvaa verrattuna edelliseen tilinpäätökseen, 1 000 eur	9 642	7 600	9 000	9 200	9 400	9 600
Liikevaihto kasvaa verrattuna edelliseen tilinpäätökseen, %	-41,4	-30,3	18,4	2,9	2,8	2,8
Liikevoitto kasvaa verrattuna edelliseen tilinpäätökseen, 1 000 eur	151	251	0	4	4	4

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Sidosyksikkönä keskitymme hoitamaan sovitut sopimukset tehokkaasti ja laadukkaasti. Ulkopuolista liikevaihto jää suunnitellusti alle 5 %:n tason.

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON SEURAAMAT ILMASTOTAVOITTEET

Yhteisö toteuttaa Turun Ilmastosuunnitelmaa tavoitellen myös oman toimintansa kehittämistä hiilineutraaliksi vuoteen 2029 mennessä

Tavoite: Yhteisö kehittää liikkumisratkaisunsa ja/tai b) työmaansa hiilineutraaleiksi jo vuoteen 2025 mennessä.

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	2024	2025	2026
Käytettävien polttoaineiden muuttaminen uusiutuviksi polttoaineiksi			50%	90%	95%	95%
Sähkökäyttöisen kaluston ja ilmastoystävällisen materiaalin osuuden kasvattaminen			2%	5%	8%	10%

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:

Uusiutuvien polttoaineiden käytön aloittaminen on mahdollista, kun muutamme sidosyksiköksi. Kilpailulla markkinoille sen käyttöä ei ole voitu aloittaa hintakilpailun vuoksi. Esitämme tätä muutosta tilaajalle lisäkustannusta vastaan.

Raskaalle kalustollemme ei tällä hetkellä ole sähköisiä vaihtoehtoja tarjolla. Pien- ja pakettiautokaluston osalta uskomme siihen, että markkina tarjoaa taloudellisesti järkeviä vaihtoehtoja lähivuosien aikana.

Tavoite: Yhteisö osallistuu investoinneillaan konsernin yhteiseen ilmastobudjetoinnin kehitystyöhön toteuttaen Vihreää siirtymää ilmastosuunnitelman ja EU-taksonomian mukaisesti.

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	2024	2025	2026
Vähäpäästöisemmän (päästöluokitus) kaluston hankinnat, €			800 000	600 000	0	0

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Muutamme kalustomme päästöluokitusta euro 5→ euro 6 vahvasti seuraavan kahden vuoden aikana.

Lounais-Suomen Jätehuolto Oy (konserni) – kaupungin omistus 22,46 %

Toimitusjohtaja: Jukka Heikkilä

Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Lounais-Suomen Jätehuolto Oy (LSJH) on kahdeksantoista kunnan omistama jätehuoltoyhtiö.

LSJH hoitaa omistajakuntiansa lakisääteiset jätehuollon palvelutehtävät osakassopimuksen, jätelainsäädännön sekä muiden määräysten ja sopimusten mukaisesti. LSJH:n toiminnan perustana on jätehuoltopoliittinen ohjelma, joka on laadittu koko yhtiön toiminta-alueelle.

LSJH järjestää seudun asukkaille, julkisille toimijoille ja muille kunnan jätehuoltovastuulla oleville toimijoille jätteiden keräys- ja vastaanottopalvelut sekä jätteiden hyötykäytön ja muun käsittelyn. LSJH tarjoaa jäteneuvontaa kunnan jätehuoltovastuulla oleville tahoille. Asukkaita ja muita toimijoita opastetaan jätteiden vähentämisessä, kestävässä kuluttamisessa ja lajittelussa sekä kustannustehokkaan jätehuollon järjestämisessä. LSJH tarjoaa myös lakisääteiset kunnan toissijaisella vastuulla järjestettävät jätehuoltopalvelut elinkeinoelämälle (TSV).

Toimintaympäristön muutostekijät

Vuonna 2021 voimaan astunut jätelaki ja sen täytäntöönpano on teettänyt edelleen paljon työtä, mikä jatkuu myös tulevana kuukausina erilaisen suunnittelutyön, kilpailutusten, hankintojen, investointien sekä palvelujen organisoimisen muodossa. Voimakas inflaatio on nostanut kustannuksia, joilla on vaikutusta myös LSJH:n toimintaan. Erityisesti ulkopuolisissa palveluhankinnoissa kuljetuskustannukset ovat nousseet. Myös muiden kustannusten odotetaan nousevan lähikuukausina, johon muutokseen pyritään varautumaan talousarvion laadinnassa.

Pitkän pandemia-ajan jälkeen henkilöstön vaihtuvuus on lisääntynyt kuluneen vuoden aikana jonkin verran aikaisemmasta. Samaan aikaan on vastaavasti palkattu useita uusia työntekijöitä. Yleisesti kehitys vaikuttaa kuitenkin vastaavan tämänhetkistä trendiä. Koronan myötä työn tekemisen muodot ovat muuttuneet, lisäksi monet haluavat muutosta omaan elämäänsä esimerkiksi uudelleen kouluttautumalla tai työpaikkaa vaihtamalla.

Toiminnan kehittäminen – toimenpiteet ja tavoitteet

Lounais-Suomen Jätehuolto Oy:n strategiset päämäärät ja keskeiset tavoitteet pohjautuvat yhtiön toimintapolitiikkaan ja strategiaan. LSJH:n hallitus hyväksyi päivitetyn strategian ja toimintapolitiikan 31.8.2021.

Toimintamme perustana ovat:

- Asukkaat ja kumppanit - hyvä vuorovaikutus ja asiakaslähtöisyys
- Ympäristö ja turvallisuus - kestävä kehityksen mukainen ja tietoturvallinen tapa toimia
- Työyhteisö - keskinäinen arvostus, luottamus ja ammattitaito

LSJH:n strategiset päämäärät ovat:

- Järjestämme asukkaille lähellä olevat monipuoliset jätehuoltopalvelut
- Edistämme resurssitehokkuutta ja alueellista kiertotaloutta ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi
- Säilytämme talouden tasapainon muuttuvassa toimintaympäristössä

Toimitusjohtajan katsaus vuoden 2023 talousarvioon ja vuosien 2024–2026 taloussuunnitelmaan

Vuosien 2023-2026 talouden suunnittelu pohjautuu LSJH:n strategiaan, jonka LSJH:n hallitus vuosittain hyväksyy. Strategia toimii pohjana toimintavuoden aikana tehtävälle toimintasuunnittelulle ja talousarvion laadinnalle. Toiminnan suunnittelun lähtökohtana on tuottaa mahdollisimman laadukkaita jätehuoltopalveluita alueen asukkaille kustannustehokkaasti ja ympäristövaikutukset huomioiden. LSJH:ssa toiminnan suunnittelua tehdään pitkällä aikavälillä, minkä avulla pyritään hallitusti toteuttamaan mm. tuleville vuosille kaavailtuja mittavia investointeja jätehuoltopalveluiden parantamiseksi nykyisestäään.

Toimintasuunnitelmien valmistuttua syksyn aikana laaditaan yhtiön alustava talousarvio ja valmistellaan jätetaksaehdotus jätehuoltolautakunnan käsittelyyn. LSJH:n hallitus hyväksyy lopullisen talousarvion vuosikellon mukaisesti joulukuussa 2022.

Taloussuunnitelmien valmistuttua huomioidaan toimintaympäristössä, kuten lainsäädännössä, tapahtuvat muutokset. Investointisuunnitelmassa huomioidaan tarvittavat rakentamiseen ja muihin toimintoihin liittyvät kehittämistarpeet. Investoinnit tullaan rahoittamaan mahdollisuuksien mukaan kassavaroin ja tarvittaessa ulkopuolisella rahoituslainalla.

Taloudellista ja toiminnallista panostusta vaatii edelleen uuden jätelain mukanaan tuomat muutokset, poistotekstiilin (tekstiilijäte) täyden mittakaavan laitoksen suunnittelu, sekä Topinpuiston toteuttaminen ja LSJH:n toimiminen sen operaattorina. Lisäksi vanhojen kaatopaikkojen sulkeminen on tehtävä hallitusti.

Toiminnan rahoituksen rakennetta pyritään jatkuvasti kehittämään niin, että jätehuollon peruspalvelutoiminnan kustannukset voidaan kattaa palveluiden tuottamisesta saaduilla tuloilla. Aikaisempina vuosina taksanalaiset tulot eivät ole kattaneet taksanalaisen palveluiden tuottamisesta syntyneitä kuluja, ja vajetta on katettu liitetöiminnan muilla tuloilla. Lounavoima Oy:n ekovoimalaitoksen käyttöönoton myötä polttokelpoisen jätteen käsittelykustannukset ovat laskeneet merkittävästi. Saatava säästö tullaan lähivuosien aikana suunnitelmallisesti käyttämään kierrätyksen ja muun jätehuollon kehittämiseen sekä ohjaamaan suoraan asiakashintoihin. Voimakas inflaatio yleisestä maailmantilanteesta johtuen vaikuttaa myös LSJH:n tuottamien palveluiden kustannuksiin, mihin pyritään varautumaan kaikessa suunnittelussa.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2023–2026

Lounais-Suomen Jätehuolto Oy

Alla esitettyssä taulukossa olevat taloudelliset luvut ovat vasta alustavia. Ne voivat toteutuessaan poiketa ennakoidusta.

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTON SEURAAMAT ILMASTOTAVOITTEET

Yhteisö toteuttaa Turun Ilmastosuunnitelmaa tavoitellen myös oman toimintansa kehittämistä hiilineutraaliksi vuoteen 2029 mennessä

Tavoite: Yhteisö osallistuu investoinneillaan Turun Kaupungin ilmastobudjetoinnin kehitystyöhön toteuttaen Vihreää siirtymää ilmastosuunnitelman ja EU-taksonomian mukaisesti.

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	2024	2025	2026
LSJH:n järjestämän jätehuoltopalvelun hiilijalanjälki*	Ei mitattu	92357 tCO ₂ ekv./a	92357 tCO ₂ ekv./a	92357 tCO ₂ ekv./a	75 500 tCO ₂ -ekv/v	75 500 tCO ₂ -ekv/v
- Hiilikädenjälki		tot. 7836 t tCO ₂ ekva				
- Nettohiilijalanjälki		tot. 13 999 tCO ₂ ekv/a				
Syntyvän yhdyskuntajätteen kierrätysaste LSJH:n toimialueella	45%	47%	50%	52%	55%	55%

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: LSJH:n tavoitteena on pienentää jätehuoltopalvelun päästöjä siten, että alueen asumisessa ja kuntien palvelutuotannossa syntyvien jätteiden keräyksen ja käsittelyn hiilijalanjälki on korkeintaan 75 500 tCO₂-ekv/v vuoteen 2025 mennessä, eli 22 % pienempi kuin vuonna 2019. LSJH:n strategisissa mittareissa ei ole asetettu tavoitetasoa jätteenkäsittelyssä syntyville, toimintaympäristön muutoksista riippuvaisille päästöhyvityksille, mutta niitä seurataan ja viestitään sidosryhmille päästölaskennan rinnalla. Päästölaskentoja pyritään kehittämään ja harmonisoimaan Suomen jätelaitosten ja Kiertovoiman selvityksillä. Laskettu hiilijalanjälki kattaa vuosittain syntyvien jätteiden käsittelyn sekä LSJH:n että muiden vastuutahojen osalta sekä lisäksi kaatopaikkatoiminnan päästöt, jotka aiheutuvat LSJH:n hallinnassa oleville loppusijoitusalueille vuosikymmenten aikana sijoitetuista jätteistä.

Merkitävimmät toimenpiteet ovat kaatopaikkakaasun talteenoton tehostaminen kaatopaikka-alueita sulkemalla ja kaasunkeräyskaivoja rakentamalla, vähäpäästöisen kujetuskaluston edellyttäminen soveltuvin osin jätteenkuljetusten kilpailutuksissa sekä jätteen synnyn ehkäisyyn ja lajitteluun kannustava ympäristöneuvonta.

Ilmastotavoitetta tukee tavoite yhdyskuntajätteen kierrätysasteen nostamiseksi. Toimenpiteinä kierrätyksen lisäämiseksi ovat esimerkiksi biojätteen keräyksen laajentaminen, poistotekstiilien kierrätysratkaisujen kehittäminen ja siihen liittyvä laitosinvestointi sekä monikanavainen ympäristöneuvonta.

Turku 2029 -säätiö sr.

Säätiön asiamies: Tuomas Heikkinen

Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Säätiön tarkoituksena on edistää Turun kaupunginvaltuuston hyväksymän Turku-strategian mukaista toimintaa sekä tapahtumia ja hankkeita, jotka lisäävät kaupunkilaisten hyvinvointia ja tukevat Varsinais-Suomen alueen koulutusta, korkeakouluysteistyötä ja elinkeinoelämää. Säätiön tarkoitus on vetovoimatekijöiden kehittämisen kautta vahvistaa Turun kaupungin kiinnostavuutta ja houkuttelevuutta matkailukaupunkina sekä luoda uusia liike-toiminnan mahdollisuuksia matkailu- ja elämysteollisuuden yritystoiminnalle. Säätiön tarkoitus on edistää uusien palveluinnovaatioiden kehittymistä.

Toimintaympäristön muutostekijät

Vallitseva Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan on aiheuttanut merkittävää epävarmuutta sekä korko että osakemarkkinoille koko maailmanlaajuisesti, koska hyökkäyksestä on seurannut energian hintojen voimakas nousu Euroopassa, minkä vuoksi inflaation on kiihtynyt voimakkaasti. Tämä puolestaan pakottaa keskuspankit korkojen nostoon, mikä vaikuttaa edelleen talouteen negatiivisesti. Korkojen nousu alentaa säätiön korkosijoitusten pääoma-arvoja, mikä on näkynyt myös sijoitussalkun kehityksessä.

Toiminnan kehittäminen – toimenpiteet ja tavoitteet

Säätiön avustusten jaossa on pyritty vähentämään hieman avustusten saajien määrää ja edelleen kohdentamaan jaettavat avustuksen paremmin säätiön säädekirjan mukaisiin tarkoituksiin. Osa avustuksista kanavoidaan myös Turun Taiteidenalan toiminnan tukemisen kautta edelleen luovien alojen toimintaedellytysten parantamiseen.

Säätiön asiamiehen katsaus vuoden 2023 talousarvioon ja vuosien 2024–2026 taloussuunnitelmaan

Säätiön sijoitussalkun riskiprofiilia on laskettu siten, että karkeasti 75 % kokonaisallokaatiosta on sijoitettu korkovarallisuuteen ja 25 % osakevarallisuuteen. Tämä on vähentänyt sijoitussalkun volatiliiteettia eli salkun tuoton keskihajontaa, mutta samalla hieman laskenut odotettavaa tuottotasoa. Vuoden 2023 talousarvion tuotot on laskettu olettaen, että säätiön korkosijoitusvarallisuus tuottaisi keskimäärin 5 % vuodessa. Osakevarallisuuden osalta tuottoa ei voida ennakoita / budjetoida johtuen markkinoilla vallitsevasta suuresta epävarmuudesta ja volatiliiteetista.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2023–2026
Turku 2029 -säätiö sr.

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Tavoite: Turku-strategian mukaista toimintaa sekä tapahtumia ja hankkeita, jotka lisäävät kaupunkilaisten hyvinvointia ja tukevat Varsinais-Suomen alueen koulutusta, korkeakoulu yhteistyötä ja elinkeinoelämää.

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	2024	2025	2026
Jaetut avustukset ja kulut hankkeisiin, 1 000 eur	440	450	450	450	450	450
Säätiön sijoitusvarallisuuden markkina-arvo per 31.12, 1 000 eur	33 000	34 000	33 000	34 000	35 000	36 000

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON SEURAAMAT ILMASTOTAVOITTEET

Yhteisö toteuttaa Turun Ilmastosuunnitelmaa tavoitellen myös oman toimintansa kehittämistä hiilineutraaliksi vuoteen 2029 mennessä

Tavoite: Yhteisö kehittää liikkumisratkaisunsa ja/tai b) työmaansa hiilineutraaleiksi jo vuoteen 2025 mennessä.

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	2024	2025	2026
Säätiön varainhoitajat noudattavat tiukkoja ESG-kriteereitä (environment, social, gover- nance) valitessaan säätiön sijoituskohteet						

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:

Säätiö ottaa huomioon sijoitustoiminnassaan toimintaympäristönsä arvot. Säätiön toimintaa ohjataan poliittisen arvoprosessin kautta. Sijoituskohteen toimiala tai toimintatavat eivät voi olla ristiriidassa Turun kaupungin yhteiskunnallisten veloitteiden ja periaatteiden kanssa. Ristiriitatilanteessa eettiset arvot ylittävät taloudelliset arvot ja lyhyen aikavälin tuottotavoitteet ovat alisteisia valituille arvoille.

Säätiön tulee välttää sellaisia yksittäisiä yrityksiä, liikkeellelaskijoita tai maita, jotka eivät kunnioita YK:n ja ILO:n määrittelemiä ihmis- ja perusoikeuksia tai jotka toimivat vastuuttomasti ympäristöä vahingoittavalla tavalla.

Säätiö noudattaa lisäksi sijoitusperiaatteissaan Turun kaupungin strategisia ympäristötavoitteita. Merkittävämpänä tavoitteena on tulla täysin hiilineutraaliksi kaupungiksi vuoteen 2029 mennessä, jolloin kasvihuonekaasupäästöjen on oltava pienemmät kuin vuotuiset hiilinielut. Kaupunki seuraa käytöperusteisia kasvihuonekaasupäästöjä alueellaan ja raportoi niistä vuosittain. Kaupunki painottaa sijoituksiaan sellaisiin yrityksiin, jotka ovat sitoutuneet arvoissaan kestävään kehitykseen ja uusiutuvan energian käyttöön ja tuotantoon. Kaupunki kannustaa ja pyrkii omilla toimenpiteillään edistämään hiilidioksidipäästöjen ilmoittamista vuosiraportoinnin yhteydessä.

Turku City Data Oy

Toimitusjohtaja: Tero Mikola

Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Yhtiön tarkoituksena on tuottaa datan jalostamiseen liittyviä kehittämis-, analytiikka ja teknologiapalveluita kaupungeille ja niiden omistamille yhtiöille. Yhtiön pääasiallisena tuotteena on n-bridges-pilvipalvelu, joka hyödyntää datan verkostomaista mallinnusta sekä pitkälle automatisoituja tekoälyalgoritmeja. Palvelun tarkoituksena on auttaa kaupunkia paremmin hyödyntämään omistamaansa dataa toimintansa tehostamisessa. Valmiiksi tuotettu pilvipalvelu vähentää investointien ja osaamisen tarvetta, sekä mahdollistaa toimintaa tukevien ratkaisujen nopean käyttöönoton.

Yhtiön tulonlähteet koostuvat projekti- ja konsultointityöstä sekä jatkuvan palvelun sovellusten käyttöoikeusmaksuista.

Toimintaympäristön muutostekijät

Toimintaympäristössä tapahtuu 1.1.2023 merkittävä muutos, kun hyvinvointialueet aloittavat toimintansa. Yhtiölle tämä muodostaa merkittävän liiketoiminnan kehittämisen epävarmuustekijän vähintään vuoden 2023 alkupuoliskolle, mutta mahdollisesti myös seuraaviin vuosiin, mikäli kuntien toiminnan järjestäytyminen viivästyy ja kuntien oman toiminnan kehittämiseen ei riitä voimavaroja.

Hyvinvointialueilla kuluu todennäköisesti kuntia pidempi aika saavuttaa ns. uusi normaali ja ottaa siirtyvät toiminnot sekä järjestelmät haltuun, joten hyvinvointialueille kohdistuva myynti on haasteellista. Yhtiön näkökulmasta hyvinvointialueiden tuomien muutosten vaikutukset ovat kuitenkin kokonaisuudessaan positiiviset ja onnistuessaan myyntiponnistelut tarjoavat yhtiölle kasvumahdollisuuksia.

IT-toimialan rekrytointimarkkina jatkuu kuumana ja osajaja houkuttelee vaihtamaan työpaikkaa, mikä vaikuttaa myös kasvaviin palkkatarjouksiin. Yhtiölle on elintärkeää, että nykyiset työntekijät jatkavat yhtiön palveluksessa. Yhtiön lyhyen tähtäimen tavoitteena ei ole kasvattaa henkilöstön määrää merkittävästi, vaan hankkia täsmäosaamista alihankkijoilta ostopalveluna sekä muodostaa yhteiskehitystä kumppanuuksien avulla.

Pilvipalveluna tarjottavien SaaS-ratkaisujen kysynnän ennustetaan kasvavan jatkossakin, mikä tukee yhtiön valitsemaa tuoteliiketoimintamallia. Kriittisillä toimialoilla, ja kriisitilanteissa, yhtiön teknologia on asennettavissa myös asiakkaan omaan ympäristöön. Koska yhtiön käyttämät ratkaisut perustuvat osittain avoimen lähdekoodin ohjelmistoihin, on yhtiön huolehdittava tietoturvasta sekä seurattava ja reagoitava herkästi mahdollisiin haavoittuvuuksiin.

Toiminnan kehittäminen – toimenpiteet ja tavoitteet

Yhtiön n-bridges-pilvipalvelua hyödyntävää tuoteliiketoimintaa kehitetään siten, että monistettavia ratkaisuja pystytään tarjoamaan useille asiakkaille mahdollisimman pienin muutoksin. Tuotteistettuja toimialasovelluksia tehdään niin itse kuin kumppaneiden, esim. Tieran, kanssa. Tuotteistetut ratkaisut ja niiden käyttöoikeusmaksut mahdollistavat yhtiölle tasaisen ja ennustettavan kassavirran. Yhtiön tavoitteena on kasvattaa jatkuvan palvelun piirissä olevien sovellusten määrää tasaisesti vuosittain.

Tuoteliiketoiminnan jatkuvan palvelun ratkaisut sitovat yhtiön henkilöresursseja ja tuotannossa olevien ratkaisujen määrän kasvaessa myös palvelunhallinnan sekä tuen järjestämisen kustannukset kasvavat. Palvelulaadun takaamiseksi yhtiön tavoitteena on ottaa asiakaspalvelua tukeva järjestelmä käyttöön vuoden 2023 aikana.

Yhtiö pyrkii kehittämään ja markkinoimaan n-bridges-pilvipalvelusta yhteiskehittämisen alustan, jossa valituilla yhteistyökumppaneilla on mahdollisuus kehittää omia ratkaisujaan ja tarjota niitä suoraan omille asiakkailleen. Alustatarjoamalla tavoitellaan sekä tunnettuuden että liikevaihdon kasvua, kasvattamatta kuitenkaan merkittävässä määrin omien henkilöresurssien käyttöastetta.

Yhtiön myynti- ja markkinointitoiminnassa hyödynnetään ostopalveluna hankittavaa asiantuntijatyötä. Toimenpiteen tavoitteena on kasvattaa myyntimahdollisuuksia.

Toimitusjohtajan katsaus vuoden 2023 talousarvioon ja vuosien 2024–2026 taloussuunnitelmaan

Vuoden 2023 aikana myyntiä kohdistetaan kunnille tarjottaviin SaaS-tuotteisiin, konsultointiin ja projektien kautta tapahtuvaan kehittämiseen sekä hyvinvointialueiden aluepelastuksen SaaS-tuotteisiin. Kehittämistyötä kohdistuu edelleen myös EU-hankkeisiin.

Vuoden 2023 talousarviossa liikevaihto jakautuu vuoden 2022 aikana kehitettyjen tuotteistettujen ratkaisujen toimituksiin (n. 22 %), konsultointiin ja pienkehittämiseen (n. 42 %), käyttöoikeusmaksuihin (n. 24 %) ja hankkeisiin (n. 12 %). Kulujen on kokonaisuudessaan arvioitu nousevan maltillisesti. Yhtiö on ollut vuokralla kaupungin omilla toimitiloissa ja siirtyminen toisaalle konsernissa kasvattaa toimitilakustannuksia huomattavasti aiemmasta.

Vuosien 2024-2026 aikana tavoitellaan keskimäärin 15 % vuosittaista kasvua. Liikevaihdon ennustetaan kasvavan erityisesti käyttöoikeusmaksujen myötä ja sen osuuden ennustetaan olevan n. 46 % vuoden 2026 liikevaihdesta.

Kaupunginhallitus päätti 4.2.2019 § 46 pääomittaa yhtiötä 2,2 miljoonalla eurolla. Tähän mennessä pääomitukselta on siirretty yhtiölle 1 050 000 euroa. Mikäli liiketoiminta kehittyy tavoitteen mukaisesti, eikä merkittäviä investointitarpeita ilmaannu, on pääomituksen tarve lähivuosina alkuperäistä suunnitelmaa pienempi.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2023–2026
Turku City Data Oy

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Tavoite: Teknologia

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	2024	2025	2026
Teknologia	Julkisia rajapintoja julkaistu sekä Turun kaupungille että V-S Pelastuslaitokselle	Tarjolla olevien sovellusten ja rajapintojen määrä kasvaa	Tarjolla olevien sovellusten ja rajapintojen määrä kasvaa	Tarjolla olevien sovellusten ja rajapintojen määrä kasvaa	Tarjolla olevien sovellusten ja rajapintojen määrä kasvaa	Tarjolla olevien sovellusten ja rajapintojen määrä kasvaa

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Rajapintoja ja sovelluksia kehitetään omana työnä sekä yhdessä kumppaneiden kanssa

Tavoite: Asiakkuudet

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	2024	2025	2026
Asiakkuudet	Yhteistyötä syvennetty kaupungin kanssa, mm. digistrategian toteutuksella. Pelastuslaitokselle tehty useampi tuotekehitysprojekti.	Loppuasiakaiden määrän kasvattaminen 4 -> 7	Loppuasiakaiden määrä 20	Loppuasiakaiden määrä 40	Loppuasiakaiden määrä 60	Loppuasiakaiden määrä 80

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Asiakkaita tavataan aktiivisesti ja osallistutaan valittuihin tapahtumiin

Tavoite: Ratkaisut

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	2024	2025	2026
Ratkaisut	Alustalle toteutettu useampia SaaS-mallilla tuotettavia tekoälypalveluja, mm. tulipaloriskin arviointimalli	Tekoälypalveluja hyödyntävien ratkaisujen määrän kasvattaminen	Tekoälypalveluja hyödyntävien ratkaisujen määrän kasvattaminen	Tekoälypalveluja hyödyntävien ratkaisujen määrän kasvattaminen	Tekoälypalveluja hyödyntävien ratkaisujen määrän kasvattaminen	Tekoälypalveluja hyödyntävien ratkaisujen määrän kasvattaminen

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Uusia tarpeisiin perustuvia ratkaisuja haetaan aktiivisella asiakaskontaktoinnilla

Tavoite: Toimintamalli ja prosessit

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	2024	2025	2026
Toimintamalli ja prosessit	Ensimmäiset SaaS-palvelut toteutettu, toimintamalleja yhtenäistetty myyntikanavana toimivan Tieran kanssa.	Tuotteistamisen ja SaaS-palvelujen laajentaminen	Tuotteistamisen ja SaaS-palvelujen laajentaminen	Tuotteistamisen ja SaaS-palvelujen laajentaminen	Tuotteistamisen ja SaaS-palvelujen laajentaminen	Tuotteistamisen ja SaaS-palvelujen laajentaminen

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Myyntiä ja markkinointia kehitetään yhdessä kumppanien kanssa sekä ostopalveluja hyödyntäen

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2023–2026
Turku City Data Oy

Tavoite: Kumppanuudet

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	2024	2025	2026
Kumppanuudet	Tieran kanavakumppanuutta kehitetty ja laajennettu mm. pelastuslaitoksille tarjottavien ohjelmistotuotteiden myymiseksi.	Valmiiden tuotteiden myyminen kumppanien kautta (Tiera)	Kumppanien kautta tapahtuvan myynnin kasvattaminen	Kumppanien kautta tapahtuvan myynnin kasvattaminen	Kumppanien kautta tapahtuvan myynnin kasvattaminen	Kumppanien kautta tapahtuvan myynnin kasvattaminen

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Myynti- ja markkinointiyhteistyötä syvennetään sekä laajennetaan yhteiskehittämistä

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON SEURAAMAT ILMASTOTAVOITTEET

Yhteisö toteuttaa Turun Ilmastosuunnitelmaa tavoitellen myös oman toimintansa kehittämistä hiilineutraaliksi vuoteen 2029 mennessä

Tavoite: Yhteisö kehittää liikkumisratkaisunsa ja/tai b) työmaansa hiilineutraaleiksi jo vuoteen 2025 mennessä.

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	2024	2025	2026
Yhtiö tuottaa palvelunsa ja käyttää omassa toiminnassaan Microsoft Azure -pilvipalvelua, joka on 100% hiilineutraali		100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:

Tavoite: Yhteisö osallistuu investoinneillaan konsernin yhteiseen ilmastobudjetoinnin kehitystyöhön toteuttaen Vihreää siirtymää ilmastosuunnitelman ja EU-taksonomian mukaisesti.

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	2024	2025	2026
Ei investointeja		0	0	0	0	0

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:

Turku Energia -konserni

Toimitusjohtaja: Timo Honkanen

Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Yhtiö toimii energiatoimialalla sisältäen sähkön ja lämmön tuotannon, siirron ja myynnin kotitalouksille ja yrityksille. Turku Energia tuo energiaa asiakkaidensa elämiseen, asumiseen ja yrittämiseen.

Toimintaympäristön muutostekijät

Energiakriisi, eli sähkön ja polttoaineiden erittäin rajut hintojen vaihtelut vaikuttavat merkittävästi liiketoimintaan sekä riskitasoihin.

Toiminnan kehittäminen – toimenpiteet ja tavoitteet

Turku Energia kiinnittää erityistä huomiota toimitus- ja huoltovarmuuteen sekä varautuu markkinahäiriöihin, sähkökatkoihin ja maksuhäiriöihin asiakkaiden osalta.

Panostuksia uusiutuviin energiamuotoihin jatketaan erityisesti Suomen Hyötytuuli Oy:n kautta. Tavoite on edelleen saattaa sekä sähkön että kaukolämmön tuotantomme hiilidioksidineutraaliksi lähivuosina, vaikka energiakriisi talvelle 22–23 tuokin tähän haasteita.

Kaukolämmön tuotanto saatetaan perustuotannossa irti kivihielestä talven 2022–23 jälkeen, mutta kivihiehi jää huoltovarmuuspolttoaineena kasalle Naantalın voimalaitoksen pihalle.

Sähkön hankinnan riskejä pyritään mitigoimaan, sillä rajussa tukkuhinnan heilunnassa ne ovat aiheuttaneet sähkönmyynnillämme suuria tappioita. Toisaalta, samasta syystä, sähkön tuotantomme on tilanteesta hyötynyt ja vuosien tappiollisten tilikausien jälkeen sähkön tuotanto on pääsemässä positiiviseen tulokseen.

Toimitusjohtajan katsaus vuoden 2023 talousarvioon ja vuosien 2024–2026 taloussuunnitelmaan

Energiamarkkinoiden rajut muutokset ja ennustamattomuus aiheuttavat merkittäviä epävarmuuksia tulevien vuosien tuottotasoille. Bruttoinvestoinneissa on huomioitu vain tiedossa olevat ja jo päätetyt investoinnit, mutta erityisesti v.24–26 aikana on odotettavissa vielä merkittäviä investointeja tuulivoimatuotantomme edelleen kasvattamiseen.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2023–2026
Turku Energia -konserni

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Tavoite: Kasvava tuloutus kaupungille

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	2024	2025	2026
Maksettu osinko, milj. eur	20	20	20	20	20	20
Antolainojen korko, milj. eur	4,1	4,7	4,2	4,2	4,2	4,2

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:

Tavoite: Palvelukyky ja toimintavarmuus

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	2024	2025	2026
Sähkösiirron toimitusvarmuus, keskim. keskeytysaika/asiakas, h:min:s (alan keskiarvo 2:05:00)	0:09:59	< 0:20:00	< 0:10:00	< 0:10:00	< 0:10:00	< 0:10:00
Lämmön toimitusvarmuus, keskim. keskeytysaika/asiakas, h:min:s (alan keskiarvo 2:01:12)	0:30	< 2:00:00	< 2:00:00	< 2:00:00	< 2:00:00	< 2:00:00

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Kustannustehokas kunnossapito ja investointitapa.

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON SEURAAMAT ILMASTOTAVOITTEET

Yhteisö toteuttaa Turun Ilmastosuunnitelmaa tavoitellen myös oman toimintansa kehittämistä hiilineutraaliksi vuoteen 2029 mennessä

Tavoite: Yhteisö kehittää liikkumisratkaisunsa ja/tai b) työmaansa hiilineutraaleiksi jo vuoteen 2025 mennessä.

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	2024	2025	2026
Lisäämme täyssähköautojen ja ladattavien hybridien osuutta 20 %:iin yhtiön henkilö- ja pakettiautoista.	13 %		20 %	22 %	25 %	30 %

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Lisäksi kannustamme henkilöstöä vähäpäästöiseen liikkumiseen (työmatkasetelit tai työsuhdelpolkupyöraetu) ja osallistumme hiilineutraaliin työmaahankkeeseen Green Deal päästöttömät työmaat osana Turun Kaupungin hanketta.

Tavoite: Uusiutuvien energialähteiden osuus tuotannossa, %

Turun alueella käytettävä lämpö, jäähdytys, höyry ja sähkö tuotetaan hiilineutraalisti viimeistään 2029 (energiajärjestelmän sisäiset kompensatiot huomioiden).

- Hiilen energiakäytöstä tuotannossa luovutaan vuonna 2022.
- Ilmastosuunnitelmaa päivitettäessä on tiedostettu, että huolto- ja toimitusvarmuuteen liittyvät poikkeustilanteet voivat vaikuttaa tavoitteiden saavuttamiseen yksittäisinä vuosina.

(Turun kaupungin ilmastosuunnitelma 2029, kv 16.5.2022 § 103)

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	2024	2025	2026
Uusiutuvien energialähteiden osuus kaukolämmön tuotannossa, %	75,2	85	90	95	95	95
Uusiutuvien energialähteiden osuus sähkön hankinnassa, %	88,8	85	90	95	95	95
Uusiutuvat energialähteet: lämpö+sähkö+mekanismit, %	80,7	85	100	100	100	100

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Yllä mainittuna tavoite uusiutuvien osuudesta kaukolämmön tuotannossa ja sähkön hankinnassa. Osallistumme ilmastobudjetoinnin ja vihreän rahoituksen kehitystyöhön osana kaupunkikonsernin toimenpiteitä ja aiemmin olemme osallistuneet Euroopan Investointipankin (EIP) Climate Action rahoituksen kokonaisuuteen.

Turku Science Park Oy

Toimitusjohtaja: Tom Palenius

Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Turku Science Park -konsernin tehtävänä on seutukunnan yrityspalveluiden koordinoiminen ja järjestäminen laajasti yrityksen elinkaaren kattavasti, syventäviä liiketoiminnan kehittämistä tukevien palveluiden tuottaminen valituilla korkean teknologian kärkialoilla, sekä korkeakoululähtöisten innovaatioiden kaupallistumisen ja yrittäjyyden tukeminen.

Turku Business Region innovaatiokeskittymässä tunnistetut ja kehityskohteiksi määritellyt kärkialat ovat CleanTurku (bio ja kiertotalous sekä Cleantech), HealthTurku (terveys ja hyvinvointi), ExperienceTurku (AV-teollisuus ja elokuvat, matkailu ja elämysteollisuus, peliteollisuus ja pelillistäminen), MaritimeTurku (meriteollisuus) ja TechTurku (valmistava ja teknologiateollisuus).

Visionamme on Turku ja Turun seutukunta Suomen parhaana paikkana yritykselle syntyä, kasvaa ja kehittyä. Strategisella tasolla toimintaamme ohjaa visioon soveltuvin osin Turun kaupungin strategia ja pormestariohjelman linjaukset, korkeakoulujen strategia, maakuntastrategian painotukset sekä seutukuntayhteistyön tavoitteet.

Toimintaympäristön muutostekijät

Vuoden 2023 toimintaympäristöä leimaa edeltäneen vuoden poikkeukselliset tapahtumat – koronapandemiasta toipuminen ja Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan, joiden seurannaisvaikutukset heijastuvat edelleen voimakkaasti yrityskenttään. Osaavan työvoiman puute, komponentti- ja materiaalipula sekä yritysten rahoitustarpeet toiminnan uudistamiseksi ja kehittämiseksi ovat vahvasti näkyvillä olevia haasteita. Kriisin jälkeinen aika luo toipumisen lisäksi toki myös uusia liiketoimintamahdollisuuksia ja erityisesti erilaiset energiaratkaisut ovat erittäin ajankohtaisia.

Toimintaympäristössä näkyy myös selkeä muutos työtavoissa, niin omassa kuin asiakkaidemme toiminnassa. Erilaiset etätyöratkaisut heijastuvat palvelutarjontamme ratkaisuihin, jotta ne vastaavat muuttuvia tarpeita. Perinteisiin tapahtumiin kohdistuvassa kiinnostuksessa asiakkaiden keskuudessa on näkyvissä pientä väsymystä, joten tapahtumien sisällön ja kohdennuksen terävöittämiseen on kiinnitettävä erityistä huomiota.

HealthTurku-klusterin yrityksissä nähtiin koronapandemian aikana kaksinumeroisia, jopa kolminumeroisia kasvuprosentteja – osa yrityksistä sai tästä nostetta liiketoiminnalleen myös pandemian jälkeen ja on vahvan kasvun polulla. MaritimeTurku-klusterin yritykset ja erityisesti telakkateollisuuden näkyviä koronavuodet synkensivät, mutta tilanne on korjaantunut parempaan suuntaan. Kotimaan matkailu vilkastui kriisin aikana ja pandemian jälkeen myös ulkomaan matkailu on kasvanut rajusti. Vaikka Turun lentokentän tarjonta on lisääntynyt, ovat yhteydet edelleen erittäin haasteelliset erityisesti yritysten tarpeita silmällä pitäen. ExperienceTurku-tiimimme on matkailupuolella huomioinut matkailun muuttuvat trendit mm. digitaalisten valmiuksien edistämisen muodossa. AV-tuotannossa Turun seudun kiinnostavuus on edelleen korkealla tasolla. Koronakriisi on osaltaan lisännyt resurssiviisaiden ja hiilineutraaliutta edistävien toimintamallien käyttöönottoa, mikä lisää entisestään CleanTurku-klusterin kattavuutta ja volyyymiä. Alueelle on syntynyt myös TechTurku-klusterin yhteyteen vahvaa tekoälyä ja virtuaaliympäristöjä hyödyntävää teknologia- ja palveluosaamista, mikä poikkileikkaavasti ja kattavasti edistää digisiirtymää aina etätyöratkaisusta erilaisen datan laajaan hyödyntämiseen sekä linkittyä myös AV-tuotantoihin ja pelillistämiseen Experience-kärkialalla.

Digitalisaatio ja ilmastonmuutos leimaavat toimintaympäristön muutoksia. Turku on maailmanlaajuisesti ilmastopolitiikan edelläkävijä ja osa yhteistyöverkostoja, jotka ratkaisevat ilmastonmuutoksen haasteita. Kestävän ilmaston ja energian toimintasuunnitelma ohjaa kaupunkikonsernin toimia ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi ja varautumiseksi. Turku pyrkii olemaan ilmastopositiivinen kaupunki vuodesta 2029 eteenpäin ja toteuttamaan resurssiviisauden periaatteet (jätteettömyys, päästöttömyys ja kestävä luonnonvarojen käyttö) vuoteen 2040 mennessä. Sekä älykkään kaupungin ratkaisut että kemian osaamiseen pohjautuvat ratkaisut ovat uusi kasvuala alueellamme. Triple helix -mallin rinnalle nousee ns. Quadropole helix, joka ottaa mm. kansalaiset ja kansalaisjärjestöt vahvasti mukaan uuden kehittämiseen. Tätä uutta aluetta olemme lähestymässä kokeiluluontoisesti kansainvälisen, Horizon-rahoitteen CITIES 4.0 -projektin myötä, jossa muina partnereina ovat mm. Leuvenin, Eindhovenin ja Bolognan meitä vastaavat kehitysorganisaatiot.

Toiminnan kehittäminen – toimenpiteet ja tavoitteet

Turku Science Park Oy tuottaa Turun seutukunnan yrityksille, yrittäjille ja yrittäjiksi aikoville Suomen parhaat tukipalvelut liiketoiminnan aloittamiselle, kehittämiselle, verkostoitumiselle, kasvulle ja kansainvälistymiselle. Turku Science Park Oy toimii myös moottorina Turku Business Region – innovaatiokeskittymän kehittämisessä. Triple helix –malli on toimintamme kehyksenä ja työkaluina korkeakouluyhteydet ja kampusrakenteiden hyödyntäminen, elinvoimajohtoryhmä suorana linkkinä Turun kaupungin rakenteisiin ja kärkihankkeisiin, sekä säännölliset yhteydet seudun kuntiin, niiden johtoon ja elinkeinoasiamiehiin. Tiiviit verkostot ja yhteydet sidosryhmiin edesauttavat toimintamme suuntaamista ja seuraamista. Alueellisen, maakunnallisen ja kansallisen yhteistyön ylläpitäminen on tärkeää parhaiden palvelukokonaisuuksien toteuttamiseksi.

Toimintamme tavoitteena on lisätä uusien elinkelpoisten yritysten syntymistä Turun alueelle, tehden alueesta kiinnostavan yritysten investointien, sijoittautumisen, verkostoitumisen ja osaavan työvoiman kannalta. Turku Science Park Oy tarjoaa alueen yrityksille uusia verkostoja ja kasvamisen mahdollisuuksia, yritysten välistä yhteistyötä edistäviä verkottamispalveluja, tukien erityisesti korkean teknologian yritysten toimintaa yhdistämällä yritysten strategiset kehitys- ja tutkimustarpeet erityisesti alueen ja myös muun Suomen korkeakoulujen kanssa. Turku Science Park Oy mahdollistaa oppilaitoksen tutkijoiden ja yritysten saumattoman yhteistoiminnan, mikä johtaa yritysvetoiseen, monialaiseen ja tuloksekkaaseen innovaatioyhteistyöhön.

Vuoden 2023 toiminta on edelleen monimuotoista, jossa yhdistyy yrityspalveluiden tuottama toimialariippumaton tuki yritysten elinkaaren kaikkiin vaiheisiin, kärkialojen toimiala- ja substanssispesifinen toiminta sekä kehittämispalveluiden sisäisten toimintamallien ja ulkoisen projektiyhteistyön kehittäminen. Kehittämistoimet on fokusoitu kolmeen pääteemaan:

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2023–2026

Turku Science Park Oy

- Palvelupolut – tavoitteena kasvavat asiakasmäärät erityisesti elinkaaren alkupäässä, keinoina parempi saavutettavuus ja tavoitettavuus, sujuvat ja osaavat palvelut sekä verkostojen hyödyntäminen
- Invest-in – tavoitteena kasvava ulkoisen rahoituksen määrä alueelle sekä alueelle sijoittautuvat yritykset, keinoina tunnettuuden ja näkyvyyden monikanavainen lisääminen, brändien selkeytys, ydinprosessien määrittely ja selkeytys
- Vastuullisuus – tavoitteena arvoperusteinen ja vastuullinen työskentelytapa, keinoina kestävä kehityksen huomiointi ja seuranta, henkilöstön jaksamisen varmistaminen ja tasapuolinen kohtelu jo rekrytoinnista alkaen sekä avoin ja osallistava johtamistapa

Vuoden 2023 toiminnan painotuksiin lyö leimaa vuoden 2022 poikkeukselliset tapahtumat – koronapandemia ja Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan, joiden seurannaisvaikutukset heijastuvat edelleen voimakkaasti yrityskenttään. Oma toimintamallimme on läsnä- ja etätyön hybridi, mutta asiakastarpeen määräämänä. Näin säilytämme tuntuman yrityskehityksen tarpeisiin ja pystymme tarvittaessa nopeasti reagoimaan muuttuviin toimintaympäristöihin ja sopeuttamaan palveluita vastaamaan tarpeita. Osaavan työvoiman puute, komponentti- ja materiaalipula sekä yritysten rahoitustarpeet toiminnan uudistamiseksi ja kehittämiseksi ovat selkeästi tiedossa olevia erityistarpeita jo nyt. World Trade Center Turku on nyt käynnissä uudistettuna ja keskeisessä roolissa yritysten vienti- ja kansainvälistymistavoitteiden tukemisessa. Nopea reagointi ja mukautuvuus edellyttää toimivaa asiakasseurantaa ja läsnäoloa. CRM-järjestelmän uusiminen on viivästynyt, mutta tavoitteena on vuoden 2023 aikana saada käyttöön uusi ja kattava järjestelmä, joka yhdistää Turun kaupungin ja mahdollisesti myös seudun kunnat samaan tietokantarakenteeseen.

Viestinnällisesti panostetaan Turku Business Region –brändin kansainvälinen tunnettuuden edelleen vahvistamiseen erityisesti valituilla viidellä kärkialalla osaajien, investointien ja yritysten houkuttelemiseksi alueelle. Invest-in -työtä tukemaan tuotetaan yleistä materiaalia ja lisäksi kärkialoitamme spesifistä edelläkävijä- ja erottavaa materiaalia. Kärkialajohtajiemme johdolla ylläpidetään ja rakennetaan verkostoyhteistyötä sekä kansallisella että kansainvälisellä tasolla, mikä kasvattaa invest-in houkuttelevuuden substanssia. Invest-in -työhön tulee osallistumaan v. 2023 myös uusi Turun Seudun Kehitys Oy:n toimitusjohtaja, joka ottaa haltuun systemaattisen invest-in -tukiprosessin rakentamisen.

Yhtiö onnistuu edelleen hyvin ulkoisen rahoituksen saannissa (erillisrahoitetut projektit) ja projektisalkkumme vuodelle 2023 näyttää erittäin hyvältä. Kaikki erillisrahoitetut projektit on nyt sidottu yrityksen palveluiden painopisteisiin ja strategiaan tavoitteisiin niitä tukien. Rahoitusinstrumenttien osaminen ja seuranta on keskeisessä roolissa niin oman toimintamme kuin yritysten kehittämistarpeiden näkökulmasta. Tätä tullaan edelleen vahvistamaan vuoden 2023 aikana, kuten myös vaikuttamaan kansalliseen innovaatiopolitiikkaan.

Toimitusjohtajan katsaus vuoden 2023 talousarvioon ja vuosien 2024–2026 taloussuunnitelmaan

Toimintamme pohjautuu pitkälti Turun kaupungin ja alueen korkeakoulujen strategiaan painotuksiin, joiden toimeenpanosta osaltaan Turku Science Park Oy vastaa. Verkostomaisen toimintatavan tueksi käydään tärkeimpien sidosryhmien kanssa jatkuvaa dialogia työnjaosta ja roolituksesta.

Asiakaslähtöisyys ohjaavana tekijänä näkyy myös vuoden 2023 talousarviossa. Merkittäviä investointeja ei ole näköpiirissä, mutta tulevan vuoden aikana on tavoitteena uusia CRM-järjestelmä uudella ratkaisulla, joka tukee kaupunkikonsernin sisäistä tiedonvaihtoa ja mahdollistaa myös seutukuntayhteistyössä yritystiedon jakamisen.

Osa tuottamistamme palveluista ja toimenpiteistä ylläpidetään ja täydennetään erillisrahoitetuilla projekteilla, joiden osuus v. 2023 budjetissa on merkittävä. Erillisrahoitettujen projektien liityntäpinta yhtiön strategiaan, tavoitteisiin ja palvelutuotantoon on osa projektien lähtökriteeristöä, millä saamme kasvatettua palvelutuotannon kustannustehokkuutta. Ekosysteemisopimuksella valtion kanssa on merkittävä rooli v. 2023 budjetissa, volyymi kaikkiaan seuraavalle kaudelle on noin 1 Meur. Vuoden 2023 talousarviossa näkyy kaupunkikonsernin panostuksissa n. 300 keur piikki aiempaan tasoon verrattuna, mikä tasaantuu vuoden 2024 aikana tavanomaiselle tasolle. Tämän taustalla on mm. ”Turun TKI-palvelu”-aloitteen kustannukset n. 160keur sekä noin 100 keur lisäys elokuvatuotantojen tukeen. Vuoden 2024 aikana kuluista poistuu Fraunhofer Innovation Platform 80keur ja seuraavana vuonna 2025 lisäksi myös ”Turun TKI-palvelu”, jolloin palataan tavanomaiselle tasolle.

Henkilöstön kokonaismäärä on riippuvainen erillisrahoitetuista projekteista, uudet työsuhteet näissä ovat lähtökohtaisesti määräaikaista. Suunnitelmissa olevat uudet toistaiseksi jatkuvat työsuhteet ovat korvaavia rekrytointeja, joista kehittyvä toimintatapamme huomioiden jokainen kuitenkin harkitaan erikseen. Henkilöstösuunnitelmassa näkyy pieni piikki vuosina 2023 ja -24, mikä johtuu varautumisesta eläköityvien henkilöiden työtehtävien limitykseen, Turun Seudun Kehitys Oy:n täysipäiväisen toimitusjohtajan työsuhteesta sekä vahvan projektisalkun resursointitarpeista.

Toimitilojen osalta lähtökohtana on nykyiset tilamme, joiden käyttömuotojen muunnoksia jouduttaneen harkitsemaan hybridityön muotoutuessa.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2023–2026
Turku Science Park Oy

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Tavoite: Toimintaympäristön kehittyminen

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	2024	2025	2026
Alueelle etabloituneet uudet kansainväliset yritykset, kpl	1	10	10	10	10	10
Alueelle yrityksiin saatava ulkoisen rahoituksen määrä, milj. eur	46	16	16	20	22	24

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:

Invest in -prosessin määrittely ja toimintamallin kehitys on yksi kolmesta pääteemasta (Palvelupolut, Invest-in ja Vastuullisuus) vuoden 2023 toimintasuunnitelmassa. Turun Seudun Kehitys OY:ön rekrytoitavan toimitusjohtajan tehtäviin kuuluu prosessin haltuunotto, tiiviissä yhteistyössä Turku Science Park O:yn markkinointiviestinnän ja kärkialojen kanssa. Alueelle sijoitautuvien yritysten tavoitemäärä on tässä vaiheessa vielä pidetty pitkällä tähtäimellä samana.

Ulkoisen rahoituksen saamista alueen korkeakouluihin ja yrityksiin tehostetaan osaamista, tietoisuutta ja yhteistyötä lisäämällä. Alueen korkeakoulut ovat rekrytoineet EU-rahoitukseen erikoistuneen asiantuntijan, joka kampusyhteistyön lisäksi luo edellytykset rahoituksen lisäämiseen. Parin poikkeuksellisen korkean vuoden jälkeen ulkoiselle rahoitukselle on linjattu maltillinen vuotuinen kasvutavoite.

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON SEURAAMAT ILMASTOTAVOITTEET

Yhteisö toteuttaa Turun Ilmastosuunnitelmaa tavoitellen myös oman toimintansa kehittämistä hiilineutraaliksi vuoteen 2029 mennessä

Tavoite: Yhteisö kehittää liikkumisratkaisunsa ja/tai b) työmaansa hiilineutraaleiksi jo vuoteen 2025 mennessä.

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	2024	2025	2026
Määritellään vuoden 2023 aikana osana yhtiön vastuullisuusohjelmaa	-	-	-	-	-	-

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:

Yhtiön toiminta on jo monelta osin kestävän kehityksen periaatteita noudattavaa - mm. pääosa dokumentoinnista toteutuu pilvipohjaisissa alustoissa, joiden Microsoft on ilmoittanut olevan hiilineutraaleja viimeistään vuonna 2030. Laaja etätyön tekeminen näkyy jo nyt työpaikan ja kodin välisten matkojen vähenemisenä, ja MS Teamsin ja muiden digitaalisten työkalujen käyttöönotto on vähentänyt työmatkustamisen tarvetta. Vastuullisuus on vuoden 2023 toimintasuunnitelmassamme yksi kolmesta pääteemasta (Palvelupolut, Invest-in ja Vastuullisuus), minkä puitteissa tullaan vuoden 2023 aikana määrittelemään toiminnallemme soveltuvat hiilineutraaliusmittarit, niiden lähtötaso ja tavoiteasetanta sekä suunnitelma tavoitteiden saavuttamiseksi, sen toimeenpano ja tarvittavien sisäisten ohjeiden päivitys. Oman toimintamme ohella merkittävässä roolissa kaupungin ilmastotavoitteiden saavuttamisessa on asiakasyritystemme toiminta – tulemme kiinnittämään huomiota asiakasyritysten ohjaamiseen ja neuvontaan kohti vastuullisia toimintatapoja sekä etabloituvien yritysten rooliin ilmastotavoitteiden saavuttamisessa.

Tavoite: Yhteisö osallistuu investoinneillaan konsernin yhteiseen ilmastobudjetoinnin kehitystyöhön toteuttaen Vihreää siirtymää ilmastosuunnitelman ja EU-taksonomian mukaisesti.

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	2024	2025	2026
Yhtiöllä ei ole suunnitelmissa mitään merkittäviä investointeja	-	-	-	-	-	-

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: N/A

Turun Aikuiskoulutussäätiö

Toimitusjohtaja: Tommi Forss

Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Turun Aikuiskoulutussäätiö on merkittävä osa seudullista koulutus-, työvoima- ja elinkeinopoliittista palvelurakennetta. Säätiön oppilaitosten tavoitteena on omalta osaltaan edistää seutukunnan elinvoimaa, hyvinvointia, kansallista ja kansainvälistä kilpailukykyä sekä työmarkkinoiden toimivuutta osaamista kehittämällä. Turun Aikuiskoulutussäätiö on osa yrityspalvelurakennetta, joka tukee elinkeinoelämän toimivuutta talousalueellaan huolehtimalla osaltaan osaavan työvoiman saatavuudesta.

Tarkoituksensa toteuttamiseksi säätiö ylläpitää Turun kaupungissa Turun Aikuiskoulutuskeskusta ja Turun kesäyliopistoa itsenäisinä oppilaitoksina. Niiden tehtävänä on tarjota ja järjestää ammatillista ja yleissivistävää aikuiskoulutusta, avointa korkeakouluopetusta sekä koulutukseen läheisesti liittyvää palvelu-, tutkimus- ja työtoimintaa sekä toimia muutenkin säätiön tarkoitusta edistävällä tavalla.

Säätiö on yleishyödyllinen yhteisö eikä tavoittele voittoa, mutta pitää jatkuvana tavoitteenaan, että säätiön ylläpitämät oppilaitokset ovat taloudellisesti itsensä kannattavia.

Aikuiskoulutuksella on alueellisesti vahva elinkeinopoliittinen rooli. Säätiön tavoitteena on pystyä vastaamaan elinkeinoelämän koulutukselle asettamiin haasteisiin yhteisenä päämääränä alueen elinkeinoelämän menestyminen ja kilpailukyky.

Toimintaympäristön muutostekijät

Pandemialla on edelleen omat vaikutuksensa säätiökonsernin toimintaan. Koulutusta toteutetaan edelleen myös etäopetuksena ja erityisesti ns. hybridimallilla. Pandemian jälkeen henkilöstö- ja yhteishankintakoulutuksen volyymit eivät ole palautuneet pandemiaa edeltävälle tasolle, mikä heikentää taloudellista kannattavuutta jonkin verran.

Säätiön rahoituksesta valtaosa saadaan OKM:n myöntämänä valtionosuutena. Rahoitus perustuu volyymiin, suoritteisiin ja vaikuttavuuteen. Sekä ammatillisen koulutuksen että vapaan sivistystyön rahoitusmalli asettaa koulutuksen järjestäjät keskinäiseen kilpailutilanteeseen, mikä vaikeuttaa oman rahoitusosuuden ennakoimista. Koulutuspoliittiset linjaukset ja kevään eduskuntavaalien jälkeen laadittava hallitusohjelma määrittävät koulutuksen toiminta- ja rahoitusmallia sekä rahoituksen tasoa. Heikentyneellä julkisella taloudella saattaa olla jatkossa alentava vaikutus valtionosuusrahoitukseen.

Alueen oppilaitosten ja erityisesti Turun ammatti-instituutin kanssa tehdään jatkuvasti ja käytännönläheisesti yhteistyötä eri koulutusten tarjonnan koordinoimiseksi, koulutushankintojen ja tilojen yhteiskäytön osalta.

Venäjän hyökkäyksellä Ukrainaan on välittömiä ja välillisiä vaikutuksia. Välittömänä vaikutuksena voidaan pitää ukrainalaisten pakolaisten kotouttamista ja koulutustarpeita kielen ja ammattiopetuksen osalta. Välillisenä vaikutuksena säätiö tunnistaa kiihtyvän inflaation, energiakustannusten ja korkotason nousun. Näiden seurauksena tunnustetaan tulevien TES-palkkaratkaisujen osalta merkittävä palkankorotuspaine.

Toiminnan kehittäminen – toimenpiteet ja tavoitteet

Säätiö pyrkii kehittämään toimintaansa alueen elinkeinoelämän vaatimusten mukaan kuunnellen yrityksiä ja työelämää. Esiin tulleiden tarpeiden sekä tehtyjen koulutustarvekartoitusten pohjalta kehitetään uusia koulutustuotteita yhdessä työelämän kanssa. Kesäyliopiston osalta seurataan koulutustarpeita ja -trendejä sekä eri koulutustuotteiden kysyntää. Tavoitteena on ylläpitää ja lisätä eri ammattialojen osaamis-pääomaa ja näin varmistaa seutukunnan menestyminen myös tulevaisuudessa.

Pandemian aikana molemmat säätiön oppilaitokset siirtyivät etäopetukseen. Tarkoituksena on jatkaa toimintamallia ja kehittää opetusmenetelmiä hyödynnettäväksi myöhemminkin. Opiskelijoiden opintojen eteneminen pandemian aikana oli osittain haastavaa. Tähän kokonaisuuteen kiinnitetään erityistä huomiota.

Henkilöstön työhyvinvoinnin varmistaminen on ollut normaaliolosuhteissa kuin myös poikkeavissa tilanteissa keskeinen painopiste.

Toimitusjohtajan katsaus vuoden 2023 talousarvioon ja vuosien 2024–2026 taloussuunnitelmaan

Vuoden 2023 talousarvio perustuu valtaosin vuoden 2021 ja 2022 toteutuneisiin tietoihin. Talousarviota laadittaessa on oletettu, että pandemian jälkeen palaututaan lähes normaaliin toimintamalliin ja -volyymiin. Valtionosuuden ennakoitu taso perustuu pitkälti toteutuneisiin opiskelijavuosiin lisättyinä lakisääteisillä indeksillä. Varsinaista kasvua ei ole budjetoitu. OKM antaa seuraavan vuoden rahoituspäätöksen hyvin myöhään eli edeltävän vuoden joulukuun puolivälissä, mikä hankaloittaa talousarvion laadintaa. Valtionosuuden ennakoitu määrä sisältää siten riskejä.

Vuosien 2024 - 2026 taloussuunnitelmat on laadittu varovaisuusperiaatetta noudattaen. Palkkakustannuksiin on ennakoitu korotuksia, samoin muihin menoihin.

Artukaisten kampushanke on edennyt suunnitellusti. Kaikkien vaiheiden ennakoitua valmistuvan vuonna 2024. Merkittävien investointihankkeiden myötä säätiökonsernin poistopohja on kasvanut, millä on vaikutuksensa tulevien vuosien ennusteisiin.

Kärsämäen kiinteistön osalta lukuihin on otettu huomioon Turun kaupungilta saatava vuokratuotto sekä kiinteistön käyttö- ja ylläpitomenot ja poistot. Kiinteistöön tehdyn mittavan perusparannuksen jälkeen ei ole odotettavissa vuosikorjausten lisäksi muita investointiluontoisia menoja.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2023–2026
Turun Aikuiskoulutussäätiö

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Tavoite: Aikuiskoulutuksen määrä ja vaikuttavuus

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	2024	2025	2026
Opiskelijamäärä, kpl	9 850	12 500	12 600	12 700	12 800	12 800
Opiskelijatytyväisyys, asteikko 0–5	4,3	4,2	4,2	4,2	4,2	4,2

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: työvoimakoulutusten suuren volyymin ylläpito ja mahdollinen kasvattaminen, valtionosuusjärjestelmän tehokas käyttö, laatu järjestelmän mukainen opetustoiminnan kehittäminen ja seuranta, uudet opetusmenetelmät ja digitalisaatio

Tavoite: Säätiön toiminnan tehokkuus, taloudellisuus ja vakavaraisuus

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	2024	2025	2026
Muu kuin VOS rahoitus / Liikevaihto, 1 000 eur	3 261	3 450	3 800	3 900	3 900	4 000
Omatoiminen tuottojäämä (liikevoittoa vastaava erä), 1 000 eur	-2 773	85	100	70	45	40

Vuoden 2021 omatoiminen tuottojäämä oli alijäämäinen johtuen kiinteistön kertaluontoisesta arvonalennuksesta. Operatiivinen toiminta oli ylijäämäistä.

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: kustannustehokkuuden ja kustannustietoisuuden varmistaminen, tilatehokkuuden edelleen parantaminen, laadukas ja tehokas valtionosuuden käyttö.

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON SEURAAMAT ILMASTOTAVOITTEET

Yhteisö toteuttaa Turun Ilmastosuunnitelmaa tavoitellen myös oman toimintansa kehittämistä hiilineutraaliksi vuoteen 2029 mennessä

Tavoite: Yhteisö kehittää liikkumisratkaisunsa ja/tai b) työmaansa hiilineutraaleiksi jo vuoteen 2025 mennessä.

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	2024	2025	2026

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Opiskelijoilla mahdollisuus käyttää julkista liikennettä koulumatkoihin edellyttäen, että aikataulut ja matkareitit soveltuvat. Säätiön ajoneuvoja korvataan ajan mittaan ja soveltuvin osin sähköä voimanlähteenään käyttäviin malleihin.

Tavoite: Yhteisö osallistuu investoinneillaan konsernin yhteiseen ilmastobudjetoinnin kehitystyöhön toteuttaen Vihreää siirtymää ilmastosuunnitelman ja EU-taksonomian mukaisesti.

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	2024	2025	2026
Energiatehokkuuden parantaminen	Kärsämäen kiinteistön liisäeristämisen ja taloteknisten järjestelmien säädöt koulutuksessa ohjataan energiatehokkaaseen toimintaan	Uusissa kohteissa otettu käyttöön DALI-järjestelmästä vain 80 % valotehokkuus Sisälämpötilat asetusten mukaiseen minimiin	Ilmamäärien säätäminen tarpeen mukaiseksi atk-luokkien laitteiden automaattinen sulkeminen	ylläpidetään edellä mainittuja parantamismenetelmiä ja valvotaan niiden käyttöä	ylläpidetään edellä mainittuja parantamismenetelmiä ja valvotaan niiden käyttöä	ylläpidetään edellä mainittuja parantamismenetelmiä ja valvotaan niiden käyttöä

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2023–2026
Turun Aikuiskoulutussäätiö

Aurinkoenergian hyödyntäminen	Asennetut aurinkopaneelit 20 kW	20 kW	Asennetaan aurinkopaneelleja 100 kW, sen jälkeen käytössä yhteensä 120 kW	120 kW	120 kW	120 kW
-------------------------------	---------------------------------	-------	---	--------	--------	--------

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Säätiön kiinteistöissä lämmitysjärjestelmänä maalämpö (Marjaniemi, Artukaistentie 9-11) tai kaukolämpö (Kärsämäentie 11, Artukaistentie 13).

Turun Ammattikorkeakoulu Oy

Toimitusjohtaja: Vesa Taatila

Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Yhtiö toteuttaa ammattikorkeakoulutoimintaa valtioneuvoston sille antaman toimiluvan mukaisesti ammattikorkeakoululain määrittelemällä tavalla. Vuonna 2018 hyväksytyyn strategiaan mukaisesti yhtiö on olemassa Varsinais-Suomen työelämän, hyvinvoinnin ja kilpailukyvyn parantamiseksi. Yhtiön ensisijaisena tehtävänä on tuottaa osaavia ammattilaisia Varsinais-Suomen työelämän kehittämiseen. Yhtiöllä on myös tärkeä rooli alueen kilpailukyvyn ja elinvoiman rakentamisessa – yhtiö on osaltaan kehittämässä Turku pohjoisen Itämeren kiinnostavammaksi ja rohkeasti uudistuvaksi korkeakoulu- ja kulttuurikaupungiksi, jossa on hyvä elää ja onnistua yhdessä. Yhtiö on aktiivisesti luomassa Varsinais-Suomesta yhteistyön ja kumppanuuden maakuntaa, jossa elämisen laatu on parasta. Yhtiön onnistuminen mitataan Turun ja koko Varsinais-Suomen hyvinvoinnilla, elämisen laadulla ja menestyksellä kansainvälisessä kilpailussa.

Toimintaympäristön muutostekijät

Turun ammattikorkeakoulun perustoiminta toteutuu määritellyn strategian ja tarkennettujen vuosittaisten toimintasuunnitelmien mukaisesti. Tulosten arvioidaan osuvan vuosittaisiin tavoitteisiin kohtuullisten virherajojen sisällä.

Toiminnallisten tulosten ennakoitaan toteutuvan pääosin talousarvion 2023-2026 mukaisesti. TKI-toiminnan ulkoisen rahoituksen sekä liiketoiminnan liikevaihdon ennakoitaan nousevan. Myös tutkintomäärissä (AMK ja YAMK) tavoitteena on vuotuinen kasvu. Sekä opiskelijatytyväisyyteen että henkilöstön työttyväisyyteen on kiinnitetty lisähuomiota korona-aikana ja tyytyväisyyden arvioidaan kehittyvän positiiviseen suuntaan tulevaisuudessa.

Ammattikorkeakoulun opiskelija- ja henkilöstömäärä ovat kasvaneet tasaisesti johtuen aiempina vuosina tehdyistä lisäaloituspaikkapäätöksistä. Lisäksi aiempaa suurempi TKI-salkku vaatinee uusien tekijöiden rekrytointia jatkossakin. Ammattikorkeakoulun henkilöstön eläköityminen jatkuu korkeana, mikä osaltaan vaatii merkittävän määrän uusrekrytointeja.

Viime vuosina toimintaa leimannut Korona-pandemia näyttäisi vähentäneen merkittävyyytään korkeakoulumaailmassa. Sen keskeisimmät jatkovaikutukset liittyvät opiskelijoiden hyvinvointiin ja pedagogisiin ratkaisuihin. Opiskelijoiden hyvinvointi ja jaksaminen ovat kärsineet selkeästi yhteisöllisyyden puutteesta johtuen, joten siihen tullaan kiinnittämään lisähuomiota. Pedagogisesti verkkoavusteisten opintojen määrä tulee kasvamaan aiempaan nähden.

Jos kansallisesti ei tehdä leikkauksia ammattikorkeakoulujen rahoituskehyykseen, tulee Turun ammattikorkeakoulun valtionrahoitus kasvamaan lähivuosina tasaisesti hyvän tuloskehityksen ansiosta. Ammattikorkeakoulu on myös onnistunut laajentamaan TKI-salkkuaan, mikä tulee näkymään liikevaihdon kasvuna lähivuosina. Tuloksen ennakoitaan pysyvän vuosittain hyvin lähellä nolatasoa. Tavoitteena on, että operatiivisen toiminnan tulot kattaisivat operatiiviset kulut niin, että kassa vahvistuisi vuotuisesti vähintään rahoitustuottojen verran. Inflatorinen kiinteistö ym. kustannusten kasvu on otettu ennakkoinnissa huomioon ja on hallittavissa näillä näkymin. Yhtiö on varautunut tilanteeseen keräämällä edellisinä vuosina vahvan voittovarannon, joten emme näe tarvetta merkittäviin säästötoimenpiteisiin edes pienen negatiivisen tuloksen syntyessä, koska niistä aiheutuisi huomattavaa negatiivista vaikutusta tulevien vuosien rahoituksen kehittymiselle.

Toiminnan kehittäminen – toimenpiteet ja tavoitteet

Ammattikorkeakoulu on aloittanut uuden strategian tekemisen keväällä 2022 ja strategiaprosessi saadaan päätökseen kuluvan vuoden lopussa siten, että uusi strategia määrittää toimintaa vuoden 2023 alusta vuosikymmenen loppuun asti. Työ on edelleen kesken, mutta peruslinja Turun ammattikorkeakoulusta Turun alueen ja Varsinais-Suomen merkittävänä työelämän kehittämiskumppanina tulee todennäköisesti säilymään. Merkittäviksi osaamisteemoiksi ovat nousemassa vihreä talous, hyvä elämä, Itämeri ja hybridiyhteiskunta. Sisäisiksi kehittämiskohteiksi ovat vahvimmin ehdolla yhteisön hyvinvoinnin lisääminen, oppiminen hybridimaailmassa sekä laaja-alainen kumppanuusohjelma.

Turun ammattikorkeakoulussa määritellään vuosittain tavoitteet strategian pohjalta kaikille yksiköille. Ensi vuoden osalta ne määritellään vielä aiempaan strategiaan pohjautuen, mutta tavoitteita ja suuntaa tullaan muokkaamaan uuden strategian valmistuttua.

Turun ammattikorkeakoulun tavoite on olla hiilineutraali vuoteen 2025 mennessä. Tasoa mitataan ammattikorkeakoulujen yhteisellä hiilijalanjälkimittarilla, jota Turun ammattikorkeakoulu on ollut kehittämässä. Hiilijalanjälki on pienentynyt nopeasti kampusratkaisuiden sekä vähentyneen matkustamisen myötä, mutta kehitettävää on edelleen paljon etenkin hankintojen osalta. Se osa hiilijalanjäljestä, jota ei pystytä estämään, pyritään kompensoimaan positiivisen kädenjäljen avulla.

Toimitusjohtajan katsaus vuoden 2023 talousarvioon ja vuosien 2024–2026 taloussuunnitelmaan

Turun ammattikorkeakoulu ennakoii kaudelle rauhallista orgaanista kasvua sekä rahoitukseen että toimintaan. Käytettävissä olevien mittausten perusteella tulojen pitäisi olla riittävässä kasvussa tulevien kululisäysten peittämiseksi. Keskeinen riski liittyy tulevan hallituskauden aikaisiin mahdollisiin rahoituskehysleikkauksiin. Niitä varten Turun ammattikorkeakoulussa on rakennettu voittovaranto, joka mahdollistaa orgaanisen sopeuttamisen sitä tarvittaessa. Lisäksi tämän kauden aikana poistot tulevat vähenemään merkittävästi, kun uusien kampusten muuttokustannukset saadaan kuoletettua.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2023–2026
Turun Ammattikorkeakoulu Oy

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Tavoite: Yhtiön menestyminen ammattikorkeakoulujen rahoitusmalliin perustuvassa rahanjaossa

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	2024	2025	2026
Valtion rahoitus (sis. OKM rahoittamat lisäaloituspaikat ja strategiarahan), 1 000 eur	60 070	60 225	61 500	63 500	65 500	66 500
Turun ammattikorkeakoulussa suoritettut AMK-tutkinnot, kpl	1 651	1 785	1 892	2 017	2 142	2 256
Turun ammattikorkeakoulussa suoritettut YAMK-tutkinnot kpl		366	442	488	535	579
TKI-rahoituksen ulkoisen rahoituksen osuus (urah), 1 000 eur	9 303	10 000	12 000	13 600	14 900	16 500
Opiskelijatytyväisyys, AMK ja YAMK painotettu ka.	5,1	5,25	5,25	5,3	5,35	5,4

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Esitetyt tavoitteet on huomioitu Turun ammattikorkeakoulun pitkän tähtäimen toimintasuunnitelmassa.

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON SEURAAMAT ILMASTOTAVOITTEET

Yhteisö toteuttaa Turun Ilmastosuunnitelmaa tavoitellen myös oman toimintansa kehittämistä hiilineutraaliksi vuoteen 2029 mennessä

Tavoite: Yhteisö kehittää liikkumisratkaisunsa ja/tai b) työmaansa hiilineutraaleiksi jo vuoteen 2025 mennessä.

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	2024	2025	2026
Liikematkustaminen tCO2		211,5	205	200	195	190
Lentokilometrit		500 000	470 000	440 000	410 000	380 000

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Lentokilometrejä pyritään aktiivisesti vähentämään käyttämällä aiempaa enemmän korona-aikana saatuja oppeja etäkokousten toteuttamisesta.

Tavoite: Yhteisö osallistuu investoinneillaan konsernin yhteiseen ilmastobudjetoinnin kehitystyöhön toteuttaen Vihreää siirtymää ilmastosuunnitelman ja EU-taksonomian mukaisesti

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	2024	2025	2026
Hankintojen päästöt tCO2		1700	1690	1200	800	300

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Hankintojen päästöjä tullaan vähentämään ottamalla hiilineutraaliusvaatimukset aktiivisesti mukaan hankintaperusteisiin.

Turun Kaupunginteatteri Oy

Toimitusjohtaja: Arto Valkama

Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Yhtiön toimialana on yleishyödyllisellä tavalla ylläpitää ja harjoittaa teatteritoimintaa Turun kaupungissa. Yhtiö harjoittaa kahvila, ravintola-, catering-, kokous- ja kongressipalveluliiketoimintaa sekä tila- ja vuokraustoimintaa.

Toimintaympäristön muutostekijät

Kulutuskäyttäytymisen ennakointi talousarviovuodelle 2023 on erittäin vaikeaa: korona vaikuttaa yleisön käyttäytymiseen nykyiselläänkin ja tulevan talvikauden vaikutusta tartuntojen määrään on mahdoton arvioida. Toinen toimintaympäristöön vaikuttava tekijän on inflaation voimakas kiihtyminen. Hintojen nousu vaikuttaa toki teatterin hankintoihin, mutta suurempi vaikutus voi olla yleisön kuluttajakäyttäytymiseen. Tämänkin ennakointi on varsin haastavaa, mutta seuraamme tarkkaan tulevan myynnin kehitystä ja lipunhinnan vaikutusta ostokäyttäytymiseen.

Toiminnan kehittäminen – toimenpiteet ja tavoitteet

Teatterin toiminnan kehitys määrittyy voimassaolevan strategian mukaan. Vuodelle 2023 kehityshankkeina ovat mm. uuden ICT-palveluntarjoajan käyttöönotto (tavoitteena teatterityöhön paremmin soveltuva kokonaisuus ja sujuva toiminta), TVA- ja TSA-palkkaratkaisujen hakeminen (tavoitteena nykytehtäviin päivitetty palkkajärjestelmä, joka kannustaa entistä parempaan työpanokseen), ympäristöohjelman vakiinnuttaminen ja toiminnan kehitystyö ympäristöohjelman mukaisiin tavoitteisiin, työhyvinvointiohjelma (KEVA-rahoitteinen kokonaisuus, jossa tavoitellaan työhyvinvoinnin parantamista, seurataan työhyvinvointikyselyin) ja sisäisen viestinnän kehityshanke (tavoitteena selkeyttää sisäisen viestinnän työkalut ja jakaa vastuut uudelleen).

Toimitusjohtajan katsaus vuoden 2023 talousarvioon ja vuosien 2024–2026 taloussuunnitelmaan

Vuoden 2023 talousarvio on laadittu hieman vuotta 2022 varovaisemmin suhteessa tuotto-odotuksiin. Suunnitelmavuosilta 2024-2026 odotetaan paluuta kasvu-uralle. Tuloksena tavoitellaan vuosittain nollatulosta. Mikäli toimintaympäristö muuttuu oleellisesti teatterin vakavaraisuus kestää myös yksittäisiä tappiollisia vuosia.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2023–2026
Turun Kaupunginteatteri Oy

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Tavoite: Pitkän aikavälin taloudellinen tasapaino

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	2024	2025	2026
Tilikauden tulos ennen tilinpäätössiirtoja, 1 000 eur	128	4	0	0	0	0

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Tarkalla taloussuunnittelulla ja kulubudjetin pitävyydellä.

Tavoite: Ulkoisen rahoituksen kasvattaminen ja vaikuttavuuden lisääminen

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	2024	2025	2026
Kaupunginteatterin omien tuottojen kehittyminen, 1 000 eur	2 268	5 636	4 977	5 500	5 600	5 700

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Omien tuottojen kehityksessä panostetaan lipunmyynnin kehityksen lisäksi ravintola- ja kahvio- ja kokouspalvelutuottojen kehittämiseen.

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON SEURAAMAT ILMASTOTAVOITTEET

Yhteisö toteuttaa Turun Ilmastosuunnitelmaa tavoitellen myös oman toimintansa kehittämistä hiilineutraaliksi vuoteen 2029 mennessä

Tavoite: Yhteisö kehittää liikkumisratkaisunsa ja/tai b) työmaansa hiilineutraaleiksi jo vuoteen 2025 mennessä.

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	2024	2025	2026
Folilipun käytön tehostaminen, mittarina käyttöaste tehdyt fölimatkat / katsojamäärä	12 %	12 %	13 %	14 %	15 %	15 %

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Teatterilla tekee Ekokompassin mukaista ympäristöohjelmaa. Ohjelma valmistuu ja auditoidaan kuluvan vuoden aikana. Ympäristöohjelmassa puututaan seuraaviin kokonaisuuksiin: jätteet, hankinnat ja materiaalin käyttö ja liikkuminen. Numeeriset mittarit johdetaan jatkossa valmiista ympäristöohjelmasta.

Tavoite: Yhteisö osallistuu investoinneillaan konsernin yhteiseen ilmastobudjetoinnin kehitystyöhön toteuttaen Vihreää siirtymää ilmastosuunnitelman ja EU-taksonomian mukaisesti.

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	2024	2025	2026

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Teatterin investoinnit koostuvat lähinnä kalustohankinnoista. Yksittäisen hankinnan arvo ei ylitä 200.000 euroa. Investoinneissa huomioidaan alhainen sähkönkulutus.

Turun Kaupunkiliikenne Oy

Toimitusjohtaja: Juha Parkkonen

Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Yhtiön tehtävänä on linja-autoliikenne ja sopimusliikenteen tuottaminen Turun kaupungille. Yhtiö tuottaa Joukkoliikennelautakunnalle joukkoliikennepalvelua yhtiön ja kaupungin välisen sopimuksen mukaisesti. Yhtiön tehtävänä on myös olla mukana erilaisissa joukkoliikenteen kehittämiseen liittyvissä pilotti- ja kehityshankkeissa.

Nykyinen liikennöintisopimus ulottuu vuoteen 2026 saakka.

Toimintaympäristön muutostekijät

Kaupunginhallitus on linjannut, että yhtiön markkinaosuuden tulisi olla noin 17 prosenttia Turun sisäisestä liikenteestä. Vuonna 2022 toteutettava linjojen 55 ja 56 kilpailutus sekä linjan 53 muutokset ovat johtamassa siihen, että vuoden 2023 liikenteen markkinaosuus asettuu em. tasolle.

Lähivuosina toteutettava runkolinjastouudistus tulee muuttamaan yhtiön liikennöimien linjojen reittejä ja aikatauluja. Koska runkolinjastouudistus myös lisää Fölin tilaaman liikenteen määrää, on ilmeistä, että yhtiön tuottaman liikenteen määrä kasvaa.

Lähivuosina mahdollisesti toteutettavalla joukkoliikenneneratkaisulla on vaikutuksia yhtiön toimintaan tarjoten yhtiölle mahdollisuuksia liiketoiminnan laajentamiseen ja kehitysyhteistyöhön osallistumiseen. Myös Rieskalähteentien bussivarikon käyttö on sidoksissa joukkoliikenneneratkaisun toteutukseen.

Energian hinta säilyy korkealla tasolla myös vuonna 2023. Fölin arvion mukaan liikennöintikorvaukset nousevat noin kolme prosenttia vuonna 2023.

Toiminnan kehittäminen – toimenpiteet ja tavoitteet

Liikennöintisopimuksen kaluston keski-ikävaatimukset edellyttävät kaluston jatkuvaa uudistamista.

Toiminnan laatua pyritään kehittämään kuljettajien osaamista kehittämällä, sekä tiivistämällä yhteistyötä korjaamo-yhteistyökumppanin kanssa. Tavoitteena on pienentää korjauskustannuksia sekä vähentää ajamattomien lähtöjen määrää ja muita palvelupolkeamia.

Turku on maailmanlaajuisesti ilmastopolitiikan edelläkävijä. Kestävän ilmaston ja energian toimintasuunnitelma (kv 11.6.2018 § 142) ohjaa kaupunkikonsernin toimia ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi ja varautumiseksi.

Turun Kaupunkiliikenne Oy:n toteuttama joukkoliikenne toimii hiilineutraalisti viimeistään vuonna 2025 (Turun kaupungin Ilmastosuunnitelma 2029, kv 16.5.2022 § 103). Tavoitteeseen pääseminen edellyttää sähköbussien määrän lisäämistä sekä siirtymistä uusiutuviin biopolttoaineisiin vanhemman bussien käyttövoiman osalta. Muutos johtaa lisään-tyviin polttoainekustannuksiin, minkä vuoksi liikenteen tilaajan tulisi olla valmis nostamaan liikennöinnistä maksettavaa liikennöintikorvausta.

Myös elokuussa 2021 voimaan tullut EU:n puhtaiden ajoneuvojen direktiivin muutos tulee vaikuttamaan yhtiön uuden kaluston käyttövoimavalintoihin. Käytännössä uutena hankittavat linja-autot tulevat olemaan lähivuosina varikkoladattavia sähköbussuja.

Toimitusjohtajan katsaus vuoden 2023 talousarvioon ja vuosien 2024–2026 taloussuunnitelmaan

Yhtiöllä on vuoteen 2026 ulottuva liikennöintisopimus. Vuonna 2022 toteutuva tuotannon supistuminen ei jatku enää vuonna 2023.

Liikennöintikorvaukset on sidottu linja-autoalan kustannusindeksiin, joka kompensoi viiveellä suurimman osan mahdollisista muutoksista. Kaupungin ilmastosuunnitelman toimeenpano merkitsee yhtiölle lisääntyviä polttoainekustannuksia. Siirtyminen kokonaan uusiutuvan dieselin käyttöön lisäisi nykyisellä tuotan-nolla ja kalustolla polttoainekustannuksia noin 200.000 euroa vuodessa. Föillä ei ole suunnitelmia ympäristöystävällisemmän liikenteen tukemisesta esim. ympäristöbonuksilla.

Linjastouudistuksen yhteydessä tuotantoa todennäköisesti tullaan tarkistamaan tilaajan toimesta.

Kaluston keski-ikä on tilaajan määrittämässä rajoissa, eikä vaikuta kalustoinvestointeihin vuoden 2023 aikana. Yhtiö valmistautuu varikkoladattavien sähköbussien hankintaan. Yhtiö on aloittamassa seuraavien sähköbussien kilpailutuksen valmistelut. Suunnitelmissa on hankkia vuosina 2024 – 2026 yhteensä 12 kappaletta varikkoladattavia sähköbussuja sekä niiden tarvitsema latausjärjestelmä. Hankinnan arvo on noin 6,0 miljoonaa euroa riippuen hankittavan kaluston ominaisuuksista.

Kaluston uudistamisella pyritään luomaan työntekijöille ja matkustajille paremmat olosuhteet, mikä parantaa työtyytyväisyyttä sekä asiakastytyväisyyttä, jonka perusteella Föli maksaa asiakastytyväisyysbonuksia. Kaluston uudistamisella pyritään myös parantamaan toimintavarmuutta sekä pienentämään korjauskustannuksia.

Toiminnan jatkumisen turvaaminen Rieskalähteentien varikolla edellyttää päivittäishuollon laitteistojen päivittämistä, mm. harjapesukoneen vedenkierrätysjärjestelmän uudistamista.

Ensivuosisikymmenellä toteutettava joukkoliikenneneratkaisu ei ilmeisesti vaikuta merkittävästi yhtiön talouteen vielä tarkastelukauden aikana.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2023–2026
Turun Kaupunkiliikenne Oy

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Tavoite: Linja-autoliikenteen tuottaminen sovituslaajuudessa

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	2024	2025	2026
Osuus tuotetuista linjakilometreistä (koko Föli), %	14,1	13	11	11	11	11

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Liikenteen määrä on sidottu Turun sisäiseen liikenteeseen. Föli-liikenteen muutokset muissa kunnissa vaikuttavat prosentiosuuteen.

Tavoite: Yhtiön tulorahoituksen riittävyys investointeihin ja tuloutus kaupungille

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	2024	2025	2026
Liikevoitto, 1 000 eur	764	264	30	100	100	100
Antolainojen korko, 1 000 eur	38	40	20	30	30	30

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Liikenteen asettumien aikaisempaa alhaisemmalle tasolle aiheuttaa haasteita kannattavuuden kehittämisessä. Sähköbussiliikenteen kasvattaminen edellyttää mittavia investointeja.

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON SEURAAMAT ILMASTOTAVOITTEET

Yhteisö toteuttaa Turun Ilmastosuunnitelmaa tavoitellen myös oman toimintansa kehittämistä hiilineutraaliksi vuoteen 2029 mennessä

Tavoite: Yhteisö kehittää liikkumisratkaisunsa ja/tai b) työmaansa hiilineutraaleiksi jo vuoteen 2025 mennessä.

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	2024	2025	2026
Sähköbussiliikenteen osuus tuotetuista liikenteestä (%)	-	-	32	45	60	70
Uusiutuvan polttoaineen osuus (%)	-	-	0	50	100	100

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Uuden sähköbussikaluston hankkiminen. Siirtyminen uusiutuvan dieselpolttoaineen käyttöön taloudelliset reunaehdot huomioiden. Päästöosuuksien hankkiminen syntyvien päästöjen kompensoimiseksi.

Tavoite: Yhteisö osallistuu investoinneillaan konsernin yhteiseen ilmastobudjetoinnin kehitystyöhön toteuttaen Vihreää siirtymää ilmastosuunnitelman ja EU-taksonomian mukaisesti.

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	2024	2025	2026
Sähköbussien osuus hankitusta uudesta kalustosta	-	-	100	100	100	100

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Yhtiö hankkii vuodesta 2023 alkaen uutena kalustona vain sähköbusseja.

Turun Musiikinopetus Oy

Rehtori-toimitusjohtaja: Juha Järvinen

Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Yhtiöllä on opetus- ja kulttuuriministeriöltä luvat musiikkialan ammatillisten tutkintojen ja koulutusten järjestämiseen sekä taiteen perusopetukseen musiikin laajassa oppimäärässä. Yhtiön toiminta tukee elinikäistä oppimista ja jakaa kulttuurin hyvinvointivaikutuksia. Yhtiö käyttää aputoiminimeä Turun konservatorio.

Yhtiö toteuttaa ammatillista koulutusta opetus- ja kulttuuriministeriön rahoituksella. Taiteen perusopetukseen yhtiö saa valtionosuusrahoitusta (noin 50 %), oppilaan kotikunnan sopimukseen perustuvaa rahoitusta (noin 30 %) ja huoltajan maksamaa lukausmaksua (noin 20 %).

Yhtiöjärjestyksen mukaan yhtiöllä voi olla koulutustehtäviä tukevaa liiketoimintaa.

Toimintaympäristön muutostekijät

Turun kaupungin ja seudun asukasmäärät ovat kasvaneet viime vuosina merkittävästi. Yhtiön koulutusten vetovoima on hyvä. Yhtiö toivoo, että opetus- ja kulttuuriministeriö huomioisi asukasmäärän ja koulutuskysynnän kasvun yhtiön rahoituspäätöksissä. Taiteen perusopetuksen valtionosuusrahoitusta pitäisi korottaa +11 % vastaamaan Turun kaupungin asukasluvun kasvua vuosina 2010–2022.

Tapahtuma-ala kärsii koronapandemian jäljiltä työvoimapulasta. Yhtiö yrittää saada opetus- ja kulttuuriministeriöltä lisää ammatillisen koulutuksen opiskelijavuusia musiikkialan kasvaneen täydennyskoulutustarpeen vuoksi. Yhtiö osallistuu musiikkialan yhteisiin pohdintoihin alan täydennyskoulutustarpeista, uusista toimintatavoista ja liiketoimintamalleista. Yhtiö osallistuu luovien alojen kasvusopimuksen valmisteluun, mikäli se käynnistyy musiikin osalta.

Yhtiö kehittää uudenlaista digitaalista oppimisympäristöä ja koulutuspalveluita Its Learning -järjestelmällä. Strategiansa mukaisesti yhtiö hakee digitaalisen oppimisympäristöstä mahdollisuuksia ajasta ja paikasta riippumattomaan oppimiseen, opettamiseen, ohjaukseen ja oppimistulosten jakamiseen.

Yhtiön toimintaympäristön monikulttuurisuus lisääntyy, minkä yhtiö huomioi koulutuspalveluiden yhteiskuntavastuullisessa kehittämisessä.

Toiminnan kehittäminen – toimenpiteet ja tavoitteet

Yhtiö toteuttaa vuoteen 2029 ulottuvaa strategiaansa vuonna 2023 ja koko suunnittelukaudella erityisesti seuraavissa painopistealueissa ja tavoitteissa:

Koulutustehtävien vetovoima ja suoritteet

1. Yhtiö on ammatillisessa koulutuksessa kolmen vetovoimaisimman musiikkialan koulutuksen järjestäjän joukossa Suomessa.
2. Yhtiö on taiteen perusopetuksessa kolmen suurimman musiikkioppilaitoksen joukossa Suomessa.
3. Yhtiö tasapainottaa koulutustehtäviensä toimintaa ja taloutta opetus- ja kulttuuriministeriön talousarviovuosittain antamiin rahoitussuoritteisiin. Suoritteet perustuvat ministeriön vahvistamiin tavoitteellisiin suoritteisiin ja yhtiön tunnuslukuihin.

Toimitilat

4. Yhtiö tavoittelee strategiaansa mukaisesti toimitilojensa keskittämistä Linnakaupunkiin osaksi Aurajokivarren Turkuja ja kehittää toimintaansa yhteiskäyttötiloissa muiden organisaatioiden kanssa.

Kansainvälinen toiminta

5. Yhtiö käynnistää oppilaitosyhteistyötä erityisesti Tukholmassa.

Koulutusjatkumon kehittäminen

6. Yhtiö kehittää musiikkialan koulutusjatkumoa koulutusasteiden yhteistyössä ja yhteyksiä muihin oppilaitoksiin erityisesti Kulttuurikampus Turun ja Turun kaupungin opetustoimen kanssa.

Koulutustehtäviä tukevan liiketoiminnan tavoitteet

7. Yhtiö tavoittelee Turun kaupungilta uutta sopimusta taidekeskus koulussasi -toiminnassa, kasvua osallistujamäärässä ja pääsyä harrastamisen Suomen mallin sisällön tuottajaksi musiikissa.

Tietojärjestelmien kehittäminen

8. Yhtiön päätöksenteko ja operatiivinen johtaminen tukeutuvat lisääntyvästi tiedon keräämiseen ja analysointiin hallinto- ja laatu järjestelmissä.

Toimitusjohtajan katsaus vuoden 2023 talousarvioon ja vuosien 2024–2026 taloussuunnitelmaan

Vuoden 2023 menojen ennakkointiin sisältyy useita epävarmuustekijöitä. Korkean inflaation vaikutusta yhtiön menoihin on vaikea ennakoida tarkasti. Lämmitys- ja sähköenergian hinnankorotukset voivat aiheuttaa yhtiölle huomattavia lisäkustannuksia.

Opetus- ja kulttuuriministeriön toimialaan mahdollisesti kohdistuvat säästöpaineeet uhkaavat molempien koulutustehtävien rahoitusta suunnitelmakaudella. Rahoituksen kasvun mahdollisuudet näyttävät heikoilta, vaikka kohonnut inflaatio ja viime vuosia kalliimpi yksityisen opetusalan palkkaratkaisu osoittaisivat siihen tarvetta. Yhtiö ennakoi suunnitelmakaudella vain koulutustehtävien indeksikorotuksiin perustuvaa kasvua. Yhtiö jatkaa aktiivista keskustelua ministeriön kanssa koulutustehtävien mitoitusten lisäystarpeesta.

Yhtiön ammatillisen koulutuksen valtionosuustuloihin sisältyy suunnitelmakaudella vaikeasti ennakoitavia leikkausriskejä. Oppivelvollisten ja jatkuvan oppimisen opiskelijoiden rahoituksen mahdollinen eriyttäminen uhkaa pienentää yhtiön rahoitusta jatkuvassa oppimisessa. Kun yhtiö joutuu sopeuttamaan opiskelijavuositietymäänsä ministeriön asettamiin tavoitteisiin, muut rahoitussuoritteet ja niistä kertyvä rahoitus pienenevät.

Taiteen perusopetuksen tuloista noin 20 % on oppilaiden (huoltajien) maksamia lukukausimaksuja. Perheiden ostovoiman heikkeneminen voi vaikuttaa perheiden kykyyn ja haluun maksaa lasten harrastusmenoja.

Yhtiö järjestää Turun kaupungin kanssa tehdyn sopimuksen mukaisesti taiteen perusopetusta turkulaisille laajan opinto-oikeuden saaneille oppilaille (varsinaisille oppilaille). Turun kaupunki maksaa oppilaspaikasta 1256,06 € vuodessa. Oppilaspaikan hinta oli 1220 € vuodessa lukuvuonna 2020-2021. Hintaa korotetaan lukuvuosittain Tilastokeskuksen kuluttajahintaindeksin (2015=100) hyödykeryhmän koulutus mukaisesti. Vertailukuukausi on 8/2020. Oppilaspaikan hintaa ei kuitenkaan muuteta, jos indeksi laskee.

Liikkeenluovutuksissa siirtyneen omaisuuden poistot rasittavat yhtiön tulosta 2023 viimeistä vuotta. Vuodesta 2024 lähtien yhtiö pystyy toivottavasti toteuttamaan investointisuunnitelmaa ja uusia poistoja.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2023–2026
Turun Musiikinopetus Oy

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Tavoite: Valtion rahoitus taiteen perusopetukseen

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	2024	2025	2026
Valtion rahoitus taiteen perusopetukseen, 1 000 eur	2 710	2 760	2 843	2 843	2 843	2 843

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Yhtiö toteuttaa taiteen perusopetusta vähintään valtionosuuden perusteena olevan tuntimäärän verran.

Tavoite: Ammatillisen koulutuksen opiskelijavuosikertymä vähintään järjestämisluvan mukaisesti

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	2024	2025	2026
Yhtiön ammatillisen koulutuksen opiskelijavuosimäärä ministeriön myöntämässä järjestämisluvassa	79	79	79	79	79	79
Yhtiön ammatillisessa koulutuksessa toteutuneiden tai suunniteltujen opiskelijavuosien määrä	106,9	90	90	90	90	90

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Yhtiö toteuttaa ammatillisessa koulutuksessa enemmän opiskelijavuosia kuin järjestämisluvassa mainitun vähimmäismäärän.

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON SEURAAMAT ILMASTOTAVOITTEET

Yhteisö toteuttaa Turun Ilmastosuunnitelmaa tavoitellen myös oman toimintansa kehittämistä hiilineutraaliksi vuoteen 2029 mennessä

Tavoite: Opetustilojen varausastetta seurataan sen varmistamiseksi, että yhtiön toimitilat ovat aktiivisessa käytössä.

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	2024	2025	2026
opetustilojen varausaste			65 %	65 %	65 %	65 %

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Yhtiö seuraa opetustilojen varausastetta. Opetustiloja käytetään opetukseen ja oppijoiden harjoittelukäyttöön. Opetustilojen täysi 100 % varausaste olisi lukuvuoden opetuspäivinä Linnankadulla ma-pe klo 9-20 ja Mestarinkadulla ma-pe klo 13-20.

Tavoite: Yhteisö osallistuu investoinneillaan konsernin yhteiseen ilmastobudjetoinnin kehitystyöhön toteuttaen Vihreää siirtymää ilmastosuunnitelman ja EU-taksonomian mukaisesti.

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	2024	2025	2026
			0	0	0	0

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Yhtiöllä ei ole investointeja, joilla se voisi vaikuttaa vihreän siirtymän toteutumiseen. Yhtiö selvittää mahdollisuuksia saada toimitilojen energiakäyttö hiilineutraaliksi.

Turun Satama Oy -konserni

Toimitusjohtaja: Erik Söderholm

Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Yhtiön toimialana on sataman ylläpitäminen ja yleisen satamatoiminnan harjoittaminen ja kehittäminen sekä siihen liittyvä muu liiketoiminta. Turun Satama Oy on Turun kaupungin kokonaan omistama konserniyhtiö. Sataman toiminta jakaantuu kahteen liike-toiminta-alueeseen, jotka ovat: Matkustajaliikenne sekä rahtiliikenne lisäarvopalveluineen.

Turun Satama konserniin kuuluu emoyhtiö Turun Satama Oy sekä sen tytäryhtiö Turun Vapaavarasto Oy.

Turun Satama palvelee tehokkaasti rahti- ja matkustusliikennettä Itämeren alueella. Turun kaupungin elinkeinopoliittisena toimijana satama vahvistaa alueen kilpailukykyä ja toimintaedellytyksiä sekä rakentaa mahdollisuuksia kasvuun. Satama on merkittävä työllistäjä sekä suoraan että välillisesti. Turun Satamakonsernissa työskentelee n. 70 henkilöä, joiden lisäksi satama-alueen muut toimijat työllistävät yli tuhat henkilöä.

Satama on Skandinavian liikenteen keskus Suomessa. Liikevaihdoltaan satama on Suomen kolmanneksi suurin satama ja matkustajamäärältään Suomen toiseksi suurin matkustajasatama. Myös yksikkötavaraliikenteessä Turku lukeutuu maan suurimpiin satamiin.

Toimintaympäristön muutostekijät

Suomen talous painuu lievään taantumaan ja kasvu pysähtyy. Suomen talouden ennakoitaan 2023 kasvavan 0 %.

Inflaation takia hintojen nousu on keskimääräistä nopeampaa.

Tuontihintojen vientihintoja nopeampi nousu painaa vaihtotaseen alijäämäiseksi ja heikentää vientikehitystä

Tallink Silja päätös vuokrata aamulaiva m/s Galaxy pakolaismajoituskäyttöön Hollantiin 7+3kk sopimuksella 11.9.2022 alkaen vähentää emoyhtiön liikevaihtoa 10-15 %

Toiminnan kehittäminen – toimenpiteet ja tavoitteet

Satama jatkaa matkustajaliikenteen palvelujen kehittämistä yhdessä Viking Linen, Tallink-Siljan sekä Turun kaupungin kanssa. Tavoitteena on kehittää alueen vahvaa matkustaja- ja risteilytoimintaa siten, että uudistukset vaikuttavat positiivisesti satamaan ja tuovat matkailulle huomattavaa lisäarvoa. Venäjän aloittama hyökkäyssota Ukrainaan helmikuussa 2022 ja sen seurauksena raaka-aineiden hinnankorotukset aikaansaivat kesäkuussa 2022 Turun Sataman hallituksen päätöksen keskeyttää pistolaiturihankinnan toistaiseksi ja siirtää Ferry Terminal Turku projekti aikataulua kahdella toista kuukaudella eteenpäin.

Matkustaja- ja rahtiliikenne ovat kaupungille erittäin tärkeitä, ja kaupunki sekä satama haluavat tarjota parhaat mahdolliset olosuhteet liiketoiminnan kehittämiseksi. Tavoitteena on uusien ratkaisujen saavuttaminen kustannushyötyjä ja laivaliikenteen toiminnallista tehostamista. Näitä tavoitellaan uuden yhteiskäyttöisen terminaalin ja siihen liittyvien yhteisten liikenne- ja pysäköintijärjestelyjen toteuttamisella. Uuden terminaalin valmistuminen kesäkuussa 2026 tarjoaa luontevan mahdollisuuden ajankäytön turvallisuuden kehittämiseen.

Satama-alueen kehittämisellä tavoitellaan lisäksi maankäytön muutoksia siten, että sataman toiminnan tehostuessa vapautuu uusia kiinnostavia alueita kaupunkikehitykseen etenkin Turun linnan ja Aurajoen väliseltä alueelta, mutta myös laajemmin Turun Linnan ympäristössä.

Kansainvälinen risteilyliikenne kehittyi suotuisasti kesäkuussa 2022 johtuen pääosin Ukrainan sodan seurauksista. Risteilijät siirtyivät Pietarin satamasta muihin Itämeren satamiin. Turussa vieraillee risteilykauden 2022 aikana n 24 alusta joka on uusi ennätys.

Turun Satamasta on hyvät yhteydet Pohjois-Saksan ja Pohjanmeren satamiin. Näiden satamien kautta vienti- sekä tuontiasiakkaille on tarjolla eriomaiset jatkoyhteydet valtamerentakaisiin kohteisiin.

Kuorma-autoliikenteen merkitys on satamalle erittäin suuri. Kuorma-autoliikenteen toiminta edellytyksiä kehitetään parantamalla sataman liikenneyhteyksiä, rekkaparkkialueita ja palveluita. Satama-alueen välittömässä läheisyydessä tulee tieverkkoa kehittää ja rakentaa edelleen paremmin henkilö- ja kuorma-autoliikennettä tukevaksi.

Satama haluaa strategian mukaisesti olla edelläkävijä ympäristö- ja turvallisuusasioissa. Satama selvittää yhdessä Turun kaupungin kanssa sopivia maaläjitysvaihtoehtoja ruoppausmassoille.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2023–2026

Turun Satama Oy -konserni

Sataman on oltava kustannustehokas ja resursseiltaan oikein mitoitettu, sillä vain taloudellisesti vahvat satamat pärjäävät kilpailussa. Muutokset varustamojen toiminnassa edellyttävät nopeata reagointia ja valmiuksia suoritua investoinneista. Kustannustehokas toiminta edellyttää puolestaan jatkuvaa resurssien hyötykäytön tehostamista.

Satama pyrkii varmistamaan, että sillä on ammattinsa osaava henkilökunta. Avaintehtäviin koulutetaan tai rekrytoidaan tarpeen mukaan henkilöitä. Toiminnan varmistamiseksi satamalla on käytössä koko toimintaa kattava laatu- ympäristö- ja turvallisuusjärjestelmä.

Toimitusjohtajan katsaus vuoden 2023 talousarvioon ja vuosien 2024–2026 taloussuunnitelmaan

Vuoden 2023 talousarvion merkittävimmät tekijät ovat Turku-Tukholman kapasiteetin pieneminen neljänneksellä aikaisemmasta sekä Ferry Terminal Turku- projektin siirtyminen eteenpäin.

Sataman läpi kulkevan rahdin määrän arvioidaan laskevan noin 10% ja matkustajamäärän kasvavan jonkin verran johtuen paremmasta pandemiati-lanteesta ja Viking Linen uudesta aluksesta Turku-Tukholma reitillä.

Satama pyrkii edelleen lisäämään laivalinjojen määrää. Tärkeimpänä tavoitteena avata Turku-Gdynia liikenne.

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVA TAVOITTEET

Tavoite: Yhtiön kannattavuus ennen rahoituseriä

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	2024	2025	2026
Liikevoitto, 1 000 eur	3 450	4 801	5 117	5 804	-1 737	2 051

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:

Tavoite: Kasvava tuloutus kaupungille

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	2024	2025	2026
Maanvuokrien tuotto kaupungille, 1 000 eur	2 073	2 059	2 187	2 210	2 233	2 257
Vaihtovelkakirjalainan (30 milj. euroa, 8 % pa) tuotto kaupungille, 1 000 eur	0	2 400	2 400	2 400	0	0
Muiden rahoituserien (antolainojen (ei-VVK-lainan), osinkotulojen tai pääomanpalautus-ten) tuotto yhteensä kaupungille, 1 000 eur	994	968	938	892	846	800

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON SEURAAMAT ILMASTOTAVOITTEET

Yhteisö toteuttaa Turun Ilmastosuunnitelmaa tavoitellen myös oman toimintansa kehittämistä hiilineutraaliksi vuoteen 2029 mennessä

Tavoite: Yhteisö kehittää liikkumisratkaisunsa ja/tai b) työmaansa hiilineutraaleiksi jo vuoteen 2025 mennessä.

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	2024	2025	2026
Hiilineutraalin ajoneuvokaluston osuus			19%	26%	33%	40%
Vähäpäästöisen polttoaineen osuus			25%	50%	75%	75%

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Sähköajoneuvojen hankinta ja vähäpäästöisen polttoaineen hyödyntäminen

Turun seudun puhdistamo Oy

Toimitusjohtaja: Mirva Levomäki

Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Turun seudun puhdistamo Oy:n (Yhtiö) toimialana on jätevesien siirto ja puhdistus sekä syntyneen lietteen hyödyntäminen. Yhtiön tarkoituksena on tuottaa yhteiskunnallisia toiminnallisia palveluita omakustannushintaan omistajille. Turku omistaa Yhtiöstä 59,9 %.

Yhtiö tuottaa omistajilleen laadukasta jätevedenpuhdistuspalvelua kustannustehokkaasti. Palvelu on toimintavarmaa ja sitä kehitetään jatkuvasti parantaen. Resurssit optimoidaan puhdistustulos ja varautuminen huomioon ottaen. Henkilöstön hyvinvointi, sitoutuneisuus ja ammattitaito takaavat Yhtiön menestyksellisen toiminnan.

Yhtiö operoi laitosta. Yhtiön hallinnoimat kilpailutetut ostopalvelut tehostavat toimintaa.

Jätevedenpuhdistamoa käytetään mahdollisimman tehokkaasti. Puhdistamon ja viemäriverkoston ohitukset minimoidaan. Yhtiö toimii Itämeren hyväksi ja huomioi toimintaansa kehittäessään muun muassa Itämeri-toimenpideohjelman tavoitteet. Lisäksi Yhtiö edistää toiminnallaan YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden toteutumista.

Toimintaympäristön muutostekijät

Yhtiö on huoltovarmuuskriittinen toimija ja puhdistamon toiminnan jatkuvuuden varmistaminen on välttämätöntä yhteiskunnalle. Yhtiö varmistaa sekä strategisilla että operatiivisilla toimenpiteillä puhdistamon toiminnan jatkuvuuden myös poikkeusolosuhteissa.

Yhtiö ottaa huomioon digitaalisen toimintaympäristön mahdollisuudet ja riskit. Lisäksi Yhtiö panostaa yritysturvallisuuden hallintaan ja kehittämiseen sekä edellyttää myös palveluntuottajiltaan riittävää turvallisuustasoa.

Yhtiön riskikartoituksissa merkittävimmiksi riskeiksi ovat nousseet toiminnan jatkuvuuden vaarantuminen riittämättömien henkilöresurssien vuoksi, puhdistamon poistoputken kapasiteetin riittämättömyys poikkeuksellisten suurten vesimäärien aikana, työturvallisuus- ja terveystriskit, lainsäädännön ja määräysten muuttumisesta johtuvat tiukentuvat vaatimukset Yhtiön toimintoihin liittyen sekä erittäin vakavan laiterikon aiheuttamat vahingot. Yhtiö kehittää riskienhallintaa jatkuvana prosessina. Riskienarvioinnin tulokset huomioidaan Yhtiön toimintojen suunnittelussa ja toteutuksessa.

Yhtiö ottaa huomioon toimintaansa kehittäessään, että vesihuolto saatetaan toteuttaa lähivuosina seudullisena toimintona.

Toiminnan kehittäminen – toimenpiteet ja tavoitteet

Puhdistuspalvelua tuotetaan pitkäjänteisesti siten, että puhdistamokokonaisuus palvelee Turun seudun asukkaita pitkälle tulevaisuuteen. Yhtiö kehittää jätevedenpuhdistuspalvelua jatkuvana prosessina, huomioi toimintojen hiilijalanjäljen ja elinkaaren sekä varautuu ilmastonmuutokseen. Puhdistusprosessia tehostetaan maksimoimalla puhdistuskapasiteetti laitoksen kaikilla osa-alueilla. Ennakoimalla varmistetaan toiminnan jatkuvuus.

Yhtiö ylläpitää ja kehittää henkilöstön hyvinvointia, motivaatiota, sitoutuneisuutta ja ammattitaitoa. Yhtiön hankkeet esiselvitetään tarkoituksenmukaisesti taloudellisten ja toiminnallisten vaikutusten tehokkuuden varmistamiseksi. Suunnittelussa ja rakentamisessa huomioidaan asianmukainen ja riittävä mitoitus, resurssitehokkuus sekä kestävä kehitys.

Yhtiö vastaanottaa yhdyskuntajätevesiä maksimikapasiteettinsa rajoissa mahdollisimman laajalta toiminta-alueelta. Jätevesien johtaminen keskitettyyn käsittelyyn tukee seudullista puhdistusratkaisua. Teollisuusjätevesien ja hulevesien sekä viemäriverkoston hallintaa kehitetään yhteistyössä osakaskuntien kanssa. Yhtiö kehittää toimintojaan yhteistyössä sidosryhmiensä kanssa ja edistää osaltaan Turun seudun vesihuollon kehittymistä.

Toimitusjohtajan katsaus vuoden 2023 talousarvioon ja vuosien 2024–2026 taloussuunnitelmaan

Turun seudun puhdistamo Oy on Turun, Raision, Kaarinan, Naantalin ja Paimion kaupunkien sekä Liedon, Maskun, Mynämäen, Nousiaisten, Ruskon, Auran, Pöytyän, Oripään ja Marttilan kuntien omistama seudullinen tukkujätevesiyhtiö, joka tuottaa yhteiskunnallisia toiminnallisia palveluita omakustannushintaan omistajille. Konsernin uuden omistajastrategian mukaan Yhtiö voi muodostaa omistajakunnille ja niiden hankintayksiköille erillisiä osakesarjoja toiminnan omakustannusperiaatteen vahvistamiseksi. Turun seudun puhdistamo Oy:n hallitus ja osakkaat ovat valmistelleet yhtiösopimuksen ja yhtiöjärjestyksen päivittämistä omakustannusperiaatteen vahvistamiseksi.

Puhdistamokokonaisuuden, mukaan lukien puhdistamotoimintaan liittyvät lietteen hyötykäyttö biokaasulaitoksella ja lämpöenergian hyödyntäminen lämpöpumppulaitoksella, hiilijalanjälki on negatiivinen eli parempi kuin hiilineutraali. Lisäksi puhdistamokokonaisuus tuottaa energiaa noin kymmenen kertaa enemmän kuin se käyttää energiaa.

Puhdistetun jäteveden kuutiohintaan ja ohivirtauksen määrään vaikuttaa viemäriverkostoon ja puhdistamolle tulevan huleveden määrä. Puhdistamon toiminta-alueen kuntien viemäriverkostosaneeraukset pienentävät huleveden määrää ja samalla nostavat kuutiohintaa sekä vähentävät ohivirtausten määrää.

Veden määrän ja laadun vuosittainen vaihtelu on huomioitu talousarviossa, mutta poikkeuksellisten tilanteiden aiheuttamat kustannusvaikutukset voivat aiheuttaa poikkeamia talousarvioon.

Yhtiön liikevaihto muodostuu pääosin jätevedenpuhdistuksen kustannuksista, jotka koostuvat käyttökustannuksista ja investoinnin hankintamenosta. Lisäksi Yhtiöllä on jonkin verran lämmöntalteenottopalveluun liittyviä kustannuksia. Yhtiösopimuksen mukaan osakkaat maksavat investoinnin hankintamenon omistusosuuden mukaisessa suhteessa ja käyttökustannukset palvelun käytön mukaisessa suhteessa. Tilikauden lopussa Yhtiön tulos "nollataan" Yhtiösopimuksen mukaisesti tasauslaskuilla.

Yhtiön talousarvion kustannukset tulevat vuonna 2023 kasvamaan jonkin verran sekä investoinnin hankintamenon että käyttökustannusten osalta vuoden 2022 talousarvioon verrattuna. Investointien hankintamenon kustannusten nousu johtuu pääosin poistojen noususta, mikä johtuu suurimmalta

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2023–2026

Turun seudun puhdistamo Oy

osin poistoputkihankkeen kokonaisuuden valmistumisesta vuoden 2023 aikana. Myös korkojen nousun ennuste lisää osaltaan investoinnin hankintamenon kustannuksia. Käyttökustannusten nousu koostuu pääosin energiakustannusten, kemikaalikustannusten, henkilöstökulujen sekä kyberturvallisuuskulujen korotuksista. Ko. kuluissa on huomioitu mm. kansainvälisen turvallisuustilanteen aiheuttamat muutokset kustannuksiin.

Yhtiön mittava rakennushanke, puhdistamon poistoputken kapasiteetin tehostaminen ja UV-laitoksen rakentaminen, etenee suunnitellusti. Poistoputkihankkeella Yhtiö vastaa ilmastonmuutoksen haasteisiin sekä kehittää puhdistusprosesseja ja varautumista häiriötilanteisiin. Lisäksi hygieeninen ympäristökuormitus Turun merialueelle vähenee merkittävästi. Poistoputkihankkeeseen valmistuu keväällä 2023. Yhtiökokouksen 26.10.2018 hyväksymä poistoputkihankkeen budjetti on 48 miljoonaa euroa ja hankkeen kustannukset tultaneen alittamaan noin miljoonalla eurolla.

Toinen suurempi pitkäkestoinen investointikohde on jälkiselkeytysaltaiden pinnoitus hiilidioksidikorroosion vuoksi. Altaita on kahdeksan kappaletta ja investoinnin kokonaiskesto ulottuu 2020-luvun loppupuolelle. Kolmas merkittävä investointihanke tulee olemaan vuonna 2024 toteutettava E18 tien aiheuttamat muutokset Yhtiön jätevesiverkoston. Muita toiminnan jatkuvuutta turvaavia ja laitoksen hyvän kunnon varmistavia investointikohteita ovat puhdistamon ja pumppaamoiden rakenteiden, tietojärjestelmien, energiatehokkuuden, puhdistusprosessin sekä kaukovalvonnan kehittäminen.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2023–2026
Turun seudun puhdistamo Oy

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Tavoite: Keskitetty jätevedenpuhdistus toimii tehokkaasti. Puhdistustulokset ovat Itämeren suojelukomission suositusten mukaisia.

Ympäristölupamääräykset (Etelä-Suomen aluehallintovirasto 1.10.2014 nro 167/2014/2)

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	2024	2025	2026
pitoisuus käsitelty vesi BOD7ATU ≤ 10 mg/l	2,0 mg/l	3,5 mg/l	≤ 3,3 mg/l	3,3 mg/l	3,3 mg/l	3,3 mg/l
pitoisuus käsitelty vesi CODCr ≤ 60 mg/l	20 mg/l	35 mg/l	≤ 33 mg/l	33 mg/l	33 mg/l	33 mg/l
pitoisuus käsitelty vesi fosfori ≤ 0,3 mg/l	0,13 mg/l	0,15 mg/l	≤ 0,15 mg/l	0,15 mg/l	0,15 mg/l	0,15 mg/l
pitoisuus käsitelty vesi kiintoaine ≤ 15 mg/l	1,3 mg/l	3,5 mg/l	≤ 3,0 mg/l	3,0 mg/l	3,0 mg/l	3,0 mg/l
puhdistusteho käsitelty vesi BOD7ATU ≥ 95 %	99 %	99 %	≥ 99 %	99 %	99 %	99 %
puhdistusteho käsitelty vesi CODCr ≥ 90 %	97 %	95 %	≥ 95 %	95 %	95 %	95 %
puhdistusteho käsitelty vesi fosfori ≥ 95 %	98 %	98 %	≥ 98 %	98 %	98 %	98 %
puhdistusteho käsitelty vesi typpi ≥ 75 %	86 %	83 %	≥ 84 %	84 %	84 %	84 %
puhdistusteho käsitelty vesi kiintoaine ≥ 95 %	100 %	99 %	≥ 99 %	99 %	99 %	99 %

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Yhtiö kehittää jätevedenpuhdistuspalvelua jatkuvana prosessina. Resurssit optimoidaan puhdistustulos ja varautuminen huomioon ottaen. Puhdistusprosessia tehostetaan maksimoimalla puhdistuskapasiteetti laitoksen kaikilla osa-alueilla. Ennakoimalla varmistetaan toiminnan jatkuvuus. Yhtiö myös ylläpitää ja kehittää henkilöstön hyvinvointia, motivaatiota, sitoutuneisuutta ja ammattitaitoa.

Tavoite: Laitoksen arvon säilyttäminen ja jatkuva kehittäminen, jotta tehokkaaseen puhdistustulokseen päästään myös laitoksen ikääntyessä

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	2024	2025	2026
Leasing-koneiden ja -laitteiden korjaus- ja muutosinvestoinnit, 1 000 eur	392	450	425	450	460	470

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Leasing-sopimuksen mukaan laitoksen laitekokonaisuus (31 M€) on pidettävä hyvässä toimintakunnossa. Kokonaisuuteen tehtäviin korjaus- ja muutosinvestointeihin vuokraajalla (Tsp) ei ole poisto-oikeutta ja kustannukset sisältyvät liikevaihdon kulurakenteeseen. Leasing-koneiden ja laitteiden korjaus- ja muutosinvestointien lisäksi leasing-kohteen ja koko laitoksen kunnosta huolehditaan ennakoivalla kunnossapidolla. (Leasing-sopimuskausi päättyy 2024 + optio 2 vuotta, jäännösarvo 50 %)

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON SEURAAMAT ILMASTOTAVOITTEET

Yhteisö toteuttaa Turun Ilmastosuunnitelmaa tavoitellen myös oman toimintansa kehittämistä hiilineutraaliksi vuoteen 2029 mennessä

Tavoite: Turun seudun puhdistamo Oy:n ilmastovaikutusta kuvaava hiilijalanjälki lasketaan vuosittain soveltaen kansainvälistä ohjeistusta (GHG protocol). Laskentaan sisältyy sekä suoria että epäsuoria päästölähteitä. Lisäksi lasketaan puhdistamokokonaisuuden tuottamalla energialla saavutetut vältetyt päästöt eli kuinka paljon kasvihuonekaasupäästöjä säästetään tuottamalla energiaa uusiutuville energialähteillä. Puhdistamokokonaisuuden ilmastovaikutuksessa huomioidaan puhdistamon ja siihen liittyvien toimintojen päästöjen lisäksi niiden ansiosta vältetyt päästöt puhdistamotoiminnassa, lietteenkäsittelyssä Gasum Oy:n biokaasulaitoksessa ja lämmöntuotannossa TSE:n lämpöpumppulaitoksessa jäteveden hukkalämpöä hyödyntäen. Puhdistamokokonaisuuden hiilijalanjälki on jo negatiivinen, mikä on parempi kuin hiilineutraali.

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	2024	2025	2026
Puhdistamokokonaisuuden hiilijalanjälki (tonnia CO2e)	-39 000	-30 000	≤ -30 000	-30 000	-30 000	-30 000

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Hiilijalanjälkeä on saatu pienennettyä, kun puhdistamon energiankulutusta on saatu vähennettyä vuosien aikana ja kemikaaleissa on huomioitu hiilijalanjälki. Vuodesta 2019 alkaen on siirrytty vaiheittain päästöttömään sähkөөn. Puhdistamo

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2023–2026

Turun seudun puhdistamo Oy

käytetään energiatehokkaasti ja hankinnoissa huomioidaan ilmastoystävällisyys. Jäteveden hukkalämmön ja yhdyskuntalietteen hyödyntämistä biopohjaisessa energian tuotannossa jatketaan, jolloin voidaan välttää vastaavien fossiilisten energialähteiden käyttöä.

Tavoite: Yhteisö osallistuu investoinneillaan konsernin yhteiseen ilmastobudjetoinnin kehitystyöhön toteuttaen Vihreää siirtymää ilmastosuunnitelman ja EU-taksonomian mukaisesti.

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	2024	2025	2026
Ilmastotavoitteisiin liittyvien investointien määrä (1 000 eur)	5 684	10 250	2 805	215	130	130

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Puhdistamolla toteutetaan energiatehokkuuden parantamiseen liittyviä investointeja jatkuvan parantamisen periaatteen mukaisesti. Vuosien 2018-2023 aikana toteutetaan mittava poistoputken kapasiteetin tehostamisen ja UV-laitoksen rakentamisen hankekokonaisuus, mikä edesauttaa ilmastomuutokseen varautumista. Lisäksi yhteistyössä osakaskuntien kanssa toteutettavan Turun seudun puhdistamo Oy:n toiminta-alueen viemäriverkoston mallinnuksen avulla kehitetään seudullista ilmastomuutokseen varautumista.

Turun Seudun Vesi Oy

Toimitusjohtaja: Aki Artimo

Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Yhtiön tehtävänä on huolehtia sen osakkaiden vesihuollosta. Tässä tarkoituksessa yhtiö voi omistaa, suunnitella ja rakentaa vedenhankinta-, vedenpuhdistus- ja vedenjakelulaitoksia sekä harjoittaa käyttöveden valmistusta, veden siirtoa, jakelua ja myyntiä sekä muuta alaan liittyvää toimintaa. Yhtiö voi toimintaansa varten omistaa ja hallita kiinteistöjä.

Turun Seudun Vesi Oy ylläpitää ja luo kilpailukykyä toiminta-alueellaan tuottamalla jatkuvasti korkealaatuista talousvettä mahdollisimman edullisesti. Talousvesi tuotetaan kestäväen kehityksen periaatteiden mukaisesti. Korkealaatuinen talousvesi on hyvinvoinnin ja elämänlaadun perusedellytys.

Toimintaympäristön muutostekijät

Turun Seudun Vesi Oy:n tekopohjaveden tuotanto on toiminut osakaskuntien vedenkulutusta vastaavalla teholla.

Yhtiön toimintakustannuksiin vaikuttavia muutostekijöitä on ilmaantunut nopeasti kuluvan vuoden aikana. Niillä on selvä vaikutus loppuvuoden kustannuksiin ja ensi vuoden talousarvioon. Yhtiö maksaa vedenotosta aiheutuvista vaikutuksista korvausta Kokemäenjoen alajuoksun voimalaitoksille (voimalaitoskorvaukset). Niiden suuruuteen vaikuttavat sekä Kokemäenjoen virtaamassa, että sähköhinnassa tapahtuvat muutokset. Voimalaitoskorvausten nousu aiheuttaa tarpeen nostaa yhtiön toimintakustannuksiin perustuvaa veden hintaa ensi vuoden alusta noin yhdellä sentillä per kuutio. Yleinen sähköhinnan nousu aiheuttaa kuutioshinnan nostopainetta vähintään noin 1,5 senttiä ja inflaation vaikutus yhtiön ostamien materiaalien sekä palveluiden osalta nostaa toimintakustannuksia noin yhden sentin per kuutio.

Lopullinen yhtiön ympäristöluvissa edellytetty varajärjestelmä toteutetaan Halisiin sijoittuvan uuden varalaitoksen muodossa. Varalaitoksen toteutussuunnittelu alkoi vuoden 2021 keväällä ja sen on tarkoitus valmistua aikataulun puitteissa keväällä 2023.

Varalaitoksen toteutussuunnittelun rahoitus ja kustannusjako vahvistettiin erikseen vuonna 2020 pidetyssä yhtiökokouksessa. Varalaitoksen varsinaisen toteutuksen rahoitus tuodaan erikseen osakaskuntien päätettäväksi yhtiökokoukseen. Yhtiön osakkaat neuvottelevat parhaillaan yhtiön tulevien investointien kustannusjaon perusteista. Tämä koskee myös varalaitoksen investointia ja sen takia rakennusurakat kilpailutetaan vasta toteutussuunnittelun täysin valmistuttua.

Siirtolinjainvestointi (Masku-Nousiainen) ei tule toteutumaan kuluvana vuonna. Yhtiön osakkaat hyväksyivät vasta kesäkuussa 2022 uuden yhtiöjärjestyksen, jonka perusteella TSV voi aloittaa siirtolinjan toteutuksen sillä perusteella, että se lisää siitä hyötyvien osakkaiden vesimäärää. Siinä tapauksessa hankkeesta hyötyvät kunnat vastaavat myös investoinnin kustannuksista. Neuvottelut siirtolinjan toteutuksesta ja mahdollisista linjan mitoitukseen liittyvistä muutoksista aloitetaan kuluvan vuoden aikana.

Vaikka osakaskunnat hyväksyivät uuden yhtiöjärjestyksen, jatkuvat osakkaiden neuvottelut tulevien investointien rahoitussuhteista, kuten varalaitosta koskevassa kappaleessa todettiin. Neuvotteluilla on vaikutusta myös muiden uusien siirtolinjainvestointien toteutukseen ja niiden aikatauluihin. Kyseinen tilanne näkyy vielä toistaiseksi bruttoinvestointien määrän ja niihin liittyvien toteutusaikataulujen epävarmuutena tulevien vuosien osalta.

Toiminnan kehittäminen – toimenpiteet ja tavoitteet

TSV Oy:n on pystynyt pitämään aiempina vuosina tuottamansa tekopohjaveden kuutioshinnan erittäin vakaalla tasolla maltillisesta inflaatiosta huolimatta.

Vuonna 2023 toimintakustannukset tulevat nousemaan selvästi vuodelle 2022 budjetoidusta tasosta erityisesti sähköhinnan ja yleisen inflaatiotason nopean nousun takia. Toimintakustannusten rakenne ja siihen vaikuttavat kustannustekijät ovat pitkälti sellaisia, joihin yhtiö ei voi omalla toiminnallaan vaikuttaa nykyisen kaltaisessa globaalien talouden ympäristössä.

Vuoden 2023 talousarvio on laskettu siten, että toimintakustannusten perusteella laskettava veden yksikköhinta on ensi vuonna 0,295 euroa/m³.

Tuotantokustannusten lisäksi yhtiö laskuttaa omistajakunnilta pääomakustannuksia rahoituskustannusten toteuman ja yhtiön poisto-ohjelman mukaisesti.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2023–2026

Turun Seudun Vesi Oy

Yhtiön laskutuksen osalta tilanne voisi kuitenkin olla vielä merkittävästi huonompi, mikäli yhtiö ei olisi suojannut sähköenergian ostohintojaan määrättyiltä osin ja varmistanut lainanhoitokulujen korkotasoa korkosuojauksien avulla.

Varalaitoksen käyttökulut laskutetaan omistajakunnilta erikseen.

Yhtiö on yhdessä Turun seudun puhdistamo Oy:n kanssa pilotoinut vesihuolto-osaamisen konseptointia. Yhtiö toteuttaa tasokasta tekopohjavesituotantoa ja pyrkii tuoteistamaan osaamistaan YK:n kestävä kehityksen tavoitteiden mukaisesti yhteistyössä Turun kaupungin kanssa.

Toimitusjohtajan katsaus vuoden 2023 talousarvioon ja vuosien 2024–2026 taloussuunnitelmaan

Nykyisellä korkotason nousulla ei ole merkittävää riskiä yhtiön taloudenhallintaan, koska yhtiö on suojannut lainojaan koronvaihtosopimuksilla.

Henkilöstössä tapahtuvia muutoksia mm. eläkkeelle jäämisten osalta on projisoitu koko taloussuunnitelman kuvaamalle ajanjaksolle. Eläköitymisiä on edelleen odotettavissa lähivuosina. Henkilöstön kokonaismäärä ei pienene eläköitymisten johdosta, koska tekopohjavesijärjestelmän ja varalaitoksen ylläpidon, käytön ja kehittämisen edellyttämä työmäärä ei ole pienenevässä. Yhtiön henkilöstömäärän tarve tulee maltillisesti kasvamaan tulevina vuosina.

Vaikka yhtiö tekee seuraavien vuosien aikana merkittäviä investointeja (varalaitos), ovat niiden vaikutukset kuitenkin hyvin ennakoitavissa. Tarpeen vaatiessa yhtiön toimintaa voidaan hyvän ennakkosuunnittelun avulla myös sopeuttaa ympäristössä tapahtuviin muutostilanteisiin, vaikka kuluvan vuoden muutokset, inflaatiotasossa, lainojen korkotasossa sekä energian hinnassa ovat aiheuttaneet toimintakustannusten osalta tarpeen nostaa veden hintaa ensi vuodelle.

Yhtiö on viime vuosina panostanut erittäin paljon yhtiön keskeisimmän toiminnan, eli hyvälaatuisen talousveden tuotannon laatutekijöiden, toiminnan keskeyttämättömän jatkuvuuden ja järjestelmän toimintavarmuuden parantamiseen.

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Tavoite: Yhtiö toimittaa vettä osakkailleen suunnitellusti ja veden tuotannon määrä vastaa suunniteltua

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	2024	2025	2026
Veden tuotanto/tuotantotavoite, %	100	100	100	100	100	100

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: TSV:n juomaveden tuotanto- ja jakelujärjestelmä on tarkkaan valvottu ja kontrolloitu aina raaka veden otosta kuluttajan hanaan asti. Keskeisimmät vedentuotantoon ja jakeluun liittyvät laitteet on kahdennettu ja järjestelmä on mitoitettu nykyistä vedenkulutusta suuremmalle vedenkulutukselle. Vedenjakelun toimintavarmuutta osakaskunnille on parannettu rakennuttamalla uusia vedensyöttölinjoja.

Tavoite: Veden toimitus on häiriötöntä ja virheitä veden laadussa ei esiinny

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	2024	2025	2026
Jakeluun toimitettavan veden laadussa havaitut virheet, kpl	0	0	0	0	0	0
Ennakoimattomat häiriöt veden jakelussa, kpl	0	0	0	0	0	0

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Sähkön toimitushäiriöiden varalle TSV on varmistanut häiriöttömän vedentoimituksen järjestämillä kaikkiin keskeisiin kohteisiin sähköntuotantovalmiuden varavoimalla. Tekopohjavesijärjestelmän suunnittelussa ja rakentamisessa on toimintavarmuus huomioitu järjestelmän mitoituksen sekä keskeisten laitteiden kahdentamisen avulla. TSV on hankkinut järjestelmän keskeiset kriittiset varaosat omaan varastoon. Riskikartoitustyön (WSP) avulla TSV on määritellyt vedenlaadun sekä veden jakelun kannalta keskeiset riskitekijät ja tehnyt kartoitustyön pohjalta tarvittavat toimenpiteet riskien minimoimiseksi.

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON SEURAAMAT ILMASTOTAVOITTEET

Yhteisö toteuttaa Turun Ilmastosuunnitelmaa tavoitellen myös oman toimintansa kehittämistä hiilineutraaliksi vuoteen 2029 mennessä

Tekopohjaveden tuotanto on kustannustehokas tapa tuottaa juomavettä ja pintavesilaitokseen verrattuna kemikaaleja käytetään vain murto-osa.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2023–2026

Turun Seudun Vesi Oy

Yhtiössä hyödynnetään veden liike-energiaa Saramäen kalliosäiliöön rakennetun turbiinin avulla, joka säätää Virttaankankaan tekopohjavesilaitoksesta tulevan veden virtausta ja tuottaa samalla päästötöntä sähköenergiaa. Turbiinin tuottama teho riittää Saramäen kalliosäiliöstä lähtevän veden verkostopumppaukseen, jolla tuotetaan verkostopaine Turun, Naantalın ja Raision alueille.

Turun Seudun Vesi Oy:n esikäsittelylaitokselle Huittisiin on asennettu uusi aurinkosähköjärjestelmä, joka tuottaa osan laitoksen tarvitsemasta sähköstä.

Myös juomaveden lämmöntalteenoton hyödyntämistä on selvitetty. Turku Energian kanssa tehdyn esiselvityksen mukaan lämpöenergian talteenoton edellytykset täyttyvät Halisten uuden varalaitoksen toiminnan yhteydessä. Varalaitoksen toteutussuunnittelu on tehty siten, että uusi varalaitos tullaan lämmittämään tekopohjavedestä saatavalla lämpöenergialla.

Mainittujen investointien ja toimenpiteiden lisäksi yhtiö omistaa noin 400 hehtaaria *kestävällä tavalla hoidettua metsää*, jonka toiminta hiilinieluna optimoidaan metsänhoidollisilla toimenpiteillä.

Tavoite: Yhteisö kehittää liikkumiskäytäntönsä ja/tai b) työmaansa hiilineutraaleiksi jo vuoteen 2025 mennessä.

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	2024	2025	2026
Sähköautojen latauspisteiden lukumäärä yhteensä	2	4	6	8	8	10

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Yhtiön käyttämissä ajoneuvojen voimalähteenä suositetaan jatkossa enenevässä määrin sähköä, ja tähän varaudutaan rakentamalla yhtiön toimipisteisiin lisää sähköauton latauspisteitä. Yhtiön henkilökunnalle on myönnetty sähköpyörä- ja bussikorttietu, jolla vähennetään työmatkaliikkuamiseen liittyviä päästöjä.

Turun Taiteen talo Oy

Toimitusjohtaja: Jere Pensikkala

Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Yhtiön toimialana on edistää ja tukea Turun kaupungissa tapahtuvaa kulttuuritoimintaa, taiteen ja kulttuurin ammattilaisten työllisyyttä ja elinkeinoa sekä kehittää ja organisoida Taiteen talo –konseptia Turussa. Taiteen talo on vetovoimainen eri taiteenlajeja yhdistävä kohtaamispaikka. Yhtiö tekee yhteistyötä kulttuuritoimijoiden, luovan talouden yritysten, kaupallisten yritysten ja korkeakoulujen kanssa.

Yhtiö voi järjestää muutakin kehitystoimintaa ja konsultointia. Yhtiö järjestää toimintaa erityisesti Turussa, mutta myös valtakunnallisesti ja kansainvälisesti.

Toimintaympäristön muutostekijät

Yhtiö on perustettu vuonna 2022, eikä sen varsinaisessa liiketoimintaympäristössä ole tunnistettavissa laajempia muutostekijöitä koskien toiminnankäynnistämisjaksoa vuosina 2022–2023. Poikkeuksen tähän muodostavat lämmitys- ja energiakustannusten voimakkaasta noususta aiheutuvat ennakoimattomat lisäkustannuspaineet, jotka tulee huomioida osana laadittavia sopimuksia, jotta riski kohoavista kustannuksista ei jää yksinomaan yhtiön vastuulle.

Toiminnan kehittäminen – toimenpiteet ja tavoitteet

Pääpaino vuonna 2022 perustetun yhtiön toiminnan käynnistämiseksi on vuonna 2023, jonka aikana Turun Taiteen talo Oy:n vuokraamien tilojen käyttöaste pitäisi saada nousemaan tavoitteen mukaiseksi ja käynnistää konseptin mukainen liiketoiminta täydessä laajuudessaan.

Vuosille 2022–2024 on anottu Opetus- ja kulttuuriministeriöltä rakennetukea Kulttuuri- ja luovien alojen uudistumiseen *Tulevaisuutta kohti – kohtaaminen, osallisuus ja hyvinvointi taiteen infrastruktuureissa* -hankkeelle. Toteutuessaan hankkeen kokonaislaajuus toimintavuosien aikana on noin 820.000 €, josta OKM:n tuki voi olla enintään 90%. Mikäli rahoitusta myönnetään, olisi sillä merkittävä positiivinen vaikutus toiminnan käynnistymiseen.

Toimitusjohtajan katsaus vuoden 2023 talousarvioon ja vuosien 2024–2026 taloussuunnitelmaan

Toimintaa käynnistettäessä vuosien 2022 ja 2023 aikana talouden peruspilareita ovat vuokratulojen lisäksi kaupungin tuki, joka on enintään 495.000 € vuodessa (Kh § 184 (4945-2022)). Kaupungin tuki sisältää myös aiemmin Ateljeesätiölle kohdennetun tuen. Vuosien 2024–2026 taloussuunnitelma tarkentuu, kun yhtiön konsepti on vahvistettu.

Vuodesta 2024 alkaen talous tulee saattaa tasapainoon kulujen ja vuokratuottojen osalta, täydentäen omaa tulohankintaa esimerkiksi hankerahoituksella (mm. OKM) ja yhteistyösopimuksilla, joilla konseptin mukaiseen mahdolliseen omaan tuotantoon on käytettävissä varoja. Kaupungin avustustasosta vuodesta 2024 eteenpäin neuvotellaan kaupunginhallituksen päätöksen mukaisesti, kun liiketoimintasuunnitelma, strategia ja täsmennetty talouden mallinnus on tehty.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2023–2026
Turun Taiteen talo Oy

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Tavoite: Toiminnan vaikuttavuus

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	2024	2025	2026
Kävijöiden määrä vuodessa, kpl	-	30 000	60.000	90.000	*	*
Tapahtumien (ml. näyttelyt) määrä vuodessa, kpl (Turun Taiteen talo Oyn tuottamat)	-	30	60	70	*	*
Tapahtumien (ml. näyttelyt) määrä vuodessa, kpl (Turun Taiteen talossa toteutetut)	-	**	**	**	**	**
Turun Taiteen talossa työskentelevien henkilöiden lukumäärä ja syntyneet htv:t	-	**	**	**	**	**
Osallistujien lukumäärä (mm. harrastustoimintaan osallistuvien lukumäärä)	-	**	**	**	**	**

Tavoite: Pitkän aikavälin taloudellinen tasapaino

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	2024	2025	2026
Liikevaihto, 1 000 eur	-	416	1773	2313	*	*
Omat tuotot (ml. vuokratulot), 1 000 eur	-	34 ***	853	1361	*	*

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:

Osana konseptointityötä vuosien 2022–2023 aikana vahvistetaan näkemys siitä paljonko Turun Taiteen talo Oy tuottaa itse tapahtumia kyetäkseen omistajan sille asettamat tavoitteet. Suuri osa tapahtumista ja kävijöistä tullaan tavoittamaan Taiteen talon vuokralaisten järjestämien tapahtumien (esitykset, näyttelyt, työpajat etc.) avulla. Osana vuokralaisvalintaa tulee huomioida myös toimijoiden vaikutus omistajan yhtiölle asettamien tavoitteiden toteutumiseen. Lisäksi seurattavien mittareiden vaatiman tilastotiedon keräämisvastuu tulee ulottaa Turun Taiteen talo Oy:n toimijoille.

* Määritellään osana konseptityötä.

** Tavoitetaso ei yksin yhtiön määriteltävissä vaan tasot tulee määrittää suhteessa vuokralaisten nykytasoon ja arvioon tulevasta kehityksestä.

*** Pääosa vuokrasopimuksista vielä vuonna 2022 Kiinteistö Oy Turun Nunnankatu 4 nimissä.

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON SEURAAMAT ILMASTOTAVOITTEET

Yhteisö toteuttaa Turun Ilmastosuunnitelmaa tavoitellen myös oman toimintansa kehittämistä hiilineutraaliksi vuoteen 2029 mennessä

Tavoite: Yhteisö kehittää liikkumisratkaisunsa ja/tai b) työmaansa hiilineutraaleiksi jo vuoteen 2025 mennessä.

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	2024	2025	2026
Vastuullisuussuunnitelma on laadittu sidottuna Agenda 2030 tavoitteisiin	-	-	X			
Laaditaan ilmasto- ja ympäristösuunnitelma	-	-	X			

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:

Vuoden 2023 aikana laaditaan yhtiön vastuullisuussuunnitelma, jonka valmistelussa tullaan hyödyntämään myös kestävän kehityksen globaalin toimintaohjelman Agenda2030 luokittelua. Suunnitelmaa laaditaan osittain *Tulevaisuutta kohti – kohtaaminen, osallisuus ja hyvinvointi taiteen infrastruktuureissa* -hankkeessa.

Turun TeknologiaKiinteistöt Oy -konserni

Toimitusjohtaja: Mikko Lehtinen

Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Turun TeknologiaKiinteistöt Oy on Turku Science Parkin alueella toimiva kiinteistösijoitusyhtiö, joka kehittää alueen kiinteistöjä ja palveluita sekä tarjoaa ensiluokkaista toimisto-, tuotanto ja laboratoriotilaa yrityksille ja yhteisöille. Yhtiön perusliiketoiminta on kiinteistöjen ja huoneistojen omistus, hallinta ja vuokraus sekä enenevässä määrin myös toimitilapalveluiden tuottaminen.

Toimintaympäristön muutostekijät

Koronan tuoma työelämämuutos etätyökäytänteineen ja hybriditoimistoineen on merkittävä muutos, mutta yhtiön jo aiemmin omaksuma yhteisöllisyys- & virtuaalistrategia sopivat "uuteen normaaliin" erittäin hyvin. Johto uskoo, että yhteisille kohtaamispaikoille on edelleen tarvetta myös tulevaisuudessa. Yhtiöllä on hyvin muuntautuvia tiloja, joita voidaan muokata tulevaisuuden tarpeita vastaaviksi.

Toiminnan kehittäminen – toimenpiteet ja tavoitteet

Yhtiön tavoitteena on kehittää Turun tiedepuiston aluetta yhä vahvemiksi tieteen ja yrityselämän liittymäksi.

Toimitusjohtajan katsaus vuoden 2023 talousarvioon ja vuosien 2024–2026 taloussuunnitelmaan

Epävarmat näkymät ja kustannusten nousupaine eivät luo merkittävää riskiä yhtiön talousnäkömiin. Vuokramaturiteetti on pitkä ja vuokrasopimuksissa olevat indeksikorotukset heijastellevat inflaatiota. Sähkön hinta on suurelta osin kiinnitetty vuodelle 2023. Investoinnit ovat kvr-investointeja, joten rakennusalan hintojen nousun ei pitäisi vaikuttaa TTK:n jo päätettyjen investointien hintoihin. Sen sijaan nousseet kustannukset voivat hidastaa tulevien investointipäätösten tekemistä.

Kiinteistöomaisuuden markkina-arvoa arvioitaessa on oletettu arvojen pysyvän 2021 tasolla ja uudet investoinnit on arvotettu investointikustannuksellaan. On mahdollista, että markkina-arvot laskevat. Tällä on vaikutusta vakuusarvojen kautta loan-to-value-tasoon. Yhtiön lainoitusaste on kuitenkin tällä hetkellä poikkeuksellisen matala eikä mahdollisten markkina-arvojen laskun pitäisi aiheuttaa ongelmia.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2023–2026

Turun TeknologiaKiinteistöt Oy -konserni

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Tavoite: Sijoitetun pääoman tuotto kaupungille

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	2024	2025	2026
Tuottotavoite kaupungille vuodesta, 1 000 eur	1 502	1 620	1 377	3 091	3 309	3 349

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:

Yhtiön omistajat ovat päättäneet, että yhtiö jakaa 50 % operatiivisesta kassavirrastaan omistajilleen. Esitetty tavoite perustuu yhtiön ennustettuun tulokseen sisältäen jo päätettyjen investointien tulevat tuotot. Kesällä 22 yhtiö lopetti korkoswap-sopimuksensa ja tästä syntyi 7 miljoonan euron kulu. Tämän takia vuoden 2023 tuottotavoite on aiempaa matalampi. Vuodesta 24 alkaen tuottotavoitteet sen sijaan ovat nousseet johtuen matalammista korkokuluista (swap purettu) sekä uusien investointien tuottamista tuotoista.

Tavoite: Yhtiön liikevaihdon ja liikevoiton kasvattaminen tavoitellusti

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	2024	2025	2026
Liikevaihto, 1 000 eur	32 255	36 141	41 141	43 076	44 976	46 903
Käyttökate, 1 000 eur	18 164	21 308	24 401	25 889	27 407	28 946

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:

Liikevaihtotavoite perustuu nykytilanteeseen ja olemassa oleviin sopimuksiin. Operatiiviset kustannukset pyritään pitämään tehokkaalla tasolla. Sähkön hinta on pääosin suojattu vuodelle 2023. Henkilöstömuutoksia ei ole suunniteltu talousarviossa. Tavoitteeseen pyritään pääsemään seuraamalla käyttökateavoitetta kuukausittain ja tekemällä tarvittaessa sopeutustoimenpiteitä.

Tavoite: Kiinteistöomaisuuden ja vuokraustoiminnan kasvattaminen

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	2024	2025	2026
Vuokrat m2 (taloudellinen)	146 392	158 200	161 850	164 980	177 280	177 280
Kiinteistöomaisuuden markkina-arvo, 1 000 eur	452 992	467 200	508 950	525 950	534 950	534 950

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:

Vuokrattujen neliöiden kasvu perustuu IndustryCityn tuomiin lisäneliöihin. Kiinteistöomaisuuden markkina-arvo on arvioitu perustuen 2021 arviokirjoihin, lisäksi niihin tehdyt investoinnit rakennuskustannuksillaan.

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON SEURAAMAT ILMASTOTAVOITTEET

Yhteisö toteuttaa Turun Ilmastosuunnitelmaa tavoitellen myös oman toimintansa kehittämistä hiilineutraaliksi vuoteen 2029 mennessä

Tavoite: Yhteisö kehittää liikumisratkaisunsa ja/tai b) työmaansa hiilineutraaleiksi jo vuoteen 2025 mennessä.

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	2024	2025	2026
Työmaat hiilineutraaleja					0	0
Uusiutuvan sähkön osuus koko kiinteistö-kannan kulutuksesta			100 %	100 %	100 %	100 %
Uusiutuvan lämmön osuus koko kiinteistö-kannasta			75 %	75 %	75 %	75 %

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:

Kaikki käyttösähkömme on sertifioitua tuulisähköä. Lisäksi neuvottelemme Turku Energian kanssa mahdollisesta siirtymisestä jo ennen vuotta 2029 täysin uusiutuvasti tuotettuun Ekotakuu Kaukolämpöön.

Omistettujen kiinteistöjen vuosittaiset hiilipäästöt ovat n. 600 t Co2. Tavoitteenamme on:

- Laskea tarkka hiilipäästöjen määrä vuoden 2023 alkuun mennessä
- Laskea päästöjen kompensointiin tarvittavan investoinnin suuruus per vuosi

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2023–2026

Turun Teknologiakiinteistöt Oy -konserni

- Heti kun laskelmat on tehty, ryhdymme kompensoimaan päästöjäme kokonaisuudessaan tai niin suurelta osin kuin taloudellisesti järkevää tai käytännössä mahdollista

Tavoite: Yhteisö osallistuu investoinneillaan konsernin yhteiseen ilmastobudjetoinnin kehitystyöhön toteuttaen Vihreää siirtymää ilmasto-suunnitelman ja EU-taksonomian mukaisesti.

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	2024	2025	2026
Uudisinvestointi toteutetaan ja sertifioidaan Leed Platinum -tasoisesti (Meur)			23	17	9	

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:

Rakennamme kaikki uudishankkeet korkeimpien ympäristösertifikaattien mukaisesti. Työstämme parhaillaan myös olemassa olevan kiinteistökannan sertifioimista.

Lisäksi teemme pts-investointeja energiatehokkuuden parantamiseksi.

Turun Vesihuolto Oy

Toimitusjohtaja: Irina Nordman

Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Yhtiön toimialana on vesihuollon ylläpitäminen ja vesihuoltoliiketoiminnan harjoittaminen ja kehittäminen sekä siihen liittyvä muu liiketoiminta. Yhtiö voi omistaa ja hallita osakkeita, osuuksia, arvopapereita ja muuta omaisuutta. Yhtiö voi lisäksi ostaa, myydä ja omistaa kiinteistöjä ja osakkeita sekä vuokrata kiinteistöjä ja huonetiloja.

Pääasiallinen tehtävä on hyvälaatuisen talousveden toimittaminen asiakkaille ja asiakkaiden jätevesien kerääminen ja toimittaminen puhdistettavaksi.

Yhtiön toiminta-ajatus on taata kustannustehokkaat vesihuoltopalvelut ja puhdas vesiympäristö turkulaisille vedenkäyttäjille kestävän kehityksen periaatteella. Paikallisuuden lisäksi yhtiö on kansainvälisesti arvostettu vesihuoltotoimija. Yhtiö huolehtii toiminta-alueellaan vesihuoltolain mukaisten palvelujen tuottamisesta arvojensa mukaisesti turvallisesti, luotettavasti ja uudistuen.

Toimintaympäristön muutostekijät

Vesihuollolle yleisesti asetetuissa odotuksissa näkyvät globaali vastuu ja YK:n kestävän kehityksen tavoitteet. Toimintaa ohjaa Turun kaupungin tavoitteet.

Digitalisaation kehittyminen asettaa tietosuojan ja tietoturvallisuuden entistä keskeisempään asemaan. Tekninen kehitys lisää asiakkaiden palveluodotuksia, mutta luo myös mahdollisuuksia kehittää ja tehostaa toimintaa.

Ilmastonmuutos luo haasteita erityisesti sateisuuden, sateen intensiteetin sekä meriveden pinnan nousun kautta. Nämä vaikuttavat viemäriverkkoon johdettuun tai suotautuvaan hulevesimäärään, jota yhtiön saneeraustoimenpiteillä pystytään pitämään nykytasolla, mutta ei enää vähentämään.

Koronapandemiasta alkanut kansainvälinen häiriötilanne on vaikeutunut Venäjän hyökättyä Ukrainaan. Tämä näkyy erityisesti yleisenä energiakustannusten nousuna, jolloin kustannusvaikutuksia on käytännössä kaikkiin yhtiön hankkimiin palveluihin ja tuotteisiin. Kustannuksia nostavat hieman tukkuvesiyhtiöiden investoinnit, joista yhtiö maksaa osakassopimusten mukaisesti pääomakuluja. Taloustilanne vaikuttanee rakentamiseen, joilla on vaikutusta yhtiön asennus- ja liittymismaksutuloihin.

Toiminnan kehittäminen – toimenpiteet ja tavoitteet

Yhtiön palvelutarjonnalle on keskeistä toiminnan häiriöttömyys ja laatu, sekä asiakastyytyväisyys. Häiriöttömyys perustuu omaisuudenhallintaan sekä hyvään operointikykyyn. Omaisuudenhallinnan tasoa parannetaan jatkuvasti kehittämishankkeilla, joiden tarkoituksena on lisätä reaaliaikaista luotettavaa tietoa sekä analysoimalla dataa monipuolisesti, hyödyntäen mm. tekoälyä. Laatu turvataan dokumentoinnilla, tehokkaalla omavalvonnalla ja riskienhallinnalla.

Asiakastyytyväisyys perustuu selkeisiin pelisääntöihin, läpinäkyvyyteen ja tiedottamiseen.

Yhtiön maksut pidetään tasolla, joka takaa häiriöttömän ja laadukkaan toiminnan, mutta ovat kustannustehokkaita.

Toimintaa ohjaa Turun tavoite olla hiilineutraali vuoteen 2029 mennessä.

Toimitusjohtajan katsaus vuoden 2023 talousarvioon ja vuosien 2024–2026 taloussuunnitelmaan

Yhtiön tulot perustuvat nykyisen suuruiseen myydyin veden määrään, toiminnallisissa mittareissa näkyviin maksujen muutoksiin sekä hyvin maltilliseen odotukseen liittymismaksutuloista. Alkuvuodesta 2023 korotetaan veden ja jäteveden käyttömaksuja n. 4 %. Kustannusten nousuvaikutus asiakkaille on pienempi, koska perusmaksut on tarkoitus pitää nykyisen suuruisena. Korotuksen syynä on yleinen inflaatio ja kustannusten nousu. Seuraava maksujen muutos on tarkoitus tehdä suunnitelmakauden lopulla. Korotus vastaa normaalia laskennallista (1,5 %) inflaatiotasoa. Vesimaksujen korotusarve arvioidaan kuitenkin vuosittain vastaamaan todellista tarvetta suhteessa kustannuksiin.

Toiminnalliset mittarit ovat jo nyt haasteellisella tasolla eikä niihin ole esitetty tiukennuksia. Toiminnallisten mittareiden hyvää kehitystä edistetään tutkimisella, mittauksilla ja tiedon analysoinnilla sekä tietojen perusteella oikein kohdennetuilla ja oikea-aikaisilla saneerauksilla. Nämä toimenpiteet eivät kuitenkaan riitä viemäriverkoston laskuttamattoman jäteveden eli sinne tarkoituksella, tahallisesti tai tahattomasti johdetun hulevesimäärän vähentämiseen. Tarvittavat lisätoimenpiteet kohdistuvat erityisesti liittymiin ja kadunpitäjään. Toimenpiteet ovat välttämättömiä, jotta hulevedet eivät aiheuttaisin viemäritulvia. Yhteistyössä kaupungin kanssa tehdään tiekartta hulevesien vähentämisen keinoista, aikatauluista ja kohdentamisesta talousarvio- ja suunnitelmavuosina.

Investoinnit perustuvat yhteishankkeiden osalta kaupungilta saatua tietoa hankkeiden aikatauluista. Uudisrakentamisen ja joidenkin yhteisten saneeraushankkeiden lisäksi yhtiöllä on myös omia saneerauskohteita. Saneerausinvestointeja pyritään tekemään vähintään poistojen mukaisella tasolla, jotta korjausvelkaa ei syntyisi. Tulorahoitus ei riitä talousarvio- ja -suunnitelmakaudella investointien rahoittamiseen, vaan investointeja on osittain rahoitettava vähentämällä vapaata omaa pääomaa tai ottamalla lainaa. Talousarviossa ei ole otettu huomioon mahdollisen velan korkoja tai lyhennystä.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2023–2026
Turun Vesihuolto Oy

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Tavoite: Yhtiö toimittaa vettä asiakkailleen luotettavasti ja kustannustehokkaasti

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	2024	2025	2026
Ennakoimattoman jakelukatkoksen pituus, min/asukas/vuosi (keskimääräinen)	23,9	<5	<5	<5	<5	<5

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Hyvällä omaisuuden hallinnalla, ennakoivalla kunnossapidolla sekä riittävällä, oikein ja oikea-aikaisesti kohdennetulla saneerauksella.

Tavoite: Veden toimitus on häiriötöntä ja virheitä veden laadussa ei esiinny

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	2024	2025	2026
Jakeluun toimitettavan veden laadussa havaitut poikkeamat laatuvaatimuksista, kpl	0	0	0	0	0	0
Jakeluun toimitettavan veden laadussa havaitut poikkeamat laatusuosituksista, kpl	0	0	0	0	0	0
Putkirikkojen määrä, kpl/100 vesijohtokilometriä	4	<5	<5	<5	<4	<4

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Hyvällä omaisuuden hallinnalla, tehostetulla reaaliaikaisella seurannalla ja ennakoivalla kunnossapidolla.

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON SEURAAMAT ILMASTOTAVOITTEET

Yhteisö toteuttaa Turun Ilmastosuunnitelmaa tavoitellen myös oman toimintansa kehittämistä hiilineutraaliksi vuoteen 2029 mennessä

Tavoite: Yhteisö kehittää liikkumisratkaisunsa ja/tai b) työmaansa hiilineutraaleiksi jo vuoteen 2025 mennessä.

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	2024	2025	2026
Hiilijalanjäljen pienentäminen	kartoitus tehty	toimenpiteitä toteutettu	päivitys suositusten mukaisesti	kohdennetut tavoitteet päivityksen perusteella	kohdennetut tavoitteet päivityksen perusteella	kompensatiotarpeen arviointi
Toimitilojen energiatehokkuus (lämmitysenergia MWh)	2497	2400	<2300	<1500	<1000	<1000
Työmaiden hiilineutraalius	kartoitus osittain tehty	toimenpiteitä toteutettu	päivitys suositusten mukaisesti, urakkakilpailuissa tavoitteellisenä green deal-periaatteet	oman kaluston uusiminen, urakkakilpailuissa ja kuljetuksissa tavoitteellisenä green deal-periaatteet	oman kaluston uusiminen, urakkakilpailut ja kuljetukset green deal-periaatteiden mukaisesti	työmaat hiilineutraalit tai päästöjä kompensoitu

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Yhtiölle on laadittu vuoden 2020 tietojen perusteella hiilijalanjälkiselvitys sekä tiekartta päästöjen vähentämiseen. Tiedon puuttumisen vuoksi jotkin osiot jäivät puuttumaan tai niitä on laskettu yleisillä tiedoilla. Päästövähennystoimenpiteiden vaikutusta ei arvioitu numeerisesti. Selvityksessä on suosituksena päivittää laskelmia säännöllisesti, täydentää puuttuvaa tai yleistä tietoa tarkemmaksi sekä arvioida päästövähennystoimenpiteiden todellista vaikutusta. Kompensatiotarvetta arvioidaan suunnitelmakauden lopulla.

Toimitilojen energiatehokkuutta edistetään, kun vuoden 2024 aikana yhtiön toimisto muuttaa LEED-Platina ympäristösertifikaatin saaneeseen Infra City toimitiloihin Itäharjulle. Yhtiön varikkotoiminnoille kunnostetaan tilat Tierankadulle. Kunnostus sisältää energiatehokkuus ja hiilineutraaliustoimenpiteitä. Mittarissa on vuoden 2021 osalta pinta-alaperusteinen arvio yhtiön osuudesta Logomon ja Kaurakadun vuokratilojen kaukolämpöenergiasta. Halistentie 4 kaukolämmönkulutus sisältää koko Halisten alueen lämmitysenergian - Turun Seudun Vesi Oy:n varalaitostilojen lämmityksen ja kaupungin muille vuokraamat tilat. Tavoitteena on aleneva ja hiilineutraalisti tuotettu lämmitysenergia.

Työmaiden hiilineutraaliutta kehitetään Green Deal -periaatteiden mukaisesti. Hiilijalanjälkiselvityksessä oli jo toimenpiteitä muun liikkumisen hiilineutraaliustoimenpiteistä.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2023–2026
Turun Vesihuolto Oy

Tavoite: Yhteisö osallistuu investoinneillaan konsernin yhteiseen ilmastobudjetoinnin kehitystyöhön toteuttaen Vihreää siirtymää ilmasto-suunnitelman ja EU-taksonomian mukaisesti.

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	2024	2025	2026
Vesijohtoverkoston saneeraus milj. €	2,8	2,8	2,9	2,9	3,0	3,0
Viemäriverkoston saneeraus milj. €	5,4	5,4	4,5	4,5	4,4	4,4

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Verkostosaneeraukset toteuttavat useaa EU-taksonomian mukaista tavoitetta. Pää tavoitteet ovat kuitenkin vesivarojen ja merten luonnonvarojen kestävä käyttö ja suojele sekä ympäristöpilaantumisen ehkäiseminen ja vähentäminen. Saneerauksella ja erityisesti erillisviemäröinnillä edistetään ilmastomuutokseen sopeutumista.

Turun Ylioppilaskyläsäätiö

Toimitusjohtaja: Risto Siilos

Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Säätiön tehtävänä on huolehtia Turun seudulla peruskoulun jälkeisissä oppilaitoksissa opiskelevien ja opintojaan jatkavien vuokra-asuntojen saamisesta. Tarkoituksensa toteuttamiseksi säätiö rakentaa ja ylläpitää opiskelija-asuntoja sekä huolehtii maa-alueiden varaamisesta toiminnan kohderyhmän tulevaa tarvetta varten.

Toimintaympäristön muutostekijät

Keskeisiä toimintaympäristön muutostekijöitä:

- yleiset talouden epävarmuustekijät (kustannusten nousu, korkojen nousu, inflaatio, taloussuhdanne)
- rahoituksen ja investointiavustusten saatavuus (ARA) uudishankkeisiin ja peruskorjauksiin
- opiskelutapojen muutokset (etä-/läsnäopiskelu)
- ilmastonmuutos
- Suomen ja Euroopan turvallisuusympäristön muutokset

Toiminnan kehittäminen – toimenpiteet ja tavoitteet

TYS:n tavoitteena on, että sen asuntojen vuokrataso on 15 – 20 % alle markkinavuokrien ottaen huomioon, että vertailussa on mukana myös sähkö, vesi ja internetyhteys.

Säätiön hiilineutraalustiekartan tavoitteena on, että TYS käyttää ainoastaan hiilineutraalia sähköä ja lämpöä viimeistään vuonna 2029 ja selvittää mahdollisuuksiaan siirtyä hiilineutraalin energian käyttöön jo aikaisemmin. TYS pyrkii jatkuvaan oman toimintansa päästöjen vähentämiseen siten, että oman toiminnan hiilijalanjälki vuonna 2029 on 70 % pienempi kuin vuonna 2020. Toiminnasta aiheutuvat päästöt kompensoidaan viimeistään vuodesta 2029 alkaen. Uudisrakentamisen osalta jokaisessa kohteessa tarkastellaan mahdollisuuksia vähentää rakentamisen päästöjä. ARA sääntelyn vaikutusta säätiön toimintaan ja taloudellisiin mahdollisuuksiin tarkastellaan ja omalla toiminnalla pyritään vaikuttamaan toimintakentän käytänteisiin ja asenteisiin. Lisäksi TYS tarkastelee mahdollisuuksiaan sitoutua vähähiilisten työmaiden green dealin mukaisiin tavoitteisiin vuoteen 2029 mennessä.

Säätiön toiminnasta on tunnistettu neljä olennaista vastuullisuusteemaa: läpinäkyvä ja kannattava toiminta, hyvinvoiva työyhteisö, tyytyväiset asiakkaat sekä kestävä asuminen. Vastuullisuusteemat kattavat taloudellisen vastuun ja hyvän hallinnon, sosiaalisen vastuun sekä ympäristövastuun näkökulmat. Jokaiselle vastuullisuusteemalle on määritelty mittarit ja tavoitteet, joiden toteutumista raportoidaan vastuullisuusraportissa vuosittain.

Toimitusjohtajan katsaus vuoden 2023 talousarvioon ja vuosien 2024–2026 taloussuunnitelmaan

Yleisten talouden epävarmuustekijöiden (kustannusten nousu, korkojen nousu, inflaatio, taloussuhdanne) vaikutus sekä rahoituksen ja investointiavustusten saatavuus (ARA) uudisrakentamisen ja peruskorjausten mahdollisuuksiin lähiaikoina tulee arvioitavaksi.

Säätiön vuosittainen strategian päivitys tehdään ja vahvistetaan vuosikellon mukaisesti jälkimmäisellä vuosipuoliskolla. Säätiön toimintasuunnitelma ja budjetti tulee vuosikellon mukaisesti vahvistettavaksi lokakuussa säätiön hallituksessa.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2023–2026
Turun Ylioppilaskyläsäätiö

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Tavoite: Korkea käyttöaste

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	2024	2025	2026
Käyttöaste, %	95,7	97,0	97,0	97,0	97,0	97,0

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:

Tavoite: Yhtiön liikevaihdon ja liikevoiton kasvattaminen tavoitetulle tasolle

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	2024	2025	2026
Liikevaihto, 1 000 eur	27 349	28 619	29 063	28 660	29 890	31 180
Liikevoitto, 1 000 eur	3 170	2 390	1 839	2 060	2 060	1 760

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:

Tavoite: Opiskelija-asumisen riittävyyden varmistaminen

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	2024	2025	2026
Asukaspaikkojen määrä, kpl	6 955	7 180	7 180	7 180	7 180	7 180
Asukaspaikkojen määrä suhteessa kaupungissa olevien opiskelijoiden määrään, %	20,5	21	21	21	21	21

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON SEURAAMAT ILMASTOTAVOITTEET

Yhteisö toteuttaa Turun Ilmastosuunnitelmaa tavoitellen myös oman toimintansa kehittämistä hiilineutraaliksi vuoteen 2029 mennessä

Tavoite: Yhteisö kehittää liikkumisratkaisunsa ja/tai b) työmaansa hiilineutraaleiksi jo vuoteen 2025 mennessä.

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	2024	2025	2026
Säätiö jatkaa Response-hankkeen toteuttamista.						

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Hankkeiden vaikutuksia ei ole vielä arvioitu.

Tavoite: Yhteisö osallistuu investoinneillaan konsernin yhteiseen ilmastobudjetoinnin kehitystyöhön toteuttaen Vihreää siirtymää ilmasto-suunnitelman ja EU-taksonomian mukaisesti.

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	2024	2025	2026
Kiinteistöjen korjauksissa tehdään energia- luokan parannuksia.				Työ käynnis- tyy mahd. vuoden 2024 aikana		
Hiilijalanjälki, t CO ₂ -ekv	4572	4157	3742	3327	2912	2497

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Uudisrakentamisen osalta jokaisessa kohteessa tarkastellaan mahdollisuuksia vähentää rakentamisen päästöjä. ARA sääntelyn vaikutusta säätiön toimintaan ja taloudellisiin mahdollisuuksiin tarkastellaan ja omalla toiminnalla pyritään vaikuttamaan toimintakentän käytänteisiin ja asenteisiin. Lisäksi TYS tarkastelee mahdollisuuksiaan sitoutua vähähiilisten työmaiden green dealin mukaisiin tavoitteisiin vuoteen 2029 mennessä.

TVT Asunnot Oy -konserni

Toimitusjohtaja: Teppo Forss

Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Yhtiö tarjoaa vastuullisena vuokranantajana asukkailleen kohtuuhintaista turvallista asumista ja monipuolisia vuokra-asumisen vaihtoehtoja. Se on kilpailukykyinen ja laadukas asiakaslähtöinen yritys.

Yhtiö toteuttaa toimialueellaan valtakunnallista ja alueellista asuntopolitiikkaa omistamalla, hallinnoimalla ja kehittämällä kaupungin asuntokantaa huolehtien erityisesti kohtuuhintaisesta elinkeinopoliittisesta vuokra-asuntotarjonnasta ja sosiaalisesta asumisesta. Se noudattaa toiminnassaan voimassa olevaa osakeyhtiölakia, arava- ja korkotukilainsäädäntöä sekä muuta toimintaa koskevaa lainsäädäntöä.

Yhtiö omistaa ja hallinnoi yli 11 000 erilaista asuntoa ympäri Turkuja. Tämä vastaa noin 10 prosenttia kaikista asunnoista ja noin 20 prosenttia vuokra-asunnoista, mikä on tyypillinen keskuskaupunkien asuntorakenne. Yhtiöllä on noin 20 000 asukasta. Yhtiö muodostaa konsernin tytär- ja osakkuusyhtiöineen. Merkittävimmät tytäryhtiöt ovat Turun Palvelutilat Oy, Turun Osakehuoneistot Oy ja Turun Päiväkodit Oy.

Yhtiö noudattaa lakien ja ohjeiden mukaan omakustannuseriaatetta. Asuinhuoneistojen vuokrat määräytyvät asuinhuoneistokohtaisesti, asunnon sijainnin, kunnan ja varustetason mukaan ja muodostuvat kiinteistön hoitokuluista sekä koko yhtiön asuntokannan rakentamiseen ja peruskorjaamiseen ottamien lainojen koroista ja lyhennyksistä.

Omalle pääomalle omistaja on edellyttänyt muiden yleishyödyllisten asuntotoimijoiden tuottotavoitteisiin rinnastettavaa kohtuullista tuottoa. Vuosittainen tuotto realisoituu pääosin yhtiölle myönnettyllä pääomalinalla.

Toimintaympäristön muutostekijät

Vuokra-asumiseen vaikuttavat tulot, varallisuus, tarpeet, suhdanteet, väestörakenne ja niiden kehitys. Merkittävimmät toimintaympäristön muutoksiin liittyvät riskit ovat vaihtelut asuntojen kysynnässä ja sitä kautta käyttöasteessa sekä vaihtelut rahoituksen ja hoitokulujen hinnassa.

Suuri osa yhtiön rakennetusta asuntokannasta tulee peruskorjausikään lähivuosina. Yhtiöllä on edessä suurten peruskorjausten aika mm. 1970-luvulla rakennetussa kannassa.

Asukkaiden toiveet ja vaatimukset palvelullisesti ja laadullisesti jatkavat kasvuaan, mikä heijastuu toimintoihin ja kustannuksiin.

Toiminnan kehittäminen – toimenpiteet ja tavoitteet

Yhtiö muuntuu seudulliseksi asuntotarjoajaksi.

Yhtiön asuntojen kokonaismäärää voidaan kasvattaa hallitusti siten, että yhtiön asuntokannan suhteellinen osuus Turun asuntokannasta pysyy samana ja yhtiön omistamien asuntojen määrä liikkuu 5 %:n vaihteluvälillä sisällä suhteessa Turun kokonaisasuntokantaan.

Yhtiön erääntyvät arava- ja korkotukilainat jälleenrahoitetaan konsernin sisäisellä lainalla yhteistyössä konsernihallinnon talusasioiden kanssa, siltä osin kuin tulorahoitus ei riitä niiden poismaksamiseen. Tavoitteena on koko konsernin hyötyminen emokaupungin edullisesta varainhankinnasta, joka kanavoidaan osin myös yhtiölle. Tällä pyritään hillitsemään yhtiön vuokralaisten yleistä asumiskustannusten nousua.

Jälleenrahoitus liittyy osaltaan myös yhtiön vanhojen aravalainojen konvertointiin, joille kaupunginvaltuusto on myöntänyt omavelkaisen takauksen.

Toimitusjohtajan katsaus vuoden 2023 talousarvioon ja vuosien 2024–2026 taloussuunnitelmaan

TVT Asunnot Oy ei ole pystynyt pitämään asuntokantansa osuutta Turun koko asuntokannasta valtuuston asettaman tavoitteen mukaisena. Uudistuotantoa ei ole pystytty toteuttamaan tavoitteiden mukaisesti, koska uusia asuntokohteita varten ei ole ollut riittävässä määrin rakennuskelpoisia tontteja. Tilanne on kehittynyt ja uusia rakennuspaikkoja on saatu ja niiden myötä rakentamista käyntiin.

Suuren kysynnän ja uudistuotannon vähäisyyden vuoksi TVT Asunnot ei ole voinut suunnitellusti luopua asunnoista, jotka sopivat huonosti kohtuuhintaiseen vuokratyöhön tai joissa on korkeita ylläpito- tai korjauskustannuksia. Luopumisia tarvitaan, jotta voidaan välttää kustannuksiltaan merkittävät korjausinvestoinnit kohteisiin, jotka eivät tulevaisuudessa vastaa yhtiön asunnonhakijoiden esittämää kysyntää.

Kaupunginvaltuuston asettama sitova tavoite on, että TVT:n suhteellinen osuus Turun koko asuntokannasta on 10,5 % (vaihteluvälillä 10,25–10,75 %). Turun koko asuntokanta vuoden 2021 lopussa oli 120 000 ja TVT:n hallinnassa oleva asuntokanta Turussa oli 11 600, mikä on 9,7 % Turun koko asuntokannasta. Erotus tavoitteen keskimäärään on yli 900 asuntoa.

TVT:n asuntotuotantotavoite on noussut vaihteittain sadasta kolmeensataan asuntoon vuodessa ja tavoite nousee tulevaisuudessa 400 asuntoon vuodessa. Tavoitteeseen pääsemiseksi tarvitaan riittävästi rakennuspaikkoja ja rakennusoikeutta. Rakennusoikeuden luovutuksesta menee 2–3 vuotta asuntojen valmistumiseen. Jos samalta alueelta luovutetaan suurempi määrä kerralla, asuntojen tuottaminen tapahtuu useamman vuoden aikana.

Uudet asunnot tuotetaan lähtökohtaisesti ja pääsääntöisesti kaupungin tuottamalle ja TVT:lle luovutetulle maalle sekä TVT:n kanssa yhdessä kehitettävillä paikoilla. Tätä täydennetään TVT:n maan- ja rakennuspaikkojen hankinnalla markkinoilta. 400 asunnon vuosituotanto edellyttää noin 30 000 k-m² rakennusoikeutta noin kolme vuotta ennen tätä tavoitetta.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2023–2026

TVT Asunnot Oy -konserni

Uudistuotanto sisältää Turun koko asuntokannan kasvun myötä TVT:n suhteellisen määrän ylläpitoon tarvittavan tuotannon ja luopumiset kuten purettavan vanhan kannan korvaus. Asunnot, jotka eivät sovellu TVT:n tarkoitukseen kohtuuhintaisesta asumisesta, myydään ja korvataan. Lisäksi uudella tuotannolla kiritään umpeen kaupunginvaltuuston tavoitteesta jäänyttä määrää.

Asuntotuotantomäärätavoite on hyvin korkea. Rakennusoikeus ja -paikat ovat erityisen kriittinen resurssi.

Rakentamisen suhdanne ei tue investointeja, mutta tilanne voi muuttua nopeastikin. Rakennustyön hinnalla on suuri vaikutus asukkaille muodostuvan vuokratason kohtuuhintaisuuteen. Rakennuskannan iän vuoksi TVT Asunnot tekee vuosittain peruskorjauksia, jotka osaltaan edellyttävät myös rahoitusta.

Yli 300 asunnon nettolisäys kasvattaisi TVT Asunnot Oy:n liikevaihtoa noin 3,0 Meur vuodessa.

Asumisen kustannusten odotetaan nousevan ihmisten maksukykyä enemmän. Tämä koskee erityisesti osaa yhtiön asukkaista. Hoitokustannusten ja erityisesti energian hintaan liittyä epävarmuutta suunnittelukaudella.

Korkotason odotetaan nousevan suunnittelukaudella. Yhtiö pyrkii pitkäjänteisesti suojaautumaan korkojen nousulta. Yhtiön käyttämiin ARA- korkotukilainoihin sisältyy rakenteellinen suoja merkittävää korkojen nousua vastaan. Päätyvien lainojen konvertointia jatketaan yhdessä kaupungin kanssa.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2023–2026
TVT Asunnot Oy -konserni

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Tavoite: Yhtiö tulouttaa Turun kaupungille vuosittain lainasopimusten mukaisen korkotuoton

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	2024	2025	2026
Turun kaupungille pääomalainasta maksettava korko, 1 000 eur	1 138	1 135	1 135	1 138	1 135	1 135
Turun kaupungin muista lainoista maksettava korko, 1 000 eur	3 452	3 038	3 123	3 000	3 000	3 000

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Lainakorkojen maksu velkasopimusten mukaisesti. Korkomenot on arvioitu nykyisen lainakanan perusteella huomioiden päättyvien lainojen uusiminen.

Tavoite: Yhtiön liikevaihdon ja liikevoiton kasvattaminen toivotulle tasolle

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	2024	2025	2026
Liikevaihto, 1 000 eur	89 338	90 000	93 000	96 000	99 000	102 000
Liikevoitto, 1 000 eur	15 876	15 000	18 000	19 000	20 000	21 000

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Pitkäjänteisellä talouden ja toiminnan suunnittelulla

Tavoite: Asuntojen käyttöaste pidetään hyvänä

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	2024	2025	2026
Käyttöaste, % (emoyhtiö)	99,0	98	98	98	98	98

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Ymmärretään asiakkaan tarpeita asunnolle ja palvelullisesti. Pidetään asunnon hinta kohtuullisena. Samaan aikaan tavoitellaan sekä riittävää tarjontaa markkinoilla että korkeaa käyttöastetta.

Tavoite: Yhtiön sosiaalisten tavoitteiden täytyminen

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	2024	2025	2026
Yhtiön hallinnassa olevien asuntojen määrä / asuntojen määrä kaupungissa, % (emoyhtiö)	9,6	10,5	10,5	10,5	10,5	10,5
Uudistuotanto, kpl	30	300	300	400	400	400
Luopuminen, kpl	90	50	50	50	50	50
Erityisryhmien asuntosopimukset / yhtiön hallinnassa oleva asuntokanta, % (emoyhtiö)	4,8	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Asuntokannan osuus pidetään kiinteistökehityksellä vakiona vaihteluvälin 10,2–10,7 % sisällä. Asuntoja kannattaa tehdä rakennusalan suhdanteita ja tarjolla olevia rahoitusmuotoja hyödyntäen. Lisäksi luovutaan TVT:n tarjontaan sopimattomasta ja asukkaille kalliiksi muodostuvasta asuntokannasta. Asuntomäärää pyritään kasvattamaan nettomääräisesti n. 300 asunnolla vuodessa. Yhteistyö erityisryhmien asuttajien kanssa jatkuu.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2023–2026
TVT Asunnot Oy -konserni

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON SEURAAMAT ILMASTOTAVOITTEET

Yhteisö toteuttaa Turun Ilmastosuunnitelmaa tavoitellen myös oman toimintansa kehittämistä hiilineutraaliksi vuoteen 2029 mennessä

Tavoite: Yhteisö kehittää liikkumisratkaisunsa ja/tai b) työmaansa hiilineutraaleiksi jo vuoteen 2025 mennessä.

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	2024	2025	2026
Yhteiskäyttöautoja pilotointihankkeissa	0	0	1	2	3	4

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:

Tavoite: Yhteisö osallistuu investoinneillaan konsernin yhteiseen ilmastobudjetoinnin kehitystyöhön toteuttaen Vihreää siirtymää ilmastosuunnitelman ja EU-taksonomian mukaisesti.

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	2024	2025	2026
Yhtiön öljylämmitteisten asuintalokohteiden määrä	2	2	1	1	0	0
Normeerattu lämmönkulutus (muutos vuoteen 2015 verrattuna)	-15,5 %	-16,0 %	-16,5 %	-17,0 %	-17,5 %	-18,0 %

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Tavoitteisiin pyritään Vuokra-asuntoyhteisöjen energiatehokkuussopimuksen (VAETS) mukaisin toimenpitein.

Varsinais-Suomen Asumisoikeus Oy

Toimitusjohtaja: Maria Aspala

Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Asumisoikeusasuntojen omistaminen, ylläpito ja tuottaminen sekä asumisoikeuksien luovuttaminen käyttäjille voimassa olevien säännösten mukaisesti Turussa ja lähikunnissa. Yhtiö toimii yleishyödyllisenä yhtiönä tavoittelematta liiketaloudellista voittoa.

Toimintaympäristön muutostekijät

- Viime vuosina kasvanut asumisoikeusasuntojen kysyntä on pysynyt vuonna 2022 korkealla tasolla. Talouden tulevaisuuden näkymien ja työllisyystilanteen epävarmuus ohjaa asuntokysyntää turvallisen ja joustavan asumisoikeuden pariin. Asumisoikeusasuntojen kysyntä on korkealla tasolla valtakunnallisesti ja Euroopassa oleva kriisi ei näy vaikuttavan asumisoikeusasuntojen kysyntään negatiivisesti kuten sen ennustetaan tekevän omistusasuntojen hinnannousun ja kauppamäärien osalta.
- Inflaatio ja nousseet rakennus-/korjauskustannukset nostavat asumisenkustannuksia asumismuodosta riippumatta.
- Turun seudun vetovoimaisuus ja asumisoikeuden kysyntä tukevat uudiskohdeinvestointeja. Muuttovoitto Varsinais-Suomen kasvukeskukseen tukee osaltaan Vaso kotien tarvetta myös tulevana vuosina. Kuten aiemminkin monesti todettu, suhdannevaihteluista huolimatta ARA-hintaisten tonttien hankkiminen kaupunkien keskus- toista ja palveluiden läheisyydestä on haasteellista. ARA-hintaisten asuntotuotannon tonttien luovutukset ovat avainasemassa monipuolisten asuinalueiden rakentamisessa.
- Eduskunta hyväksyi maaliskuussa 2021 uuden asumisoikeuslain. Asumisoikeuden peruseräpäätökset pysyvät ennallaan, mutta asumisoikeuslain muutos yhtenäistää asukasdemokratiaa ja lisää läpinäkyvyyttä sekä yksinkertaistaa ja nopeuttaa asukasvalintaa. Laki astui voimaan 1.1.2022. Asukashallinnon säännökset astuvat voimaan siirtymäsäännösten jälkeen vuoden 2022 syyskuussa ja asukasvalinnan säännökset vasta 2023 aikana.

Toiminnan kehittäminen - toimenpiteet ja tavoitteet

- Investointien osalta tulemme jatkamaan myös vuonna 2023 uudistuotannon edellyttämää kiinteistökehitystä sekä tonttihankintaa. Talousarvion uudistuotantoinvestoinnit vuonna 2023 käsittävät arviolta kolmen kerrostalo uudiskohteen ja kahden uudisrivitalokiinteistön rakentamisen käynnistämisen.
- Perusparannusinvestointisuunnitelman toteuttamista jatketaan, kuitenkin siten, että käynnistettävät hankkeet ja hankkeiden aikataulu valikoituu kustannusten kautta.
- Vaso on käynnistänyt asumiseen liittyvien palveluiden suunnittelun.
- Vaso jatkaa työtään Kestävän ilmaston ja energian toimintasuunnitelman toteuttamiseksi. Yhtiö osallistuu aktiivisesti ilmastosuunnitelman toteuttamiseen erityisesti asumiseen liittyvillä kestäväillä energialla säästäväillä ratkaisuilla ja sähköisen liikkumisen ratkaisuilla.

Toimitusjohtajan katsaus vuoden 2023 talousarvioon ja vuosien 2024–2026 taloussuunnitelmaan

- Inflaatio ja nousseet rakennuskustannukset näkyvät Vason vastikekehityksessä maltillisesti. Vason taloudessa on useita kustannusnousua tasaavia tekijöitä ja äkillisiin suuriin vastikenousuihin ei nähdä tarvetta vuodelle 2023.
- Investointeja viedään eteenpäin rakennuskustannusten salliessa niiden edistämisen. Investointeihin liittyy kuitenkin useita epävarmuustekijöitä aina urakoitsijoiden kiinnostuksesta lähtien Aran kustannusraamien toteutumiseen saakka.
- Kysynnän ennakoitaan jatkuvan aiempien vuosien tapaan korkeana myös vuonna 2023. Vason hakijamäärät ovat kuluvalle tilikaudella säilyneet hyvällä tasolla ja asuntojen kappalemääräinen käyttöaste on ollut alkuvuoden n. 99%.
- Vason taloudellisen kehityksen ennakoitaan jatkuvan vakaana vuonna 2023.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2023–2026
Varsinais-Suomen Asumisoikeus Oy

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Tavoite: Korkea käyttöaste

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	2024	2025	2026
Käyttöaste kpl, %	98,6	99	99	99	98	98

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Vason brändin vahvistaminen, asuntojen haluttavuuden ja käyttöarvon ylläpito kiinteistö- ja asutuskorjauksina.

Tavoite: Yhtiön liikevaihdon ja liikevoiton kasvattaminen toivotulle tasolle

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	2024	2025	2026
Liikevaihto, 1 000 eur	25 302	25 887	26 522	27 848	29 241	30 702
Liikevoitto, 1 000 eur	5 567	4 000	4 100	4 100	4 200	4 300

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Liikevaihto kasvaa käyttövastikekorotusten, asuntoneliöiden lisääntymisen ja käyttöasteen kehityksen mukaisesti. Liikevoitto kattaa yhtiön rahoituskulut sekä varautumisen kiinteistöjen jaksottaisten ja perusparannuskorjausten rahoittamiseen so. asuintalo/korjausvarauksen. Varmistetaan kiinteistöjen laadukas ylläpito- ja korjaustoiminta.

Tavoite: Asumisoikeusasuntojen riittävyys

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	2024	2025	2026
Yhtiön hallinnassa olevien asuntojen määrä, kpl	2 766	2 826	2 929	2 977	3 120	3 240
Yhtiön hallinnassa olevien asuntojen määrä suhteessa toiminta-alueella olevien ASO-asuntojen kokonaismäärään, %	67,0	67,0	67,5	68,0	68,0	67,0

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Uudisrakentamisen toteutuksen volyyymista keskustojen ja palvelujen lähellä oleville kerrostalotonteille pidetään kiinni, joihin tuotetaan eri elämäntilanteissa ja -tilanteissa oleville asukkaille laadukkaita asumisoikeusasuntoja. Jonkin verran tuotetaan yksikerroksisia pari- ja rivitaloasuntoja perheille.

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON SEURAAMAT ILMASTOTAVOITTEET

Yhteisö toteuttaa Turun Ilmastosuunnitelmaa tavoitellen myös oman toimintansa kehittämistä hiilineutraaliksi vuoteen 2029 mennessä

Tavoite: Yhteisö kehittää liikkumisratkaisunsa ja/tai b) työmaansa hiilineutraaleiksi jo vuoteen 2025 mennessä.

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	2024	2025	2026
Sähkö- ja hybridautojen latauspisteet	569	635	715	765	815	865

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Uudis- ja perusparannuskohteissa mahdollistetaan sähkö- ja hybridautojen lataus ja käyttö.

Tavoite: Yhteisö osallistuu investoinneillaan konsernin yhteiseen ilmastobudjetoinnin kehitystyöhön toteuttaen Vihreää siirtymää ilmastosuunnitelman ja EU-taksonomian mukaisesti.

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	2024	2025	2026
Öljylämmityskohteiden lukumäärä	5	5	4	3	2	0

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Korvataan öljylämmityskohteet maalämmöllä, vesi-ilmalämpöpumpuilla tai kaukolämmöllä (tuotettu uusiutuvilla energialähteillä).

Visit Turku Archipelago Oy

Toimitusjohtaja: Kristiina Kukkohovi (5/2022)

Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Yhtiön tehtävänä on laaja-alaisesti johtaa ”DMO/Destination Management Organisation”-mallilla alueellista matkailun kehittämistä. Yhtiö luo alueen strategian, toimintasuunnitelman ja tavoite-ohjelman sekä organisoii yhtiön toiminnat tehokkaasti ja läpinäkyvästi. Yhtiö johtaa Visit Turku-brändiä sekä edistää yhtiön brändiportfolion kehittämistä (Visit Naantali, Visit Parainen) sekä kehittää uuden alueellisen brändin työnimellä ”Archipelago”. Yhtiö koordinoi ja johtaa alueellisia strategian mukaisia kehityshankkeita ja projekteja, johtaa matkailun digitaalisia kanavia (myynti/markkinointi) sekä kehittää yhdessä verkoston kanssa alueen digitaalisia edellytyksiä. Yhtiö johtaa matkailumarkkinointia sekä myyntiä koko alueen Turku, Naantali, Parainen/saaristo) puolesta sekä vastaa alueellisen verkostomallin rakentamisesta sekä johtamisesta. Yhtiö edistää matkailuinvestointien saamista alueelle samoin kuin vastaa lentoliikennestrategian toteuttamisesta matkustajaliikenteen näkökulmasta.

Toimintaympäristön muutostekijät

Matkailun toimintaympäristö on viime vuosina ollut jatkuvassa muutostilanteessa. Matkailun toimintaympäristöön vaikuttavat voimakkaasti niin globaalit trendit ja mullistukset kuin paikalliset muutokset mm. kulutuksessa. Matkailun ennen koronaa tehdyt strategiahankkeet ja projektit vaativat päivittämistä tulevaisuuteen toimintaympäristön muutosten vuoksi. Matkailun globaaleihin trendeihin tulee kyetä vastaamaan niin alue- kuin yritystasolla; digitaalisuus, kestävä kehitys, FIT-matkailun kasvaminen sekä asiakaskokemus ja turvallisuusaspektit laajasti muutamia mainitaksemme. Lähtötilanteen osalta, kuluttajien luottamus/käytettävissä olevat tulot tulevat merkittävästi vaikuttamaan matkailu/hospitality segmenttiin.

Toiminnan kehittäminen – toimenpiteet ja tavoitteet

Yritys on perustamisvaiheessa. Olennaiset toiminnan tavoitteet 2023:

- Yrityksen roolin ja mandaatin määrittäminen tavoitteineen
- Yrityksen strategia 2023 eteenpäin
- Yrityksen toimintasuunnitelman ja tavoitteiden rakentaminen vaiheittain (Vuosi 2023 -> Long term)
- Matkailukehittämisen uudelleenorganisointi alueen/Turun sisällä
- Yrityksen organisoituminen laajasti – pitäen sisällään myös vanhojen toimintojen saneeraus sekä henkilöstön rekrytointi/tehtävien uudelleenmäärittäminen
- Yrityksen kulttuurin, arvojen ja toimintatapojen määrittäminen
- ”Must Win Battles 2023” – olennaisten heti toimintaan vaikuttavien toimenpiteiden lanseeraus

Toimitusjohtajan katsaus vuoden 2023 talousarvioon ja vuosien 2024–2026 taloussuunnitelmaan

Vuoden 2023 osalta yhtiön talousarvio rakentuu loppuvuoden 2022 aikana. Tulevan vuoden suunnittelussa olennainen ”liikkuva” toiminta-erä on henkilöstö – samaan aikaan käynnissä oleva uudelleenorganisointi. Nämä taas määrittävät käytettävissä olevat resurssit varsinaiseen kehitystoimintaan. Vuosi 2023 on edelleen yhtiön toiminnan rakennus/balanssiointivaihetta ja pidemmän tähtäimen suunnitelmiin pääsemme hallituksen, uuden johtoryhmän sekä yritysverkoston kanssa vasta tulevan vuoden aikana johtuen liikkeenluovutuksen ja toiminnasuunnittelun linjauksista.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2023–2026
Visit Turku Archipelago Oy

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Tavoite: Yhtiön perustamisvaiheen toteuttaminen

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	2024	2025	2026
Organisaatiomallin määrittely			Toteutettu			
Palvelusopimusten määrä			3	x	x	x
Strategian määrittäminen ja jalkauttaminen			Toteutettu			
Liikevaihdon määrä, 1 000 eur			3 150	x	x	x

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Yhtiön perustamisprosessin läpivienti 2022.

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON SEURAAMAT ILMASTOTAVOITTEET

Yhteisö toteuttaa Turun Ilmastosuunnitelmaa tavoitellen myös oman toimintansa kehittämistä hiilineutraaliksi vuoteen 2029 mennessä

Tavoite: Yhteisö kehittää liikkumisratkaisunsa ja/tai b) työmaansa hiilineutraaleiksi jo vuoteen 2025 mennessä.

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	2024	2025	2026
Oman toiminnan periaatteiden määrittely	n/a	n/a	Määritetty			
Yritysverkostoon vaikuttaminen (esim. STF sertifikaatti/määrät alueella/Visit Finland)	n/a	n/a	Määritetty			

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Yhtiö aloittaa toimintansa virallisesti 2023. Samalla määritetään yhtiön toiminnan periaatteet koskien myös Turun ilmastosuunnitelmaa ja Visit Finland Sustainable Travel sertifikaatin tavoitetasoa matkailualueella.

LASKELMAT

LUKUOHJEET:

TULOSLASKELMA

TOIMINTAKATE ilmoittaa paljonko käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla.

VIOSIKATE osoittaa tulo-rahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulo-rahoituksen riittävyyttä. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien suunnitelma-poistojen suuruinen, kunnan tulo-rahoitus olisi riittävä.

TILIKAUDEN TULOS on tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotus, joka lisää tai vähentää kunnan vapaaehtoisia varauksia tai omaa pääomaa. Tilikauden tuloksen jälkeen esitetään poistoeron, vapaaehtoisten varausten ja rahastojen muutokset.

Tuloslaskelman tunnuslukujen laskentakaavat

Toimintatuotot/Toimintakulut, %

Määritelmä: $100 \times \text{toimintatuotot} / (\text{toimintakulut} - \text{valmistus omaan käyttöön})$

Vuosikate %:a poistoista:

Määritelmä: $100 \times \text{vuosikate} / \text{poistot}$

RAHOITUSLASKELMA

TOIMINNAN RAHAVIRTA osoittaa, missä määrin kunta on pystynyt tilikauden aikana toiminnan (käyttötalouden) avulla saamaan rahavaroja toimintaedellytysten säilyttämiseen, uusien investointien tekemiseen ja lainojen takaisinmaksuun ulkopuolisiin rahoituslähteisiin turvautumatta.

Vuosikate saadaan suoraan tuloslaskelmasta ja vuosikatteen korjaukset esitetään rivillä Tulo-rahoituksen korjaukset. Korjauksia ovat pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot, mikäli ne on esitetty toiminnan muissa tuotoissa sekä toiminnan muihin kuluihin merkityt pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntitappiot.

INVESTOINTIEN RAHAVIRTA osoittaa sen rahavarojen käytön, jonka kunta on käyttänyt palvelutuotannon edellytyksien järjestämiseen ja tulevan rahavirran kerryttämiseksi pitkällä aikavälillä.

Investoinneilla tarkoitetaan rahoituslaskelmassa pysyviin vastaaviin käytettyjä varoja tilivuoden aikana. Investointimenot ja niihin saadut rahoitusosuudet esitetään rahoituslaskelmassa bruttomääräisinä. Investointimenot ovat sekä osakkeiden ja osuuksien ostoja että aineettomia ja aineellisia pysyvien vastaavien hyödykkeiden investointeja. Investointien rahavirta -nimikkeeseen alla esitetään myös investointien rahoitusosuudet ja pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntihintaiset luovutustulot.

RAHOITUKSEN RAHAVIRTA osoittaa antolaina- ja muiden saamisten, toimeksiantojen varojen ja pääomien, vaihto-omaisuuden sekä oman ja vieraan pääoman muutokset tilikauden aikana.

Rahoituslaskelmasta tulee erikseen käydä ilmi rahoituksen rahavirta. Sitä varten rahoituksen rahavirtalaskelmassa esitetään ensin antolainojen ja lainakannan muutokset. Maksuvalmiuden muutoksiin vaikuttavat myös toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset, vaihto-omaisuuden, pitkä- ja lyhytaikaisten saamisten ja korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen muutokset.

Toiminnan ja investointien sekä rahoituksen rahavirtojen yhteenlaskettu muutos vastaa taseesta laskettua rahavarojen muutosta.

Rahoituslaskelman tunnuslukujen laskentakaavat

Investointien tulo-rahoitus, %

Määritelmä: $100 \times \text{vuosikate} / \text{investointien omahankintamenot} (= \text{käyttöomaisuusinvestointien hankintameno} - \text{investointien rahoitusosuudet})$

Lainakanta 31.12.

Määritelmä: Vieras pääoma - (saadut ennakot + ostovelat + siirtovelat + muut velat)

Talousarvion tuloslaskelma, 1 000 €

1 000 €	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 muutoksin	Talousarvio 2023	Talous— suunnitelma 2024	Talous— suunnitelma 2025	Talous— suunnitelma 2026
Myyntituotot	153 007	145 948	81 704	87 358	98 597	110 155
Maksutuotot	86 061	78 345	23 197	18 011	18 040	17 739
Tuet ja avustukset	80 256	35 056	25 347	17 575	17 433	17 595
Vuokratuotot	174 595	168 795	144 855	152 050	160 677	164 190
Muut toimintatuotot	38 745	25 057	17 948	40 807	39 130	38 915
TOIMINTATUOTOT	532 664	453 201	293 051	315 801	333 876	348 595
Valmistus omaan käyttöön	105 311	1 610	1 610	1 610	1 610	1 610
Henkilöstökulut	549 604	561 511	319 521	324 215	330 686	334 270
Palvelujen ostot	1 143 246	761 000	313 994	332 003	351 506	370 716
Asiakaspalvelujen ostot	658 181	408 330	30 683	85 718	86 833	87 961
Muiden palvelujen ostot	485 065	352 670	283 310	246 285	264 673	282 754
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	95 467	55 846	30 193	30 774	31 701	32 196
Avustukset	76 742	70 877	47 065	46 496	47 640	48 558
Vuokrat	207 791	198 082	136 793	71 663	74 216	75 710
Muut toimintakulut	-11 909	-8 467	-17 865	52 972	52 174	52 403
TOIMINTAKULUT	2 060 942	1 638 849	829 700	858 123	887 922	913 853
TOIMINTAKATE	-1 422 966	-1 184 038	-535 039	-540 712	-552 436	-563 648
Verotulot ja valtionosuudet	1 195 212	1 187 334	571 177	554 717	567 022	575 585
Rahoitustuotot- ja kulut	65 290	29 199	33 757	28 744	23 637	19 825
Vuosikate	-162 465	32 495	69 895	42 749	38 223	31 762
Poistot ja arvonalentumiset	57 294	63 517	56 048	55 394	57 860	61 621
Satunnaiset tuotot ja kulut	0				10 000	30 000
TILIKAUDEN TULOS	-219 759	-31 022	13 847	-12 644	-9 637	141
Varausten ja rahastojen muutokset	2 194	2 145	2 034	1 953	1 953	1 953
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-215 684	-28 877	15 882	-10 692	-7 685	2 094

Tuloslaskelman tunnusluvut	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 muutoksin	Talousarvio 2023	Talous— suunnitelma 2024	Talous— suunnitelma 2025	Talous— suunnitelma 2026
Toimintatuotot - muutos-% ed. vuodesta		-14,9 %	-35,3 %	7,8 %	5,7 %	4,4 %
Toimintakulut - muutos-% ed. vuodesta		-20,5 %	-49,4 %	3,4 %	3,5 %	2,9 %
Toimintakate - muutos-% ed. vuodesta		-16,8 %	-54,8 %	1,1 %	2,2 %	2,0 %
Toimintatuotot / toimintakulut	25,8 %	27,7 %	35,3 %	36,8 %	37,6 %	38,1 %
Vuosikate / poistot -%	-283,6 %	51,2 %	124,7 %	77,2 %	66,1 %	51,5 %
Vuosikate / asukas	-827,89	163,93	348,44	210,46	186,00	153,04
Asukasmäärä 31.12.	196 239	198 224	200 593	203 124	205 498	207 546

Verotulot ja valtionosuudet, 1 000 €

	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 muutoksin	Talousar- vio 2023	Talous- suunnitelma 2024	Talous- suunnitelma 2025	Talous- suunnitelma 2026
TOIMINTATUOTOT	532 664	453 201	293 051	315 801	333 876	348 595
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	105 311	1 610	1 610	1 610	1 610	1 610
TOIMINTAKULUT	2 060 942	1 638 849	829 700	858 123	887 922	913 853
TOIMINTAKATE	-1 422 966	-1 184 038	-535 039	-540 712	-552 436	-563 648
Muutos %		-16,8 %	-54,8 %	1,1 %	2,2 %	2,0 %
VEROTULOT JA VALTIONOSUUDET	1 195 212	1 187 334	571 177	554 717	567 022	575 585
Verotulot	888 953	870 487	490 041	477 717	487 022	494 585
Kunnan tulovero	665 366	692 816	309 191	477 717	487 022	494 585
Kiinteistövero	64 856	66 696	70 000			
Osuus yhteisöveron tuotosta	158 731	110 975	110 850			
Valtionosuudet	306 258	316 847	81 136	77 000	80 000	81 000
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus (ilm)	175 201	175 605	7 219	77 000	80 000	81 000
Verotuloihin perustuva valtionosuuksien	-1 970	-3 097	-2 723			
Järjestelmämuutoksen tasaus		0				
Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus		0				
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtiono	45 708	46 048	44 857			
Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus		0				
Verotulojen menetysten korvaus	87 320	98 291	31 783			

	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 muutoksin	Talousarvio 2023	Kaupunki	Vahinkorahasto
RAHOITUSTUOTOT	74 829	38 000	40 200	38 000	2 200
RAHOITUSKULUT	9 540	8 801	6 443	6 243	200
NETTO	65 290	29 199	33 757	31 757	2 000
Muutos %		-55,3 %	15,6 %		
Korkotuotot	25 803	16 500	18 200	16 500	1 700
Korkotuotot antolainoista	24 329	16 000	18 000	16 500	1 500
Muut korkotuotot	1 474	500	200		200
Muut rahoitustuotot	49 026	21 500	22 000	21 500	500
Osinkotuotot ja osuuspääomien korkotuotot	48 687	21 000	22 000	21 500	500
Arvopapereiden luovutusvoitot	339	500			
Korkokulut	8 311	8 300	6 140	6 140	
Korkokulut lainoista ulkopuolisilta	2 848	1 876	3 020	3 020	
Maksuliikennetilien korkokulut	30		100	100	
Korko. liit. korkokulut ja -tuotot	5 432	6 424	3 020	3 020	
Muut rahoituskulut	1 229	501	303	103	200
Viivästyskorot ja korotukset, kulut	133	1	1	1	
Arvonalentumiset pysyvien vastaavien sij	155	400	200		200
Muut rahoituskulut	283	100	102	102	
Lahjoitusrahastojen varojen käyttö	658				

Rahoituslaskelma ja lainat

Rahoituslaskelma, 1 000 €

1.000€	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 muutoksin	Talousarvio 2023	Talous- suunnitelma 2024	Talous- suunnitelma 2025	Talous- suunnitelma 2026
Vuosikate	-162 465	32 495	69 895	42 749	38 223	31 762
Satunnaiset tuotot ja kulut	0	0	0	0	10 000	30 000
Tulorahoituksen korjaukset	-26 832	22 008	18 405	13 400	11 390	9 380
Toiminnan rahavirta	-135 633	10 487	51 490	29 349	36 833	52 382
Investointimenot	140 848	176 025	221 177	241 916	195 220	152 832
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet	2 117	3 063	10 625	6 927	3 247	3 280
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot	33 812	38 214	22 000	17 000	15 000	12 000
Investointien rahavirta	-104 919	-134 747	-188 551	-217 988	-176 973	-137 552
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-240 552	-124 260	-137 061	-188 639	-140 140	-85 170
Rahoituksen rahavirta						
Antolainauksen muutokset	-86 696	-50 189	-40 625	-39 993	-38 206	-60 743
Antolainasaamisten lisäykset	-	93 634	70 000	60 000	55 000	80 000
Antolainasaamisten vähennykset	+	6 938	29 375	20 007	16 794	19 257
Lainakannan muutokset	82 976	125 760	165 760	230 760	159 367	179 367
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	-	90 000	190 000	205 000	176 000	226 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	+	54 240	54 240	4 240	46 633	76 633
Lyhytaikaisten lainojen muutos		47 217	30 000	30 000	30 000	30 000
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-15 217	75 571	125 135	190 767	121 161	118 624
VAIKUTUS MAKSUVALMIUTEEN	-255 769	-48 690	-11 926	2 128	-18 979	33 454
Rahoituslaskelman tunnusluvut						
Asukasmäärä 31.12.	196 239	198 224	200 593	203 124	205 498	207 546
Investointien omahankintameno, M€	138,7	173,0	210,6	235,0	192,0	149,6
Investointien tulorahoitus, %	-115 %	18 %	32 %	18 %	20 %	21 %
Lainakanta 31.12., M€	82	800	935	1 106	1 235	1 384
Lainat €/ asukas	418	4 036	4 661	5 445	6 010	6 668

LIITTEET

Talousarvion noudattamista koskevat määräykset

1. Talousarvion sitovuus

Kuntalain 110 §:n mukaan talousarvioon otetaan tehtävien ja tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota. Hallintosäännön 68 §:n mukaan kaupunginvaltuusto antaa talousarvion noudattamista koskevat määräykset siitä, miten talousarvio ja sen perustelut sitovat kaupungin viranomaisia. Kaupunginhallitus antaa määräykset siitä, miten toimintasuunnitelmiin kirjatut tavoitteet ja toimenpiteet sitovat kaupungin viranomaisia.

Kaupunginvaltuustoon nähden sitovat tavoitteet

Kaupunginvaltuustoon nähden sitovia tavoitteita ovat kaikki toimintasuunnitelmakirjassa olevat lausekkeet ja toimielimen tavoitteet sekä määrärahat ja tuloarviot, ellei alla toisin ole määrätty.

Toimielinten kaupunginvaltuustoon nähden sitovat tavoitteet ovat mukana kaupunginhallituksen ja toimielimen välisissä toimintasuunnitelmissa. Ne toimintasuunnitelman tavoitteet ja kohdat, jotka eivät ole kaupunginvaltuustoon nähden sitovia, ovat kaupunginhallitukseen nähden sitovia tavoitteita tai tiedoksi annettavia tietoja.

Kaupunginvaltuustoon nähden sitovia tavoitteita eivät ole kaupunginvaltuuston vahvistaman talousarvion yleisperustelut, toimielimen kokonaiskuva toimialan kehittämisen suunnasta ja palvelun tarvetta tai toimintaa kuvaavat tunnusluvut.

Kaupunginvaltuuston, keskusvaalilautakunnan ja tarkastuslautakunnan toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet esitetään palvelukokonaisuuskohtaista toimintasuunnitelmaa suppeammassa muodossa osana kaupungin toimintasuunnitelmaa. Näiden toimielinten kuvaus toiminnasta ja sen kehittämisestä sekä toimintaympäristön muutostekijät eivät ole sitovia tavoitteita.

Kaupunginvaltuusto on päättänyt määrätä toimielimille käyttötalousosan määrärahat ja tuloarviot bruttositoviksi. Investoinneista kaupunginvaltuustoon nähden sitovia ovat talousarviokirjaan merkityt investointimenot, rahoitusosuudet ja pysyvien vastaavien luovutustulot sekä kaupunginvaltuuston erikseen päättämät hankekohtaiset kustannusarviot.

Toimielimen käyttötalousosan määrärahat ja investointiosan määrärahat ovat erikseen sitovia. Määrärahan säästöä käyttötalousosassa ei voi käyttää investointiosan määrärahan ylityksen katteena tai päinvastoin.

Kaupungin tilahankkeiden tarveselvityksissä ja hankesuunnitelmissa noudatetaan hallintosäännön määräyksiä. Hallintosäännössä on määrätty myös päätösvallasta investoinneissa ja muissa pitkävaikutteisissa menoissa.

Kaupungin tuloslaskelmaosan sitovia eriä ovat rahoitustulot ja – menot. Rahoituslaskelmaosan sitova erä on lainakannan muutokset.

Tytäryhteisöjen kaupunginvaltuustoon nähden sitovia tavoitteita ovat lausekkeet sekä ”Konserniyhtiön kaupunginvaltuustoon nähden sitovat tavoitteet” -kohtaan merkityt tavoitteet.

2. Muutokset talousarvioon ilman kaupunginvaltuuston päätöstä

Kaupunginvaltuuston hyväksymää määrärahaa saadaan kaupunginhallituksen päätöksellä ilman kaupunginvaltuuston erillistä päätöstä ylittää tulojen ylittymistä tai uusia tuloja vastaavalla määrällä, mikäli määrärahaa ja tuloarviota ei ole voitu huomioida talousarvion laadinnassa ja mikäli samanaikaisesti toteutuvat seuraavat edellytykset:

- ylittyvillä tuloilla ja menoilla on suora, perusteltu syy-yhteys,
- tulot ovat valtionosuuksia tai -avustuksia
- menon lisäys tulee täysin katetuksi ulkoisten tulojen lisäyksellä ja tulon kertyminen on varmaa.

Kaupunginvaltuuston hyväksymää määrärahaa saadaan ao. lautakunnan päätöksellä ilman kaupunginvaltuuston erillistä päätöstä ylittää tulojen ylittymistä tai uusia tuloja vastaavalla määrällä, mikäli määrärahaa ja tuloarviota ei ole voitu huomioida talousarvion laadinnassa ja mikäli samanaikaisesti toteutuvat seuraavat edellytykset:

- ylittyvillä tuloilla ja menoilla on suora, perusteltu syy-yhteys,
- tulot ovat EU-rahoitusta, sponsorituloja, ulkopuoliseen tilaukseen perustuvia tuloja, kaupungin vastuulla olevan projektin tuloja
- menon lisäys tulee täysin katetuksi ulkoisten tulojen lisäyksellä ja tulon kertyminen on varmaa.

Jos menon lisäys ei tule täysin katetuksi em. tuloilla vaaditaan aina kaupunginhallituksen käynnistämislupa. Anomukseen on sisällytettävä suunnitelma rahoituksesta ja työvoiman käytöstä.

Lisäksi ao. toimielimen edellytetään pitävän luetteloa edellä olevan mukaisesti tehdyistä päätöksistä.

Toimivaltainen viranomainen voi päättää määrärahojen siirrosta toimielimeltä toiselle. Tällöin siirretty määräraha lisätään kaupunginvaltuuston vahvistamaan määrärahaan.

Kaupunginhallitus voi hallintosäännön perusteella päättää lautakuntien määrärahojen ja tavoitteiden muutoksista, kun kaupungin organisaatiota muutetaan talousarviovuoden aikana.

Kaupunginhallitus voi siirtää tässä kohdassa mainittua toimivaltaansa lautakunnille.

3. Toimenpiteet talousarviossa pysymiseksi

Toimielinten tulee jatkuvasti arvioida oman talouden ja toiminnan toteutumista ja esittää kaupunginhallitukselle niiden pohjalta välittömästi tai osavuosisikatsausten yhteydessä toimenpiteet talousarviossa pysymiseksi.

4. Toiminnan ja talouden seuranta

4.1. Osavuositarkastukset ja tilinpäätös

Kaupunginvaltuustolle, kaupunginhallitukselle ja tarkastuslautakunnalle annetaan osavuositarkastukset toiminnan ja talouden kehityksestä kolme kertaa vuodessa tilikauden aikana. Neljäs toiminnan ja talouden toteutumisesta annettava raportti on tilinpäätös.

Osavuositarkastuksissa raportoidaan arviot kaupunginvaltuuston sitoviksi vahvistamien tavoitteiden ja talousarviolausekkeiden toteutumisesta tilikaudella.

Ensimmäinen osavuositarkastus laaditaan raportointijaksolta 1.1. – 31.3.

- Osavuositarkastus, joka annetaan viimeistään kesäkuussa sisältää talouden tarkastuksen sekä talous- ja henkilöstötavoitteiden toteutumisennusteen

Toinen osavuositarkastus laaditaan raportointijaksolta 1.1. - 30.6.

- Osavuositarkastus, joka annetaan viimeistään syyskuussa sisältää toiminnan ja talouden tarkastuksen sekä ennusteen toimintasuunnitelmaan kirjattujen toiminnallisten, taloudellisten ja henkilöstötavoitteiden toteutumisesta.

Kolmas osavuositarkastus laaditaan raportointijaksolta 1.1. - 30.9.

- Osavuositarkastus, joka annetaan viimeistään marraskuussa sisältää talouden tarkastuksen sekä talous- ja henkilöstötavoitteiden toteutumisennusteen

Tilinpäätös laaditaan tilikaudelta, joka on kalenterivuosi.

- Tilinpäätökseen kuuluvat tase, tuloslaskelma, rahoituslaskelma ja niiden liitteenä olevat tiedot sekä talousarvion toteutumisvertailu ja toimintakertomus

Kaupunginhallitus laatii tilinpäätöksen tilikautta seuraavan maaliskuun loppuun mennessä.

4.2. Pormestariohjelman seuranta

Pormestariohjelman tavoitteiden toimeenpanosta raportoidaan osana vuoden toista osavuositarkastusta ja tilinpäätöstä.

4.3 Kuukausiraportointi toiminnan ja talouden kehityksestä

Palvelukokonaisuuksista vastaavat johtajat raportoivat toiminnan ja talouden kehityksestä kuukausiraporttein omalle lautakunnalleen.

Palvelukokonaisuudesta vastaavan johtajan tulee erikseen annettavan aikataulun ja ohjeen mukaisesti raportoida toiminnasta ja taloudesta kansliapäällikölle sekä huolehtia siitä, että kansliapäälliköllä on valvontaa varten riittävät tiedot toiminnasta.

5. Projektit ja hankkeet

Projektit noudattavat projektin talousarviossa ja kirjanpidossa kaupungin toimivaltaisten viranomaisten antamia määräyksiä ja ohjeita.

Palvelukokonaisuudesta vastaavan johtajan päätöksellä ulkopuolisella rahoituksella rahoitettavien hankkeiden tai uuden toiminnan aloittaminen ja käynnistäminen edellyttää suunnitelmaa, joka käsitellään kaupungin kehittämismallin sekä salkunhallinnan periaatteiden mukaisesti (kaupunginhallitus 29.9.2014 § 368). Suunnitelmasta on selvittävä:

- Ulkopuolisen rahoituksen määrä
- Hankkeen kaikki resurssit sekä niiden vaatimat määrärahat sekä näiden erotus eli kaupungin vastuulle jäävä omarahoitusosuus ja miten se on tarkoitus kattaa talousarviossa
- Väiillinen ja välitön HTV –tarve ja vaikutukset henkilöstösuunnitelmaan.

Projektit ja hankkeet, jotka aiheuttavat toimintakatteeseen muutoksen, raportoidaan osavuositarkastusten yhteydessä. Samalla esitetään talousarviomuutokset toimielimen talousarvioon.

Sisällys

Keskustan kehittäminen	2
Turun Tiedepuisto	7
Osaamisen kärkihanke	15
Yhteisöllisyyden, hyvinvoinnin ja asuinalueiden tasapainoisen kehityksen kärkihanke	18
Kulttuurin kärkihanke	20

Keskustan kehittäminen

1. Kuvaus kärkihankkeen sisällöstä

Keskustan kehittäminen -kärkihanke on kaupungin strategisen johtamisjärjestelmän työkalu kaupunkistrategian keskustaa koskevien tavoitteiden toteuttamiseksi. Strategian linjausten mukaan kaupungin ydin on näköiskuva kaupungin menestyksestä, hyvinvoinnista ja kilpailukyvyistä, ja siksi sen on koko ajan kyettävä uudistumaan. Kokonaisvaltaiseen kaupunkikehittämiseen tähtäävällä kärkihankkeella tavoitellaan Turun keskustan kilpailukyvyn ja vetovoiman vahvistamista niin liiketoiminnan ja matkailun kuin asumisen näkökulmista.

Yhtäältä tavoitteena on vahvistaa elinvoimaisen kaupunkikeskustan asemaa kaupunkilaisten yhteisenä viihtyisenä ympäristönä parantamalla julkisia kaupunkitiloja, lisäämällä ympärivuotista houkuttelevuutta sekä varmistamalla vilkkaan kulttuurielämän ja vireän tapahtumatoiminnan edellytykset kaupungin keskustatilassa. Toisaalta halutaan löytää keinoja kaupallisen keskustan elinvoiman vahvistamiseen ja uskon palauttamiseen keskustaan kohdistuviin investointeihin. Tavoitteena on lisäksi varmistaa, että keskusta on tulevaisuudessakin saavutettavissa kaikilla liikennemuodoilla niin kansainvälisesti, kansallisesti kuin seudullisestikin.

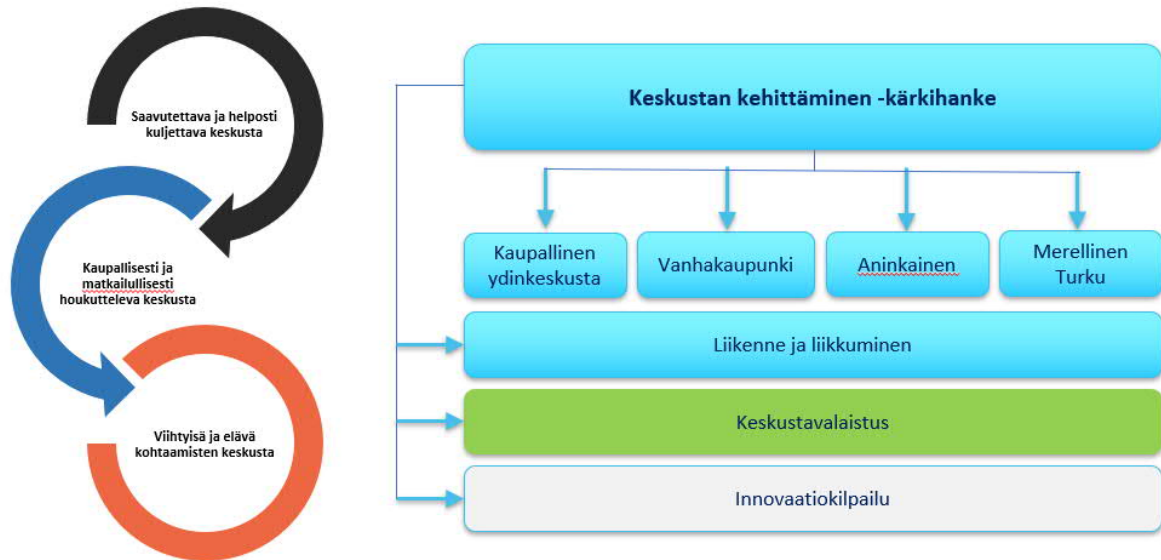
Kehittämistyön suunnannäyttäjäksi on laadittu Keskustavisio 2050.

Kärkihankkeen rakenne ja toteutus

Keskustan kehittäminen -kärkihankkeen toteutusta ohjaa kaupunginvaltuuston päätös kymmenestä hanketta eteenpäin vievästä toimenpidekokonaisuudesta (kv 14.5.2018 § 92) sekä kaupunginhallituksen hyväksymä kärkihankkeen toimenpidesuunnitelma (kh 13.8.2018 § 288). Päätösten mukaisesti keskustan kehittäminen nojaa kolmeen tavoitteelliseen painopistealueeseen, jotka luovat pohjan elävän ja vetovoimaisen kaupunkikeskustan kehittämiselle:

- Saavutettava ja helposti kuljettava keskusta: Turun keskusta on kaikkien yhteisenä kaupungin-osana saavutettavuudeltaan ainutlaatuinen, ja sen liikkumisympäristön ilme on esimerkillisen viihtyisä ja vetovoimainen ympäri vuoden.
- Kaupallisesti houkutteleva keskusta: Turun keskusta on Läntisen Suomen tärkein ja pohjoisen Itämeren kiinnostavin talouden, kaupan ja työssäkäynnin keskittymä.
- Viihtyisä ja elävä kohtaamisten keskusta: Turun keskusta on eurooppalainen asumisen, kulttuurin ja matkailun keskittymä, joka sykkii elämää ympäri vuoden.

Toiminnallisesti kärkihanke koostuu neljästä alueellisesti rajautuneesta kehittämishankkeesta: kaupallisen ydin-keskustan kehittäminen, Vanhankaupungin kehittäminen, Aninkaisten alueen kehittäminen ja Merellisen Turun (Linnanniemi ja Aurajokirannat) kehittäminen, sekä liikenteen ja liikkumisen laajasta kokonaisuudesta, joka on viiden kärkihankkeen yhteinen kehittämishanke. Lisäksi keskustan kärkihankkeeseen kuuluvat Keskustavalaituksen kehittäminen ja Keskustan innovaatiokilpailu -projektit. Keskustan kehittämisen kärkihanke tekee tiivistä yhteistyötä muiden kärkihankkeiden kanssa ja edistää Pormestariohjelman mukaisia tavoitteita.

Kuva 1. Keskustan kehittämisen kärkihankkeen rakenne

Kärkihankkeen tavoitteelliset painopistealueet ovat saavutettava ja helposti kuljettava keskusta, kaupallisesti houkutteleva keskusta ja viihtyisä ja elävä kohtaamisten keskusta, läpileikkaavat kaikkia kehittämishankkeita ja -projekteja, ja ohjaavat niiden suunnittelua ja toteutusta.

2. Toteutusaikataulu

Edellä esitellyt keskustan kehittämisen painopistealueet ja hankkeet toimenpidekokonaisuukseen muodostavat kärkihankkeen toimenpideohjelman rungon vuosina 2022–2025. Keskustan kehittäminen on jatkuva prosessi, ja siihen liittyvät toimenpiteet täsmennetään vuosittain. Pitkäjänteisellä ja kokonaisvaltaisella kaupunkikeskustan kehittämisellä tuetaan Turun kaupungin kasvua, vahvistetaan sen brändiä ja parannetaan sen asemaa kiristyneessä kansainvälisessä kilpailussa asukkaista, osajista ja investoinneista.

Kärkihankkeiden toimintasuunnitelmat 2023

3. Kärkihankkeen toimintasuunnitelma 2023

Painopistealue/Hanke	Tuotos
Liikenne ja liikkuminen	Toteutetaan kestävän liikkumisen kokeiluja ja tuetaan keskustan saavutettavuutta opastamista kehittämällä. Kauppatorihankkeessa tehdään vielä viimeistelytyötä vuonna 2023. Raunistulan kävelyn ja pyöräilyn silta valmistuu vuoden 2023 aikana. Aloitetaan Itäisen Rantakadun yksisuuntaisten pyöräteiden toteutus, ensimmäisenä valmistuu Kirjastosillan ja Sotalaistenkadun välinen osuus. Aurajoen rantaväylän (väli: Agricolankatu-Tehtaankatu) toteutus käynnistyy 2023. Keskustan jakelu- huoltoliikenteen sekä lähettien liikkuminen keskustassa suunnittelu käynnissä. Aurajoen rantaväylä välillä Agricolankatu–Jokikatu kävelyreitit rakentaminen etenee.
Merellinen Turku	Edistetään Linnanniemen kehittämisohjelmaa. Uuden yhteisterminaalin asemakaava etenee hyväksymiskäsittelyyn 2023. Historian ja tulevaisuuden museon arkkitehtuurikilpailu käynnistyy syksyllä 2023 ja maisema-arkkitehtikilpailu käynnistetään museon arkkitehtikilpailun jälkeen. Aurajoen kehittämisohjelman edistäminen on käynnissä ja jatketaan yhteistyötä Merikeskuksen kanssa. Kulttuuriranta-konseptia kehitetään yhteistyössä Kulttuurin kärkihankkeen kanssa. Kulttuurijokilautan toteuttaminen edellyttää rantamuurin vahvistamista, rantamuurin suunnitelmat valmistuvat 2023. Valmistautuminen Tall Ships Race tapahtumaan 2024.
Kaupallinen ydinkeskusta	Kauppahallin korttelin kumppanuuskaavoitus on käynnissä, kaavan hyväksyminen on ohjelmoitu vuoteen 2024. Vahvistetaan keskustan elinvoimaa tukemalla kaupallisen keskustan konseptointia. Torin toiminnallisuuden ja tapahtumallisuuden kehittäminen yhteistyössä kauppapaikkapäällikön ja sidosryhmien kanssa. Edistetään Yliopistonkadun ja muiden julkisten kaupunkitilojen turvallisuutta parantavaa toimintaa. Kauppatorin ja lähiympäristön rakennustyöt valmistuu 2023. Kaikissa paviljonkitiloissa on vuokralaisia.
Aninkainen	Aninkaisten alueen kokonaiskonseptin edistäminen elinvoiman ja palveluiden lisäämiseksi on käynnissä. Elämyskeskuksen ja Areenahankkeen asemakaavan hyväksyminen 2023. Kupittaa-Turku (KUTU) -hankkeen toimenpiteet Turun ratapihalla ovat käynnissä. Aninkaisten konserttitalon ja ammatti-instituutin kaavoitus käynnistetään vuonna 2022 käydyn tontinluovutuskilpailun perusteella. Matkakeskuksen hankekehityskilpailu käynnistetään 2023. Matkakeskus-hankkeen hankekehityskilpailu ja markkinavuoropuhelu on käynnistetty. Matka-keskuksen ja Logomon-sillan pysäköintilaitoksen suunnittelu on valmis 2023.
Vanhakaupunki	Vanhan Suurtorin tilojenkäyttösuunnitelman on käynnistetty. Selvitystyö Vanhakaupungin alueen, kuten Piispankadun kävely- ja pyöräily-yhteyksien kehittämiseksi on laadittu. Piispankadun talviaukion kokeilu toteutetaan talvella 2022-2023. Kokeilun evaluointi tehty. Vanhan suurtorin uuden opastamisen toteuttaminen 2023. Tuomiokirkkotorin ja Vanhan suurtorin tapahtumainfran uudistaminen. Hankesuunnitelma valmistuu 2022.
Innovaatiokilpailu	Sytytä Turku -keskustan kehittämiskilpailun voittajaideoiden toteuttamissuunnittelu/toteuttaminen on käynnissä yhdessä toteuttajakumppaneiden kanssa. Uuden Sytytä Turku-kilpailun teemojen kehittäminen (esim. vetovoima lapsille ja nuorille keskustassa).
Keskustavalaistus	Valotapahtuman toinen pilotti on toteutettu joulukuussa 2022. Valotapahtuman kolmas on toteutettu. Keskustavalaistuksen periaatteiden operationalisointia edistetään.
Pormestariohjelman mukaiset läpileikkaavat teemat	Hyvinvoinnin ja luonnon monimuotoisuuden vahvistamiseksi tuetaan kaupunkivihreän lisäämistä yhteistyössä muiden kärkihankkeiden ja ympäristönsuojelun kanssa. Kansallisen kaupunkipuiston aluerajauksen laajentaminen sekä käyttö- ja hoitosuunnitelman päivitys ovat valmiit. Mahdollistetaan liikunnan ja harrastustoiminnan ympäristöjä keskustassa eri kohde- ja ikäryhmille yhteistyössä liikuntapalveluiden kanssa. Keskusta alueen skeittausolosuhteiden parantaminen. Vahvistetaan kestävän Turun kasvua tukemalla keskusta-alueella korjausrakentamista sekä väistötilojen riittävyyttä. Keskusta alueen hotellililanteen ja tarpeen selvittäminen. Sijoittumis- ja markkinointimateriaalin laatiminen. Yhden luukun palveluperiaatteen kehittäminen jatkuu.

Käyttötalouden määrärahat, Keskustan kehittäminen

Kärkihankkeiden toimintasuunnitelmat 2023

Keskustan kehittäminen	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvioesitys 2023
Toimintakate	861 112-	1 376 989-	1 441 654-

Kärkihankkeiden toimintasuunnitelmat 2023

Investointisuunnitelma, Keskustan Kehittäminen

Strateginen kärkihanke	Aloitus- vuosi	Lopetus- vuosi	Kustannus- arvio	Vuosi 2023	Vuosi 2024	Vuosi 2025	Vuosi 2026
Keskustan kehittäminen -kärkihanke (1.000 euroa)			164 360	36 000	36 680	28 190	10 880
Aninkainen			10 500	2 700	200	5 350	0
Parkin alueen kadut	2025	2025	2 700	0	0	2 650	0
Parkin kentän saneeraus	2025	2025	1 700	0	0	1 700	0
Kupittaaan 3 kenttä (väistökekojääkenttä)	2023	2023	2 600	2 600	0	0	0
Matkakeskus			3 500	0	200	1 000	0
Turku Ratapiha (elämyseskus)			0	100	0	0	0
Kaupallinen ydinkeskusta			31 100	1 000	0	0	0
Kauppatori	2015	2023	31 100	1 000	0	0	0
Merellinen Turku			56 900	13 660	15 000	14 400	9 000
Kulttuurijokilautta	2023	2024	3 300	1 500	1 800	0	0
Itäinen Rantakatu pyörätiet väli: Kirjastosilta - Sotalaistenkatu	2021	2024	3 800	3 400	200	0	0
Itäinen Rantakatu pyörätiet väli: Sotalaistenkatu - Purserinpuisto	2024	2025	1 900	0	1 500	400	0
Itäinen Rantakatu: Unioninkatu- Purserinpuisto			740	0	0	0	0
Jokiranta: Kirjastosilta - Sotalaistenkatu	2023	2025	4 160	160	2 000	2 000	0
Jokiranta: väli: Sotalaistenkatu - Purserinpuisto	2025		700	0	0	700	0
Aurajoen rantaväylä väli: Agricolankatu- Tehtaankatu	2023	2023	3 100	2 900	0	0	0
Aurajoen rantamuuri, Manillalaituri	2023	2025	6 500	2 500	3 500	300	0
Ferry Terminal + satamaraide	2023	2027	28 000	3 000	6 000	11 000	7 000
Linnanniemi	2026	2028	4 700	200	0	0	2 000
Liikenne ja liikkuminen			45 110	11 950	11 130	4 130	1 380
Turun ratapihat ja Kupittaaan kaksoisraide	2021	2025	54 000	16 690	18 050	4 310	500
Joukkoliikenteen järjestelyt	2022	2025	4 960	250	1 980	2 680	180
Runkobussiliikenteen järjestelyt			0	200	1 950	2 500	0
Runkobussilinj. joukkoliikennekaistat			0	50	450	0	0
Runkobussilinj. joukkoliikennekadut			0	150	500	0	0
Runkobupysäkkijärjestelyt			0	0	1 000	2 500	0
Joukkoliikenteen infrainv. suunnittelu			0	50	30	180	180
Sorttamäki ja Uittamon silta, suunnittelu			0	0	250	250	0
Kävelyn ja pyöräilyn olosuhteiden parantaminen	2022	2025	5 400	1 200	1 200	1 200	1 200
Keskustan valaistus	2023		500	500	0	0	0

Turun Tiedepuisto

1. Kuvaus kärkihankkeen sisällöstä

Kärkihankkeen tavoite

Turun Tiedepuisto on kaupunkiseudun merkittävin kasvua tukeva kaupunkikehityskohde. Tiedepuisto-kärkihanke on puolestaan kaupungin strategisen johtamisjärjestelmän työkalu kaupunkistrategian tiedepuistoaluetta koskevien tavoitteiden toteuttamiseksi. Kärkihankkeella tavoitellaan alueen kehittymistä kansainvälisesti kiinnostavana ja rohkean kokeilevana osaamiskeskittymä, joka on toiminnoiltaan monipuolinen ja logistisesti vetovoimainen. Tiedepuiston kärkihankkeen mukaisella kehittämisellä tähdätään ennen kaikkea siihen, että Tiedepuiston sijainnin poikkeukselliset lähtökohdat ja monipuolisen osaamiskeskittymän luoma potentiaali saadaan mahdollisimman täysimääräisesti hyödyntämään kokonaisvaltaista kehitystä.

Kärkihankkeen suunnittelua ja toteuttamista ohjaavat periaatteet

Tiedepuisto-kärkihankkeen suunnittelua ja toteuttamista ohjaa kaupunginvaltuuston päätöksen mukaisesti seuraavat periaatteet:

1. Turun Tiedepuisto on kaupunkiseudun merkittävin kehityskohde.
2. Turun Tiedepuiston kaupunkirakennetta monipuolistetaan kärkihankkeen tavoitteiden ohjaamalla tavalla. Ensisijaisena painopisteenä on työpaikkoihin ja osaamiseen perustuvan vetovoiman kasvu. Toteutus kytkeytyy vahvasti Osaamisen kärkihankkeen toteuttamiseen: Tiedepuisto tuottaa rakenteen ja infran, Osaamisen kärkihankkeen kautta rakennetaan osaamis- ja koulutuspolkuja, jotka lisäävät vetoa ja tukevat alueen kehittymistä.
3. Turun Tiedepuiston kehittämisellä tuetaan tunnin junan täysimääräistä hyötyä valtakunnallisen ja seudun kasvun hyväksi.
4. Turun Tiedepuistossa liikkuminen on fiksua.
5. Turun Tiedepuisto on hyvinvoinnin kaupunginosana.
6. Turun Tiedepuistossa investoidaan innovatiivisesti.
7. Turun Tiedepuiston julkinen kaupunkitila on korkeatasoista.
8. Turun Tiedepuistoa kehitetään yhteistyössä ja kumppanuuskein Triple Helix -toimintamallin mukaisesti, julkisen ja yksityisen sektorin sekä yliopisto- ja korkeakoulumaailman jatkuvalla yhteistyöllä.
9. Turun Tiedepuiston kehittäminen ohjelmoidaan kunnianhimoisesti ja isojen kokonaisuuksien kautta.
10. Tiedepuisto -kärkihanke ohjaa yleiskaavoitusta käynnissä olevalla yleiskaavakierroksella kaupunkikehityksen uudistumisen painopisteen sijoituessa Itäharjun puolelle.

Kärkihankkeen rakenne

Tiedepuisto -kärkihanke rakentuu kuvan 1 mukaisista painopistealueista (Tiedepuiston DNA). Tiedepuiston kehittämisen painopistealueet toimivat kärkihankkeen toteuttamishankkeen pohjana joiden alle kehittämisprojektit ja hankkeet kootaan sisällöittäin näkyväksi. Kehittämisprojektit ja projektit voivat olla kaupungin omia hankkeita, yhteistyöhankkeita, kumppanuushankkeita tai kumppaneiden toteuttamia hankkeita.

Kuva 1. Tiedepuisto -kärkihankkeen painopistealueet

Kehittämisen painopistealueet luovat pohjan alueen kilpailukyvyyn ja vetovoiman vahvistamiselle paitsi monipuolisen koulutus- ja tutkimuskeskittymänä myös kansainvälisesti merkittävänä osaamisintensiivisen yritystoiminnan keskuksena ja vetovoimaisena asuinympäristönä. Painopisteistä kertova kohderyhmälähtöinen viestintä edesauttaa myös kansainvälisesti kiinnostavan Turun Tiedepuisto (engl. Turku Science Park) -brändin rakentumista.

Kärkihankkeen toimenpidekokonaisuudet

Rohkeasti kokeileva innovaatio- ja osaamiskeskittymä

Turun Tiedepuisto profiloituu kansainvälisesti merkittävänä ja rohkean kokeilevana innovaatio- ja osaamiskeskittymänä, ja luo kilpailukyisen toiminta- ja kasvu ympäristön osaamisintensiiviselle tutkimus- ja yritystoiminnalle.

- Innovaatio- ja kokeilualustojen kehittäminen: Kehitämme määrätietoisesti temaattisia innovaatio- ja kokeilualustoja ja tuemme alueen toimijoiden kansainvälistymistä ja kasvua. Hyödynnämme kumppanuuksia ja ulkoisen rahoituksen mahdollisuuksia kehittämistoimenpiteiden rahoittamisessa.
- Toimijoiden välinen yhteistyö: Kehitämme Tiedepuiston toimijoiden välisiä yhteistoimintatapoja, -verkostoja ja -alustoja tavoitteellisesti Triple Helix -toimintamallin pohjalta alueen kilpailukyvyyn, vetovoiman ja kokonaisvaltaisen kaupunkikehityksen vahvistamiseksi. Järjestämme temaattisia Turku Future Forum -tilaisuuksia tavoitteellisen ja tulevaisuussuuntautuneen vuoropuhelun aktivoimiseksi alueen yritysten, opiskelijoiden, asukkaiden ja muiden toimijoiden välillä.
- Tiedepuiston tunnettuus ja brändi: Luomme Turun Tiedepuistolle alueen omaleimaiseen identiteettiin ja keskeisiin kilpailukykytekijöihin pohjautuva aluebrändi ja sen päälle rakentuva markkinoinnillinen ja myynnillinen kokonaisuus, jotka edesauttavat alueen kehittymistä merkittäväksi investointi- ja rahoituskohteeksi. Edistämme uusien toimijoiden sijoittautumista alueelle aktiivisella markkinoinnilla ja ennakoivalla tonttipolitiikalla, ja vahvistamme business-to-business myynnin resursointia yhdessä Turku Science Parkin kanssa.

Logistisesti vetovoimainen fiksun liikkumisen keskus

Turun Tiedepuisto on logistisesti vetovoimainen fiksun liikkumisen keskus, jossa saumattomasti toisiinsa kytkeytyvät kestävä liikumisen muodot ja niitä tukevat palvelut tekevät arjesta sujuvaa.

- Alueen sisäisen liikumisen parantaminen: Kehitämme alueen liikumisen kulkumuotojakaumaa kestävien liikumismuotojen suuntaan. Parannamme kevyen liikenteen yhteyksiä sekä kävely- ja pyöräilyväylien viihtyisyyttä ja turvallisuutta.
- Pysäköinti: Toteutamme Kupittaan kärjen kumppanuushankkeen osana keskitetyn veloitteypysäköintilai-

Kärkihankkeiden toimintasuunnitelmat 2023

toksen kaupungin investointina. Edistämme ja mahdollistamme keskitettyjen pysäköintilaitosten rakentamista Tiedepuiston laajentumisalueella. Laadittujen pysäköintiselvitysten, pysäköintipilotointien pilotointien sekä kaupungin pysäköintipolitiikan pohjalta laadimme pysäköinnin kehittämissuunnitelman yhdessä alueen keskeisten toimijoiden kanssa tavoitteena joustava, tilaa tuhlailematonta ja rakenteellinen pysäköintiratkaisu, joka tukee kärkihankkeen tavoitteita. Edistämme pysäköintipalveluiden uudistamista uuden toimintamallin ja sitä tukevan digitaalisen alustan pohjalta.

- Joukkoliikenneyhteyksien ja -palveluiden kehittäminen: Parannamme Tiedepuiston saavutettavuutta ja joukkoliikenneyhteyksiä runkolinjastolla ja kehärunkolinjalla. Edistämme joukkoliikenteen käyttöä kehittämällä digitaalisia ratkaisuja ja liikkuminen palveluna -mallia. Kytkevä ratikka hankkeen toteutussuunnittelun osaksi alueen muun liikennepalveluiden sekä infran suunnittelua.
- Itäharjun pääliikenneväylät: Suunnittelemme Itäharjun liikenneverkon Kupittaaan kärjen kumppanuushankkeen kilpailun voittaneen ehdotuksen pohjalta, sekä osana alueen yleis- ja asemakaavoitusprosesseja. Päivitämme alueen liikenneverkko-suunnitelman. Integroimme Tunnin junan sekä sitä toteuttavat kaksoisraideratkaisut osaksi Kupittaaan kärjen kumppanuushanketta ja sen muodostamaa palvelukokonaisuutta.
- Liikenneterminaali: Kehitämme liikenneterminaalia eri liikennevälineet toisiinsa saumattomasti kytkevänä liikkumisen keskuksena ja olennaisena osana seudullista liikennejärjestelmää. Avaamme liikenneterminaalin yhteyteen liikkumispisteen, joka yhdistää yhteiskäyttöiset kaupunkipyörät ja yhteiskäyttöautot sekä julkisen joukkoliikenteen. Laadimme suunnitelman Kupittaaan asemanseudun kehittämisestä palvelemaan laajasti tulevaisuuden liikenne-, logistiikka-, ja palvelutarpeita.

24/7/365 elävä kohtaamisten keidas

Turun Tiedepuisto on ympäri vuorokauden elävä ja viihtyisä kohtaamisten keidas, jossa hyvinvointia ja terveyttä edistävät alustat, ratkaisut ja palvelut nivoutuvat luontevaksi osaksi alueen asukkaiden, opiskelijoiden ja työntekijöiden arkea.

- Alueen toimivuuden ja julkisten kaupunkitilojen kehittäminen: Parannamme Kupittaaan työpaikkakeskittymän infran ja julkisen tilan toimivuutta ja viihtyisyyttä yhteistyössä alueen toimijoiden kanssa. Painotamme viihtyisyyden merkitystä uusien kaupunkitilojen, kuten Kupittaaan kärjen kumppanuushankkeen suunnittelussa. Itäharjun kehittämisen osalta varmistamme, että viherrakentaminen ja lähipuistojen lisääminen ovat tärkeässä roolissa. Lisäämme puistoalueita ja kaupunkivihreää Tiedepuiston alueella.
- Tapahtumatoiminta ja palvelut: Tuemme yhteisöllisyyttä vahvistavien ja alueen toimijoita aktivoivien tapahtumien järjestämistä sekä asukkaille, opiskelijoille että työntekijöille Tiedepuistossa. Tuemme palvelutarjonnan monipuolistamista alueella. Edistämme vapaakaupunki -ajattelun mukaisia kokeiluita Kupittaaan puistoalueella (joogaa, puistokonsertteja, piknik-tapahtumia).
- Hyvinvoinnin referenssikaupunginosa: Kehitämme erilaisia hyvinvointia ja terveyttä edistäviä alustoja, ratkaisuja ja palveluja, jotka nivoutuvat luontevaksi osaksi asukkaiden, opiskelijoiden ja työntekijöiden arkea sekä monipuolista innovaatio- ja liiketoimintaa.
- Toteutamme kaupungin investointina Taito-kampuksen Kupittaaan kärjen kumppanuushankkeen alueelle sekä kytkevä palveluverkon suunnitteluprosessin osaksi Tiedepuiston sisällön päivitysprosesseja.

Kestävästi kasvava kaupunginosa

Turun Tiedepuisto on kaupungin energiatehokkain rakennettu alue, jonka kehittämisessä painottuvat laadukkaan perusinfran lisäksi älykkään ja kestävä kaupungin ratkaisut ja teknologiat.

- Kupittaaan kärjen kumppanuushanke: Toteutamme Itäharjun kytkeytymisen osaksi Tiedepuistoa Tiedepuiston kansihankkeella ja siihen liittyvillä kaupungin investoinneilla (toteutus allianssimallilla). Kehitämme Kupittaaan kantta paitsi viihtyisänä, urbaanina kaupunkitilana myös toiminnallisena innovaatioalustana kumppanuuksin. Yhdessä tai samanaikaisesti allianssin kanssa synnyttämme Itäharjun kärjen alueelle kärkihanketta vahvistavia korttelialueita.
- Kiertotalous, älykäs rakentaminen ja energiatehokkuus: Haemme alueen kehittämiseen liittyvissä kilpailutuksissa kokeiluita, jotka tukevat kiertotaloutta, energiatehokkuutta ja hiilineutraaliutta. Hyödynnämme

Kärkihankkeiden toimintasuunnitelmat 2023

huippunopean 5G-verkon mahdollisuuksia ja uusia teknologioita (IoT, sensorit, jne.) älykkään rakentamisen, yritystoiminnan ja tutkimus- ja testiympäristöjen kehittämisen tukena. Laadimme suunnitelman verkostokoulun toteuttamisesta Tiedepuiston alueelle tarveselvitys- ja hankesuunnitteluohjetta uudella tavalla soveltaen. Edistämme hybridirakentamista kaavoituksen avulla.

- Yhdyskuntasuunnittelu: Edistämme alueen kehittymistä kehittämissuunnitelmassa ohjeellisesti määriteltyjen isojen kokonaisuuksien kautta. Aloitamme kaavoituksen Kupittaaan kärjen kumppanuushankkeen allianssitoteutuksen edetessä kumppanuuskaavoituksella. Kupittaaan kärjen kumppanuushanke ohjaa koko alueen jatkokehitystä.
- Jakamistalouden ratkaisut: Kehitämme jakamistaloutta tukevia alustoja, ratkaisuja, palveluita ja toimintamalleja. Edistämme autojen ja pyörien yhteiskäyttöä alueella. Pyrimme yhdistämään jakamistalouden eri palveluita suuremmiksi kokonaisuuksiksi ja tätä kautta tukemaan niiden toimintaedellytyksiä.

2. Toteutusaikataulu

Edellä esitellyt Tiedepuiston kehittämisen painopistealueiden sisällöt muodostavat kärkihankkeen pitkän aikavälin toimenpidesuunnitelman (PTS) sisällöllisen tavoitteiston. Tiedepuiston kehittämisen pitkän tähtäimen suunnitelma (PTS) on jatkuva, osallistava prosessi, koostuen alla luetelluista yhteistyöfoorumeista. Yhteistyöfoorumien kautta ja toimesta tarkennetaan vuosikellon mukaisesti Tiedepuiston tavoitteistoa, sekä saadaan kehitysehdotuksia eri päätöksentekofoorumien priorisoitavaksi. Priorisoidut kehittämissuunnitelmat hankkeistetaan ja toimeenpannaan tehtävien päätösten mukaisesti. Hankkeet ja projektit integroidaan osaksi kaupungin talouden ja toiminnan suunnittelua eli kaupungin palvelutoimintaa (esim. asemakaavoitusohjelma, investointiohjelmat, palvelutarve- ja verkostosuunnitelmat jne.) Osa hankkeista ja projekteista on mahdollista toteuttaa kaupunkiorganisaation ulkopuolisilla resursseilla tai erilaisin kumppanuuksin.

Kaupunginvaltuuston päätöksen mukaisesti kärkihanke ohjaa kulloinkin toimivaltaisen toimielimen ja viranhaltijan valmistelua ja päätöksentekoa Tiedepuiston kehittämiseen liittyen. Pitkäjänteisellä ja kokonaisvaltaisella kaupunkikehityksellä (fyysinen, digitaalinen, sosiaalinen, toiminnallinen ulottuvuus) tuetaan Turun kaupungin kasvua, vahvistetaan sen brändiä ja parannetaan sen asemaa kiristyvässä kansainvälisessä kilpailussa asukkaista, osajista ja investoinneista.

3. Kärkihankkeen toimintasuunnitelma 2023

Tiedepuiston kärkihankkeen keskeisin tehtävä vuonna 2023 on tukea Kupittaaan kärjen kumppanuushankkeen allianssin käynnistämistä ja ohjausmallia siten että hanke ja siihen kytkeytyvät kaupungin investoinnit toteuttavat parhaalla mahdollisella tavalla kokonaisvaltaisen kaupunkikehityksen tavoitteita. Tiedepuiston kärkihankkeen toimesta toteutetaan vuonna 2023 osaa alla luetelluista foorumeista. Foorumeilla eli verkostomaisella toimintamallilla tunnistetaan, päivitetään ja varmistetaan strategisten tavoitteiden toteutuminen sekä uusien innovaatioiden mahdollinen kytkeytyminen osaksi Kupittaaan kärjen kumppanuushanketta.

Tiedepuiston kärkihankkeen toimenpiteet ja resurssointi vuodelle 2023 koostuu Kupittaaan kärjen kumppanuushankkeen allianssin käynnistysvaihetta tukevista tehtävistä, allianssin toiminnan ohjauksen tehtävistä sekä uusien ja käynnistettävien foorumien toiminnan kautta tunnistettavista esiselvitys- ja palveluhankintatarpeista.

Foorumien määrää ja toimintaa kehitetään keskeisten Tiedepuiston sisältöjen vaatimusten mukaisesti.

Kärkihankkeen yhtenä keskeisenä tavoitteena on vuoden 2023 alussa päivittää, tarkentaa ja ylläpitää vuonna 2017 laadittuja Tiedepuisto 2050 visio (sisältö ja palvelut) ja masterplan (kaupunkirakenne) aineistoja.

Taulukko alla: Foorumeiden alustava määrittely, tavoite, vuoden 2023 tarkennettu tavoite ja kytkeytyminen toteuttaviin hankkeisiin ja projekteihin.

Kärkihankkeiden toimintasuunnitelmat 2023

Yleistoimeksianto: *Kunkin Foorumin tehtävänä on edustaa osaamisalueen parasta tietämystä, luoda itsellensä agenda ja aktiivisesti tunnistaa osaamisalueen mahdolliset vaikutukset Tiedepuiston alueen Toiminnalliselle, Digitaaliselle, Sosiaaliselle ja Fyysiselle ympäristölle sekä nostaa käsiteltäviksi em. näkökulmista osa-alueen, muiden osa-alueiden kanssa yhteensovittettavia ja kehitettäviä teemoja.*

Foorumin yhteistyön tulos; *Muodostaa prosessi ja luoda agenda, joka vastaa toimeksiannon vaatimuksiin ja tuottaa eniten lisäarvoa Tiedepuiston kokonaiskehittämiselle.*

Pitkän tähtäimen suunnitelma (PTS)		Vuosisuunnitelma 2023	Palvelutoiminta ja kehittäminen
Foorumi ja kuvaus	Foorumin tavoite	Foorumin tavoite vuodelle 2023	Tiedepuistoa toteuttavat hankkeet ja projektit, joilla tunnistettu rajapinta foorumiin
Rohkeasti kokeileva innovaatio- ja osaamiskeskittymä;			
Rajapintaorganisaatiot (TYKS, oppilaitokset, TTK, SYK) Strategisen tason keskustelufoorumi, Triple-Helix yhteistyö.	Organisaatioiden kehitysvioiden yhteensovittaminen ja tätä kautta Tiedepuiston vision ja masterplanin muutostarpeiden hallinta.	Toiminnan käynnistäminen ja tätä kautta visioiden ja tavoitteiden läpikäynti. Tiedepuiston kansihankkeen mahdollisuuksien läpikäynti. Kehitystarpeiden ja käynnissä olevien kehityshankkeiden tunnistaminen sekä mahdolliset päivitykset Tiedepuiston visioon.	<ul style="list-style-type: none"> - Tiedepuisto - Kupittaa kärjen kumppanuushanke - Yhteys palveluverkkoon liittyviin hankkeisiin; (KV-koulu, Taito-kampus, Tekniikan-kampus, Monitoimitalo)
Innovaatiot, kehitysohjelmat ja niiden toimijat	määritetään	määritetään	- tunnistetaan
Digitaalisuus Digitaalisuus osana kokonaisvaltaista kaupunkikehitystä	Keskustella ja ymmärtää mitä digitaalisuus tarkoittaa kaikissa kokonaisvaltaisen kaupunkikehityksen ulottuvuuksissa ja kuinka digitaalisuutta voidaan toteuttaa osana Tiedepuiston kehitystä.	Tiedepuiston kansihankkeelle asetettavat vaatimukset ja toiminnallisuuden edellyttämät järjestelmät. Matriisin toteutus (eri tasot jne.)	<ul style="list-style-type: none"> - Tiedepuisto - Kupittaa kärjen kumppanuushanke - Infra- ja palveluverkkoinvestoinnit
Logistisesti vetovoimainen fiksun liikkumisen keskus;			
Liikkuminen, liikenne ja liikkumisen palvelut (joukkoliikenne / yksilötaso) Liikkumisen kehitystrendit, tulevaisuuskuva ja palvelutarpeet.	Tunnistaa ja mallintaa liikkumisen kehittämiskäsitteitä osaksi Tiedepuistoa. Tiedepuistoalueen liikenteen ja liikennejärjestelmän kokonaiskoordinaatio.	Liikkumispalveluiden tulevaisuuskuvan luonti ja toteutuksen varmistaminen. Tiedepuiston kannen allianssin liikkumiseen liittyvien tavoitteiden varmistaminen sekä allianssiyhteistyö kehitysvaiheissa. Käynnissä olevien hankkeiden ja projektien tunnistaminen ja rajapintojen määrittely.	<ul style="list-style-type: none"> - Kupittaa kärjen kumppanuushanke - Raitiotie - Tunnin juna - Kaksoisraide
Paikoitusratkaisut	määritetään	määritetään	- määritetään

Kärkihankkeiden toimintasuunnitelmat 2023

Pitkän tähtäimen suunnitelma (PTS)		Vuosisuunnitelma 2023	Palvelutoiminta ja kehittäminen
Väylävirasto Tunnin Juna ja kaksoisraide	Tunnin Juna hankkeen toteutusedellytysten varmistaminen. Palveluiden yhteiskäyttämisen, suunnitelmien yhteen sovitus, sopimukset, rakennuttamisen varmistaminen.	Kupittaaan kärjen kumppanuus hankkeen sopimukset.	<ul style="list-style-type: none"> - Kupittaaan kärjen kumppanuushanke - Kupittaa-Salo kaksoisraide - Turun ratapihan kaksoisraide - Tunnin Juna
Kestävästi kasvava kaupunginosa;			
Kaupunkisuunnittelu Kokonaisvaltaisen kaupunkikehityksen tavoitteet osana kaupunkirakennetta.	Integroida muilta foorumeilta tulleet tavoitteet osaksi Tiedepuiston fyysistä aluetta (kaupunkirakennetta). Tiedepuiston kaavoituksen ohjelmointi.	Muiden foorumien kautta tulleiden sisältöihin liittyvien kehitysajatusten tuominen osaksi Tiedepuiston kansihankkeen suunnitteluprosesseja. Tiedepuiston kansihankkeen allianssisihteistyö. Tavoitteiden tarkennus jo käynnissä oleville ja 2022 käynnistettäville asemakaavoille.	<ul style="list-style-type: none"> - Kupittaaan kärjen kumppanuushanke - Voimakadun asemakaava - Itäharjun liittymän asemakaava - Itäharjun monitoimitalon asemakaava - Vanhan K-raudan alueen kehittäminen - Infrainvestointiohjelma
Kaupunki-infra Resurssitehokkaan ja kestäväen infran toteutus.	Integroida muilta foorumeilta tulleet tavoitteet osaksi infrainvestointien hankinta- ja rakennuttamisprosesseja. Tiedepuiston investointien tarveselvitysten tuki ja Infrainvestointiohjelman koordinointi.	Kupittaaan kärjen kumppanuushankkeelle asetettujen tavoitteiden varmistaminen. Allianssitoimintaan liittyvät tehtävät (mm. hankesuunnitelmat, kumppanuuskaavoitus).	<ul style="list-style-type: none"> - Kupittaaan kärjen kumppanuushanke (kansi ja velvoitepysäköinti sekä rajapinnat + kumppanuuskaavoitus) - Voimakadun asemakaavan infra - Itäharjun liittymän infra - Infrainvestointiohjelma
Kiertotalous Tiedepuiston alueen kiertotalouden mahdollisuudet ja ratkaisut. Mitä kiertotalous tarkoittaa Tiedepuistossa.	Foorumi itse määrittelee ja konkretisoi tavoitteensa päätöksenteon vahvistettavaksi.	Keskustelu ja määrittelyt käyntiin koskien kansihanketta ja pidemmän aikavalin toimintavan ja tavoitteiden tunnistaminen. Perusagendan ja mittareiden määrittely, hyväksyttäminen ja raportoinnin aloitus. Käynnissä olevien hankkeiden ja projektien tunnistaminen ja rajapintojen määrittely.	<ul style="list-style-type: none"> - Kupittaaan kärjen kumppanuushanke - KIEPPI-hankkeen pilotit
Jakamistalous Tiedepuiston alueen jakamistalouden mahdollisuudet ja ratkaisut. Mitä jakamistalous tarkoittaa Tiedepuistossa.	Foorumi itse määrittelee ja konkretisoi tavoitteensa päätöksenteon vahvistettavaksi.	Keskustelu ja määrittelyt käyntiin koskien kansihanketta ja pidemmän aikavalin toimintavan ja tavoitteiden tunnistaminen. Perusagendan ja mittareiden määrittely, hyväksyttäminen ja raportoinnin aloitus. Käynnissä olevien hankkeiden ja projektien tunnistaminen ja rajapintojen määrittely.	<ul style="list-style-type: none"> - Kupittaaan kärjen kumppanuushanke

Kärkihankkeiden toimintasuunnitelmat 2023

Pitkän tähtäimen suunnitelma (PTS)		Vuosisuunnitelma 2023	Palvelutoiminta ja kehittäminen
Tilojen yhteiskäyttö Tilojen mahdollinen yhteiskäyttö Tiedepuistossa.	Käydä keskustelua ja tunnistaa tilojen yhteiskäyttöön liittyvät mahdollisuudet (investointien mahdollinen optimointi).	Taito-kampuksen mahdolliset yhteiskäyttöjen selvitys osaksi allianssia. Perusagendan ja mittareiden määrittely, hyväksyttäminen ja raportoinnin aloitus. Käynnissä olevien hankkeiden ja projektien tunnistaminen ja rajapintojen määrittely.	<ul style="list-style-type: none"> - Kupittaa kärjen kumppanuushanke/Taito-Kampus - KV-koulu - Tekniikan kampus - Monitoimitalo - Liikunta
Hiilineutraalius ja ilmastovii-saus Hiilineutraali ja ilmastovii-saus Tiedepuisto	Mitä tarkoittaa hiilineutraalius ja ilmastovii-saus kaikilla toiminnan tasoilla (kaupunginosa-, kortteli-, rakennus-, asunto ja henkilötasolla) sekä palveluissa ja kehitystoiminnassa.	Käynnissä olevien hankkeiden tunnistaminen. Kehittämismahdollisuuksien tunnistaminen ja toimenpiteiden hankkeistaminen osaksi kansihanketta ja Tiedepuistoa. Allianssihakinnan kehitysvaiheen ohjaus.	<ul style="list-style-type: none"> - Kupittaa kärjen kumppanuushanke - Voimakadun asemakaava - Itäharjun liittymän asemakaava - Itäharjun monitoimitalon asemakaava - Vanhan K-raudan asemakaava
24/7/365 elävä kohtaamisten keidas;			
Turku Health Kampus (Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen alusta)	määritetään	määritetään	määritetään
Kaupunkitilat	määritetään	määritetään	määritetään
Tapahtumatoiminnot / toiminta-alusta	määritetään	määritetään	määritetään
Erytisryhmät / esteettömyys / Hyvän mielen Turku	määritetään	määritetään	määritetään
Sportti-Turku / Liikkuva Turku	määritetään	määritetään	määritetään
Useampaa painopistettä (DNA) läpileikkaavat sisällöt			

Kärkihankkeiden toimintasuunnitelmat 2023

Pitkän tähtäimen suunnitelma (PTS)	Vuosisuunnitelma 2023	Palvelutoiminta ja kehittäminen
Palveluverkko (kaupungin palvelut, fyysinen) Kaupallinen palveluverkko (fyysinen) Rakentaminen Yhdyskunta - energia, vesi, jäte Kaupunkilogistiikka eri osa-alueilla Digitaaliset palvelut Asiakkuuksien ja palvelujen hallinta MAL-sopimus Viestintä Asuntopolitiikka Kaupungin muut kärkihankkeet Maritime TScP Oy ja innovaatioklusterit Smart Turku - datan kiertotalous		

Käyttötalouden määrärahat, Turun Tiedepuisto

Turun Tiedepuisto	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvioesitys 2023
Toimintakate	496 494-	805 000-	1 007 728-

Investointisuunnitelma, Turun Tiedepuisto

Strateginen kärkihanke	Aloitus- vuosi	Lopetus- vuosi	Kustannus- arvio	Vuosi 2023	Vuosi 2024	Vuosi 2025	Vuosi 2026
Turun tiedepuisto -kärkihanke (1 000 euroa)			106 800	16 100	35 700	34 850	19 700
Itäharjun liittymä	2022	2031	7 300	100	3 000	2 000	0
Itäharjun liittymä			0	100	3 000	2 000	0
Kupittaankärjen kumppanuushanke	2022	2026	86 000	15 000	30 500	26 500	13 900
Kupittaa kansi			40 000	6 000	14 000	10 000	10 000
Kupittaa, pysäköintilaitos			40 000	7 000	15 000	15 000	2 900
Kupittaa, hankkeeseen rajautuvat muut toimenpiteet			6 000	2 000	1 500	1 500	1 000
Voimakatu	2022	2026	10 500	1 000	1 000	3 350	5 000
Voimakatu kaava-alue			0	1 000	1 000	3 350	5 000
Itäharjun monitoimitalo			0	0	1 000	1 000	0
Kiinanmyllynkatu	2024	2026	3 000	0	200	2 000	800

Osaamisen kärkihanke

1. Kuvaus kärkihankkeen sisällöstä

Osaamisen kärkihankkeen tarkoituksena on vahvistaa turkulaisten osaamista, houkutella uusia osaajia Turkuun sekä tunnistaa paremmin kaikkea sitä osaamista, mitä turkulaisilla on. Kärkihankkeen taustalla on yhdessä Turun yliopiston tulevaisuuden tutkimuslaitoksen kanssa tehty Osaamisen visio 2040: ”Vuonna 2040 vetovoimainen ja monimuotoinen Turku on globaali edelläkävijä oppimis- ja osaamisympäristönä. Kaupunki tarjoaa erinomaiset puitteet monialaiseen osaamisen uudistamiseen ja niiden kestävään hyödyntämiseen”. Tämä visio ohjaa kasvatuksen ja koulutuksen kehittämistä ja se on kaupunkikehitystyön kaltainen kehittäen alueen osaamista ja hyvinvointia sekä henkistä pääomaa.

Turku on ensimmäinen suomalainen kaupunki, joka miettii tässä mittakaavassa tulevaisuuden osaamistarpeita. Ajatus on, että käännetään koulutautumisesta osaamisen kehittämiseen ja tuodaan näkyväksi monipuolisesti sitä osaamista, mitä kaupunkilaisilla on ja joka on hankittu myös virallisen koulutuksen ulkopuolella. Osaamisen kehittämisessä keskeistä on alueen työelämästä tuleviin tarpeisiin vastaaminen ja rooli kaupungin elinkeinopolitiikan kehittämisessä on merkittävä.

Kärkihankkeen valmistelu ja toteutus on osa Pormestariohjelmaa ja sen valmistelussa on kuultu laajasti niin kaupungin toimijoita kuin myös elinkeinoyhtiö Turku Science Park Oy:tä ja korkeakoulukenttää. Osaamisen kärkihankkeen toimenpiteet kohdistuvat strategisesti kaupungin johtoon sekä koko kasvatuksen ja koulutuksen kentälle varhaiskasvatuksesta korkeakouluihin että työ- ja elinkeinoelämään.

1. Toteutusaikataulu

Kärkihanke käynnistyy tammikuussa 2022 asettamispäätöksen jälkeen.

Kärkihankkeiden toimintasuunnitelmat 2023

2. Kärkihankkeen toimintasuunnitelma 2023

Painopistealue/Hanke	Tuotos
Uusien innovaatio- ja osaamiskokonaisuuksien vahvistaminen Turkuun	<p>Turkuun rakennetaan kolme vetovoimaista osaamiskeskittymää edistämään kaupungin kansainväliseen tason elinvoimaisuutta ja kilpailukykyä. Työ alkaa tilannekuvan ja alueen toimijoiden tahtotilan selvittämisellä. Osaamiskeskittymätyö jatkuu vuoden 2023 jälkeen vaihteittain koko kärkihankkeen toiminta-ajan.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Tieteen ja tekniikan osaamiskeskittymä 2. Hyvinvoinnin ja liikunnan osaamiskeskittymä 3. Kulttuurin ja taiteen osaamiskeskittymä <p>Osaamiskeskittymät yhdistävät toiminnallisesti korkeakoulut, toisen asteen lukio- ja ammatillisen koulutuksen sekä vapaa sivistystyön huippuosaamisen kokonaisuudeksi. Tieteen ja tekniikan kampukselle rakentuu tulevaisuudessa esim. ammatillisen koulutuksen Taito-kampus. Turun kehittäminen kansallisesti ja kansainvälisesti veto- ja pitovoimaisena opiskelu- ja korkeakoulukaupunkina jatkuu.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Toteutetaan tekniikan osaamiskeskittymän ja mahdollisen "tekniikan talon" esiselvitys, mukana myös esiselvitys Tekniikan ja teknologian lukiosta • Kehitetään Kulttuurikampus Turun rakenteita, toimintaa ja yhteistyötä • STEAM Turku -toimintamallia kehitetään edelleen, Beyond 2030 -tiedekilpailu vaikiinnutetaan valtakunnalliseksi ja laaditaan suunnitelma sen kansainvälistämiseksi. • Laaditaan selvitys kansainvälisen koulun ja varhaiskasvatuksen toiminnan laajentamista osana englanninkielisen koulupolun mallintamisen prosessia • Laaditaan selvitys korkeakouluihin Turun ulkopuolelta tulevien tutkijoiden, opetushenkilökunnan ja vaihto-opiskelijoiden pitovoimaan vaikuttavista asioista osana Talent Boost -toimintaa. • Mallinnetaan Turun englanninkielinen koulupolku, joka auttaa tunnistamaan kehitettävät osa-alueet ja tehdään toimenpide-ehdotus jatkokehittämistä varten • Uudistetaan Opiskelijakaupunki Turku-toimintaa tavoitteena synergiat ja tiiviimpi yhteistyö kansainvälisen osaamisen ja Talent Boost-toiminnan kanssa
Turun elinvoiman vahvistaminen sekä työelämän osaamistarpeisiin vastaaminen	<p>Parannetaan kyvykkyyttä reagoida joustavammin ja nopeammin työelämästä tuleviin osaamistarpeisiin.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Toteutetaan Turun alueen elinvoiman ekosysteemin mallinnus • Toteutetaan innovaatioympäristöanalyysin päivitys ja näin muodostetaan ajantasainen tilannekuva • Luodaan toimintamallit yhteistyöhön työllisyyspalvelu-uudistukseen liittyen ja huomioidaan erityisesti työperäisen maahanmuuton kehittämistoimet • Käynnistetään koko kärkihankkeen mittainen laaja-alainen ennakointiohjelma
Jatkuvan oppimisen kokonaisuuden kehittäminen	<p>Jatkuva oppiminen on laaja kokonaisuus, jolla tarkoitetaan koko elämänkaaren aikaista, eri elämänalueille ulottuvaa oppimista joka pitää sisällään esimerkiksi vapaan sivistystyön tarjoamat oppimisen mahdollisuudet tai työelämän muutoksissa vaadittavien taitojen kehittämisen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Käynnistetään ristiinopiskeluohjelma mahdollisuuksien mukaan alueen oppilaitosten ja Kulttuurikampus Turun yhteistyönä • Selvitetään toimivia käytäntöjä segregaatiokehityksen jarruttamiseksi huomioiden myös muut suuret kaupungit • Osallistutaan selvitykseen ja toimintasuunnitelman laatimiseen segregaatiokehityksen pysäyttämiseksi ja tunnistetaan Osaamisen kärkihankkeeseen liittyvät toimenpiteet osana kokonaisuutta • Lisätään työperäisen maahanmuuton palvelujen jatkuvan oppimisen toimenpiteitä

Kärkihankkeiden toimintasuunnitelmat 2023

Painopistealue/Hanke	Tuotos
	<ul style="list-style-type: none">• Mallinnetaan Turun seudun jatkuvan oppimisen ekosysteemi ja tuetaan verkoston vuoropuhelua tarpeen mukaan• Osallistutaan jatkuvan oppimisen teemoihin liittyviin hankehakuihin tavoitteena lisätä ulkoista rahoitusta kokonaisuuden kehittämiseksi

Käyttötalouden määrärahat, Osaamisen kärkihanke

Osaamisen kärkihanke	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvioesitys 2023
Toimintakate		101 173-	419 863-

Yhteisöllisyyden, hyvinvoinnin ja asuinalueiden tasapainoisen kehityksen kärkihanke

1. Kuvaus kärkihankkeen sisällöstä

Yhteisöllisyyden kärkihankkeella luodaan turkulaisille mahdollisuuksia vahvistaa hyvinvointiaan, tehdä ja kasvaa yhdessä omaleimaisilla asuinalueilla. Kärkihankkeen toimenpiteillä vahvistetaan Turun elinvoimaa ja ratkotaan laajalla kumppanuudella visaisia yhteiskunnallisia haasteita; yksinäisyys, mielenterveyden ongelmat, syrjäytyminen, liikkumattomuus sekä alueellinen eriytyminen. Ilmiöihin vaikuttamisella voidaan saavuttaa isoja inhimillisiä ja taloudellisia vaikutuksia. Hankkeen ydin on yhteisöllisyys ja osallisuus. Yhteisöllinen Turku on elinvoimainen, kaunis, kestävä ja inklusiivinen.

Kärkihanke koostuu koko kaupunkia koskevista toimista ja toteutetaan poikkihallinnollisesti yhdessä järjestöketän, asukkaiden ja yritysten kanssa. Kärkihankkeeseen on valittu toimia, jotka ovat jatkossakin kaupungin tehtäviä, tukevat perustoimintaa ja vetovoimaa. Toimenpideohjelmat kokoavat yhteiseen vuoropuheluun hankkeen kärkitoimien lisäksi myös muun perustoiminnan kehittämisen. Yhteiset mittarit ja aktiivinen viestintä tukevat kaikkia hankkeen osa-alueita.

Hanke koostuu kolmesta työpaketista: Hyvän mielen Turku, Liikkuva Turku ja Uudistuvien lähiöiden Turku.

2. Toteutusaikataulu

Kärkihanke toteutetaan vuosina 2022-2025.

3. Kärkihankkeen toimintasuunnitelma 2023

Painopistealue/Hanke	Tuotos
Hyvän mielen Turku	<ul style="list-style-type: none"> -Toimenpideohjelmat laadittu ja kärkihankkeen arviointityö käynnistetty. -Yhdyspintatyö hyvinvointialueen kanssa käynnissä ja kuntalaisia aktiivista viestintä käynnissä. -Ilmiölähtöistä tarkastelua osana pormestarimallia etenee. Pilotina ollut nuorten häiriökäyttäytymiseen puuttumisen toimintamalli on vakiintunut ja laajempaa nuorten pahoinvoinnin tilannekuvajohtamista pilotoidaan. Edistetään Yliopistonkadun ja muiden julkisten kaupunkitilojen turvallisuutta parantavaa toimintaa yhdessä Keskustan kehittämisen kärkihankkeen ja kaupungin turvallisuustyön kanssa. -Tietopohjaa kasvatettu mm. hankkimalla Maahanmuuttajien terveys- ja hyvinvointitutkimuksen suuraluetiedot -Kaupunkitasoisen ehkäisevän mielenterveystyön toimintamalli luotu, kuntalaisten koulutukset ja pilotti omaishoitajille käynnistetty. Hankeyhteistyö Mieli ry:n kanssa etenee suunnitelman mukaisesti. -Tykkää turkulaisesta! -toimintaa laajennettu ja ESR-hanke käynnistetty (haku aika vuodenvaihte 2022-2023). Tutkimuspohjainen kansallinen vertaiskehittäminen yksinäisyyden vähentämiseksi käynnissä ja tätä kautta vaikuttaminen kansallisiin strategioihin. -Asukkaiden olohuoneet -konseptin rakentaminen järjestöjen kanssa käynnissä -Järjestöyhteistyön toimintamalli käynnissä -Nuorten palveluohjauksellisen rakentaminen käynnistetty -Ehkäisevän päihdetyön uudet toiminnot ja rakenteiden luominen käynnistetty. Selvästi Jeet -hanke käynnissä (rahoitushakemus jätetty 5/2022, päätöstä odotetaan)
Liikkuva Turku	<ul style="list-style-type: none"> -Toimenpideohjelma on laadittu ja sen toteuttaminen ikäryhmäkohtaisesti käynnissä -Seurojen avustusjärjestelmän uudistaminen etenee päätöksenteosta siirtymävaiheeseen, jonka aikana uudistuksesta viestitään laajasti seura- ja kuntalaiskentällä. Lisäksi uudistukseen liittyvät järjestelmähankinnat toteutetaan siirtymävaiheen aikana -Palveluviestintä ja osaamisen verkoston kehitystyö jatkuu -Lasten ja nuorten Harrastamisen Suomen mallin edistäminen jatkuu valtion hankeavustuksella

Kärkihankkeiden toimintasuunnitelmat 2023

Painopistealue/Hanke	Tuotos
Yhdessä kehittyvät asuinalueet	<ul style="list-style-type: none"> - Kiva loma -toimintaa vakiinnutetaan yhteistyössä vapaa-ajan palvelukokonaisuuden muiden palvelualueiden kanssa - Työikäisten liikuttamisen palvelutuotteiden kehittäminen jatkuu yhdessä liikuntaa järjestävien yhdistysten kanssa. - Liikuntaneuvontaa (työikäiset, ikääntyneet ja perheet) laajennetaan ja monipuolistetaan. Päätös aluehallintoviraston rahoituksen jatkosta saadaan alkuvuodesta. - Liikuntaa järjestävien yhdistysten aikuisliikunnan osaamista lisätään yhteistyössä liikunnan aluejärjestön kanssa. - Voitas-toiminnan laajentaminen jatkuu ja ikääntyneiden alueellista lähiliikuntaa edistetään yhteistyössä yhdistysten kanssa - Liikuntapaikkaverkkosuunnitelman linjaukset on päätetty (kv 11.4.2022 § 67) sekä kaupunginhallituksen toimeenpanopäätöstä (30.5.2022 § 246) koskevia toimenpiteitä edistetään resurssien mukaisesti
	<ul style="list-style-type: none"> - Vuoden 2022 lopussa valmistuneen lähiövision tekeminen tunnetuksi ja kannustaminen vision kerättyjen toimenpideideoiden hyödyntämiseen. - Alueellinen segregaatiotarkastelu tilattu vuoden 2022 loppupuolella. Valmistuu vuoden 2023 alkupuolella. - Kohdealueiden valinta ja alueiden kehittämiseen tähtäävien ja segregaatiota vähentävien toimenpiteiden valitseminen. Apuna toimenpiteiden suunnittelussa käytetään vuoden 2023 alussa valmistuvaa alueellista segregaatiotarkastelua, lähiövision tuloksia ja alueiden omia tunnistettuja vahvuuksia ja tarpeita. - Kehityshankkeiden ja toimenpiteiden käynnistäminen.

Käyttötalouden määrärahat, Yhteisöllisyyden, hyvinvoinnin ja asuinalueiden tasapainoisen kehityksen kärkihanke

Yhteisöllisyyden, hyvinvoinnin ja asuinalueiden tasapainoisen kehityksen kärkihanke	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvioesitys 2023
Toimintakate		927 222-	1 396 688-

Kulttuurin kärkihanke

1. Kuvaus kärkihankkeen sisällöstä

Kulttuurin kärkihanke kehittää ja edistää taiteen ja kulttuurin toimintaedellytyksiä Turussa yhteistyössä alan toimijoiden kanssa. Kärkihankkeen toiminta tukee kaupunkilaisten hyvinvointia ja alueen elinvoimaa.

Kulttuurin kärkihankkeen perustana toimii keväällä 2022 hyväksytty Kulttuurilupaus (dnro: 8385-2021) ”Taiteen ja kulttuurin aika!” Kulttuurilupaus on laajassa osallisuudessa laadittu strateginen ja visionäärinen näkemys kulttuurin kehittämistä Turussa. Se sisältää viisi kärkiteemaa ja niiden tavoitteet. Tavoitteita konkretisoidaan toimenpiteiksi ja toiminnaksi Kulttuurin kärkihankkeessa.

Kulttuurin kärkihanke toteuttaa osaltaan pormestariohjelman kirjauksia kulttuurista samalla vahvistaen kunnan lakisääteisiä tehtäviä uuden v. 2019 lopun kulttuuritoimintalain hengessä.

Kulttuurin kärkihanke on jaettu kolmeen projektiin; Kulttuurista hyvinvointia, Kulttuurista työtä ja kulttuurista elinvoimaa. Kulttuurista hyvinvointia osuudessa keskitytään kulttuurihyvinvointiin, osallisuuteen ja alueelliseen yhteistyöhön. Kulttuurista työtä teema edistää taide- ja kulttuurikentän toimintaedellytyksiä, rakenteita ja yhteistyötä. Kulttuurista elinvoimaa osuutta toteutetaan yhteistyössä keskustan kehittämisen kärkihankkeen kanssa.

Kulttuurin kärkihanke on jatkuva prosessi, jonka toimenpidekokonaisuudet on nyt hahmoteltu. Itse toimenpiteet täsmennetään vuosittain. Projekteissa toteutettavat toimenpiteet liittyvät useampaan kärkiteemaan ja tavoitteeseen ja niitä tehdään tiiviissä yhteistyössä kärkihankkeen sisällä. Useat toimenpiteet risteävät myös muiden kärkihankkeiden kanssa.

Kulttuurin kärkihankkeen toimenpidekokonaisuudet 2022–2025

Kulttuurista hyvinvointia

- Kulttuurihyvinvoinnin palvelutarpeen selvitys, tuotteiden analyysi
- Uusien tuotteiden, ja mallien kehittäminen ikä- ja kohderyhmäkohtaisesti
- Ihmislähtöinen kehittäminen esim. koulutus ja kulttuurin saavutettavuus
- Alueellinen yhteistyö ja segregaaation ehkäisy

Kulttuurista työtä

- Taiteen ja kulttuurin kumppanuudet sekä uudet ja innovatiiviset avaukset
- Taiteilijoiden toiminta- ja työllistymisedellytykset: mallit ja pilotit
- Kulttuurilaitosten tilojen avaaminen vapaan kentän toimijoille
- Toimijoiden osaamisen lisääminen
- Kulttuurikampus-yhteistyön vahvistaminen

Kulttuurista elinvoimaa

- Kulttuurin investoinnit: Taiteentalo, Muusikkitalo, Historian ja tulevaisuuden museo jne.
- Linnanniemi ja taideohjelma
- Kulttuuriranta
- Kulttuurin palveluverkkoselvitys
- Uudet tilaratkaisut ja mallit: Väli-tilamalli Turussa pilotointi ja purkukohteen yhteisötaideprojekti

2. Kärkihankkeen toimintasuunnitelma 2023

kärkitekemat ja tavoitteet

Projekti

tuotos

<p>Onnelliset turkulaiset:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kasvaminen kulttuurin ja taiteen kokijaksi ja tekijäksi edistää turkulaisten hyvinvointia. - Kaikki voivat kohdata taidetta ja kulttuuria ja tulla niistä osallisiksi. <p>Uudistuvat ja luovat kohtaamisen tilat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Taiteen ja kulttuurin tekemiselle ja kohtaamisille on tilaa. - Monipuoliset kokemisen tilat törmäyttävät taiteeseen ja kulttuuriin. <p>Kutsuva ja kututteleva kulttuuritarjonta: (alla)</p>	<p>Kulttuurista hyvinvointia</p>	<p>Kulttuurihyvinvointituotteiden palvelutarve ja nykytilan analyysi valmis. Ikäkausi- ja tuotekohtaiset kehittämistoimenpiteet tiedossa.</p> <p>Lapset ja lapsiperheet kohderyhmän osalta kokonaissuunnitelma toimenpiteineen luotu ja käynnistynyt.</p> <p>Kulttuurilähete 2.0 toimintamalli luotu ja pilotointi käynnissä.</p> <p>Kulttuurikortin kehittämistyö ja digipilotti käynnissä.</p> <p>Osallisuusosaamista on lisätty poikkihallinnollisilla koulutuksilla ja menetelmiä on käytössä.</p> <p>Kulttuurin saavutettavuuden ja esteettömyyden kehittäminen käynnissä; kulttuurikuntoilureitistöä kehitetty.</p> <p>Alueellisen yhteistyön ja segregaaation ehkäisyn suunnitelma ja yhteistyö kärkihankkeiden kanssa käynnissä. Kulttuuria ja taidetta tuotu lähioihin.</p>
<p>Taide ja kulttuuri työnä:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Turussa on toimintaedellytyksiä ja työtä ammattilaisille. 	<p>Kulttuurista työtä</p>	<p>Kulttuurin kumppanuusmalleja kokeiltu: yritys yhteistyötä vahvistettu, Taiteen talon kokeilut, kulttuurilaitosten tilojen avaamista kentän toimijoille</p>

Kärkihankkeiden toimintasuunnitelmat 2023

- Mahdollistava rahoitus lisää työtä taide- ja kulttuurialalla.

Rajattomat rakenteet:

- Kehitetään kulttuurilaitoksia ennakoluulottomasti.
- Uudistetaan ja kehitetään rakenteita ja palveluita yhdessä.
- Eri toimijat tekevät aktiivista yhteistyötä.

Kutsuva ja kutkutteleva kulttuuritarjonta: (alla)

Testattu kentän kanssa uusia yhteistyöfoorumeita

Erilaisia taiteilijoiden työllistymisen kokeiluja ja pilotteja on käynnissä. Esim. taiteilija mukana Perhekeskuksen moniammatillisessa Reppu tiimissä -kokeilu valmis ja analysoitu.

Kulttuuria ja taidetta tuotu kaupunkitilaan taiteentekijöiden toimesta.

Kulttuuri-, taide- ja luovien alojen osaamistarve ja verkostot kartoitettu ja tarpeen mukaisia koulutuksia käynnistetty.

Uudistuvat ja luovat kohtamisen tilat:

- Taiteen ja kulttuurin tekemiselle ja kohtaamisille on tilaa.
- Monipuoliset kokemisen tilat törmäyttävät taiteeseen ja kulttuuriin.

Kutsuva ja kutkutteleva kulttuuritarjonta:

- Taiteen ja kulttuurin veto-voima luo elinvoimaa koko alueelle.
- Alalla tehdään tiivistä kansainvälistä yhteistyötä

Kulttuurista elinvoimaa

Kulttuuripalveluverkko selvitystyö valmis ja tuottanut ennakkoivaa tietoa kehityksen tueksi.

Linnanniemen alueelle on laadittu taideohjelma ja aluetta kehitetään Turun ensimmäisenä taidekaupunginosana.

Kulttuurirannan kehittämisen tavoitteet on kartoitettu. Kulttuurirannan konseptointiin on valittu konsultti, joka työstää näkemystä kulttuurirannasta.

Turun Välitila-malli, jossa tiloja tarjotaan väliaikaisesti kulttuuriin käyttöön, kehitetty ja pilotoitu.

Purkukohteen yhteisötaideprojektin mahdolliset kohteet kartoitettu, verkostot koottu ja rahoitus selvillä.

Käyttötalouden määrärahat, Kulttuurin kärkihanke

Kulttuurin kärkihanke	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvioesitys 2023
Toimintakate		466 586-	642 543-